

**Vergadering
gemeenteraad Den Haag
gehouden op
donderdag 3 april 2025
(Geopend te 13.30 uur)**

Voorzitter: de burgemeester, mr. J.H.C. van Zanen

Griffier: drs. C.G.C.M. Blankwaard-Rombouts

Agenda

- A. Vaststelling agenda
- B. Stad in de raad
- C. Vaststelling van de wijze van afdoening van ingekomen stukken
- D. Vaststelling van de besluitenlijst
 - D.1 Voorstel van het college inzake aanpassing begroting n.a.v. Kadernota Overhead (RIS321479)
 - D.2 Voorstel van het college inzake vaststellen van de Verordening treasurystatuut (RIS321497)
 - D.3 Voorstel van het presidium inzake Verordening tot wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019 (RIS321557)
 - D.4 Voorstel van het college inzake Actualisatie register geheime stukken (RIS321545)
 - D.5 Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot wijziging van de Verordening bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte Den Haag 2023 (RIS321506)
 - D.6 Voorstel van het college inzake Aanvraag Rijksbijdrage in de kosten voor de opsporing van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (RIS321507)
 - D.7 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning terrasbebouwing Molenstraat 6d (RIS321498)
 - D.8 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning dakuitbouw Van Weede van Dijkveldstraat 74 (RIS321499)
 - D.9 Voorstel van het college inzake verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning onderstation Den Haag Noord (RIS321541)
 - D.10 Voorstel van het college inzake verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning Woongebouw Oude Haagweg 128 (RIS321403)
 - D.11 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning dakopbouw Oudemansstraat 357 (RIS321571)
 - D.12 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor de omgevingsvergunning aan de De Bruynestraat 28 (RIS321604)
 - D.13 Voorstel van het presidium inzake benoeming lid Financiële Adviescommissie Veiligheidsregio Haaglanden (RIS321741)
 - D.14 Voorstel van het presidium inzake Meerjarenbegroting Raadsorganisatie 2026-2029 (RIS321578)
- E. Datumbepaling initiatiefvoorstel Partij voor de Dieren: Haagse bomen, Haagse trots (RIS321739)

Beraadslaging over

- F. Voortgang woonwagenbeleid en -projecten (RIS321526)
- G. Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021 - 2030 (RIS319383)
- H. Voorstel van het college inzake Voorontwerp INTHR lijn 6C (Bezuidenhout) (RIS321525)
- I. Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH (RIS321523)

- J. Voorstel van het college inzake Cofinanciering en besteding Rijksmiddelen voor het verbeteren, isoleren en onderhouden van woningen in de stad (RIS321219)

Afronding debat commissie

- K. Themadebat arbeidsmigratie
L. Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413)
M. Publicatie rapport Berenschot 'Met de blik van toen' (RIS320839)
N. Participatieplan herontwikkeling voormalig HagaZiekenhuis aan de Sportlaan (RIS321119)
O. Reactie op nieuwe cijfers overgewicht Haagse kinderen (RIS320898) en Voortgang Haagse Preventieaanpak (RIS321142) (agendapunt niet aan de orde geweest)
P. Meldingen straatintimidatie (RIS321086) (agendapunt niet aan de orde geweest)
Q. Handhavingsdebat
R. Incident opvanglocatie Jordans Residence (RIS321668)
S. Stand van zaken vergunningaanvraag herontwikkeling Theresiakerk (RIS321109)
T. Buitenruimtedebat (agendapunt niet aan de orde geweest)
U. Beantwoording schriftelijke vragen (Partij voor de Dieren): Zorgen om uitbreidingsplannen ABC Westland (RIS317701)
V. Verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta

Stemmingen (incl. gestaakte stemmen raad 13 maart)

De **voorzitter**. Ingevolge het Reglement van orde open ik de vergadering.

Presentielijst

Aanwezig zijn 45 leden: Ahraui (PvdA), Arp (SP), Assad (D66), Baboeram (GL), Van Basten Batenburg (VVD), Bingöl (Hart voor Den Haag), Bom (Hart voor Den Haag), Bos (GL), Van den Bos (PvdD), Butt (GroenLinks), Celik (DENK) De Vuyst (GroenLinks), Van Doorn (D66), Dubbelaar (Hart voor Den Haag), Dumoulin (VVD), Van Esch (D66), Etalle (FVD), Faïd (HSP), Gerritsen (PvdD), Van den Goorbergh (Hart voor Den Haag), Groenewold (D66), De Groot (CDA), Guernaoui (Hart voor Den Haag), Hofstra (VVD), Holman (PvdA), Kaptheijns (PVV), Klokkenburg-Reedeker (CU/SGP), Mahmood (DENK), Martinez van Andel (Hart voor Den Haag), Martini (Hart voor Den Haag), Meinesz (Hart voor Den Haag), Mekers (D66), De Mos (Hart voor Den Haag), Mostert (D66), Noorlander (D66), Partiman (CDA), Peeck (VVD), De Ridder (VVD), Sewtahal (Hart voor Den Haag), Sluijs (Hart voor Den Haag), Smit (PvdD), Thepass (GL), Uduba (VVD), Verdonk (Hart voor Den Haag), Verduin (D66)

De **voorzitter**. Aangezien het vereiste aantal leden aanwezig is, kan de vergadering voortgang vinden.

Welkom allemaal bij de vergadering van de gemeenteraad van Den Haag op donderdag 3 april. Hartelijk welkom aan de mensen op de publieke tribune en de mensen die thuis of op hun werk zitten te kijken.

Ik vraag graag uw aandacht voor onze vergaderafspraken. We vergaderen via de voorzitter; dat ben ik of dat is de heer Sluijs. Eventuele overige gesprekken verzoek ik u buiten de vergaderzaal te voeren, zodat we de insprekers en elkaar in het debat goed en geconcentreerd kunnen blijven volgen. Stevig op de inhoud is geen enkel probleem - we zijn wel wat gewend - maar niet gericht op de persoon.

Voor de insprekers geldt dat zij volgens de afspraken raadsleden en collegeleden niet bij hun voornaam aanspreekt en ook de namen van ambtenaren niet noemen. We wensen vanaf de publieke tribune geen blijken van instemming of afkeuring. Zo hebben we dat in ons reglement van orde vastgelegd. Aanwezigheid in de raadzaal is alleen voorbehouden aan de leden van de raad. Hier zullen we op toezien.

Alle stemmingen zijn aan het eind van de vergadering, waarna er ook nog gelegenheid is voor het afleggen van stemverklaringen. Met de fractievoorzitters is afgesproken om de vergadering uiterlijk om 00.00 uur af te sluiten. Dan zijn ook de stemmingen geweest.

Aan de orde is:

A. Vaststelling agenda.

De **voorzitter**. Dan stel ik de vraag der vragen: kunt u instemmen met de agenda?

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Ik verzoek u om agendapunt V, Verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta, naar voren te halen vóór agendapunt K, omdat we een heleboel insprekers hebben. Als ze thuis zijn, willen ze nog naar het debat kunnen kijken.

De **voorzitter**. Ik stel voor bij de afrondingen debat te beginnen met agendapunt V.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

Aan de orde is:

B. Stad in de raad.

De **voorzitter**. Er zijn 32 insprekers aangemeld. Dat is geen record, maar wel veel. U heeft drie minuten, en na drie minuten is het gewoon over. Ik ga daar niet mee sjoemelen. Let even op - u kunt het ook zien - dat u na drie minuten echt klaar bent. Er is een inspreker over het agendapunt Voortgang woonwagengebeleid en -projecten.

De heer **Coret** (F). Goedemiddag. Dit gaat vooral over de Energiestraat en ook over het totale woonwagengebeleid. Veertien jaar, zolang was het toen de eerste memo over de onleefbare omstandigheden in de Energiestraat de hele gemeente door gingen. Veertien jaar, zolang zijn wij al met de gemeente in gesprek. Toen er eindelijk besloten werd om naar een nieuwe plek te verhuizen waar we door de uitbreiding ook nog eens een mooie leefomgeving voor onszelf konden creëren, dachten we dat we eindelijk een goede toekomst tegemoet gingen. Maar toch sta ik weer hier, inmiddels voor de vierde wethouder Wonen. We zijn dankbaar voor hoe de raad zich heeft ingelezen in het dossier en we zijn blij met de hele goede inhoudelijke vragen die er verleden week gesteld zijn.

Op de vragen waarom de Energiestraat weer vertraagd is, voor de derde keer trouwens, niet voor de tweede keer, zullen we waarschijnlijk niet zo heel erg snel een antwoord krijgen. Maar goed, dat maakt voor mij ook eigenlijk niet meer uit. Wat ik wel wil weten, is: hoe nu verder? We begrijpen dat de nieuwe wethouder wat tijd nodig heeft om zich in het woonwagendossier in te lezen, maar het is tijd die de bewoners van de Energiestraat eigenlijk niet hebben. We staan er dan ook open voor om zo spoedig een gesprek met onder anderen wethouder Van Asten te hebben om samen tot een snelle en goede oplossing te komen, waarvan ik overtuigd ben dat wanneer de wil van de gemeente aanwezig is, we die ook snel gevonden hebben.

Ik hoor vaak dat het woonwagendossier verschrikkelijk gecompliceerd is, wat het mijns inziens op dit moment helemaal niet zou moeten zijn. Misschien gevoelig, maar niet moeilijk. We weten allemaal dat de grote uitdaging voor gemeenten ligt bij het vinden van ruimte voor nieuwe kampen en dat de druk mede door de uitspraak van de rechter alleen maar toe zal nemen. Maar voor het verhaal Henri Faasdreef speelt dat niet. De gemeente hoeft alleen uit te voeren wat er besloten is, dit zelfs met alle steun van de raad. Kom gewoon je afspraken na en spreek bijvoorbeeld gewoon uit dat je fase 2 zoals afgesproken snel genoeg bouwt. De strijd om ruimte is in dit geval al gestreden, of dat zou het in ieder geval moeten zijn. Dit geldt ook voor Isabellaland. Wat vragen de mensen daar nou? Gewoon eindelijk een goede planning. Over het verticaal wonen heel simpel en heel makkelijk:

dat had al een jaar eruit gekund. Meer vragen we niet. Het lijken me allemaal niet zulke hele ingewikkelde punten.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan een aantal sprekers over het onderwerp Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Mevrouw **Van Hoeken** (G). Geachte heer Van Zanen, geachte leden van de gemeenteraad, geachte aanwezigen. Ik zou graag kort iets willen zeggen over de actualisatie van de Parkeerstrategie 2021-2030. Ik wil de gemeente graag op het hart drukken om goed te luisteren naar de wensen van de bewoners. Dat gebeurt niet altijd. Als voorbeeld noem ik betaald parkeren, dat is ingevoerd in meerdere wijken in Den Haag. Er is nu ook een plan om het in te voeren in Mariahoeve, maar de parkeerdruk is daar heel laag. Er zijn daar geen parkeerproblemen. Als daar betaald parkeren zou komen, zijn er mensen die dat niet kunnen betalen en ook bezoekers niet. Er komen dan minder mensen op bezoek en ook minder mantelzorgers. Dus in plaats van dat het geld oplevert, zal het misschien wel meer geld gaan kosten. In ieder geval brengt het voor de bewoners vooral heel veel nadelen mee en volgens mij voor niemand voordelen.

Ook wil de gemeente parkeerplaatsen in de wijk opheffen. In Mariahoeve gaat het om 31 plaatsen in twee straten, maar ook 117 plaatsen in vier straten. Je krijgt bijna het gevoel dat hier een probleem wordt gecreëerd, wat vervolgens wordt opgelost met het invoeren van betaald parkeren. Maar als er geen parkeerplaatsen worden verwijderd, is er geen parkeerprobleem. Deze maatregel zou ook een enorme achteruitgang betekenen van het woonplezier.

Er zijn nog enkele andere maatregelen die worden ingevoerd zonder overleg, bijvoorbeeld het versmallen van de Hofzichtlaan. Dat is een belangrijke hoofdweg. Die is veranderd van een tweebaansweg in een eenbaansweg. Daardoor is de weg kwetsbaarder geworden, niet alleen voor de mensen die in die buurt wonen, maar ook voor de passanten. Er zijn dan meer verkeersopstoppen bij wegwerkzaamheden of door andere oorzaken.

Een ander idee is het invoeren van eenrichtingsverkeer. Ik noem als voorbeeld de Onyxhorst in Mariahoeve. Daardoor zal de verkeersintensiteit enorm toenemen. Mensen gaan meer rondjes rijden om een plek te vinden. Twee jaar geleden hebben de bewoners al massaal laten weten dat ze hier geen voorstander van zijn en heel fel tegen zijn. Ze hebben heel veel geprotesteerd, maar het lijkt nu net alsof het via een achterdeur toch weer binnenkomt.

Met al deze maatregelen worden geen problemen opgelost. Het lijkt er soms op alsof er juist problemen worden gecreëerd. Hierdoor neemt het woonplezier van de bewoners af. Dit heeft ook gevolgen voor het vertrouwen van de bewoners in de lokale overheid.

Tot slot. In het Nieuwsblad Den Haag van stadsdeel Haagse Hout van 26 februari staat op pagina 9: 'De gemeente Den Haag werkt samen met verschillende partijen aan verbeteringen van de stad'. Ik denk dat vooral het woordje 'samenwerken' hier heel belangrijk is. Maatregelen als het invoeren van betaald parkeren, het weghalen van parkeerplaatsen en het versmallen van wegen gaan rechtstreeks in tegen de belangen van de bewoners. Ik hoop dat de gemeente in het vervolg goed overleg voert met de bewoners en alleen maatregelen invoert als daar voldoende draagvlak voor is.

Mevrouw **Gillet-Polman** (G). Geacht college, dames en heren. Ik vertegenwoordig de vereniging van eigenaren Onyxhorst-Amberhorst en wil u de bezwaren van de bewoners vertellen tegen de voorgenomen plannen van het invoeren van eenrichtingsverkeer. Het betreft onder andere een gezamenlijke parkeergarage. Onze parkeergarage met uitgang Amberhorst/Onyxhorst zou dan voor de bewoners van de Onyxhorst problemen opleveren. Wij zouden via de uitgang eerst door de Kornalijnhorst en dan via de Diamanthorst naar de Onyxhorst een rondje moeten rijden. Dat is onnodig meer verkeer in de straten, dit terwijl we nu de uitgang uitrijden en linksaf onze straat ingaan. Dit veroorzaakt onnodig veel verkeersoverlast en is ondoenbaar voor de bewoners. Onnodig rondjes rijden is te gek voor woorden.

De Haagse Stadspartij maakt de partij Hart voor Den Haag uit voor een rechtse partij. Het belachelijke versmallen van de Hofzichtlaan, het aangekondigde slecht en ongewild opheffen van 31 parkeerplaatsen, het invoeren van eenrichtingsverkeer in de Onyxhorst en het invoeren van eenzijdig parkeren in de Kornalijnhorst, is een voorbeeld dat dit college de democratie niet respecteert. Vijfhonderd protesthandtekeningen zijn twee jaar geleden aangetekend verstuurd aan de wethouder en

een kopie hiervan is ook nog persoonlijk overhandigd aan de toenmalige directeur stadsdeel Haagse Hout, maar tot op heden hebben we nooit antwoord hierop gekregen. Wat doet dit met het vertrouwen van de bewoners van de wijk in de lokale overheid?

De afsluiting voor de vernieuwing van de Hofzichtlaan is ook een minpunt. Het was een goede doorgaande weg met weinig problemen. Dit heeft onder meer de eigenaar van de bloemenkiosk, hier al decennia gevestigd, zijn gezondheid en zijn bedrijf gekost. Ik hoop dat u een en ander in heroverweging wilt nemen bij de realisatie van dit project. Wij willen onze wijk graag bereikbaar en gezellig houden zoals die altijd geweest is. We zouden het fijn vinden als u ook naar de bewoners luistert.

De **voorzitter**. Dan is M. Stam, maar die laat op zich wachten. Ik geef het woord aan een spreker over het Haags plan tegen antisemitisme.

Mevrouw **Faber** (L). Beste mensen, mijn naam is Lievnath Faber en ik ben hier namens stichting Oy Vey. Oy Vey zet zich in voor open, inclusief en zichtbaar Joods leven in Den Haag. We zijn in 2018 ontstaan uit de groeiende behoefte om Joods leven, met de nadruk op 'leven', in Nederland te laten bestaan in al zijn veelzijdigheid. Want als er iets is kwijtgeraakt, is het de mogelijkheid om simpelweg Joods te zijn en niet een afgeleide van de Holocaust, 40-plus keer genoemd in het Haags plan, van antisemitisme of van de verschrikkelijke gebeurtenissen in Israël en Palestina. En ja, Joden in Den Haag en in heel Nederland hebben de afgelopen maanden meer antisemitisme meegemaakt. Dat is duidelijk te zien in de toegenomen meldingen.

Maar wat de meldingen niet laten zien, is dat een overgroot deel van de Joden al heel lang 'onder de radar' leeft en zij daar nu extreem alert op zijn. Dit gaat over Joden die een Joods leven leiden, maar ook over Joden die nog niet zagezegd uit de kast zijn als Joods. Iedereen heeft er last van. Door de gebeurtenissen in de wereld staan we allemaal op scherp, de hele tijd. Deze hyperwaakzaamheid, hypervigilance, is een klassiek kenmerk van trauma. We zijn collectief in traumamodus beland, iets wat sommige Joden al langer voelden maar voor anderen nieuw is.

Daarbij is antisemitisme terug van nooit weggeweest. Het is eeuwenoud en was voor, tijdens en ook na de oorlog springlevend in de Nederlandse maatschappij. Tot op heden is dat niet veranderd. Een hakenkruis gekrast in een bureau, een bekladde deurpost met een mezoeza eraan, uitgescholden worden voor vuile Jood; het zijn voorbeelden van antisemitisme die makkelijk aan te wijzen zijn en waar je juridisch soms iets mee kunt. Maar antisemitisme dat zich afspeelt op het sociale vlak ziet er heel anders uit. Het vermomt zich en uit zich als vastgeroeste stereotypes die dieper in de Nederlandse cultuur en maatschappij verankerd zitten dan dat wij durven erkennen. Het uit zich op subtiele manieren die veel moeilijker te duiden zijn en nog moeilijker om te melden of strafbaar te stellen.

Antisemitisme bestrijden is belangrijk, maar laat ik ook duidelijk maken dat het niet helpt wanneer de strijd tegen antisemitisme gepolitiseerd wordt om andere minderheden te discrimineren. In het Haags plan tegen antisemitisme wordt het bestrijden van antisemitisme ingebed in de wens om een stad te maken 'waar iedereen zich vrij door onze stad kan bewegen zonder bang te zijn voor discriminatie. Veiligheid in alle openheid, daar werken wij aan. In een respectvolle en inclusieve stad als Den Haag hoort geen antisemitisme thuis.' Als je in een continue traumareactie leeft, dan ben je niet vrij en beschermd en heb je de ruimte niet om jezelf te kunnen zijn. Dit geldt voor ontzettend veel Joden in Den Haag. Antisemitisme bestrijden lost dit niet op. We moeten meer dan dat. Ik ga heel snel praten.

Laten we onszelf een andere vraag stellen en deze parallel aan het traject om antisemitisme te bestrijden uit te werken. Hoe bouwen we aan een levend en levendig Joods leven na de Holocaust? Joods leven dat niet in verzuiling ...

De **voorzitter**. Het spijt me, de drie minuten zijn voorbij.

Mevrouw **Faber**. Dan zeg ik alleen nog dit. We hopen dat we ...

De **voorzitter**. Nee, nee, nee, mevrouw. Dank u wel. Het is voor iedereen hetzelfde.

Er zijn een aantal sprekers over het Participatieplan herontwikkeling voormalig HagaZiekenhuis aan de Sportlaan.

Mevrouw **Smid-Lathouwers** (N). Goedemiddag. Ik sta hier als betrokken inwoner van de Vogelwijk en als directe buur van het ziekenhuis. Bij de PUK-besprekingen hebben de inwoners van de Vogelwijk en omliggende wijken serieus meegedacht over de bestemming van het ziekenhuis. Er zijn veel grote woningen die door ouderen en alleenstaanden bewoond worden. De bewoners willen graag verhuizen naar een appartement in de eigen omgeving, dus heel graag het Rode Kruisziekenhuis. Zo komen er woningen voor gezinnen vrij. Ook is er grote behoefte aan appartementen voor starters.

In de plannen die nu op tafel liggen, wordt hieraan voorbijgegaan. Wij hebben geen behoefte aan groepswoningen en ook niet aan sociale woningen. Hoe langer het gaat duren, hoe meer de vergrijzing alleen maar zal toenemen en een groter tekort aan gezinswoningen zal ontstaan. Ik vraag daarom om de tijd niet nodeloos op te rekken en het woongenot en de veiligheid te waarborgen.

Mevrouw **Angenent** (N). Ik ben voorzitter van de bewonersorganisatie Bomenbuurt en ik spreek ook namens de BIZ Vastgoed Fahrenheit. Geachte leden van de raad en voorzitter. Ten eerste. De permanente invulling ex-Haga, ook wel genoemd de herontwikkeling Sportlaan 600, moet woonkansen geven voor onze jongeren die klaar zijn met hun opleiding, werken in de wijk en een opstapkans moeten krijgen. Dat kan in een sociale huurwoning, maar veel beter in een opstapkoopwoning, iets betaalbaars, al is het maar heel klein.

Ten tweede. Wij willen ouderen waarvan het huidige huis trappen heeft en te groot is de mogelijkheid geven dat zij in hun eigen wijk gelijkvloers en kleiner kunnen wonen zodat er doorstroom ontstaat. Dat geldt echt niet alleen voor de Vogelwijk, maar ook voor de Bomenbuurt. Dit gaat niet om sociale huur voor ouderen maar om particuliere koop.

Waarom sociale huur? Wat is er mis met koop? Wij zijn een koopwijk en daar is niets mis mee. In het plan staat 50, 60% sociale huur in laag en middensegment, volgens de gemeente omdat wij zo weinig sociale huur hebben in de omliggende wijken en dit nu gecompenseerd moet worden. Dat schijnt zo in de woonvisie te staan.

Deze nieuwe wijk aan de Sportlaan schept woonkansen voor jonge mensen en oudere mensen in onze wijken. Er is al lang op gewacht. Echter blijkt dat er, na aftrek van die hoeveelheid sociale huur, nauwelijks woningen overblijven voor onze inwoners. De zoveelste teleurstelling. Na het moeilijke dossier tijdelijke invulling ex-Haga, en dat moet nog beginnen, zijn we jaren verder. Het kan zomaar zeven à tien of meer jaar zijn, dus we moeten nog langer wachten. Wij willen dan ook opstapkoopwoningen en mooie appartementen voor onze eigen inwoners, geen 50% sociale huur. Dat moet veel minder.

Wat ons ook opvalt, is dat de ene visie na de andere door de raad gaat. Dat worden dan allemaal kaders zoals de woonvisie, omgevingsvisie en ga zo door. Als de gemeente op deze manier alles dichttimert door middel van kaders dit en kaders dat zoals nu ook in het participatieplan permanente invulling ex-Haga, dan valt er helemaal niets meer te kiezen. Dan valt er helemaal niets te participeren en komen er weinig tot geen nieuwe woningen voor mensen uit onze eigen wijken. Er ontstaat bij ons de indruk dat de gemeente participeren met ons maar lastig vindt. Neem ons serieus. Luister naar ons. Wij willen minder sociale huur en meer koop. Laten we dat meenemen in de nota van uitgangspunten.

De heer **De Haes** (N). Geachte leden van de gemeenteraad, voorzitter. Voor ons ligt het Participatieplan herontwikkeling voormalig HagaZiekenhuis. Als vertegenwoordiger van de bewoners van de Vogelwijk heb ik dit plan in concept besproken met bewoners, ondernemers en de bestuurlijke staf van de gemeente Den Haag. Allereerst de herontwikkeling en het PUK c.q. de nota van uitgangspunten. De gemeente zegt aan te sluiten bij het eerder opgestelde PUK HagaZiekenhuis. Zoals diverse malen besproken met de gemeente was en is daarbij de essentie dat voor jongeren en ouderen uit onderhavige wijken doorstroming naar hen passende woonruimte mogelijk wordt gemaakt.

Tweede kernpunt betreft de ontwikkeling. Er wordt gerept over toewijzing aan een projectontwikkelaar, terwijl we binnen de wijken over expertise beschikken om de herontwikkeling middels een CPO-structuur zelf ter hand te nemen voor het deel seniorenwoningen. De succesvolle CPO van het complex Hellasduin aan de Laan van Poot, 42 appartementen, dient als lichtend voorbeeld. Door zelf de ontwikkeling ter hand te nemen, besparen we de marge die de

projectontwikkelaar zou berekenen, zo'n 20 tot 30%. Daarmee kunnen we juist de kwaliteit van onze nieuwbouw verhogen.

Welnu, door gewijzigd beleid van de gemeente, met name de Woonvisie 2040 met amendementen zoals aangenomen door uw raad, worden deze kernpunten weggevaagd en kunnen wij in de zin van participatie - het is bijna Pasen - slechts iets inbrengen over de kleur van de eieren, zo voelt het. Als handreiking: waarom niet afstappen van genoemd aantal van 300 à 400 en binnen de plannen een groot aantal studio's van 30 m² ontwikkelen voor starters, zodat er gauw extra woningen, minstens 100, kunnen worden gerealiseerd?

Dan ten tweede het participatieplan. In het ter stemming voorliggende plan ontbreken zaken. Ons is op schrift toegezegd dat een werkgroep wordt geformeerd bestaande uit twaalf leden: vertegenwoordigers van bewoners, belanghebbenden en de gemeente met expertise ten aanzien van stedelijke ontwikkeling en gemeentelijke kaders. Bezwaarlijk onzes inziens is dat deelname van de laatste niet is opgenomen, dat een duidelijke taakomschrijving ontbreekt en dat er geen escalatiemogelijkheid is ingebouwd. Toevoeging van deze punten is van belang, omdat wij alleen dan erop vertrouwen dat een correcte afweging van belangen plaatsvindt.

Samenvattend vragen wij de toezegging dat niettegenstaande de Woonvisie 2040 ruimte wordt gecreëerd om voorrang te geven aan bewoners van genoemde wijken en een aanvulling op het participatieplan zoals hiervoor beschreven.

De heer **Kerkstra** (N). Geachte voorzitter. Ik heb als kind nooit in de Bomenbuurt gewoond. Ik heb er hooguit alleen de kleuterschool en de lagere school doorlopen. Maar veel vriendjes van mij woonden wel in die buurt, en zo heb ik die buurt toch wel aardig kunnen leren kennen. Mijn vrouw daarentegen woont er haar hele leven al. Het was dan ook niet vreemd dat wij op enig moment, toen wij wilden gaan trouwen, een parterreflat kochten aan de Hanenburglaan. En toen het gezin ging uitbreiden, namen we een tussenwoning aan de Hanenburglaan. Inmiddels zijn de kinderen natuurlijk de deur uit en wonen wij met ons tweeën in een veel te grote woning. Die is ook aardig bewerkelijk; dat heb ik vanmorgen weer mogen meemaken.

Het was dus heel mooi dat op een gegeven moment de gemeente met plannen kwam om het Rode Kruisziekenhuis te kopen, te slopen en er een leuke wijk van te maken. Iedereen mocht meepraten en de grote wens van de meeste bewoners was natuurlijk die seniorenwoningen. Je kreeg het gevoel: dat wordt nog wel wat; ik kan mijn oude dag ook nog meemaken in de Bomenbuurt. Maar dan krijg je de deceptie van het tijdelijke plan en weet je dat het minstens tien jaar gaat duren voordat je toch in die seniorenwoning komt. Haal je dat nog misschien? Dan krijg je een nieuw participatieplan, waarvan je je afvraagt: hoezo participatie, alles is al ingevuld. Dan valt vooral het quotum van 50% sociale huur op. Je vraagt je dan werkelijk af of de mensen die die woningen moeten gaan bewonen daar gelukkig kunnen zijn, tegen een wijk waar van sociale achterstand totaal geen sprake is. Het kan natuurlijk ook een soort sadisme zijn: 'Kijk eens, mensen. Jullie wonen daar wel in sociale bouw, maar kijk eens, daar heb je de zee. Je kijkt wel over de Vogelwijk heen en daar kom jij in ieder geval nooit'. Het lijkt mij een heilloze zaak. Ik vraag mij af: als er nog seniorenwoningen komen, zullen dat er niet veel zijn. Het zal hierop neerkomen dat wij waarschijnlijk toch, net zoals veel andere bejaarden in de Bomenbuurt, in een veel te grote woning blijven zitten.

De schrijver Leonard Huizinga heeft in zijn boeken van Adriaan en Olivier een aardige uitspraak gedaan: 'De buikloop der ontgoocheling zal je dun door de broek der illusie lopen'. In ieder geval is voor mij die uitspraak uitgekomen.

De heer **Westra** (N). Voorzitter, over desillusie gesproken. Toen het desastreuze plan voor de Sportlaan 600 werd gepresenteerd om daar 750 mensen inclusief 440 asielzoekers en statushouders voor vijf à zeven jaar te huisvesten, kwamen er 350 mensen protesteren. Er kwam een enquête met 1.200 respondenten, en 85% was daartegen. Ook elders, in Berlicum, in Best, in Bedum, in Bussum en in Roosendaal, is geen draagvlak voor dit soort plannen.

Ook voor de plannen voor de permanente invulling voor de Sportlaan 600 ontbreekt er draagvlak. Er wordt weer uitgegaan van 50% sociale woningbouw, 30% middenhuur en 20% vrije sector. De ouderen komen dus niet in aanmerking voor een sociale huurwoning. Uitgaande van een bescheiden schatting van 1.000 senioren per deelgebied, Vogelwijk, Bloemenbuurt en Bomenbuurt, komen wij uit op 3.000 senioren. Die moeten dus vechten voor 80 woningen. De plannen

beantwoorden dus niet aan de vraag vanuit de wijk en dus ook voor dit plan is er geen draagvlak. Die 80 woningen komen pas beschikbaar na tijdelijke bewoning door die asielzoekers en 750 andersoortige bewoners, die daar vijf tot zeven jaar wonen na vijf jaar bouwen. Dus pas over twaalf jaar komt er misschien iets beschikbaar van die 80 woningen voor de ouderen. Het plan is dus heilloos.

De wijk wil graag - dat hebben we hier al een paar keer gehoord - dat het PUK van 2022 versneld wordt goedgekeurd en aan de markt wordt voorgedragen, en dan kan er binnen twee jaar worden gebouwd. Er is geen zeven jaar nodig als je het echt wil. De vraag is of u het wil. 300 mensen schreven zich toen in voor dat plan met het PUK van 2022 als basis. Laat de ontwikkelaars komen, laat ze kijken, laat ze bouwen, laat ze hun voorstellen inleveren. Laat ze kijken wat ze kunnen doen met 50%, 30% en 20% sociale woningen en koopwoningen. Dan hebben we een plan waarbij mensen vooruit kunnen kijken dat er binnen drie, vier, hooguit vijf jaar een woning is voor deze ouwelui.

De heer **Goldbach** (N). Geachte burgemeester en raadsleden. Ik heb op 20 maart ook al bij de commissie Samenleving ingesproken over het participatieplan en doe dit vandaag nogmaals, nu voor u als voltallige gemeenteraad. Het voorliggende participatieplan, waar de gemeente driekwart jaar aan heeft kunnen werken, is een slecht doordacht en inconsistent plan. Er is net als bij de tijdelijke invulling weer geen sprake van echte participatie. Participatie wordt beperkt tot een klein clubje van twaalf, op niet-transparante manier geselecteerde, mensen.

De eerdere zeer geslaagde participatie door meer dan 200 bewoners ten tijde van het PUK wordt gewoon opzijgezet, want het in het participatieplan genoemde basisprincipe 'aansluiting bij de voorwaarden van het PUK' wordt niet gevolgd. Denk hierbij aan wijzigingen in de verdeling van woontypes.

De uitvoering loopt nu al achter bij de planning en met in totaal slechts twee contactmomenten tussen gemeente en vertegenwoordigers van bewoners kan toch niet gesproken worden van echte participatie.

In het participatieplan staat dat er nog verder ambtelijk onderzoek nodig is om te bepalen waar ruimte is voor participatie. De resultaten van dit onderzoek zijn niet bekend en toch kan op 8 april al het eerste participatiegesprek plaatsvinden. Hoe dan?

De informatie in het participatieplan spoort ook niet met de informatie gepubliceerd op de website 'herontwikkeling Sportlaan 600' en is daarmee misleidend voor bewoners. Voorbeelden: discrepanties met betrekking tot de genoemde percentages huurwoningen en onduidelijkheid over onderwerpen die wel of niet openstaan voor participatie. Welke informatie is nu leidend en waar kunnen bewoners van uitgaan? Onduidelijk.

Er is ook totaal geen aandacht voor de noden uit de wijk. Mede door de relatief oude bevolking is er veel behoefte aan seniorenwoningen, die ook voor de zo noodzakelijk doorstroming op de woningmarkt kunnen zorgen. Maar het totale percentage sociale huur en middenhuur/goedkope bouw van 80% zal ertoe leiden dat maar weinig Segbroekbewoners überhaupt in aanmerking komen voor een woning in het voormalige Haga, met name door de inkomenstoetsen.

Daarnaast is het hoogst onwaarschijnlijk is dat er überhaupt nog projectontwikkelaars gevonden zullen kunnen worden die de financiering voor een project met zo weinig vrijesectorwoningen nog rond zullen kunnen krijgen. En zonder een groot aantal seniorenwoningen worden kansen gemist voor kostenefficiënte ouderenzorg en het voorkomen van vereenzaming.

Er kan maar één conclusie zijn: dit plan is niet goed doordacht en moet in zijn huidige vorm van tafel. Het is tijd voor participatieplan versie 2.0 met realistische participatie, een realistische tijdplanning en aandacht voor de noden uit de wijk. U kunt daar vandaag voor zorgen.

De **voorzitter**. Dan zijn er insprekers over het agendapunt Verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta.

Mevrouw **Somair** (V). Geachte burgemeester, raadsleden en overige aanwezigen. Mijn nederige groet aan jullie allemaal, namasté. Ik ben 74 jaar oud, heb twee kinderen en een kleindochter. Ik woon 54 jaar als Nederlandse staatsburger in Nederland. Ik ben al 40 jaren lid van Stichting Eekta.

De regering is een voorstander van dat ouderen zo lang mogelijk thuis wonen, maar dat wil niet zeggen dat ze opgesloten in hun huis moeten blijven. Ze hebben ook het recht om te genieten,

ontspannen, praten, lachen en huilen, aan thema's deel te nemen zoals suikerziekte, voeding, dieet, hoe eenzaamheid tegen te gaan, ouderen mishandeling, yoga, computerles, dansen en zingen, noem maar op. Het belangrijkste is dat we samen onze culturele feesten zoals Divali, het lichtfeest, Phagwa en Eid, herdenking onafhankelijkheid Suriname, voorouders kunnen vieren en herdenken. Dit gebeurt allemaal in Eekta, ons tweede huis. Want dat verbindt ons met elkaar. Daar willen jullie ons weghalen.

Met alle respect, burgemeester en raadsleden: geef ons dan een passende huisvesting waar we met z'n allen terecht kunnen. Daar hebben we recht op. Waarom moeten wij Hindoestanen altijd smeken en bedelen voor onze rechten? De geschiedenis herhaalt zich weer. Onze voorouders hebben hard gewerkt en moesten altijd vechten voor hun rechten. Ook moesten wij hier in Nederland voor ons pensioen opkomen en nu weer. De eerste Hindoestaanse stichting in Nederland, dat wordt ons afgenomen. Waarom?

Burgemeester en raadsleden, leef en laat de Surinaamse Hindoestaanse ouderen ook leven. Gooi ons niet op straat. Geef ons een passende en geschikte ruimte. Geef ons ons tweede huis. Neem ons plezier, ontspanning en samenzijn niet af.

De **voorzitter**. Dank u wel. De drie minuten zijn voorbij.

De heer **Sardar** (V). Ik kom drie keer per week bij Eekta. Het is raar dat we dat gebouw verlaten, maar het is niet anders. Het gebouw dat u ons aanbiedt, is te klein omdat we daar niet met z'n allen kunnen zijn om te praten, te spelen, spelletjes te doen en met elkaar te eten en drinken. Daar krijgen we ondersteuning en advies. Eekta is juist samenzijn, bij elkaar zijn, om onze oude dag leuk, zinvol en gezond door te brengen. Daarom vraag ik u om een geschikte ruimte aan te bieden waar we met z'n allen bij elkaar kunnen zijn.

Mevrouw **Kartaram** (V). Geachte burgemeester en raadsleden. Ik ben 82 jaar. Wat betekent Eekta voor mij? Eekta is mijn medicijn. Eekta is mijn plezier, mijn kracht. Eekta is mijn tweede huis. Ik ben een reumapatiënt. Van de medicijnen kreeg ik heel veel bijwerkingen. Het ging niet goed met mij. 25 jaar terug kwam ik in Eekta. Wat deed ik in Eekta? Yoga, dat is goed voor de spieren. Handwerken, dat is goed voor de vingers. Gymnastiek, almaar door beweging. Kaarten, dat is goed voor het denken. Karaoke geeft jou plezier, geeft jou energie. Dit allemaal doe ik in Eekta. De medicijnen werden minder. Al elf jaar ben ik medicijnvrij dankzij Eekta.

Eekta is mijn grootste medicijn, mijn plezier. Ik leef. Laat mij doorleven. Ik heb het goed, ik heb het naar mijn zin. Laat mij doorgaan. Stop mij niet weg. Eekta is mijn tweede huis. Mijn kinderen, mijn dochter en mijn zonen, zeiden: 'Mama, zullen wij jouw bed daar plaatsen? Want je bent drie, vier keer per week in Eekta. Zullen we dat doen?' Nee, zei ik, ik ga door. Ik wil hier blijven. Ik wil doorgaan. Ik wil genieten van het leven. Het is zo mooi. Daarom zit ik bij Eekta. Ik kan niet wegblijven van Eekta.

Geef ons een goede plek. Laat mij doorgaan, stop mij niet weg. Het leven is veel te mooi. Ik kan ook nog genieten van mijn kleinkinderen, eerst niet maar nu wel. Ik heb plezier. Laat mij doorgaan, stop mij niet weg. Anders beland ik in een verzorgingshuis en dat wil ik niet. Dat wil ik helemaal niet. Ik wil doorgaan. Als dat niet gebeurt, dan is dat het einde van mijn leven. Stop mij alsjeblieft niet weg.

Mevrouw **Gharbaran** (V). Geachte voorzitter. Ik ben Rita Gharbaran. Ik ben 63 jaar oud. Ik werk al 35 jaar als vrijwilliger bij Eekta en tegelijkertijd ben ik mantelzorger van mijn moeder. Zij is 86 jaar oud; zij zit hier. Ik zorg al jarenlang voor haar en ze woont bij mij in. Zij kan niet naar een verzorgingshuis gaan. Dat haalt ze niet. Mijn moeder kan niet iedere keer van ruimte en plek verplaatsen. Dan gaat zij nergens meer heen. Zij heeft rust en goede begeleiding, aandacht en liefde nodig. En dat heeft ze altijd bij Eekta. Geef mijn moeder een gepaste plek en ook anderen die in zo'n situatie zijn. Het Eektabestuur zorgt goed voor zijn mensen en voor ons. Ik smeed u, burgemeester: geef ons een gepaste plek zodat mijn moeder en alle andere ouderen nog lang kunnen leven. Ik vertrouw, burgemeester, dat u onze situatie begrijpt.

De heer **Niamat** (V). Geachte burgemeester en leden van de raad. Ik ben 89 jaar en mijn vrouw is 84 jaar. Wij zijn 50 jaar geleden hier in Den Haag komen wonen. Sindsdien zijn we lid van Eekta. We

genieten van alle successen van Eekta. Maar als wij goed ingelicht zijn, dan zijn er problemen tussen het bestuur van Eekta en de gemeente Den Haag. Ik kreeg een mail van een zorgverlener waarin stond dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis moeten blijven wonen. Een mooi doel maar dit gaat uiteraard gepaard met nieuwe uitdagingen. Hoe maximaliseren we zelfredzaamheid? Hoe gaan we om met het groeiende aantal zorgmijders? En wat kunnen we doen tegen eenzaamheid?

Als ik dit lees en de actie van de gemeente zie om te doen wat ze met Eekta doen, dan klopt dat niet met elkaar. Het kan toch niet zo zijn dat wij het straks zonder Eekta moeten doen? Gezien onze leeftijd willen we graag uit huis. Daarom hebben we een plek nodig waar we allemaal terecht kunnen en gezellig met elkaar kunnen zijn als ouderen, zodat je nooit meer eenzaam hoeft te zijn.

Ik doe een dringend beroep op de burgemeester en de gemeenteraadsleden om ons minstens een ruimte te geven zoals waar Eekta nu gevestigd is, zodat wij niet van de ene dag op de andere dag in de kou komen te zitten.

Mevrouw **Lalbahadoersing** (V). Met heel veel respect groet ik iedereen: goedemiddag. Ik zit 48 jaar sedert de Jan Hendrikstraat in het gebouw daar en van daar ben ik naar de Boylestraat gekomen, vanaf het begin. In het gebouw gebeuren allerlei dingen zoals gymnastiek. Ik speel ook een beetje muziek. En ik kom niet de taxi, het openbaar vervoer of met andere mensen, maar tot vandaag loop ik. Ik kan niet lang praten. Ik zeg alleen: de groep die daar zit zorgt heel goed voor ons. Ze luisteren naar alles wat wij zeggen als oudere mensen en ze zoeken een oplossing voor ons.

Burgemeester, ik heb een verzoek. Ik ben hier niet gekomen om klachten door te geven, maar ik wil een ding vragen. U moet zorgen voor een goede plek voor ons. Dat is mijn verzoek. Ik heb 1 april daar gehuild, want toen hoorde ik: het gaat daar dicht en wij moeten weg van hier. We moeten een goede plek hebben, burgemeester. Als het geen goede plek is, kunnen we niet met zoveel mensen samen zitten en praten. We delen alles, goed en slecht. Slecht is armoede en eenzaamheid. Dit alles delen we, en dit is mijn verzoek. Ik heb misschien fout gesproken, maar heb altijd geleerd: mensen verbeteren die ongeschoolde mensen.

De heer **Tjikhoeri** (V). Geachte burgemeester en gemeenteraadsleden. Ik ben de heer Anand Tjikhoeri en ik ben 69 jaar oud. Eekta is mijn grootste bron van energie. Ik ben sinds 1992 actief bij Eekta als begeleider van drie verschillende muziekgroepen. Over een paar maanden word ik 70 jaar oud en dankzij Eekta ben ik tot op heden in goede mentale en fysieke gezondheid.

Muziek is heel belangrijk voor mij en voor mijn groepsleden. Het is ontspannend, een manier om je te uiten en het verbindt. Om muziek te maken hebben we verschillende soorten muziekinstrumenten, waaronder zware speakers die op hoge statieven geplaatst moeten worden. De huidige huisvesting is uitermate geschikt voor ons om hier muziek te maken voor de leden. In deze ruimte kunnen we onze muziekinstrumenten geïnstalleerd achterlaten. En het is gelijkvloers, wat het toegankelijk maakt voor ouderen met een rollator en rolstoel. Om deze reden is Lindenkwaadrant totaal geen gepaste huisvesting. Er zijn meerdere kleine ruimtes, verdeeld over twee etages, waarvan geen enkele ruimte biedt aan de tientallen leden die op onze activiteiten afkomen. Tevens moet de huisvesting gedeeld worden met anderen, waardoor de spullen zoals onze zware speakers continu heen en weer gesjouwd moeten worden, van de ene ruimte naar de andere en van de ene etage naar de andere. Dit is niet te doen voor mij en voor mijn groepsleden, die gemiddeld 70 jaar en ouder zijn. Wij zijn niet van plan om onze rug zelf kapot te maken en accepteren deze ruimte niet.

Ik ben dag en nacht bezig met Eekta. Wat wij willen, is geen luxe maar een passende huisvesting. Wij willen groeien, maar in Lindenkwaadrant moeten wij krimpen en dat gaan wij niet doen. We gaan niet weg totdat we een passende ruimte hebben. We kunnen mensen die al langer dan 30 à 40 jaar betrokken zijn geweest bij Eekta niet ineens wegsturen. Mijn vriendelijke verzoek, burgemeester: red Eekta. Eekta is de enige organisatie voor de Hindoestanen die dagelijks toegang biedt. Zet uw oudere Hindoestaanse burgers niet op straat. Laat ze niet dakloos worden. Neem absoluut uw verantwoordelijkheid.

De heer **Kanhai** (V). Geachte burgemeester, lieve raadsleden. Mijn naam is Frank Kanhai. Twaalf jaar geleden wilde ik wandelgroepen starten en ik ben begonnen bij Eekta. Ik heb daar de kans gekregen om mijn oproep te doen en een succesvolle wandeling georganiseerd. Eekta bestaat al 53 jaar. Wat mij

heel veel pijn doet ... Ik ben zelf 62 jaar. Ik zie hier mensen die mijn moeder of vader kunnen zijn. De geschiedenis herhaalt zich; ik word er emotioneel van. Elke keer moet de Hindoestaan smeken: alstublieft, meneer. Dat neerbuigende, maar dat siert ons ook. Wij zijn een krachtig volk. Het doet mij pijn dat mensen die mijn ouders kunnen zijn steeds moeten smeken.

Wat is de oplossing? De oplossing is: mensen willen een ruimte waar ze gezamenlijk kunnen zijn. Ik heb elke vrijdag bij Eekta een wandelgroep. Ik kom en zie daar deze moeder zitten. Ik zie mensen computerles volgen. Ik zie mensen kaarten. Dat is het voordeel van een grote gepaste ruimte om samen te zijn. Hindoestanen zijn mensen die samen willen zijn. Wat doe ik na mijn wandelgroep? Dan ga ik niet weg. Ik blijf hangen om naast deze moeder - zij is getuige - te zitten. Waarom? Omdat ik mijn eigen moeder mis.

Het probleem is heel simpel: geef een gepaste ruimte en stop ze niet in hokjes, want zij kunnen niet in hokjes blijven. We hebben nu een nieuwe generatie: drie prachtige dames die werken en toch heel vrije tijd en liefde aan deze ouders geven. Dat is mijn verzoek. En het spreken heb ik bij de ombudspolitik geleerd.

De heer **Kaushik** (V). Beste burgemeester, geachte gemeenteraad. Mijn naam is Vijay Kaushik. Ik ben een van de senioren die deelneemt aan de activiteiten van Eekta. Het geeft ontzettend veel plezier als ik daar kom en zie hoe mensen met elkaar bezig zijn. De energie die daaruit voortvloeit, dat heb ik zelf nooit eerder meegemaakt. Ik heb hiervoor 30 jaar bij algemene instellingen gewerkt: het Arbeidsbureau en ook vijf jaar bij de gemeente en mijn laatste werk was bij UWV.

Wat ik ook het bestuur heel duidelijk wil maken, is dat de afstand tussen de burger en de algemene instellingen steeds groter wordt. We hebben te maken met digitalisering. Om een afspraak te maken heb je zoveel kennis nodig. Als je echt een hulpvraag hebt die direct coaching vraagt, dan kun je niet bij iemand terecht. Ik weet dat de gemeente allerlei informatiepunten heeft waar je ook terecht kunt. Maar de mensen waar wij nu over spreken, de doelgroep die bij Eekta komt, hebben dan een beetje vertrouwen nodig. Ik weet niet of er hier mensen zijn die met ouderen werken, maar oudere mensen zijn echt wel een beetje bang voor digitalisering. Er zijn heel veel moeilijke termen en begrippen, waardoor je helemaal in de war raakt. Ouderen willen geen fouten maken en dat maakt ze onzeker. Ik ondersteun alle vorige sprekers, want die hebben al heel veel punten gemaakt.

Wat mij evident is gebleken, is dat de ruimte die nu geboden wordt totaal ongeschikt is. Ik nodig mensen die daar tijd voor hebben uit om te kijken naar waar we nu zitten en naar wat aangeboden is. Voor de oudere mensen en voor degenen die de sanskaars doorgeven - dat zijn culturele waarden - is het een heel belangrijk moment. Onderschat dat alstublieft niet. Ik hoop dat we tot een goede oplossing kunnen komen.

Mevrouw **Partapsing** (V). Geachte burgemeester en raadsleden. Mijn naam is Betsy Partapsing. Ik ben 80 jaar. Ik kom al ruim 30 jaar in Eekta. Eekta is mijn tweede huis. Ik heb slapeloze nachten sinds ik gehoord heb dat wij naar Lindenkwaadant moeten gaan, wat niet gelijkvloers is en waar ook geen zaal is waar wij met ons allen passen. Wij zijn een grote groep. Wij willen samen zijn, samen koken en samen eten. Wij maken muziek met alle instrumenten. Muziek is mijn medicijn. Hier kan ik mijn verdriet, mijn pijntjes, alles kwijt. Wij kunnen samen met elkaar ons hart luchten. Wij kunnen de instrumenten niet sjouwen van de ene keer kamer één en de andere keer kamer twee. Ik doe ook computerlessen en in alle groepen doe ik muziek. Ik ben meer in Eekta dan thuis. Eekta is mijn tweede huis.

Wij zijn één familie geworden. Wij willen niet uit elkaar. Oude mensen moet je niet uit elkaar halen; anders raken ze de kluts kwijt of in de war. Of ze gaan niet meer komen, blijven ze thuis, worden ze ziek of ze gaan dood. Wij gaan niet weg totdat wij een geschikte locatie krijgen waarin wij met ons allen passen en niet in kamertje één en morgen in kamertje twee.

Wij hebben een hardwerkend bestuur dat altijd klaarstaat voor de ouderen en behulpzaam is. Wij krijgen alle hulp van het bestuur. Ondanks dat zij hun gezin en baan hebben, hebben zij toch tijd voor ouderen.

Mijn verzoek aan u, burgemeester: geef ons een geschikte locatie waar wij met ons allen kunnen passen. Ik vertrouw op u.

Mevrouw **Binda** (V). Mijn naam is Mavis Binda. Ik ben 78 jaar oud, gepensioneerd en werk al 43 jaar, ben betrokken en een vaste vrijwilliger bij Eekta. Ik ben vijf dagen per week van 9.30 uur tot 16.30 uur aanwezig, omdat we elke dag twee dagactiviteiten organiseren voor de senioren. Ik verzorg de administratie, beman het secretariaat en ontvang alle bezoekers. Ik ken iedereen bij Eekta. Maandelijks melden zich weer nieuwe mensen. Elke dag komen ze bij mij op kantoor om een praatje te maken of een hulpvraag te stellen.

Voor vele senioren is Eekta een plek waar ze zich thuis voelen en waar ze terecht kunnen voor gezelligheid en tijdsbesteding. Het samenzijn brengt al veel vreugde bij deze groep. Ik kan u vertellen dat de senioren die bij Eekta komen helemaal geen andere plek hebben om samen te komen in Den Haag zoals Eekta aanbiedt. Wij hebben onze sporen verdiend in Den Haag en we willen op een plek zijn waar we met z'n allen terecht kunnen, waar we ons veilig voelen en waar we onszelf kunnen zijn.

Daarom heeft Eekta een plek nodig die passend is voor onze mensen en waar we iedereen kunnen ontvangen, en niet tegen mensen moeten zeggen dat ze niet meer welkom zijn omdat er geen plek is voor ze. Geen plek? Dat zijn vreselijke woorden voor mensen die elke dag alleen thuis zijn. Dank voor uw tijd en aandacht. Eekta is een belangrijk onderdeel van mijn leven en van onze bezoekers. Daarom wilde ik vandaag toch mijn best doen om in te spreken.

Mevrouw **Shah** (V). Geachte voorzitter. Sorry voor mijn uitspraak. Vorige keer hield ik een toespraak in het Engels. U zei dat ik de volgende keer in het Nederlands moest spreken. Daarom spreek ik vandaag in het Nederlands, dankzij Eekta. Bij Eekta heb ik mijn spreekvaardigheid kunnen verbeteren. Mijn naam is Sonali Shah en ik ben IT-manager. Ik ben ook vrijwilliger bij Eekta. Ik kom bijna elke dag hier en ik ben zo blij om te zien hoe gelukkig iedereen is. Ik zie het geluk in hun ogen. Elke week komen er ongeveer 180 tot 200 mensen hier. Ik ben ook een gecertificeerde yogadocent. Al drie jaar geef ik elke maandag en woensdag yogales. Ik heb 25 mensen in mijn les. Maar de ruimte die we hebben is erg klein. Er is niet genoeg ruimte voor iedereen, en ik kan niemand weigeren die mee wil doen. Wij hebben meer ruimte nodig.

Omdat ik goed ben met computers, ben ik begonnen met het geven van computercursussen bij Eekta. Eerst had ik maar een kleine groep, maar nu heb ik drie groepen: een gevorderdengroep en twee basiscursusgroepen. Bij Eekta is er geen leeftijdsgrens voor leden. Mensen van 80, 82, 85 jaar en ouder leren op computers. Ik geniet er enorm van om ze les te geven. Ze leren hoe ze e-mails kunnen sturen, hoe ze inloggen met DigiD, hoe ze een afspraak maken bij het ziekenhuis en zelfs hoe ze onlineaanbiedingen kunnen zoeken. Veel mensen die van muziek houden, hebben geleerd hoe zij karaokeliedjes kunnen afspelen. Dit helpt hen ...

De **voorzitter**. De drie minuten zijn voorbij. Dank u wel. Knap gedaan.

De heer **Soekhoe** (V). Goedemiddag, geachte voorzitter, leden van de raad en alle aanwezigen. Mijn naam is James Soekhoe. Ik ben 69 jaar oud. Ik ben lid en vrijwilliger bij Eekta.

Voorzitter. Voor mij is het heel belangrijk dat Stichting Eekta blijft bestaan. Slechts twee redenen hiervoor. Eén. Er is geen andere organisatie in de stad Den Haag die elke dag dagactiviteitenprogramma's heeft, en dat in het bijzonder voor de Hindoestaanse ouderengroep. Twee. Dankzij Eekta heb ik mijn basiscursus Digitaal behaald.

Eekta gaat niet inkrimpen om wat voor reden dan ook. Enkele voordelen. Hiermee vermijdt Eekta de eenzaamheid en de stress van de ouderengroep. Als we naar wijkcentrum Lindenkwaadrant moeten gaan, dan moeten we krimpen en dat is onacceptabel voor Stichting Eekta. Daarom is Lindenkwaadrant geen geschikte vervangende ruimte.

Tot slot. Ik verwacht van uw college steun en een goede oplossing. Ook verzoek ik u uw besluit te heroverwegen en tot een ander besluit te komen voor Stichting Eekta.

Mevrouw **Mahesh** (V). Beste burgemeester en raadsleden. Burgervader, ik richt mij tot u, omdat u de verantwoordelijkheid draagt voor onder andere het welzijn van de burgers. Vandaag staan onze senioren, onze ouderen voor u omdat zij geen huis meer hebben. Zij worden uit hun huis gezet. Het huis waar ze al jaren komen en gaan. Het huis dat hun comfort aanbiedt, hun comfortzone. De plek om gezamenlijk koffie en thee te drinken, een boterham te eten of een warme maaltijd te nuttigen.

Waarom wilt u deze ouderen verkassen? U weet wellicht dat als we de ouderen gaan verkassen of verplaatsen, zij dit psychisch niet aankunnen met alle gevolgen van dien. Ik heb gewerkt in de ouderenzorg en ik heb het ook gezien. Velen zijn al mobiel beperkt en straks moeten ze naar een onbekend gebouw waar de ruimte vele malen te klein is en niet voldoet aan de voorzieningen die zij gewend zijn. Natuurlijk kunt u zeggen: ja, daar moeten ze maar aan wennen. Maar kijk naar hen. Hebben zij daar de tijd voor? En hoeveel tijd hebben zij om nog te gaan?

Eekta Boylestraat voorziet haar ouderen in alle opzichten. Een gezonde maaltijd, wat heel belangrijk is voor de verbinding met elkaar. Eekta heeft een keukenteam van vrijwilligers dat de senioren voorziet van een goede, gezonde maaltijd. Een team dat voldoet aan de eisen volgens HACCP. Een team dat voor een gebalanceerde voeding zorgt. Wij hebben ouderen met dieetwensen, omdat ze diabetes zijn of hart- of vaatziekten hebben. Eekta is in oktober 2024 begonnen aan een project om wekelijks voor de bewoners in de omgeving, jong en oud, en andere gasten te koken. Het begon met twintig personen, wat nu wekelijks tot 50 à 60 personen is gegroeid. Hoe komt dat? Eekta zorgt samen met haar keukenteam voor goed gebalanceerde en authentieke maaltijden die door onze ouderen zeer gewaardeerd worden, want dat brengt hen terug naar hun jonge jaren. De keuken in de aangewezen ruimte leent zich niet hiervoor.

De **voorzitter**. Dank u wel. De drie minuten zijn voorbij.

Mevrouw **Mangal** (V). Goedemiddag, burgemeester en raadsleden. Ik kom bijna 50 jaren al bij Eekta. Al die tijd heb ik van Eekta genoten, vooral van al mijn activiteiten die ik daar allemaal doe. Ik ben bijna 80 jaar en ik kom heel graag daar. Waarom moet Eekta van de Jan Hendrikstraat naar de Laan van Meerdervoort en van de Laan van Meerdervoort naar waar we nu staan? Dat is toch verschrikkelijk? Geef ons een ruimte waar wij altijd kunnen zijn. Wij willen Eekta, wij zijn Eekta. Eekta is eenheid. Wij willen altijd daar met eenheid samen zijn. We praten erover wat we geleden hebben en wat er gebeurd is. Dus geef ons een passende plaats. Geef Eekta. We zijn heel graag in Eekta. Neemt u dat niet van ons af, alstublieft.

Mevrouw **Harpal** (V). Goedemiddag aan alle raadsleden en een speciale groet aan onze burgervader. Hij is de vader van alle burgers van Den Haag. Ik ben Truus Harpal. Ik denk dat de burgemeester en de meeste raadsleden mij kennen. Wij halen mensen, ouderen, senioren die thuis alleen, eenzaam zijn, voor sociaal contact.

De ouderen kunnen niet zonder Eekta. Stop die mensen drie weken thuis, laat ze thuisblijven en kijk wat er met ze gebeurt. Ze willen niet naar een bejaardentehuis. Ze gaan vereenzamen en ze missen Eekta heel erg. Als ze één week wegens omstandigheden niet kunnen komen, dan zijn ze heel verdrietig.

Ouderen hebben een geschikte locatie verdiend. De aangewezen locatie van onze wethouder bouw- en woningtoezicht is te klein. Vorig jaar, morgen precies een jaar geleden, op 4 april heb ik dit ook aangehaald. Graag willen wij de ouderen bij elkaar houden en niet verdeeld een stukje hier in deze kamer en een stukje daar in de andere kamer. Graag willen de ouderen bij elkaar blijven. Geef de ruimte aan de organisatie zodat zij een geschikte ruimte vinden.

Dan begin ik gelijk te zeggen aan u, burgervader, want de mensen moeten ook kunnen begrijpen wat ik aan u heb gevraagd. Zij willen niet weg, maar een geschikte ruimte en gelijkvloers. Ze komen ook met rollators. Er wordt gezegd: dan moeten jullie maar klein worden. Wie moeten we wegsturen? Wie moeten we naar huis sturen? Dat kunnen we niet doen. Een verzoek aan onze wethouder en aan onze burgervader: zet onze ouderen niet op straat en geef een geschikte ruimte.

Dan wil ik nog wat aanhalen, burgervader. Als we toch weg moeten, dan hebben we een geschikte locatie. Trouwens, ik loop daar elke dag langs. Dat is Toermalijn. Waarom kunnen wij daar niet in? De huidige locatie, waar we nu zitten, is ook een school geweest. Het is verbouwd en gerenoveerd. Lindenkwadrant is te klein. Ik denk dat Toermalijn geschikt is, als we toch eruit moeten. Maar het liefst willen ze op de huidige locatie blijven.

Per keer komen 50 tot 60 mensen om samen te koken en te eten. Dan heb ik het niet eens over grote feesten.

De **voorzitter**. De drie minuten zitten erop. Dank u wel.

De heer **Lachman** (V). Geachte burgemeester en leden van de gemeenteraad. Mijn naam is Hemant Lachman. Ik ben maatschappelijk betrokken ondernemer in de mooie stad van recht en vrede. Ik ben maatschappelijk betrokken ondernemer, ik neem deel aan het Milan-festival, aan het Holi-festival, aan het Diwali-festival. Kortom, ik ben een lid van uw stad.

Wat wij doen, ik samen met de ouderen, zeker voor Eekta, is kijken naar mooie passende oplossingen. Ze bestaan al 54 jaar. Als we nog één termijn van 54 jaar aan hen gunnen, dan denk ik dat wij kunnen zeggen dat wij het gevoel over het koloniale verleden, waar de meeste mensen last van hebben, niet zullen hebben. Mijn verzoek aan u allen is om te kijken naar passende oplossingen.

Ik ben aangesteld als adviseur voor de huisvesting van Eekta. Ik heb als zodanig gekeken naar Lindenkwadrant, de ruimtes bekeken, alle mogelijkheden bekeken, en ik zie de mogelijkheden daar niet. Niet direct, zeker niet omdat het nog niet aangepast kan worden aan de wensen van Eekta. De problemen, niet alle maar een deel, zijn zojuist ook benoemd. Het is maar een deel.

Mijn verzoek is of u een onafhankelijke commissie zou kunnen samenstellen die in conclaaf kan gaan met Eekta, met de raadsleden en overige leden om te kijken naar een passende oplossing, want Lindenkwadrant is nu niet de oplossing. Ik wil u verzoeken, zeker na alle verhalen die er zijn geweest, om daaraan aandacht te besteden.

De heer **Mangre** (V). Goedemiddag, raadsleden en burgemeester. Ik ben Shiva Mangre. Ik ben stagiair bij Stichting Eekta en ik ben een hbo-student social work. Bij Eekta begeleid ik alle ouderen, organiseer met mijn collega Frank wandelgroepen en ik zorg voor persoonlijke aandacht bij de ouderen. Wekelijks gaan we samen eten, met ongeveer 50, 60 man. Het is heel gezellig en het is ook voor een heel erg sterke sociale cohesie. Daar begint onze verbondenheid. Eekta is meer dan een ontmoetingsplek voor iedereen. Het is een veilige haven voor ouderen en jongeren, die elkaar kunnen steunen.

Wat mij echter raakt, is dat onze Surinaamse gemeenschap niet echt serieus wordt genomen. We zijn geïntegreerd, we zijn niet echt mondig, maar we worden er een beetje moe van. We worden moe van zulke situaties van onrecht. Wat de gemeente in dit geval doet, voelt voor ons als onderdrukking. We worden niet erkend, maar we blijven het niet allemaal tolereren.

Eekta vervult voor de ouderen, en ook voor mij, een cruciale rol in het versterken van de gemeenschap. Ze biedt niet alleen activiteiten, maar ook een plek waar de mensen zich thuis voelen en waar dialoog en samenwerking centraal staan. Samen bouwen we aan een inclusieve samenleving waarin iedereen zich gezien en gehoord voelt. Namens de senioren en mezelf zeg ik dat we niet weggaan tenzij een passende plek wordt aangeboden. Als het geregeld is, kom langs. We gaan roti maken en dan gaan we samen eten. Dat is wat ik wil zeggen.

Mevrouw **Amirkhan** (V). Geachte burgemeester en raadsleden. Ik ben Waheeda Amirkhan, voorzitter van deze prachtige organisatie, waar ik ook weer ontzettend onder de indruk ben van de verhalen en de ervaringen die ze elke dag beleven en waar we een traan hebben gelaten. Samen met twee vrouwen, Savitri Changoe en Priya Poeran, vormen wij het bestuur. We zijn een 100% vrijwilligersbestuur en we hebben allen een fulltimebaan, waarbij we dag en nacht, zoals u heeft gehoord, klaarstaan voor Den Haag.

Precies een jaar geleden, op 4 april, stonden wij hier. Is er dan niets veranderd, zult u misschien denken. Jazeker. Wat is er veranderd? Wij, het bestuur van Eekta, hebben onze verantwoordelijkheid steeds genomen en blijven nemen en onze schoenzolen platgelopen op zoek naar een geschikte locatie. Tochtige kerkhallen, vele gesprekken gevoerd met zaaleigenaren; het mocht niet baten.

Wat is er nog meer veranderd? Eekta is gegroeid. Dat heeft u gehoord in alle verhalen. Er zijn meer dan 200 bezoekers van de dagelijkse activiteiten. Eekta is nu tevens een gevestigde en populaire Haagse ontmoetingslocatie, waar er wekelijks 50 tot 60 mensen, buurtbewoners, alleen al op vrijdag langskomen en multiculturele vriendschappen ontstaan.

Ten derde en niet de minste: de wereld dreiging. Ja, beste mensen. Eekta krijgt nu dagelijks telefoontjes van senioren die vragen en bij ons willen komen voor een warme, geborgen plek uit angst voor de wereld dreiging die er nu is, want velen hebben ook de Tweede Wereldoorlog meegemaakt. Beti, vragen ze - beti betekent dochter - wat gaat er met ons gebeuren? Kun je ons helpen? Dit zijn de

dingen die we dagelijks bij Eekta meemaken en waarom die geborgen plek en die veilige omgeving zo belangrijk zijn. Dit zijn de senioren die onzichtbaar zijn voor de gemeente. Dit zijn de senioren die de gemeente regulier niet ziet. Wij zijn enorm dankbaar dat zij Eekta wél kunnen vinden.

Burgemeester, er is ons een locatie aangeboden. U heeft het al gehoord van iedereen. Wij als bestuur moesten onder druk vanwege de woningnood - die onderschrijven we, die kennen we - ja zeggen tegen de locatie, want anders zou er verder niks gebeuren. Het voldoet niet qua capaciteit en qua geborgen plek. Immers, een woord op een gevel maakt nog geen geschikte locatie. Moeten wij ja zeggen tegen die locatie en vervolgens gaan leuren met onze senioren door de stad en per dag gaan kijken welke kamer beschikbaar is?

De **voorzitter**. De drie minuten zijn voorbij. Dank u wel. Dan gaan we terug naar het agendapunt Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Mevrouw **Stam** (G). Goedemiddag, allemaal. Dank, burgemeester, dat ik alsnog mag inspreken. Mijn naam is Marieke Stam, directeur van woningcorporatie Staedion. Ik sta hier mede namens Hof en Haag Wonen. Samen hebben wij 80.000 sociale huurwoningen, waarvan het overgrote merendeel in de stad Den Haag.

De Parkeerstrategie die vandaag voorligt, heeft consequenties voor de corporaties en hun huurders. Het gaat met name om het onderdeel van de strategie: 'Bij nieuwbouw en grootschalige herontwikkeling moeten de (logistieke) voorzieningen in pandig of op eigen terrein worden gerealiseerd.' We hebben in november onze zienswijze ingediend bij uw raad. Vandaag zou ik onze zorgen graag nader toelichten. Ik hecht eraan om te benadrukken dat wij begrip hebben voor het mobiliteitsvraagstuk in de stad. De stad groeit en wordt stevig verdicht. Dat vraagt om ander beleid en maatregelen. Onze inbreng is dan ook vooral gericht op het schetsen van een aantal consequenties van deze strategie. Wij blijven daar graag over in gesprek met het college.

Ten eerste. Het beleid heeft consequenties voor de betaalbaarheid voor de bewoners. Huurders krijgen bij nieuwbouw geen vergunning voor parkeren op straat, waardoor zij een parkeerplaats moeten huren. Onze huurders, die vaak al financieel kwetsbaar zijn en hard worden geraakt door kostenstijgingen, krijgen te maken met parkeerkosten die kunnen oplopen tot € 60 à € 70 per maand. Een groot deel van die huurders heeft een minimumloon of is afhankelijk van een uitkering.

Ten tweede. De financiële haalbaarheid van nieuwbouwprojecten komt verder onder druk te staan door het parkeren op eigen terrein. Het betekent een aanzienlijke verhoging van de investeringskosten per project met sociale huurwoningen, doordat bij nieuwbouw naast de sociale woningen meer parkeerplaatsen gerealiseerd moeten worden. Het gaat over € 30.000 tot € 50.000 per parkeerplaats. Al te rigide invoeren van aangescherpte parkeernormen kan ertoe leiden dat het financieel rendement een rem zet op de woningbouw. Dat terwijl er 200.000 mensen in de regio Haaglanden op zoek zijn naar een woning, waarvan 90.000 actief woningzoekenden, en de gemiddelde wachttijd zes en half jaar bedraagt.

Ten derde. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit beleid en de communicatie hierover. Maar het beleid raakt de woningcorporaties en de huurders en leidt vaak tot onbegrip en onrust - we hebben dat bij de Hofbadtoren aan den lijve ondervonden - en die richt zich vaak op de verhuurder.

Wij verzoeken uw raad om onze zorgen mee te nemen en we hebben ook een aantal suggesties, want we denken ook graag mee. Treed tijdig in overleg met ontwikkelaars en corporaties over de parkeernorm bij nieuwbouwontwikkelingen. Als er wijken zijn waar voldoende voorzieningen en alternatieven zijn, overweeg dan ook eens de optie om geen garage onderpands te realiseren. Zet in op deelmobiliteit en parkeerhubs. Voor DGZ is een publieke parkeerhub in verkenning. We zijn heel erg blij met die ontwikkeling. Door dit publiek te organiseren kun je de prijzen laag en betaalbaar houden.

De **voorzitter**. Dank u wel. De drie minuten zijn voorbij.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is:

C. Vaststelling van de wijze van afdoening van ingekomen stukken.

De raad heeft hieromtrent beslist zoals hierna bij elk nummer is aangegeven.

Raadsadressen

Nr.	Afzender en onderwerp	Voorstel afdoening	Kopie antwoord
1	Belanghebbende d.d. 10 maart 2025 inzake aanhoudende overlast door hangjeugd (10867710)	In handen van het college van B en W	commissie Bestuur
2	Belanghebbende d.d. 11 maart 2025 inzake aanpassen van de maximumsnelheid naar 30 km per uur (10869843)	In handen van het college van B en W	commissie Leefomgeving
3	Fleers Van Dijk De Jongh Advocaten d.d. 11 maart 2025 inzake verzoek wijziging Verordening winkeltijden 2018 (10869865)	In handen van het college van B en W	commissie Bestuur
4	Stichting Eekta d.d. 17 maart 2025 inzake urgente huisvestingsproblematiek Stichting Eekta (10872933) + 20 maart 2025 (10872933 behoort bij) + 27 maart 2025 (10872933 behoort bij)	In handen van het college van B en W	commissie Samenleving
5	Belanghebbende d.d. 26 maart 2025 inzake afval in Den Haag (10876274)	In handen van het college van B en W	commissie Leefomgeving
6	VvE Scheveningse Duyn d.d. 24 maart 2025 inzake evaluatie geluidsoverlast Scheveningen 2024 (10876300)	In handen van het college van B en W	commissie Bestuur
7	Woonwageningen Nederland d.d. 25 maart 2025 inzake klacht tegen wethouder Volkshuisvesting, Wijken en Welzijn (10876403)	In handen van het college van B en W	commissie Ruimte

Ter kennisnemingen

Nr.	Afzender en onderwerp	Voorstel afdoening
1	Gezamenlijke Scheveningse Bewoners Organisaties d.d. 8 maart 2025 inzake zienswijze op ontwerp Haagse Omgevingsvisie 2025 (10867822)	Voor kennisgeving aannemen
2	113 Zelfmoord Preventie d.d. 10 maart 2025 inzake gemeentelijk beleid suïcidepreventie (10867869)	Voor kennisgeving aannemen
3	Belanghebbenden d.d. 8 maart 2025 inzake advies en oproep inzake de Vlietlijn en alternatieve routekeuze (10869873)	Voor kennisgeving aannemen
4	Staedion, Hof Wonen en Haag Wonen d.d. 7 maart 2025 inzake zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Den Haag 2050 (10870298)	Voor kennisgeving aannemen
5	Belanghebbende d.d. 15 maart 2025 inzake communicatie vanuit de gemeente over Haga blijft pijnpunt (10870696) + 17 maart 2025 (10870696 behoort bij)	Voor kennisgeving aannemen
6	Belanghebbenden d.d. 17 maart 2025 inzake herinrichting straten Bohemen rechts (10870805)	Voor kennisgeving aannemen
7	De Hollandsche Molen d.d. 18 maart 2025 inzake Doe mee met het Jaar van de Molenbiotoop (10873122)	Voor kennisgeving aannemen
8	Belanghebbende d.d. 19 maart 2025 inzake VN-receptenmap (10873135)	Voor kennisgeving aannemen
9	Vereniging Boulevardondernemers Scheveningen en Vereniging Strandexploitanten Scheveningen d.d. 20 maart 2025 inzake voorstel wijziging datum versmalling Van Alkemadeaan (10873146)	Voor kennisgeving aannemen

10	Belanghebbende d.d. 24 maart 2025 inzake bevoegdheden burgemeester rondom woning (10874315)	Voor kennisgeving aannemen
11	Belanghebbende d.d. 25 maart inzake brief aan directeur Gemeentebelastingen (10875778)	Voor kennisgeving aannemen
12	Belanghebbenden d.d. 25 maart 2025 inzake klacht oracs Daguerrestraat (10875891)	Voor kennisgeving aannemen
13	Belanghebbenden d.d. 27 maart 2025 inzake reactie op Vervoerplannen 2026 EBS bus en HTM tram (10875953)	Voor kennisgeving aannemen
14	Veiligheidsregio Haaglanden d.d. 27 maart 2025 inzake inwerkingtreding Gemeenschappelijke Regeling VRH 2025 (10876470)	Voor kennisgeving aannemen

Aan de orde is:

D. Vaststelling van de besluitenlijst.

- D.1 Voorstel van het college inzake aanpassing begroting n.a.v. Kadernota Overhead (RIS321479)
- D.2 Voorstel van het college inzake vaststellen van de Verordening treasurystatuut (RIS321497)
- D.3 Voorstel van het presidium inzake Verordening tot wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019 (RIS321557)
- D.4 Voorstel van het college inzake Actualisatie register geheime stukken (RIS321545)
- D.5 Voorstel van het college tot vaststelling van de Verordening tot wijziging van de Verordening bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte Den Haag 2023 (RIS321506)
- D.6 Voorstel van het college inzake Aanvraag Rijksbijdrage in de kosten voor de opsporing van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (RIS321507)
- D.7 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning terrasbebouwing Molenstraat 6d (RIS321498)
- D.8 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning dakuitbouw Van Weede van Dijkveldstraat 74 (RIS321499)
- D.9 Voorstel van het college inzake verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning onderstation Den Haag Noord (RIS321541)
- D.10 Voorstel van het college inzake verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning Woongebouw Oude Haagweg 128 (RIS321403)
- D.11 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning dakopbouw Oudemansstraat 357 (RIS321571)
- D.12 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor de omgevingsvergunning aan de De Bruynestraat 28 (RIS321604)
- D.13 Voorstel van het presidium inzake benoeming lid Financiële Adviescommissie Veiligheidsregio Haaglanden (RIS321741)
- D.14 Voorstel van het presidium inzake Meerjarenbegroting Raadsorganisatie 2026-2029 (RIS321578)

Deze voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Hart voor Den Haag wenst geacht te worden tegen voorstel D.5 te hebben gestemd.

De **voorzitter**. De fractie van Hart voor Den Haag wordt op haar verzoek aantekening verleend dat zij geacht wenst te worden te hebben gestemd tegen voorstel D.5.

Aan de orde is:

E. Datumbe­paling initiatief­voor­stel Partij voor de Dieren: Haagse bomen, Haagse trots (RIS321739).

De **voorzitter**. Namens het college kan ik u melden dat een reactie van het college uiterlijk verwacht mag worden in het tweede kwartaal van 2025.

Aan de orde is:

F. Voortgang woon­wagen­beleid en -projecten (RIS321526).

De beraadslaging wordt geopend.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Voorzitter. We spreken vandaag over de brief Voortgang woon­wagen­beleid en -projecten. In november hebben we de conceptnota Woon­wagen­beleid 2024 (RIS320451) ontvangen. We spreken daar binnenkort verder over, maar de eerste zin uit het raads­voor­stel dat daarbij zat, was: 'Sinds 2014 is de maatschappelijke en politieke beschouwing van de woon­wagen­cultuur sterk veranderd.' Dat is helemaal juist. Ik werd raadslid in 2014. Hart voor Den Haag vecht al jaren voor woon­wagen­bewoners. Dit heeft ervoor gezorgd dat dit onderwerp op de agenda staat van de lokale politiek. Er moeten tientallen plekken gerealiseerd worden in Den Haag. Hart voor Den Haag zal zich daarvoor blijven inzetten.

Vorige week stond in de krant dat ik mild was. In de commissie had ik gezegd dat ik geen fan ben van Martijn Balster. Even voor de duidelijkheid: ik vind PvdA-wethouder Martijn Balster een prutser. En Frans Timmermans zou zeggen ...

De **voorzitter**. Ik ga nu streng zijn. Ik vind niet dat dit in overeenstemming is met een goede toon, klaar. Hij is afgetreden en nu gaan we gewoon over tot de orde van de dag. U bent zeer goed in staat om uw mening te geven zonder weer in persoonlijkheden te vervallen.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Frans Timmermans zou zeggen ... Overigens, mijn collega's Rachid en Richard waren er ook niet op 2 oktober 2019 toen we het daarover hadden, maar goed.

In de commissie heb ik gevraagd naar verschillende zaken, zoals het schrappen van het onderwerp verticaal wonen uit de conceptnota. Ik begrijp echt wel dat we te maken hebben met een bijzondere situatie. Maar wat Hart voor Den Haag betreft, praten we wel heel snel verder met wethouder Van Asten over dit belangrijke dossier. Hoelang denkt de wethouder nodig te hebben ter voorbereiding?

Vandaag wil ik aandacht vragen voor de positie van de bewoners van de Energiestraat. Ik dien een motie in die van groot belang is voor de woon­wagen­bewoners van de Energiestraat. Deze bewoners wachten al jaren op een veilige en stabiele woon­om­geving, maar de verhuizing naar de Henri Faas is opnieuw uitgesteld, nu tot eind 2026. Inspreker de heer Coret - bedankt voor uw inspraak - had het over drie keer uitstel. Hoe zit dat? Want in de stukken staat: twee keer.

De voortdurende vertragingen hebben geleid tot grote frustratie en een onhoudbare situatie op de huidige locatie, die al lange tijd onveilig en onleefbaar is. Het is onveilig en onleefbaar; dat lezen wij in de openbare stukken. De bewoners worden geconfronteerd met overlast, variërend van verkeer, lawaai, milieu en drugsoverlast tot inbraken en geweldsincidenten. Zowel de bewoners als de politie erkennen de onveiligheid en onleefbaarheid van de situatie en waarschuwen voor escalatie van incidenten.

Gezien de onhoudbare situatie voor de bewoners van de Energiestraat is tijdelijke huisvesting noodzakelijk totdat de definitieve plekken aan de Henri Faas gereed zijn. Ik heb daarom de motie Maak burgemeester ook verantwoordelijk, met de nadruk op 'ook', want daar was enige onduidelijkheid over. In de tussentijd heb ik mijn motie aangepast, waarvan het dictum luidt: verzoekt

het college de gesprekken met de bewoners voort te zetten in aanwezigheid van de verantwoordelijk wethouder en de burgemeester en daarbij zo snel mogelijk afspraken te maken over de tijdelijke oplossingen die nodig zijn ter overbrugging naar de definitieve verhuizing naar de Henri Faas, en een duidelijke en haalbare planning op te stellen voor de oplevering van de standplaatsen aan de Henri Faas en de raad hierover te informeren.

Peter Mekers (D66). Ik ben het eens met de heer Dubbelaar dat we tempo moeten maken, maar heeft hij nu al het idee dat er geen tempo meer gemaakt zou worden? We hebben nog niet eens gehoord van de nieuwe portefeuillehouder wat er gaat gebeuren.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Fijn dat meneer Mekers het met mij eens is. Nee, maar Hart voor Den Haag wil graag dat het tempo erin blijft. De burgemeester heeft vaker met de bewoners van de Energiestraat aan tafel gezeten. De reden dat de bewoners daar weg moeten - het staat in de openbare stukken - is vanwege de openbare orde en veiligheid, en dat is de portefeuille van de burgemeester.

Peter Mekers (D66). Ja, dat weet ik ook. Maar dan is de burgemeester toch sowieso al betrokken? Wat voegt dan deze motie toe, vraag ik me af.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Ik wacht graag de reactie van het college op mijn motie af.

Rutger de Ridder (VVD). Dat vind ik te makkelijk. Ik neem aan dat meneer Dubbelaar zelf een idee heeft waarom het iets extra's toevoegt.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). De reden dat deze bewoners daar weg moeten, is vanwege de openbare orde en veiligheid. Dat is een verantwoordelijkheid van de burgemeester. Daarom wil Hart voor Den Haag dat de burgemeester betrokken is bij dit belangrijke dossier.

Rutger de Ridder (VVD). Is het dan puur symbolisch van Hart voor Den Haag? Dat kan ook een kracht zijn, maar is het puur symbolisch?

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Nee, zeer zeker niet, want we hebben geen tijd te verliezen. Ik begrijp dat een wethouder zich moet inlezen in het dossier, terwijl deze burgemeester, met de portefeuille Openbare orde en veiligheid, al uitstekend op de hoogte is van dit dossier omdat hij al meermaals gesprekken gevoerd heeft met de bewoners van de Energiestraat.

De **voorzitter**. Meneer De Ridder, laatste keer.

Rutger de Ridder (VVD). Ik begrijp dat als het ingewikkeld wordt om zowel de burgemeester als wethouder Van Asten tegelijkertijd in gesprek te laten gaan, de heer Van Asten prevaleert omdat het zijn portefeuille is. Klopt dat?

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Het is mijn uiteindelijke doel om geen tijd te verliezen. Deze mensen móéten zo snel mogelijk weg uit de Energiestraat, dus het antwoord is: ja.

De **voorzitter**. Dan zet u uw betoog voort.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Het is van groot belang dat wij de bewoners niet langer in onzekerheid laten en aan hen die veilige en stabiele woonomgeving bieden die zij verdienen. Ik vraag u daarom uw steun voor mijn motie.

De **voorzitter**. Door de heer Dubbelaar, daartoe gesteund door mevrouw Arp, wordt de volgende motie (F.1 HvDH) ingediend:

Motie F.1 HvDH Maak burgemeester ook verantwoordelijk

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de commissiebrief Voortgang woonwagengebeleid en -projecten (RIS 321526).

Constaterende dat,

- de verhuizing van woonwagengebewoners van de Energiestraat naar de Henri Faasdreef opnieuw is uitgesteld, nu tot eind 2026;
- de voortdurende vertragingen hebben geleid tot grote frustratie onder de bewoners, die al jaren wachten op een veilige en stabiele woonomgeving;
- de huidige locatie van de woonwagengebewoners aan de Energiestraat al lange tijd onveilig en onleefbaar is, met overlast variërend van verkeer-, lawaai-, milieu- en drugoverlast tot inbraken en geweldsincidenten;
- zowel door bewoners als door de politie de onveiligheid en onleefbaarheid van de situatie wordt erkend en gewaarschuwd wordt voor escalatie van incidenten;
- wethouder Martijn Balster zijn functie heeft neergelegd en wethouder Robert van Asten nu verantwoordelijk is voor het woonwagengebeleid.

Overwegende dat,

- het van groot belang is dat de verhuizing van de bewoners van de Energiestraat naar de Henri Faasdreef zo snel mogelijk en zonder verdere vertragingen wordt gerealiseerd;
- gezien de onhoudbare situatie voor de bewoners van de Energiestraat, tijdelijke huisvesting noodzakelijk is totdat de definitieve plekken aan de Henri Faasdreef gereed zijn;
- de burgemeester al langer bij dit dossier betrokken is vanuit het veiligheidsdomein.

Verzoekt het college,

- de gesprekken met de bewoners voor te zetten in aanwezigheid van de verantwoordelijk wethouder en de burgemeester, en daarbij zo snel mogelijk afspraken te maken over de tijdelijke oplossingen die nodig zijn ter overbrugging naar de definitieve verhuizing naar de Henri Faasdreef;
- een duidelijke en haalbare planning op te stellen voor de oplevering van de standplaatsen aan de Henri Faasdreef en de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Het woonwagengebeleid raakt mensenlevens. Het uitsterfgebeleid is nog altijd een open wond en het gebrek aan perspectief op een leven in familieverband is voor vele Haagse woonwagengebewoners slopend. En daar komt ook nog de onveiligheid aan de Energiestraat bij, een situatie waar wij als stadsbestuur al jaren van afweten, maar die nog altijd voortduurt. Veel mensen zijn simpelweg op van de stress.

Natuurlijk is het een bittere pil wanneer je als bestuurder hoort dat de mensen waarvoor je aan de slag moet het vertrouwen kwijt zijn. Tegelijkertijd is vertrouwen niet vrijblijvend. Zeker als het gaat om het woonwagendossier, waarin de gemeente ook nog eens vrij recent is veroordeeld voor discriminatie, moet vertrouwen bevochten worden. Als de bewoners van de Energiestraat, die jaren geleden hoop en perspectief is geboden, van de ene op de andere dag dat perspectief voor hun ogen verdampen, dan doet dat iets met je vertrouwen.

Het mag geen verrassing zijn dat dit thema de SP aan het hart gaat. We dienden de afgelopen jaren diverse voorstellen in de raad in. Denk aan de aangenomen motie Versterk mensenrechten woonwagengebewoners uit 2021 naar aanleiding van de veroordeling voor discriminatie door het College voor de Rechten van de Mens, maar ook aan de motie uit 2023 om de verplaatsing van de

Energiestraat topprioriteit te maken en aan het amendement dat enkele maanden later volgde om extra standplaatsen aan de Henri Faasdreef te realiseren. Zo hebben wij de afgelopen jaren wel meer voorstellen gedaan. Dan denk ik ook aan de tegenstand die mijn voorganger Ingrid Gyömörei in deze raad heeft geboden tegen het uitsterfbeleid. Het moge dus duidelijk zijn dat het woonwagengebeleid voor de SP geen willekeurig dossier is waarop het college, ook dit college, steken heeft laten vallen.

Tegelijkertijd zitten we sinds eind vorige week met een nieuwe verantwoordelijke op dit dossier. Het is niet realistisch om vandaag al antwoorden te verwachten op alle feitelijke vragen die vorige week zijn gesteld over de lopende projecten Henri Faasdreef, Isabellaland en Madepolderweg. Maar we zouden deze wel graag op papier willen ontvangen, zodat de bewoners en de toekomstige bewoners van deze locaties snel meer duidelijkheid hebben en wij de discussie in de commissie kunnen voortzetten.

Als het gaat om de vraag hoe we in algemene zin verder moeten met het woonwagengebeleid, heeft de SP een aantal voorstellen. Ten eerste vindt de SP het belangrijk dat de raad zorgvuldig en regelmatig wordt geïnformeerd over de status van de lopende projecten Henri Faasdreef, Isabellaland en Madepolderweg. De verrassing rond het jaar extra uitloop en de problemen met de grondexploitatie hebben veel spanning en argwaan veroorzaakt. Door ieder kwartaal te rapporteren kunnen we de verwachtingen beter beheersen. Is het college hiertoe bereid?

Ten tweede zitten we met de vraag hoe we als raad nu verder moeten met de vaststelling van het woonwagengebeleid. Laat ik nogmaals benadrukken: voor het realiseren van standplaatsen is geen vastgestelde nota nodig. We kunnen en moeten voortvarend aan de slag. Maar op de nota heeft de SP op basis van gesprekken met betrokken al langer een duidelijke kijk, namelijk: eerst naar een betrouwbaar woonbehoefteonderzoek en daarna pas de nota Woonwagengebeleid vaststellen. De resultaten van het nieuwe woonbehoefteonderzoek moeten volgens de meest recente collegebrief in het najaar bekend zijn. In diezelfde brief lezen we dat de voormalig portefeuillehouder van plan was de nota Woonwagengebeleid in de huidige vorm in stemming te brengen en daarna te actualiseren op basis van het onderzoek. De SP heeft dan ook al in de commissie aangegeven dit onwenselijk te vinden, omdat twee onderdelen van de nota, de inventarisatie van de woonbehoefte en de paragraaf over verticaal uitbreiden, op basis van de rechtszaak en kritiek vanuit de gemeenschap omstreden zijn. Ook de financiële paragraaf lijkt op basis van de recente ontwikkelingen rond het project Henri Faas achterhaald. Daarom dien ik een motie in, met als dictum: verzoekt het college de Nota Haags Woonwagengebeleid in te trekken en uiterlijk dit kalenderjaar met een nieuwe versie van de nota te komen, die gebaseerd is op een actueel woonbehoefteonderzoek, en te zorgen dat naast het onderdeel over de woonbehoefte, in ieder geval ook de onderdelen over verticale uitbreiding en de financiën een herziening krijgen in deze nota. Ik dien de motie mede in namens de heer Dubbelaar van Hart voor Den Haag, de heer Thepass van GroenLinks en de heer Van den Bos van de Partij voor de Dieren.

Ten slotte ziet ook de SP een rol voor de burgemeester, niet ten aanzien van de ontwikkeling van de woonwagenlocaties, maar als het gaat om het voeren van de gesprekken en het komen tot concrete afspraken rond de tijdelijke en definitieve verhuizing. De burgemeester is goed op de hoogte van de problemen aan de Energiestraat en kent de voorgeschiedenis. Daarom steun ik ook de motie van de heer Dubbelaar.

Daarnaast kan de burgemeester een rol spelen in de gesprekken over de te maken excuses aan de woonwagengemeenschap. Ik weet dat er in de gemeenschap vergevorderde ideeën leven over hoe deze excuses gestalte kunnen krijgen, namelijk in de vorm van een onafhankelijk onderzoek naar het uitsterf- en handhavingsbeleid, al is men ook duidelijk over het feit dat excuses enkel gepaard kunnen gaan met daden, het realiseren van standplaatsen dus. Is de burgemeester bereid het gesprek met de Stichting Sinti, Roma en Reizigers hierover voort te zetten? En hoe ziet hij in het algemeen zijn rol?

De **voorzitter**. Door mevrouw Arp, daartoe gesteund door de heer Dubbelaar en de heer Thepass, wordt de volgende motie (F.2 SP) ingediend:

Motie F.2 SP Een zorgvuldig proces voor herstel van vertrouwen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op donderdag 3 april 2025, ter bespreking van Voortgang woonwagengeleid en -projecten (RIS321526).

Constaterende, dat:

- hoofdstuk 2.2 ('Inventarisatie woonbehoefte') van de Nota Haags Woonwagengeleid (RIS320451) gebaseerd is op een onderzoek van Be Flex uit 2020, terwijl uit het vonnis van de Rechtbank Den Haag in de zaak van de Stichting Sinti, Roma en Reizigers tegen de gemeente Den Haag (Zaaknummer: C/09/637977 / HA ZA 22-941) aan het licht is gekomen dat dit onderzoek serieuze tekortkomingen kent;
- het college in de brief 'Voortgang woonwagengeleid en -projecten' heeft aangegeven naar verwachting in het najaar met de resultaten van een nieuw behoefteonderzoek te komen;
- het college heeft aangegeven ook paragraaf 3.2.2. van de Nota ('Verticaal uitbreiden: meer mogelijkheden in het bouwvolume van woonwagens') op basis van het nieuwe behoefteonderzoek te willen herzien;
- deze paragraaf op stevige kritiek kon rekenen van woonwagengebwoners, waaronder de Stichting Sinti, Roma en Reizigers, onder andere vanwege zorgen dat verticale uitbreiding door het college als instrument zal worden benut om minder standplaatsen te hoeven realiseren (zie ook de schriftelijke vragen 'Zorgen over verticale uitbreiding woonwagens', RIS321548);
- nieuwe informatie die aan het licht is gekomen rond de voortgang van de plannen voor woonwagengelocatie Henri Faasdreef ook aanleiding geeft om hoofdstuk 5 van de nota ('Financiële paragraaf') opnieuw tegen het licht te houden.

Overwegende, dat:

- de veroordeling van de gemeente Den Haag voor discriminatie in de zaak van de Stichting Sinti, Roma en Reizigers tegen de gemeente en het geschade vertrouwen van woonwagengebwoners in de gemeente alle aanleiding geven om een Nota Woonwagengeleid vast te stellen die zo gedragen mogelijk is en zo zorgvuldig mogelijk is opgesteld;
- de huidige, nog niet vastgestelde Nota Haags Woonwagengeleid op meerdere aspecten gemankeerd is.

Verzoekt het college:

- de Nota Haags Woonwagengeleid (RIS320451) in te trekken en uiterlijk dit kalenderjaar met een nieuwe versie van de nota te komen, die gebaseerd is op een actueel woonbehoefteonderzoek;
- te zorgen dat naast het onderdeel over de woonbehoefte, in ieder geval ook de onderdelen over verticale uitbreiding en de financiën een herziening krijgen in deze nota.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Samir Ahraui (PvdA). Voorzitter. Na de gerechtelijke uitspraak van vorig jaar weten we één ding zeker: Den Haag heeft een zware ereschuld aan haar woonwagengebwoners. Die lossen we niet in met mooie plannen alleen, maar met concrete stappen en resultaten, met duidelijke en eerlijke communicatie naar de bewoners. De voortgangsbrief van het college laat zien dat er hard gewerkt wordt, maar ook dat het allemaal pijnlijk langzaam gaat, zeker voor de bewoners van de Energiestraat, die al jaren in onhoudbare omstandigheden leven. De laatste vertraging naar eind 2026 is dan ook enorm zuur, triest en teleurstellend, in de eerste plaats voor de woonwagengebwoners zelf.

Juist als het over vertrouwen gaat, moeten we extra scherp zijn. Want in de relatie tussen overheid en woonwagengebwoners is vertrouwen niet vanzelfsprekend. Dat is door decennia, nee,

eeuwen van discriminatie, uitsluiting en vervolging flink beschadigd. Wie dat begrijpt, begrijpt ook hoe belangrijk het is dat we zo snel mogelijk leveren en als gemeente naast de woonwagengebwoners gaan staan.

Tot slot. Het vertrek van onze eigen wethouder heeft mijn fractie en mij persoonlijk geraakt. Dat maakt dit debat voor ons ook extra beladen. Want als vriend en collega heb ik elke dag opnieuw met grote bewondering genoten van zijn betrokkenheid, integriteit en tomeloze inzet voor de stad. Daar zijn wij als partij en als fractie hem ontzettend dankbaar voor. Maar juist nu is het belangrijk dat we doorpakken. Deze bewoners mogen niet tussen wal en schip vallen. Daar zal mijn partij zich koste wat kost voor blijven inzetten.

Vincent Thepass (GroenLinks). Voorzitter. We kennen als Den Haag een lange en pijnlijke geschiedenis van de marginalisering van woonwagengebwoners. We hebben als stad te dealen met een rechterlijke uitspraak die duidelijk is over het discriminerende karakter van het uitsterfbeleid dat we hebben gehad. En dan hebben we natuurlijk nog de onleefbare situatie op de Energiestraat, waarbij de bewoners helaas opnieuw kennis hebben moeten nemen van een derde uitstel. Dit alles geeft Den Haag wat GroenLinks betreft de morele plicht om tempo te maken en alles op alles te zetten om het vertrouwen van de woonwagengemeenschap te herwinnen.

Ik zal vandaag niet uitgebreid ingaan op de nota zelf, niet alleen omdat die niet op de agenda staat, maar ook omdat wij onder de motie van collega Arp staan om die voor nu uit te stellen in afwachting van het nieuwe behoefteonderzoek. Volgens mij is dat juist heel belangrijk, ook voor het herstel van het vertrouwen. Maar ik richt me wel graag op het meest acute issue wat speelt, namelijk de vertraging, opnieuw, van de verhuizing van de Energiestraat.

Als het om de Henri Faasdreef gaat, lijken er veel vertragingfactoren te zijn. Deels, voor een groot deel zelfs, wachten wij de beantwoording van de vragen uit de commissie af, ook de vragen die collega Van der Voort namens GroenLinks heeft gesteld. Wij zien wel dat veel van die vertraging ook bestuurlijk en procesmatig van aard is. Wij vinden het belangrijk dat we het college en zeker ook deze wethouder, die nu de handschoen oppakt - dank daarvoor trouwens - niet alleen een aanmoediging maar ook een maximaal mandaat meegeven om inderdaad de maximale bestuurlijke ruimte te pakken om die vertraging waar mogelijk te beperken. Die keuze kunnen we als raad maken, en dat kan met de motie Pak ruimte voor verhuizing, die ik samen met collega Arp en collega Ahraui indien, met als dictum: verzoekt het college de maximale bestuurlijke ruimte te nemen om vertraging van het verhuisproces van de Energiestraat naar de Henri Faasdreef te beperken, en het participatieproces over de verdere invulling van de Henri Faasdreef met woonwagengebwoners en omwonenden ondertussen door te zetten.

De **voorzitter**. Door de heer Thepass, daartoe gesteund door mevrouw Arp, wordt de volgende motie (F.3 GL) ingediend:

Motie F.3 GL pak ruimte voor verhuizing

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Voortgang woonwagengebeleid en -projecten (RIS321526)

Overwegende, dat:

- de rechter heeft uitgesproken dat het Haagse uitsterfbeleid voor woonwagengestandplaatsen discriminatoir van aard was, en de gemeente het aan de woonwagengebwoners verplicht is om het vertrouwen te herstellen en in de komende vijf jaar flink meer standplaatsen toe te voegen;
- het beperken van de vertraging van de verhuizing van de Energiestraat naar de Henri Faasdreef daarbij prioriteit moet zijn.

Constaterende dat:

- de bewoners aan de Energiestraat nu in een onleefbare situatie wonen;
- veiligheid altijd voorgaat, en verzakking daarom moet worden voorkomen;

- veel van de andere in de brief genoemde redenen voor vertraging meer procesmatig en bestuurlijk van aard zijn, wat impliceert dat er ook beweegruimte kan zijn om het proces te versnellen.

Verzoekt het college:

- de maximale bestuurlijke ruimte te nemen om vertraging van het verhuisproces van de Energiestraat naar de Henri Faasdreef te beperken;
- het participatieproces over de verdere invulling van de Henri Faasdreef met woonwagewoners en omwonenden ondertussen door te zetten.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Fatima Faïd (HSP). Voorzitter. De Haagse Stadspartij heeft zich altijd verzet tegen het uitsterfbeleid. De veroordeling van de gemeente voor twintig jaar institutioneel racisme is dan ook volkomen terecht. Eerder maakte de gemeenteraad door middel van onze motie excuses voor het bestaand beleid. Het is goed om te zien dat iedereen in deze raad zich bewust is van de zware verantwoordelijkheid die op onze schouders rust om dit onrecht goed te maken.

De Haagse Stadspartij was dan ook extreem teleurgesteld dat het college de belofte aan de bewoners van de Energiestraat niet kon nakomen. Hoe kan het dat een wethouder die ook ruimtelijke ordening en grondbeleid in beheer heeft er zo naast kan zitten met de planning? En waarom moesten de bewoners dit vernemen uit de stukken?

We begrijpen natuurlijk dat de huidige portefeuillehouder zich moet inlezen. Dat snappen we, maar we willen toch nog wel wat concrete vragen stellen. Wat gaat hij precies doen om dit fiasco ongedaan te maken? Dan heb ik het natuurlijk over de Energiestraat. En wat gaat hij, eventueel samen met ons als raad, doen om het vertrouwen van deze gemeenschappen in ons weer te herstellen?

Peter Mekers (D66). Voorzitter. Na een bewogen commissie vorige week en het aftreden van wethouder Balster daarna is dit toch een vreemd moment. We willen dat er tempo gemaakt wordt met projecten, waardoor er meer plekken komen voor woonwagens en ook de bewoners van de Energiestraat goed kunnen verhuizen. De vragen die we in de commissievergadering stelden, zijn nog niet beantwoord en daar wachten we met smart op. Maar los daarvan moeten we wel waken dat er niet meer vertraging gaat optreden vanwege wisseling in het dossier houden.

Ik wil de heer Balster vanaf hier nogmaals bedanken voor zijn inzet en ik wens de heer Van Asten veel voorspoed en goede samenwerking op dit dossier. Kan de wethouder ons meenemen in wat hij de komende tijd wil doen om de vaart erin te houden, om contact te leggen met de gemeenschap, om vertrouwen op te bouwen? En als er bijvoorbeeld in de grondexploitatie moeilijkheden zijn bij de nieuwe woonwagendplaatsen, is hij het dan met de raad eens dat we een ereschuld hebben, dat we door die gerechtelijke uitspraak dat ook onderstreept hebben en dat dit dus vraagt om een oplossingsgerichte houding van zowel het college als ons als raad?

Ik snap natuurlijk dat een nieuw dossier even tijd moet hebben om eigen gemaakt te worden, dus ik kijk uit naar een tweede termijn over dit onderwerp in de commissie om daar verder over door te spreken. Ook kijken we uit naar een geactualiseerde of een nieuwe versie van de nota, want ook wij zijn nog niet tevreden met hoe die nu voorlag.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Voorzitter. Bijna twee jaar geleden stemde de raad unaniem voor de motie Maak verplaatsing Energiestraat topprioriteit. Je zou een boek kunnen schrijven over wat er allemaal gebeurd is, maar we gaan ervan uit - het lijkt er nu echt op - dat het nu toch echt topprioriteit gaat krijgen. De Partij voor de Dieren gunt de bewoners van harte dat er een snelle en waardige tussenoplossing komt en dat ook de verhuizing naar het nieuwe kamp op de Henri Faasdreef snel gladgestreken gaat worden.

Een tweede absolute prioriteit moet zijn het realiseren van extra locaties en standplaatsen. Als het over de wooncrisis gaat, spreken mensen vaak over wachtlijsten van zeven jaar bij woningcorporaties, die natuurlijk veel te lang zijn. Het wrange is dat zeven jaar wachten voor

woonwagengewoners echt een enorme vooruitgang zou zijn. In Den Haag komen er nu gemiddeld een tot twee standplaatsen per jaar vrij, terwijl er honderden mensen wachten. Als het perspectief is dat je tussen de 80 en 200 jaar moet wachten totdat er een standplaats voor je vrijkomt, dan moet wonen je onmogelijk gemaakt.

De enige oplossing is snel meer locaties. De rechter was duidelijk, maar los van het juridische hebben we ook een morele opdracht. Doe het juiste en doe recht aan de woonwagengewoners. Geen woorden, maar tijd voor standplaatsen.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. De Haagse VVD vindt dat iedereen een veilig thuis verdient in Den Haag, van de bewoners van de Vogelwijk tot de Haagse woonwagengewoners. De bewoners van de Energiestraat hebben onze steun hard nodig. De VVD ziet een stevige basis hier in de raad om alles in het werk te stellen om de verplaatsing nu eindelijk te regelen, want waarom lukt het nou niet? Dat is volgens mij wat iedereen hier zich af moet vragen.

De Haagse VVD wil dat we tempo maken, maar we moeten ook terugkijken en ons rekenschap geven van de fouten die zijn gemaakt. Een wethouder is weliswaar opgestapt, maar de fouten zijn natuurlijk nog niet hersteld. Daar moeten we van leren. Daarom wil de Haagse VVD ter aanvulling op de gestelde vragen in de commissie een feitenrelaas over hoe de vertraging plaats heeft kunnen vinden zodat we daarover kunnen debatteren en daarvan kunnen leren, waarbij we natuurlijk tenminste opnemen wanneer de eerste vertraging kenbaar werd en we dus ook schriftelijk antwoord krijgen op alle gestelde vragen, zoals mevrouw Arp al had verzocht.

Daarnaast vraagt de VVD of de wethouder al contact heeft gezocht met de bewoners van de Energiestraat om kennis te maken. Kan de wethouder aangeven of het college, ook na een mogelijke nieuwe wethouder van PvdA-huize, bereid is om wethouder Van Asten verantwoordelijk te laten voor het woonwagenbeleid? Zo nee, is de wethouder het eens met de VVD dat rust en stabiliteit nodig is en onnodige veranderingen niet wenselijk zijn? Wethouder Van Asten, dat is een zware taak, maar het vertrouwen van de VVD heeft u.

Beytullah Çelik (DENK). Voorzitter. We bespreken vandaag een onderwerp dat al langere tijd speelt, zowel hier in de raad als in de stad. Een onderwerp waar zelfs de rechtbank zich een jaar geleden over heeft uitgesproken met een duidelijke boodschap: gemeente Den Haag, los de problemen zo snel mogelijk op. De eerste stappen zijn gezet met de nota Woonwagenbeleid. Echter, dit is een nota waar de doelgroep zich niet helemaal in herkent. Zowel de financiële aspecten als het behoefteonderzoek roepen vragen op. En dan is er nog een term die hoe dan ook ongemakkelijk klinkt: verticaal. Kortom, een nota die wat DENK betreft nog aanpassing behoeft.

Daarom willen we als fractie de nieuwe wethouder meegeven om de nota te herzien en daarbij de wensen van de doelgroep centraal te stellen. Tegelijkertijd willen we van de portefeuillehouder horen hoe hij het tempo wil verhogen in dit dossier, dat al aanzienlijke vertraging heeft opgelopen. Daarnaast ben ik benieuwd hoe het college het financiële vraagstuk beoordeelt en hoe het eventuele tekorten wil oplossen.

Tot slot wil ik de vorige portefeuillehouder bedanken voor zijn inzet voor onze stad en de nieuwe portefeuillehouder veel succes wensen met zijn nieuw taak.

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. Vandaag bespreken we de voortgang van het woonwagenbeleid en -projecten. Graag hadden we dat gedaan met wethouder Balster, maar die besloot onlangs ertussenuit te knippen. Spijtig, want het woonwagendossier is een zwarte bladzijde in de bestuurlijke geschiedenis van onze stad. Ik doel natuurlijk op het afschuwelijke uitsterfbeleid dat door eerdere colleges is toegepast, waardoor vele woonwagenstandplaatsen zijn ontruimd. Door een groot tekort aan standplaatsen ontstond er een forse overbevolking en moesten voormalige woonwagengewoners gedwongen verhuizen.

De PVV had dan ook de stille hoop dat dit college eindelijk wakker zou worden. Wie de brief van het college snel doorneemt, zou op het eerste oog kunnen denken dat er eindelijk wat verandert en dat de woonwagengemeenschap serieus wordt genomen. Maar niets lijkt minder waar. Het woonwagenbeleid rammelt nog steeds aan alle kanten. Zo blijkt dat de standplaatsen voor de bewoners van de Energiestraat op de Henri Faasdreef niet eind 2025 worden gerealiseerd, maar minimaal een jaar later. Voor de derde keer een vertraging, terwijl de veiligheid en de leefbaarheid aan de

Energiestraat al vele jaren te wensen overlaten, veertien jaar om precies te zijn. Dat kon u net horen van de heer Coret. Het is een schande. Laten we niet vergeten dat er bijna twee jaar geleden al in een breed ingediende motie werd gevraagd om de verplaatsing van de woonwagens aan de Energiestraat tot topprioriteit te maken.

Het college kan wel doodleuk aangeven dat het de vertraging betreurt en dat deze nu pas inzichtelijk is geworden, maar wat ons betreft komt er boter bij de vis. De PVV verwacht dat het college zich uit zijn naadje gaat werken om die verplaatsing zo snel mogelijk te regelen. Zoals de heer Coret net aangaf, is dit dossier niet al te moeilijk, want het gaat om uitvoeren wat er al is afgesproken. De strijd om de ruimte is al gestreden. Maar de PVV verwacht eigenlijk ook compensatie voor de bewoners aan de Energiestraat, die nu weer minimaal een jaar in een onleefbare situatie mogen zitten. Is de wethouder bereid om over serieuze compensatie na te denken en de raad zo snel mogelijk een voorstel te sturen? Het college geeft aan - ik citeer - 'sterk op de planning te gaan sturen'. Mooi en aardig, maar hoe gaat het college dat doen? En kon dat niet eerder?

Maar het wordt nog erger, want in de brief wordt ook gesproken over de ruimte voor eventueel circa 100 appartementen en acht patiowoningen. Hoe dat zich moet verhouden met de voorgenomen plannen voor de tweede fase, oftewel de uitbreiding met vijftien extra standplaatsen, wordt in de brief voor ons niet duidelijk. Graag een uitgebreide toelichting van de wethouder.

Maar er zijn meer zaken onduidelijk. Zo valt op bladzijde 2 van de brief te lezen dat op basis van de casuïstiek maatwerk wordt geleverd voor urgente situaties en leefbaarheidsvraagstukken per locatie. Op bladzijde 6 van de brief staat dat ook voor Isabellaland de mogelijkheid bestaat om in de tussentijd eventuele nood te lenigen met tijdelijke oplossingen. Graag een toelichting van de wethouder.

Ik ga afsluiten. De PVV is glashelder: de woonwagengemeenschap van Den Haag verdient het om serieus genomen te worden na jarenlang te zijn vertrappt door de gemeente. Hun problemen moeten zo snel mogelijk worden opgelost. Waar voor statushouders en asielzoekers alles in een poep en een zucht lijkt te kunnen worden geregeld, gaat dit voor woonwagengebwoners tergend langzaam. Dat is onaanvaardbaar, dus aan de slag.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Recht doen aan mensen, dat was de kern van de bijdrage van de ChristenUnie/SGP in de commissie. Onze stad is veroordeeld voor discriminatie. Daar kunnen we niet lichtzinnig mee omgaan. Het is meer dan een ereschuld; het is een opdracht. Excuses betekenen immers niks zonder daden. Dan kunnen we pas werken aan echt herstel. Daar moeten we als stad voortvarend mee aan de slag, de nieuwe portefeuillehouder in het bijzonder. Veel succes daarmee. Aan draagvlak in deze raad zal het in ieder geval niet liggen. Laten we daarom als stadsbestuur, raad en college, samen verantwoordelijkheid gaan nemen en nu ook daadwerkelijk gaan leveren.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter, dank aan de raad en de inspreker. Een zware taak is mij toebedeeld toen collega Balster helaas besloten heeft af te treden. Het deed mij persoonlijk ook wel het nodige. Elf jaar geleden zijn wij samen in de raad begonnen. Hoewel wij natuurlijk zoals iedereen hier leuk stevige debatten hebben gevoerd, is het toch altijd een persoonlijk vervelend en aangrijpend moment als dat moet gebeuren.

Ik heb deze verantwoordelijkheid op me genomen om dit dossier verder te brengen en het liefst zo snel mogelijk op het goede spoor te zetten. Dat is een verantwoordelijkheid die in ieder geval de rest van deze periode bij mij blijft. Door het college is besloten dat ik dit dossier verder zal doen. Ik denk dat het inderdaad belangrijk is om één aanspreekpunt te hebben gedurende deze periode.

Over dat ene aanspreekpunt gesproken. Er is vele malen gesproken over de rol van de burgemeester. De burgemeester en ik zullen een stevige tandem hierop gaan vormen, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid: veiligheid aan de ene kant en ruimtelijke ordening aan de andere kant. Wij zorgen samen dat daar niets tussen wal en schip zal vallen, naar de gemeenschap toe en vooral ook de verplaatsingen.

Ik wil graag ingaan op wat hier door u is ingebracht, ten eerste de vraag hoelang ik nodig denk te hebben om op vlieghoogte te komen. Dat zal heel snel gaan. Ik heb daar sinds vorige week al vele overleggen over gevoerd en vele dossiers doorgenomen. Wij zijn op dit moment ook druk bezig om de beantwoording van de door u in het commissiedebat gestelde vragen op papier te zetten. Voor het

meireces komen die naar u toe. Wat mij betreft spreken we zo snel mogelijk na het meireces daar verder over in de commissie. Waar u mij op dit moment hopelijk nog enige ruimte biedt als ik niet elk antwoord weet, mag u mij de dag na het meireces volledig bevragen in deze raad en mag u volledig verwachten dat ik daar ook gelijk een antwoord op zal hebben.

Dat gezegd hebbende zijn er nog enkele vragen gesteld en enkele toezeggingen gevraagd. Ik zal daar eerst op ingaan voordat ik bij de moties kom. De SP had gevraagd om regelmatig geïnformeerd worden over in ieder geval de drie dossiers die nu acuut zijn: de Madepolderweg, de Henri Faasdreef en Isabellaland. Gevraagd is om over deze drie locaties per kwartaal een overzicht te krijgen van wat daarin gewijzigd is. Dat zullen wij doen. Dat zeg ik graag toe.

Ook is er per motie gevraagd om de nota terug te nemen en nog eens stevig te kijken naar in ieder geval de drie punten voordat die door het college wordt ingediend. Wij kunnen die motie zeker omarmen. Dat zullen wij doen om ervoor te zorgen dat de nota een goede basis heeft om hier besproken te worden.

Ik kom bij de concrete vragen. Mevrouw Faïd vroeg wat ik ga doen om hier snel vaart te maken. Het begint ermee dat ik tot in detail wil weten, en me ook daarover laat informeren, wat er nu nodig is om de Henri Faasdreef zo snel mogelijk geschikt te maken voor verhuizing. Daarvoor heb ik een team samengesteld. Daar heb ik minimaal wekelijks overleg mee, maar dat wekelijks overleg is nu al bijna dagelijks overleg geweest. Dat moeten we gewoon weten. We moeten dat scherp hebben, want dat is ook de basis van de communicatie zodat er een helder tijdspad komt. Dan weten we ook wat de kritische momenten zijn waar we extra aandacht voor moeten hebben. Die helderheid deel ik graag op elk moment met u. Daar kunt u me altijd over aanspreken, en die zal ik ook delen in het kwartaaloverzicht zoals door mevrouw Arp is gevraagd.

Fatima Faïd (HSP). Dank aan de wethouder voor zijn antwoord. Maar ik vroeg me ook nog het volgende een beetje af. We hadden natuurlijk een wethouder ... Ik weet nu even niet precies of u het hele dossier heeft overgenomen. De vorige wethouder had ruimtelijke ordening en grondbeleid in beheer, dus hoe kan het dat zo'n planning dan helemaal fout loopt?

Wethouder **Van Asten (D66).** Dat is een goede vraag. Dat ben ik ook nog tot in detail aan het uitzoeken, want dat moeten we zeker weten. Ik denk wel dat het twee paden zijn. Het eerste pad is: hoe zorgen we ervoor dat we nu daar de goede gebiedsontwikkeling uitvoeren, zodat op de Henri Faasdreef die twee fases zo snel mogelijk kunnen worden gerealiseerd? Het tweede pad is natuurlijk de terugblik: hoe kon het nou dat we zo uit de pas zijn gelopen en dat die informatie veel te laat naar voren is gekomen? Dat is niet alleen belangrijk zodat we dit dossier goed kunnen afronden, maar het is ook belangrijk voor mogelijke andere locaties die we zullen gaan zoeken en waarmee we aan de slag gaan. Het is natuurlijk een feit dat op het moment dat we ergens een locatie vinden, we dat vanuit het oogpunt van de gebiedsontwikkeling moeten bekijken: wat is er nou echt nodig om ervoor te zorgen dat je op een bepaalde plek in dit geval een woonwagenlocatie kan maken, maar dat dezelfde procedures gelden op het moment dat je er een woonwijk wil bouwen? Dat duurt over het algemeen wel enige tijd. Ik denk dat je dat altijd goed in beeld moet hebben, zodat je in ieder geval goede verwachtingen kan hebben wanneer je het gerealiseerd hebt. Dat staat natuurlijk los van de zaak van de Energiestraat, waar ook nog hele andere zaken spelen over de locatie Energiestraat zelf. Maar de locatie Henri Faasdreef moet je bezien als een gebiedsontwikkeling waar alles bij komt kijken. Dat moeten we goed in beeld hebben. Pas dan kan je zeggen: oké, dan is het geschikt om in te huizen. Het staat nu op Q4 2026. We gaan natuurlijk alles na wat dat mogelijk nog zou kunnen versnellen, maar laten we voorlopig deze planning aanhouden.

Dan de vraag: hoe komt dat vertrouwen er nou in? Volgens mij is er nu maar één weg in te slaan, en dat is resultaten boeken. Want zonder resultaten zal vertrouwen te allen tijde uitblijven. Hetzelfde geldt voor de vaart erin houden. Zorg dat het dossier goed op orde is en dat de communicatie vanuit die helderheid naar alle partijen gelijk plaatsvindt.

D66 vroeg nog: als er problemen zijn met de grondexploitatie, zijn we het dan eens dat er een ereschuld is en dat we dit moeten oplossen? Los van die ereschuld móét het opgelost worden, maar het gaat natuurlijk ook wel iets van u als raad vragen. U beslist uiteindelijk over het budget van deze gemeente. Dan weet u ook wat de reikwijdte is van wat er op dit moment hiervoor is gereserveerd. Daar zal geld bij moeten en daar zal het college u dan ook een voorstel voor moeten doen. Dat geldt

zeker voor het volgende. Het werd al gezegd door mevrouw Arp over de financiële paragraaf. Als wij meerdere locaties gaan doen en nu al ongeveer zien hoe dat loopt met de financiën, dan zal dat hoofdstuk een addendum moeten krijgen.

De VVD vroeg nog naar het feitenrelaas over vertragingen. Dat zat deels al in de vragen die in het commissiedebat gesteld waren, dus het komt daar zeker bij terug.

Het punt van de verantwoordelijkheid had ik al aangegeven.

Ook DENK wil het tempo graag hoog houden. Voor het oplossen van het tekort zal er uiteindelijk een voorstel naar uw raad komen. Dan moet u de weging maken welk voorstel er komt.

De PVV stelde nog enkele detailvragen, onder andere over de locatie Henri Faasdreef. Met permissie zou ik dat graag willen meenemen in het debat dat we hopelijk zo snel mogelijk na het meireces voeren. Als ik die vragen nu ga beantwoorden, dan weet ik dat we hier waarschijnlijk nog drie uur lang dit debat gaan voeren. Ik hoop dat dan iets beter beslagen ten ijs te kunnen voeren.

Dat gezegd hebbende, heb ik drie moties liggen, ten eerste de motie Maak burgemeester ook verantwoordelijk. Ik noemde al de tandem. Wij staan daar helemaal achter en willen, vooral om minimaal het signaal te laten uitgaan, deze motie positief aan de raad laten.

De motie Een zorgvuldig proces voor herstel van vertrouwen van mevrouw Arp gaat over die nieuwe nota. Ook die laten wij positief aan de raad.

Tot slot de motie Pak ruimte voor verhuizing van de heer Thepass van GroenLinks. 'De maximale bestuurlijke ruimte' is voor een bestuurder natuurlijk heerlijk om te horen, maar in wezen heb ik natuurlijk alle bestuurlijke ruimte al die de wet aan het college verbindt. Ook deze motie kunnen wij graag aan de raad laten, omdat het signaal uitgaat: ga een beetje door de barrières heen om dit mogelijk te maken. Dat zal ook iets vragen van u als raad, kan ik me zomaar voorstellen. Als we dan een voorstel doen om wellicht een shortcut te nemen, dan weet u dat er ook andere zaken een beetje op de helling staan. U moet dat uiteindelijk zien te wegen, maar dat kan de boel wel versnellen. Dat verstaan wij dan onder die maximale bestuurlijke ruimte.

Voorzitter. Ik heb hiermee op de moties gereageerd, de vragen hopelijk beantwoord en de toezeggingen gedaan. Ik ben ook ingegaan op de relatie die wij hebben ten opzichte van de bewoners en de gemeenschap in het algemeen, dit alles om zo snel mogelijk dit dossier vaart te gaan geven zonder dat de wissel in het wethouderschap hier vertraging zal veroorzaken.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Wij zullen later vandaag stemmen over de moties.

Aan de orde is:

G. Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030 (RIS319383).

De **voorzitter**. Ik kijk naar de sprekerslijst. Er is hier heel veel enthousiasme voor.

Rutger de Ridder (VVD). Een punt van orde, voorzitter. Waar is de wethouder die hiervoor verantwoordelijk is? En ik mis nog een paar andere wethouders.

De **voorzitter**. Misschien even plassen. Kan iemand even bellen?

We gaan weer aan de slag.

De beraadslaging wordt geopend.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Ja, de actualisatie. Laten we even teruggaan naar de basis. In 1992 werd betaald parkeren ingevoerd in Scheveningen en de binnenstad. Later volgde de Kadernota Parkeerbeleid 2010-2020, die stelde dat parkeerproblemen opgelost moesten worden en

autobezitters ondersteund moesten worden. Het uitgangspunt was: autobezit is normaal en de gemeente zou mobiliteit moeten faciliteren. Dit was het uitgangspunt toen.

Maar bij het aannemen van de Parkeerstrategie 2021-2030 werd bewust geëist dat zowel de kadernota als de Parkeerbrief 2015 werden vernietigd, gewist, weggevaagd, alsof ze nooit hebben bestaan. Hoe anders is dat nu. Nu zitten we met dit college, dat faciliteren heeft ingeruild voor pure uitbuiting. Keiharde parkeerbelasting over de rug van onze inwoners. Geen oplossingen, alleen afpersing. Ik heb nog nooit zoveel autohaat gezien en nog nooit zo'n kaalslag meegemaakt bij openbare parkeerplekken als in de afgelopen vier jaar.

Heeft Den Haag een parkeerprobleem? Nee, dames en heren. Dit college is het probleem. Ze schrappen parkeerplekken, niet per ongeluk maar bewust, om een groene droom door te drukken en de stad autoluw en autovrij te maken. En de gevolgen? Ja, die zijn rampzalig. 750 parkeerplekken verdwenen door ORAC's, 348 verdwenen voor deelauto's, 90 verdwenen voor fietsvlonders en ongeveer 1.600 parkeerplekken zijn onttrokken in het fiscale gebied de afgelopen vijf jaar, bijvoorbeeld door herinrichtingen. Er zijn bijna 6.000 ...

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik was wel benieuwd waar de heer Meinesz gelezen heeft dat het doel van deze Parkeerstrategie is om de hele stad autovrij of autoluw te maken.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat zien we overal terug, in alle moties en alle dingen die nu al uitgevoerd zijn: de binnenstad, de Prinsestraat, waar u nu weer mee bezig bent, wegversmallingen en ga zo maar door.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Volgens mij ... Ik moet het netjes houden, hè? U noemt nu één voorbeeld: de Prinsestraat. Dat is op verzoek van de raad gebeurd, nog in de vorige raadsperiode. Mevrouw Regts heeft toen gevraagd om 'm autoluw te maken. De Parkeerstrategie gaat over de hele stad, dus ik vraag u opnieuw: waar leest u in deze Parkeerstrategie dat het doel is om de hele stad autovrij en autoluw te maken? Als dat er niet staat, kunt u het misschien terugnemen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). U geeft zelf het probleem al een beetje weer. U ziet het niet; dat is het probleem. U ziet niet de problemen die u zelf veroorzaakt in deze stad. Het hele grote gedeelte ziet dit wel in deze stad, vooral de autobezitter.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst, laatste keer.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Wie zwijgt, die stemt toe. Ik hoor de heer Meinesz tot twee keer toe niet op mijn hele duidelijke vraag antwoorden. Met andere woorden, hij stelt ook dat niet in deze Parkeerstrategie staat dat de hele stad autovrij en autoluw moet worden. Het was een gewoon een beetje ketelmuziek van zijn kant.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat mag meneer De Vuyst natuurlijk denken, maar hij is bijvoorbeeld verantwoordelijk dat al die 9.000 parkeerplekken zijn verdwenen uit onze stad. Ik ga door met mijn inbreng.

Er zijn ook in totaal 6.000 plekken verdwenen voor laadpalen. Daarom dien ik een motie in om het iets draaglijker te maken voor de autobezitter in Den Haag, 'Verander venstertijden bij de laadpalen in de hele stad', met als dictum: verzoekt het college de venstertijden voor het parkeren bij laadpalen aan te passen van 10.00 uur tot 22.00 uur naar 10.00 uur tot 17.00 uur. De motie is ook ondertekend door de PVV en Forum voor Democratie.

Peter Mekers (D66). Ik ben toch wel benieuwd. Als je gewerkt hebt en je bent onderweg geweest met je elektrische auto of je elektrische werkbuss en je komt dan thuis, dan mag je volgens de heer Meinesz niet meer laden. Hoe werkt dat?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Waar heeft u me horen zeggen dat u niet mag laden?

Peter Mekers (D66). Ik hoor u zeggen dat die parkeerplaatsen dan niet meer gereserveerd worden. We weten dat de parkeerdruk rond etenstijd altijd toeneemt doordat mensen thuiskomen. Dus als je die parkeerplaatsen niet reserveert om te kunnen laden, dan zijn ze niet beschikbaar. Het gevolg van uw motie is dat mensen die investeren in een groene en duurzame toekomst met hun voertuig geen plek meer hebben als zij thuiskomen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Laten we het maar niet over het effect hebben van de elektrische auto, want het gaat niet helemaal lekker, geloof ik, met de hele transitie. Het gaat erom dat als je thuiskomt, bijvoorbeeld in de Vruchtenbuurt of in Laak, er honderden lege laadplekken zijn waar de mensen normaal zouden kunnen parkeren. Wat moeten die doen? Die gaan dan op een hoek parkeren en die krijgen daarvoor een bekeuring. Ze hebben een vergunning, maar ze kunnen hun auto gewoon niet kwijt.

De **voorzitter**. Meneer Mekers, laatste keer.

Peter Mekers (D66). Ik ben dan toch wel benieuwd uit welk sprookjesboek de heer Meinesz die cijfers haalt. Ik zie namelijk niet duizenden of honderden lege laadplekken staan. We hebben beleid van de gemeente dat wij uitbreiden op het moment dat er vraag is en we die bezettingen zien. We weten dus wat de bezetting van die plekken is. En staat er eens een keer een plek leeg, dan is dat een hele mooie stimulans voor mensen om te denken: mijn volgende auto wordt elektrisch, want dan heb ik een plek. Dat is toch hartstikke mooi, meneer Meinesz?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ik zie maar één sprookje en dat is deze actualisatie, meneer Mekers. Ik nodig u uit om een keertje een rondje met mij te rijden, bijvoorbeeld in de Vruchtenbuurt.

Adeel Mahmood (DENK). Zo'n idee klinkt natuurlijk heel leuk: we willen die parkeerplaatsen beschikbaar hebben voor bewoners. Ik ga er ook van uit dat u dit doet voor de bewoners. Maar wat ik juist meekrijg de afgelopen al best wel lange tijd, is dat heel veel bewoners 's avonds thuiskomen, wat meneer Mekers net ook zei, en niet kunnen parkeren. Bijvoorbeeld in Schilderswijk en Transvaal krijg ik vaker bewoners te spreken die zeggen: als wij thuiskomen hebben we al een tekort aan laadplaatsen, want dat lukt nu al niet. Wat is uw boodschap aan die bewoners?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Volgend jaar op onze partij stemmen. Dan zullen we zorgen dat die problemen in ieder geval opgelost worden, want u heeft er 9.000 weggehaald. Dat is mede de oorzaak waardoor een heleboel mensen hun auto niet kwijt kunnen in deze stad.

Adeel Mahmood (DENK). Wij hebben die parkeerplaatsen niet weggehaald. Dat beleid is in de afgelopen jaren ingevoerd. In 2018 - dat heb ik al vaker herhaald - staat uw handtekening eronder, onder andere: ons Centrum wordt aantrekkelijker als er minder auto's doorheen rijden en als er minder auto's op straat geparkeerd staan. Dat is beleid van Hart voor Den Haag in 2018. Mijn vraag is: wat is uw boodschap aan die bewoners, bijvoorbeeld in Schilderswijk, Transvaal en Laak, die als zij thuiskomen geen parkeerplek kunnen vinden? Ook zij willen met hun elektrische of hybride auto kunnen laden. Als we dat tot 17.00 uur gaan doen, dan maakt u dat voor hen onmogelijk. Dus in plaats van problemen op te lossen vergroot u problemen hiermee.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ik begrijp natuurlijk dat de heer Mahmood weer heeft lopen zoeken wat wij misschien allemaal meegetekend hebben. Dan stond er in kleine lettertjes waarschijnlijk dat er een straat afgesloten werd. Op een gegeven moment zien we: hé, dat gaat niet goed. Dan gaan we dat veranderen, en dat zou u ook moeten doen. Ik dacht dat u het college in was gegaan om dit soort problemen aan te pakken. U doet het niet, wij wel.

Voorzitter: de heer Sluijs.

De **voorzitter**. Volgens mij heeft u nog één keer, meneer Mahmood.

Adeel Mahmood (DENK). Nog steeds blijft mijn vraag overeind staan: wat is uw boodschap aan die bewoners die nu al geen laadplek kunnen vinden? Wat is uw boodschap aan die bewoners als zij 's avonds thuiskomen en, stel je voor dat het beleid wordt, geen parkeerplek kunnen vinden? Wat is uw boodschap?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Mijn boodschap is dat er 12.000 elektrische auto's zijn in deze stad en 6.000 laadplekken. Dat betekent dat iedere auto een halve laadplek heeft waar je vier keer kan opladen in een dag. Ik weet niet hoe vaak u moet tanken in de week. Ik doe dat een keer per week. Er is dus een overcapaciteit aan laadplekken.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik wil hier even op doorborduren. De venstertijden die de heer Meinesz voorstelt zorgen ervoor dat mensen niet kunnen opladen, als je gewerkt hebt met je elektrische auto of bus. We hebben hier steeds meer elektrische busjes door de zero-emissiezones. Die mensen komen thuis en kunnen dan dus niet bij een laadpaal staan. Dan kunnen ze 's ochtends ook niet weggrijpen, dus dan kunnen ze niet naar hun werk.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Het is wel leuk dat u een beetje huilieuilieu doet over 'we kunnen niet opladen'. Ik moet overdag ook op ieder gewenst tijdstip naar een tankstation rijden. De mensen met een elektrische auto hebben nog de mogelijkheid om bijvoorbeeld in hun eigen straat op te laden, overdag, op welk tijdstip dan ook. Dat kan bijvoorbeeld ook nog bij hun werk of waar ze gaan winkelen. Overal kan er opgeladen worden. Er is een overcapaciteit, dus dat is totaal geen probleem.

Leonie Gerritsen (PvdD). Het verschil is natuurlijk dat de heer Meinesz gewoon naar een tankstation kan rijden op ieder moment dat hij wil. Als je dat moet doen voor je deur - want daar is de laadpaal - en de heer Meinesz met deze motie zorgt dat er dan een andere auto staat, dan kun je je auto dus niet opladen. Deze motie zou ongelofelijk onhandig zijn voor mensen die wel hebben geïnvesteerd in een elektrische auto. Die kunnen hun auto dan niet meer opladen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Het beeld dat u schetst is totaal bezijden de waarheid. Ze kunnen overal makkelijk opladen. Maar het is wel heel frappant dat al deze autobezitters dat precies om zes uur 's avonds willen doen als ze thuiskomen. Ik zie een heleboel mensen die op dat moment geen parkeerplek kunnen vinden en ik zie daar een heleboel lege plekken.

Kavish Partiman (CDA). De heer Meinesz gaf een aantal voorbeelden van buurten waar dit een probleem zou zijn. Tegelijkertijd hoorde ik collega Mahmood het al zeggen en ik constateer ook in een aantal wijken dat je echt een tekort hebt aan die plekken en dat er overdag maar ook 's avonds als mensen hun auto willen opladen geen plek is. Is de heer Meinesz het met mij eens dat als we zijn voorstel zouden aannemen, we in een deel van de stad wellicht voor een oplossing zorgen, maar een probleem creëren in een ander deel van de stad?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Volgens mij is de wijk waar het net over ging niet echt een wijk met heel veel elektrische wagens, maar dat daargelaten. Misschien kunt u straks ook onder de motie gaan staan voor een Rekenkameronderzoek. Dan kunnen we in kaart brengen waar het nou precies misgaat.

Kavish Partiman (CDA). Dan lopen er dingen echt behoorlijk door elkaar. We gaan aan de ene kant een voorstel in stemming brengen waarmee we een verandering willen aanbrengen in het parkeerbeleid voor elektrische auto's in de hele stad. En aan de andere kant zeggen we: dat doen we alvast, maar we gaan daarna ook nog een onderzoek ernaar doen of het wel nodig is of niet. Dit is toch niet degelijk besturen?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). U doet nou net alsof al die mensen niet kunnen opladen. Dat is echt onzin. Als ze thuiskomen, kunnen ze gewoon opladen. Er is daar dus in principe geen probleem. Het is ook nog eens een oplossing voor de netcongestie waar we mee te maken hebben. Daar helpt het

ook aan mee, want na vijven gaat iedereen koken en een televisietje aanzetten. Ik ga er dus van uit dat u het steunt.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). De onsamenhangendheid van de argumenten spant vandaag wel de kroon. Er wordt hier voorgesteld om het totale parkeerbeleid voor elektrische voertuigen te veranderen, alles plat te slaan, terwijl we constateren dat er in delen van de stad wel degelijk een probleem is met het opladen van voertuigen omdat er een tekort is. Tegelijkertijd weten we ook dat elektrische voertuigen in bijna alle gevallen als zakelijke voertuigen worden ingezet. Mensen zijn overdag met die dingen aan het werk en komen om 18.00 uur thuis. U weet dat de parkeerdruk in praktisch alle wijken in de stad hoger is nadat de werktijden voorbij zijn, want dan zijn mensen thuis. Op dat moment juist dit afschaffen en zeggen dat auto's daar niet meer bij voorkeur mogen staan, zou toch een averechts effect hebben op het algehele parkeerbeleid in deze stad, ook in de wijken waar er nu al tekorten zijn? Dit is een veel te simplistische benadering voor een complexer probleem.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Misschien ben ik een beetje simpel, maar wij zien het probleem wel. Iedereen zal zeker blij zijn als ze straks na 17.00 uur kunnen parkeren op een plek in Laak, in de Vruchtenbuurt, want die plekken staan gewoon leeg. Ik wil juist dat ze optimaal benut worden. U wil dat niet. U wil het alleen voorbehouden aan de mensen met een elektrische auto, ik niet. Je kan gewoon blijven opladen na vijven.

Caroline Peeck (VVD). Als Haagse VVD herkennen we wel het probleem dat de heer Meinesz schetst, namelijk dat er soms elektrische laadplekken leegstaan. U wil het optimaal benutten. U heeft misschien ook gezien dat wij een motie hebben zodat mensen ook na 22.00 uur op elektrische laadplekken mogen gaan staan. Dat zou recht doen, vinden wij, aan de hardwerkende Nederlander die thuiskomt. Is de heer Meinesz het daarmee eens?

De **voorzitter**. Dit gaat wel over een motie die nog ingediend moet worden, maar ik sta 'm toe.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Jazeker, maar op de meeste plekken kan je ook na 22.00 uur gewoon parkeren.

Caroline Peeck (VVD). De reden dat wij straks een motie in zullen dienen, is dat dat niet zo is.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). De venstertijden zijn van 10.00 uur tot 22.00 uur. Tussen die tijden mag je parkeren bij een laadpaal.

De **voorzitter**. Mevrouw Peeck, voor de derde maal.

Caroline Peeck (VVD). Niet in de hele stad.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Nee, daarom zei ik dat het op de meeste plekken wel kan. Dat zeg ik, maar ik ga uw motie wel steunen.

De **voorzitter**. Gaat u verder, meneer Meinesz.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dit college is natuurlijk compleet losgezongen van de realiteit. Er ligt nu een actualisatie, boven op de visie 2021-2030. Het is een plan, bedacht door bestuurders die niets ophebben met de autobezitters in onze stad. Want wat is het doel van deze actualisatie? Dat is niet heel moeilijk om te begrijpen, want dat ligt er heel dik bovenop. Ze willen gewoon de totale controle over het parkeren in onze stad, zeg maar een carte blanche, een blanco cheque. Geen draagvlakonderzoek meer, geen rekening houden met parkeerdruk. Zelfs motoren laten betalen om te parkeren. Daarom de motie Altijd parkeerdrukmeting, met als dictum: verzoekt het college in het geval wordt overwogen betaald parkeren in te voeren altijd een parkeerdrukmeting te verrichten. En de

motie Altijd draagvlakonderzoek, met als dictum: verzoekt het college in het geval wordt overwogen betaald parkeren in te voeren altijd een draagvlakonderzoek te verrichten.

En dan nog een passage uit deze oorlogsverklaring aan de auto. Het nieuwe parkeersysteem in Den Haag wordt binnenkort ingevoerd, wat betekent dat inwoners hun parkeervergunning opnieuw moeten aanvragen en bij deze heraanvraag veel tweede vergunningen en alle derde vergunningen niet meer worden uitgegeven omdat er een vergunningenplafond wordt vastgesteld op basis van het aantal beschikbare parkeerplaatsen in Den Haag. Hierdoor zullen veel inwoners geen recht meer hebben op een parkeervergunning en bepaalt de gemeente wel wie er wel of niet in aanmerking komt. Het is nu dus eindelijk duidelijk waarom dit college zo'n haast heeft gemaakt met het genadeloos weghalen van alle parkeerplekken.

Dan nog een absoluut dieptepunt, de grootste schande die ik als raadslid heb meegemaakt: het afschieten en saboteren van een referendum tegen de uitbreiding van betaald parkeren. Het is eerst door ons als partij ingebracht en later via een burgerinitiatief op de agenda gezet. Wij hebben toen met de inzet van talloze vrijwilligers, fractieleden en raadsleden dag en nacht geknokt, het vuur uit onze sloffen gelopen en toen 15.000 handtekeningen opgehaald met als enige doel de inwoners zelf te laten beslissen over deze absurde uitbreiding van betaald parkeren. Maar hoe liep dit af?

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik hoor dat de grootste schande was die de heer Meinesz heeft meegemaakt, is dat de raad dat parkeerreferendum heeft weggestemd. Hoe heeft de fractie van Hart voor Den Haag zelf gestemd over dat referendum?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). We kunnen natuurlijk wel zitten lachen. Als een referendum zo omgebogen wordt dat wat er staat helemaal niet klopt en niet is wat de initiatiefnemer eigenlijk heeft beoogd, dan kunnen we natuurlijk wel zitten lachen met z'n allen, maar dan stemmen wij tegen.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dat is een eerlijk antwoord. U heeft inderdaad tegengestemd, tegen het eigen referendum. Dat is één. Twee. U heeft geprobeerd een referendum te vragen, waarvan u al vroeg had kunnen weten dat het niet kon. Dat is ook door collega's in deze raad gezegd, onder anderen mevrouw Van Doorn. Als u toch aan het reflecteren bent, kunt u dan ook op uw eigen rol in dit referendum?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). We hebben dat hele debat gehad en de uitkomst daarvan was dat het dus wel ging. Het ging niet over belastingen, maar puur over beleid.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst, voor de derde maal.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). De uitkomst van dat verdere debat was ook dat wat u voorstelde het beste vormgegeven kon worden in het voorstel voor het referendum. Uiteindelijk heeft Hart voor Den Haag uiteindelijk zelf daartegen gestemd. En dan nu huilieuilieu gaan doen, om de woorden van de heer Meinesz te citeren, dat het referendum afgeschoten is na al dat harte werk? Dan mag hij toch echt dieper kijken naar zijn eigen functioneren, naar wat hij daarin heeft gedaan, want hij heeft mensen een rad voor de ogen gedraaid. En dat mag dan ook gewoon gezegd worden.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). U brengt het leuk, maar u heeft met al die partijen die zo tegen de auto zijn uw uiterste best gedaan om dat referendum af te branden en niet door te laten gaan. Waarom? Omdat u bang was voor de uitkomst. De uitkomst zou zijn dat heel deze stad tegen uitbreiding van betaald parkeren zou zijn, en u was daar een beetje bang voor.

Adeel Mahmood (DENK). Ik word graag geïnspireerd door Hart voor Den Haag. We hebben het heel vaak over parkeren. Wat is uw ideaalbeeld als we het hebben over parkeren in Den Haag? Laat dat eens even weten.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat is natuurlijk niet zo moeilijk: dat eenieder die zich hard inzet in Den Haag, hard werkt en die auto hard nodig heeft gewoon zijn auto in de buurt van zijn huis kan parkeren.

Adeel Mahmood (DENK). Dat begrijp ik. Ik denk dat ik diezelfde wens zou hebben. Maar we bedrijven hier serieuze politiek. We hebben verantwoordelijkheid voor de stad. We weten ook welke weg is ingeslagen de laatste jaren met parkeren. Als we dit allemaal gratis gaan doen in heel Den Haag, wat zou dat betekenen voor de groei van de stad, voor de mobiliteitsvraagstukken die we hebben en voor bewoners die willen parkeren uiteindelijk geen plek kunnen vinden? Hoe zouden we dat gaan regelen en financieren? Ik ben daar wel benieuwd naar.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Serieus, hè. U zegt dat ik niet serieus ben, begrijp ik. Maar u heeft een andere afslag genomen. Dat mag en moet u zelf weten. Maar het is wel zo in deze stad dat al twintig jaar lang het gemiddelde autobezit 0,66 is per gezin. Dat betekent dat er eigenlijk geen enkele auto bij is gekomen de afgelopen decennia. De laatste drie jaar zijn er personenauto's af gegaan; er zijn minder auto's in de stad.

De **voorzitter**. Meneer Mahmood, voor de derde maal.

Adeel Mahmood (DENK). Nogmaals, ik begrijp de wens van Hart voor Den Haag, en ik deel die ook enigszins, dat we het allemaal makkelijker moeten maken voor onze bewoners. Maar als wij bewoners iets gaan beloven ... We zitten hier in de Haagse raadzaal en de bewoners luisteren of kijken misschien mee. Die willen dan een serieus verhaal horen over dingen die mogelijk zijn. Mijn vraag is: hoe gaat u het mogelijk maken dat uw wensen uiteindelijk werkelijkheid worden en hoe gaat u dat betalen?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat begint natuurlijk al met het beleid dat hier de afgelopen jaren is gevoerd: het constant parkeerplekken weghalen bij herinrichtingen. Ik weet niet of u het gezien heeft, misschien in uw eigen buurt. Je ziet het toch? U bent toch niet blind? U ziet toch dat plekken gewoon weg worden gehaald? Niet alleen daar, maar overal waar er een herinrichting is. Overal waar nieuw gebouwd wordt, is het aantal parkeerplekken omlaaggebracht en wordt niet geëist om parkeerplekken op te leveren.

De **voorzitter**. Ik zou u willen verzoeken om wat meer via de voorzitter te spreken. Het is heel veel 'u' naar elkaar toe en u spreekt elkaar direct aan. Probeer het echt via de voorzitter te doen. Meneer Mahmood, u bent al drie keer geweest ... Bent u twee keer geweest? Dan heb ik misschien niet goed opgelet.

Adeel Mahmood (DENK). Ook om te voorkomen dat er nu verschillende discussies langs elkaar lopen. Ik heb de afgelopen jaren gezien dat we ook heel veel investeren in parkeren. We willen bijvoorbeeld de ondergrondse parkeergarage Haagse Mart en de garage onder het Cruyff Court openstellen. Aan de ene kant ben ik het met u eens dat bij herinrichtingen parkeerplaatsen worden weggehaald, soms voor de leefbaarheid. Daar ben ik het ook niet altijd mee eens. We hebben een vergroeningsopgave en die is ook zeer belangrijk. Maar aan de andere kant wordt er ook gewerkt aan oplossingen. Ziet u dat ook?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Nee, dat ziet de heer Meinesz zeker niet. De heer Meinesz ziet dat er alleen maar parkeerplekken zijn verdwenen, en ik heb er geen een bij zien komen.

Peter Mekers (D66). Ik probeer me even voor te stellen wat de heer Meinesz nou wil: liever geen betaald parkeren of heel goedkoop. Iedereen moet vergunningen krijgen, ook voor je derde en misschien wel voor je vierde auto. Wat moet daar dan voor wijken? Hoeveel bomen gaan er dan weg, hoeveel groenstroken, hoeveel hondenuitlaatveldjes? Hoeveel schoolpleinen gaan we dan ombouwen naar parkeerplaatsen? Wat moet er wijken voor al die autogroei die u daarmee aanwakkert?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Allereerst heeft u het over autogroei. In Den Haag in Cijfers zie je dat er geen auto bij is gekomen in de afgelopen drie jaar, maar dat het er minder zijn geworden. Ten tweede stelt u maar dat ik wil dat er groene plekken weggehaald worden. Het probleem zit in de

herinrichtingen, in het plaatsen van laadpalen, een overcapaciteit, in het plaatsen van ORAC's die waarschijnlijk aan de overkant of tegen een blinde muur gezet hadden kunnen worden. Het is het anti-autobeleid dat ervoor zorgt dat er 9.000 plekken zijn verdwenen in de stad. We hebben nota bene 10.000 auto's minder dan in 2007, meneer Mekers. Dan kan u natuurlijk wel zeggen: wat wil je dan, dit weghalen, dat weghalen? U denkt waarschijnlijk ook dat bomen alleen kunnen groeien op een parkeerplek. Dat is ook zo'n rare gedachtegang, maar goed.

Peter Mekers (D66). Ik geloof dat als je auto-infrastructuur bouwt, dat ook extra verkeer aantrekt. Dat is wereldwijd bewezen. Als je het makkelijker maakt om met een auto ergens te komen of te parkeren, gaan mensen eerder kiezen voor een auto. Als je dat doet, levert dat op dat er meer auto's komen en meer parkeerplekken nodig zijn. Dus wat moet volgens Hart voor Den Haag daarvoor wijken?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Laat ik uitgaan van de redenering die de heer Mekers volgt. U heeft tientallen kilometers extra fietspad aangelegd. Als ik ga kijken in Den Haag in Cijfers hoeveel meer mensen er zijn gaan fietsen, dan zie ik het dat het er minder zijn geworden. Uw stelling klopt dus niet helemaal, denk ik.

De **voorzitter**. De stelling van de heer Mekers. Via de voorzitter.

Peter Mekers (D66). Ik ben toch wel heel verbaasd. De aantallen verkeersslachtoffers stijgen in Den Haag en meneer Meinesz wil de fietspaden opofferen om er auto's te parkeren. Meent hij dit nou serieus?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dit zijn weer de woorden van de heer Mekers. Ik heb helemaal niet gezegd dat ik fietspaden wil opheffen. Wij zijn ook heel blij met fietspaden. Je zou ze wat meer moeten ontvlechten; daar gaan wij altijd voor. Ik zeg alleen dat uw stelling niet klopt dat als je meer wegen en parkeerplekken gaat maken, er ineens meer mensen een auto gaan nemen. Dat klopt gewoon niet.

Kavish Partiman (CDA). Ik zat even te luisteren naar de cijfers van de heer Meinesz. Ik ben niet helemaal bekend met ze, maar ik ben wel heel erg blij. Het college doet verschrikkelijk goed werk. We hebben 1.000 extra parkeerplekken gerealiseerd volgens de heer Meinesz. Is hij dat met me eens?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ik weet niet wat meneer Partiman nou loopt te raaskallen. U heeft 1.000 plekken geregeld?

Kavish Partiman (CDA). De heer Meinesz vertelt net dat er 9.000 plekken zijn verdwenen, maar dat er 10.000 auto's minder zijn. We hebben dus per saldo 1.000 plekken meer volgens de cijfers van de heer Meinesz. Ik ben niet bekend met waar hij zijn cijfers vandaan haalt, maar volgens mij hebben we het parkeerprobleem op deze manier opgelost als ik deze cijfers van meneer Meinesz mag geloven.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ja, lach maar hoor. Het maakt helemaal niet uit. Het maakt mij niet uit. U kunt allemaal lachen. Maar als je niet begrijpt dat als er 10.000 auto's meer waren in 2007, het er nu 10.000 minder zijn en we een parkeerprobleem hebben, gaat u dan niet bij uzelf te rade: hé, hoe kan dat, 10.000 auto minder en minder parkeerplekken? Hoe kan dat? Er zouden er 10.000 over moeten zijn.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). Nogmaals, ik weet niet waar die cijfers allemaal vandaan komen. Maar volgens de berekening van de heer Meinesz hebben we per saldo 1.000 plekken meer. Er zijn 10.000 auto's minder, zegt hij zelf. En er zijn 9.000 parkeerplekken minder, zegt hij zelf. Dan is het toch een simpel rekensommetje dat er 1.000 meer zijn? Wellicht kloppen die cijfers niet. Dat weet ik niet. Maar volgens wat hier nu wordt verteld, is er geen probleem. Dat moet hij dan zelf kunnen aangeven, want het waren zijn cijfers.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Als u goed geluisterd hebt, zijn er 1.600 plekken verdwenen tijdens herinrichtingen. Er waren vroeger gedoogplekken, maar die zijn er ook niet meer.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). De gevestigde partijen stemden massaal tegen. D66: tegen. GroenLinks: tegen. PvdA: tegen. CDA, u hoorde hem net: tegen. En DENK: ook tegen. Het werd niet eens serieus genomen, terwijl deze partijen zich altijd voordoen als voorvechters van burgerparticipatie en voorvechters van de democratie. Maar als het erop aankomt, dan gingen ze allemaal de keutel in. Ze durfden het niet aan om de inwoners van deze stad te laten beslissen, omdat ze wisten dat niemand dit sloopkobelbeleid voor de auto steunt.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Laten we hier aan geschiedschrijving doen. De heer Meinesz heeft net zelf toegegeven dat hij ook tegengestemd heeft, dus laten we dat dan ook even in het rijtje opnemen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Kan u het nog een keer herhalen? Ik hoorde het even niet.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Er worden door de heer Meinesz allerlei gevestigde partijen genoemd die tegengestemd zouden hebben, maar hij miste toch een hele belangrijke met best een aantal leden. En dat is Hart voor Den Haag: tegen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat wil hij straks misschien nog drie keer zeggen, want dat vindt hij natuurlijk leuk. Volgens mij heb ik u net uitgelegd waardoor dat kwam. U wil misschien dat ik het nog een keer ga doen, maar dan moet u het maar even terugkijken op ConnectedViews.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst, voor de derde maal.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dus we constateren: 'Hart voor Den Haag: tegen' kan toegevoegd worden aan de opsomming van de heer Meinesz. Dat is goed voor de notulen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Schrijft u het maar lekker op. Het interesseert me geen bal.

Dan de deelmobiliteit, de natte droom van deze wethouder en zijn voorganger; die zit er toevallig ook. Dé oplossing voor parkeerproblemen, werd ons verteld. Maar wat blijkt: een complete mislukking. Cargaroo: weg, failliet. Go Sharing: weg. HTM-deelfiets: weg. Eén grote flop en toch blijven ze miljoenen verspillen aan projecten die niemand wil, die niemand gebruikt en die ook nooit zullen werken. Ondertussen verdwijnen parkeerplekken als sneeuw voor de zon en komen er juist nog meer auto's bij. Een grof schandaal. Dan hebben we het over deelauto's, hè.

Leonie Gerritsen (PvdD). Het begint een beetje vermoeiend te worden, maar de heer Meinesz zit weer desinformatie te verspreiden. De reden dat Cargaroo failliet is gegaan, had niks te maken met dat het niet gebruikt werd. Er kwamen juist meer gebruikers bij. Het kwam door iets heel anders. We hebben het daar in de commissie ook over gehad. Ik weet dat het allemaal hartstikke lekker bekt, hoor. Maar kan de heer Meinesz zich houden bij de feiten, alstublieft?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Een vraag via de voorzitter: is er dan al een nieuwe investeerder gevonden voor Cargaroo?

De **voorzitter**. Het is niet helemaal toegestaan om wedervragen te stellen. Gaat u verder met uw betoog.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dan nu even de Hofbadtoren. We hebben net de inspreker van Staedion gehoord. Wat een fiasco: een woontoren met 162 sociale huurwoningen met slechts 62 parkeerplekken. Wie heeft dit bedacht? Dat is waarschijnlijk dezelfde in-de-warloper die heeft bedacht

om een sportcampus te bouwen van € 70 mln. zonder parkeerplekken. Hoe gaat het nu met de bewoners van de Hofbadtoren? Een groot drama. Wie nog niet verhuisd is door deze actie krijgt nu torenhoge parkeerkosten voor een plek die helemaal niet nodig was. En wie niet meedeed met die absurde loting, die krijgt de rekening gepresenteerd: geen parkeerplek, wel bizar hoge kosten. Bewoners van deze sociale huurflat zijn de wanhoop nabij. Daarom dien ik de motie Geef alle bewoners Hofstadtores vergunning voor straatparkeren in, met als dictum: verzoekt het college per direct een eerste parkeervergunning voor straatparkeren toe te kennen aan alle bewoners die niet ingeloot zijn om te parkeren op het parkeerterrein van de Hofbadtoren.

Peter Mekers (D66). Ik help de heer Meinesz eventjes. Hij vroeg wie dit heeft bedacht. Staedion heeft zelf gevraagd om hier minder parkeerplaatsen te mogen bouwen. Wie vindt de heer Meinesz dan verantwoordelijk?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ik heb net die discussie al met u gevoerd. Ik zit hier voor de inwoners van Den Haag. Ik zit hier voor de inwoners van de Hofbadtoren. U wilt ze laten bloeden omdat u denkt dat Staedion het verkeerd aangepakt heeft, wij niet.

Peter Mekers (D66). De conclusie in vorige debatten was dat Staedion heeft gevraagd om minder parkeerplaatsen. Dat hebben we als gemeente vergund op die manier. Staedion is de eerste aansprakelijke om dit probleem op te lossen. U zegt nu eigenlijk: u mag een loopje nemen met ons als gemeente; u mag aan ons vragen om minder parkeerplaatsen te realiseren en dan zoekt u het later als gemeente zelf maar uit om met een oplossing te komen. Dat is toch niet fair tegenover de rest van de stad, zeg ik via de voorzitter.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Meneer Mekers, ik heb te maken met de inwoners van de Hofbadtoren die nu hun auto niet kwijt kunnen, terwijl er megaveel plek is voor die toren. Ik wil die mensen helpen en ik ga ervan uit dat u dat ook wil, dat u ook voor de inwoners bent van deze stad en van deze sociale huurflat.

De **voorzitter**. Dat meneer Mekers dat wil.

Peter Mekers (D66). Ik gun natuurlijk iedereen zijn plek en een fijne plek om te wonen. Dat zult u mij niet anders horen zeggen. Maar gaat de heer Meinesz dit dan in de toekomst vaker doen, als ontwikkelaars zeggen dat er minder parkeerdruk nodig is en dat ze minder plaatsen willen bouwen: dat later iedereen bij de gemeente mag aankloppen om alsnog tegen de afspraken in een plek op straat te krijgen? Wordt dat dan beleid volgens de heer Meinesz? Hoe moet ik dat zien?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat beleid moet anders, maar daar gaan we het later wel over hebben. Staedion zei net ook dat we misschien de parkeernorm per project moeten bespreken, want de kosten voor de huurders gaan omhoog door al die maatregelen van u.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dan de klap voor Scheveningen. Daar zijn de afgelopen vijf jaar maar liefst 850 parkeerplekken opgeheven, inclusief 300 tijdelijke parkeerplekken naast het beachstadion op het strand. Hoe is het mogelijk dat dit college in een gebied met zo'n enorm hoge parkeerdruk juist parkeerplaatsen schrapt en in de winter ook nog eens € 7 gaat vragen om te parkeren? Dat is schandalig. Ik heb ook nog het gerucht gehoord - misschien kan de wethouder daar zo wat over vertellen - dat deze parkeerplaats op het strand onder druk van Q-Park zijn gesloten. Kloppen deze geruchten?

Dan kom ik meteen met twee moties ...

Peter Mekers (D66). Ik heb toch even een vraag. Ik meen dat de parkeergarage daartegenover open is gegaan en dat de afspraak was dat deze parkeerplaats dan opgeheven zou worden. Is meneer Meinesz niet bekend met die afspraken?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Nee, ik zeker niet. En volgens mij had deze garage al geopend moeten zijn voordat het Inntel-hotel open zou gaan. Dat is toen ook niet gebeurd, en dan gaan we deze garage nog een handje helpen ook.

Peter Mekers (D66). Inmiddels is deze garage open. Ik heb 'm zelf een paar weken terug gezien. Ik ben er met mijn nieuwe fractievoorzitter geweest. Dan kan die andere plek toch opgeheven worden? Wat is dan het probleem? Ik snap 'm niet, via de voorzitter.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Als u de motie over het parkeerterrein naast het Beachstadion goed gelezen had, dan had u gezien dat ik vraag om 'm in de zomer open te gooien. Want dan hebben we een heel groot probleem op Scheveningen. Ik hoop dat u in de zomer ook weleens door Scheveningen fietst.

De **voorzitter**. U kunt de moties indienen. Dan weten we precies waar we het over hebben. U moet de moties nog indienen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). De eerste is de motie Open het parkeerterrein naast het Beachstadion in de zomer, met als dictum: verzoekt het college het parkeerterrein naast het Beachstadion in de zomer open te stellen.

De volgende is de motie Gratis parkeren op Scheveningen in de winter, met als dictum: verzoekt het college het parkeren op de parkings Noordelijk Havenhoofd, Boulevard, Strandweg en Zwarte Pad in de winter gratis te maken.

Als je al deze zaken bij elkaar optelt, dan zie je dat er de laatste vijf jaar ongeveer 9.000 parkeerplekken zijn verdwenen in Den Haag, onttrokken aan onze stad, onttrokken aan de bewoners die hun auto graag willen parkeren in de buurt van hun huis. 9.000 plekken, een complete ramp voor bewoners, ondernemers, zorgverleners en iedereen die afhankelijk is van zijn auto. Daarom dien ik de motie Zet de actualisatie van de Parkeerstrategie on hold totdat er een uitkomst is van een Rekenkameronderzoek in, met als dictum: verzoekt de gemeenteraad Rekenkameronderzoek uit te voeren naar betaald parkeren in Den Haag, en de actualisatie van de Parkeerstrategie 2021-2030 per direct on hold te zetten totdat er een uitkomst is. Trouwens, al deze moties zijn ook ondertekend door de PVV en door Forum.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik vind het wel een beetje lastig, want ik krijg al die moties nu voor mijn neus. Ik heb ze niet eerder gezien, dus dat maakt het wat lastig. Heeft u dit overlegd met de Rekenkamer?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Nee, daarom vraag ik het aan u.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik vraag het, omdat de Rekenkamer een zelfstandige taak heeft - dat is de heer Meinesz vast ook bekend - en zelf over z'n onderzoeken gaat. Iets opdragen vanuit de raad kan best gevoelig liggen, dus ik dacht: aangezien u participatie zo belangrijk vindt, heeft u dat vast even overlegd met de Rekenkamer.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dan kan meneer De Vuyst zelf uitzoeken hoe gevoelig het bij hemzelf ligt.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst, voor de derde maal.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Een punt van orde. Ik zit in de Rekeningencommissie. U vraagt de Rekenkamer om een onderzoek te doen. De vraag die ik daarbij heb, is: weet u zelf nu aan wie u ... Sorry, voorzitter. Weet de heer Meinesz zelf aan wie hij een onderzoek vraagt?

De **voorzitter**. Volgens mij vroeg de heer Meinesz het aan de Rekenkamer. Maar legt u het uit.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Er staat hier 'verzoekt de gemeenteraad Rekenkameronderzoek uit te voeren naar betaald parkeren in Den Haag'. Maar als u zegt dat als ik 'm iets verander het wel goed staat, dan doen we dat natuurlijk, meneer De Vuyst. Want u bent daar heel handig in.

De **voorzitter**. Ik zie geen interruptie meer bij meneer De Vuyst. Gaat u verder.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dan de Vogelwijk. In de Vogelwijk is betaald parkeren ingevoerd met als gevolg dat er nu honderden vrije parkeerplekken zijn in de wijk. Maar wat doet de gemeente? Die verplicht de bewoners met een eigen oprit om hun eerste auto daar te parkeren voordat ze een vergunning voor parkeren op straat krijgen, de zogenaamde POET-regeling. Dat is natuurlijk belachelijk en het is ook nog eens de ironie. Eerst worden bewoners aangemoedigd om hun opritten en tuinen te vergroenen voor een betere waterafvoer, maar door deze regeling hebben velen juist hun tuin weer vol moeten leggen met tegels om hun auto kwijt te kunnen. Dit is weer zo'n waanzinnig voorbeeld van beleid dat zichzelf compleet tegenspreekt. Daarom dien ik de motie Geen POET als het niet moet in, met als dictum: verzoekt het college de POET-regeling in die delen van de stad waar de parkeerdruk onder de 50% ligt af te schaffen.

Dit college wil zichzelf een dictatoriale macht geven over het parkeren in Den Haag. Ze hebben de bestaande regels gewist, omdat ze niet uitkwamen. Ze hebben het referendum gedwarsboomd, omdat ze wisten dat ze het zouden verliezen. En nu persen ze € 113 mln. per jaar uit automobilisten, waarvan 25% afkomstig is van boetes. Daarom dien ik de motie Onderzoek de oorzaak van 25% parkeerboetes in, met als dictum: verzoekt het college om te onderzoeken wat de oorzaken zijn van het hoge percentage naheffingsaanslagen en het feit dat bijna een kwart van de inkomsten van betaald parkeren afkomstig is van boetes.

De partijen die dit steunen, vertegenwoordigen niet de inwoners van Den Haag maar alleen hun eigen ideologische waanbeelden. Zij zien niet dat de stad van de inwoners is en dus voor de mensen die hun auto daadwerkelijk nodig hebben. Hart voor Den Haag blijft vechten voor de automobilisten, de ondernemers, de zorgverleners, de ouderen, die niet in een isolement willen raken, de werkenden en voor iedereen die zijn auto keihard nodig heeft. Wij blijven strijden tegen dit asociale tirannieke parkeerbeleid en zijn voor échte oplossingen. Wij blijven ons inzetten voor een Den Haag waar de autobezitters wél meetellen.

De **voorzitter**. Door de heer Meinesz, daartoe gesteund door de heer Kaptheijns en de heer Etalle, worden de volgende moties (G.10 HvDH, G.11 HvDH, G.13 HvDH, G.14 HvDH, G.15 HvDH, G.16 HvDH, G.17 HvDH en G.18 HvDH) ingediend:

Motie G.10 HvDH Altijd draagvlakonderzoek

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Overwegende, dat:

- veel inwoners van en ondernemingen in Den Haag afhankelijk zijn van de auto;
- er weinig volwaardige alternatieven zijn voor de auto.

Verzoekt het college:

- in het geval wordt overwogen betaald parkeren in te voeren altijd een draagvlakonderzoek te verrichten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.11 HvDH Altijd parkeerdrukmeting

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Overwegende, dat:

- veel inwoners van en ondernemingen in Den Haag afhankelijk zijn van de auto;
- er weinig volwaardige alternatieven zijn voor de auto.

Verzoekt het college:

- in het geval wordt overwogen betaald parkeren in te voeren altijd een parkeerdrukmeting te verrichten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.13 HvDH Geen POET als het niet moet

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Constaterende, dat:

- de parkeerdruk in de Vogelwijk en andere delen van de stad na invoering van betaald parkeren zeer laag is en er honderden plekken leeg staan;
- bewoners met een eigen parkeerplaats op hun perceel verplicht worden hun eerste auto daar te parkeren voordat zij een parkeervergunning voor op straat kunnen krijgen (de zogeheten POET-regeling);
- de parkeerplaatsen op eigen terrein vaak verouderd en te klein zijn voor moderne auto's;
- veel bewoners op verzoek van de gemeente hun oprit hebben vergroend door tegels te wippen om water beter te laten infiltreren;
- sommige bewoners nu gedwongen worden opnieuw tegels te leggen om hun auto te kunnen parkeren, wat indruist tegen de gemeentelijke vergroening- en klimaatadaptatieambities.

Van mening, dat:

- het onzinnig is om bewoners te verplichten hun eerste auto op eigen terrein te parkeren als er voldoende openbare parkeerplekken beschikbaar zijn.

Verzoekt het college:

- de POET-regeling in die delen van de stad waar de parkeerdruk onder de 50% ligt af te schaffen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.14 HvDH Gratis parkeren op Scheveningen in de winter

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Constaterende, dat:

- op de parkeerterreinen Noordelijk Havenhoofd, Boulevard, Strandweg en Zwarte Pad een tarief van € 7,- per uur wordt gehanteerd, zelfs in de winterperiode.

Overwegende, dat:

- Scheveningen dringend behoefte heeft aan een impuls om de badplaats aantrekkelijker te maken voor bezoekers en ondernemers;
- Scheveningen steeds vaker als ‘te duur’ wordt gezien, wat nadelige gevolgen heeft voor de lokale economie en horeca;
- veel Haagse bezoekers die willen wandelen of hun hond willen uitlaten op het strand worden ontmoedigd door de hoge parkeertarieven;
- de dagkaart van € 25,- op de parking Strandweg niet kan worden aangeschaft, terwijl dit bij de andere parkings wel mogelijk is.

Verzoekt het college:

- het parkeren op de parkings Noordelijk Havenhoofd, Boulevard, Strandweg en Zwarte Pad in de winter gratis te maken.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.15 HvDH Onderzoek naar de oorzaak van 25% parkeerboetes

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Constaterende, dat:

- betaald parkeren de gemeente Den Haag momenteel €104 miljoen oplevert;
- €23 miljoen hiervan afkomstig is van naheffingsaanslagen, bijna een kwart van de parkeerinkomsten;
- dit buiten proportie is en een significante administratieve last met zich meebrengt.

Overwegende, dat:

- het onwaarschijnlijk lijkt dat een kwart van de mensen lak heeft aan onze parkeerregels;
- inwoners waarschijnlijk niet goed geïnformeerd zijn over waar ze mogen parkeren;
- het makkelijker moet kunnen zijn voor bewoners en bezoekers om te begrijpen waar en wanneer zij wel of niet mogen parkeren.

Verzoekt het college:

- om te onderzoeken wat de oorzaken zijn van het hoge percentage naheffingsaanslagen en het feit dat bijna een kwart van de inkomsten van betaald parkeren afkomstig is van boetes.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.16 HvDH Open het parkeerterrein naast het Beachstadion in de zomer

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Constaterende, dat:

- er een ruim parkeerterrein ligt naast het Beachstadion op het strand van Scheveningen;
- Scheveningen structureel kampt met een groot tekort aan parkeerplaatsen;
- dit parkeerterrein veel wordt gebruikt door surfers, kitesurfers en beachvolleyballers, die hierdoor eenvoudig hun sport kunnen beoefenen.

Overwegende, dat:

- het kapitaalvernietiging is om een bestaand parkeerterrein niet te benutten;

- er een groot tekort is aan parkeerplekken op Scheveningen, vooral in de zomer;
- dit terrein ook van groot belang kan zijn voor bezoekers én organisatoren van strandfestivals en strandconcerten die komende periode plaatsvinden.

Verzoekt het college:

- het parkeerterrein naast het Beachstadion in de zomer open te stellen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.17 HvDH Verander venstertijden bij de laadpalen in de hele stad

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Constaterende, dat:

- netcongestie vooral na 17:00 uur een steeds groter probleem wordt in onze stad;
- in veel wijken sprake is van hoge parkeerdruk en bewoners te maken krijgen met restricties door laadpaalplekken;
- niet iedereen in het bezit is van een elektrische auto, terwijl de beschikbare parkeerruimte voor brandstofauto's steeds verder wordt ingeperkt;
- er voldoende laadpalen beschikbaar zijn om de totale elektrische autovoorraad in Den Haag twee keer per dag volledig op te laden voor 1700 uur.

Overwegende, dat:

- de parkeerdruk in veel wijken fors zou afnemen als laadplekken 's avonds beschikbaar zouden komen voor reguliere auto's;
- het aanpassen van de venstertijden ervoor zorgt dat bewoners die 's avonds thuiskomen van hun werk hun auto makkelijker kunnen parkeren;
- hierdoor minder boetes worden uitgedeeld, omdat bewoners reëel de mogelijkheid krijgen hun auto kwijt te kunnen.

Verzoekt het college:

- de venstertijden voor het parkeren bij laadpalen aan te passen van 10:00 - 22:00 uur naar 10:00 - 17:00 uur.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.18 HvDH Zet de actualisatie van de Parkeerstrategie on hold totdat er een uitkomst is van een Rekenkameronderzoek

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Constaterende, dat:

- dit college met de actualisatie van de parkeerstrategie vergaande maatregelen wil uitvoeren;
- er duizenden parkeerplekken zijn verdwenen door toedoen van dit college;
- parkeergeld nu niet meer wordt gebruikt om oplossingen te vinden voor het stallen van de auto in onze stad.

Overwegende, dat:

- precies inzichtelijk moet zijn waar de parkeerproblemen daadwerkelijk ontstaan;
- betaald parkeren ingevoerd moet worden met een goede onderbouwing;

- er helder moet worden hoeveel auto's er in Den Haag geregistreerd staan en hoeveel auto's van buiten de stad hier langdurig parkeren.

Van mening, dat:

- een onafhankelijke Rekenkameranalyse noodzakelijk is om transparant en objectief de parkeerproblematiek en de financiële gevolgen in beeld te krijgen.

Verzoekt de gemeenteraad:

- Rekenkameronderzoek uit te voeren naar betaald parkeren in Den Haag;
- de actualisatie van de Parkeerstrategie 2021-2030 per direct on hold te zetten totdat er een uitkomst is.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door de heer Meinesz, daartoe gesteund door de heer Kaptheijns, de heer Etalle en mevrouw Peeck, wordt de volgende motie (G.12 HvDH) ingediend:

Motie G.12 HvDH Geef alle bewoners Hofbadtoren vergunning voor straatparkeren

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030.

Constateerend dat:

- er geen parkeerdruk is in de buurt van de Hofbadtoren;
- na de invoering van betaald parkeren op 1 november er tientallen parkeerplekken leegstaan in de omgeving;
- bijna het hele parkeerterrein voor de Hofbadtoren leeg staat en dus niet gebruikt wordt;
- bewoners die niet meededen aan de loting geen vergunning kregen om hun auto op de parkeerplaats voor het Hofbad neer te zetten.

Overwegende dat:

- bewoners van zelfbouwkavels in dezelfde wijk wel parkeervergunningen krijgen, ondanks de mogelijkheid om op eigen terrein (POET) te parkeren.

Verzoekt het college:

- per direct een eerste parkeervergunning voor straatparkeren toe te kennen aan alle bewoners die niet ingeloot zijn om te parkeren op het parkeerterrein van de Hofbadtoren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Voorzitter: de heer Van Zanen.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Twee maanden geleden heb ik het bij de bespreking van de startnotitie voor het parkeerreferendum al gezegd: bewoners moeten kunnen meepraten over de invoering of uitbreiding van betaald parkeren. Dat regelen we niet in een platgeslagen of juist complex gemaakte stadsbrede referendumvraag, maar hier, in de Parkeerstrategie, zodat je op wijkniveau kan meepraten.

In 2023 heeft het toenmalige college het hele hoofdstuk over parkeerdruk en draagvlak verwijderd uit de regeling parkeerregulering en parkeerbelastingen. Vandaag stelt het college voor om dat ook uit de Parkeerstrategie te verwijderen. Voor de ChristenUnie/SGP is betaald parkeren een

middel om parkeerproblematiek op te lossen, niet meer en niet minder. Met het zomaar invoeren van betaald parkeren wordt de auto echter een melkkoe.

Wat de ChristenUnie/SGP betreft gaan de voorgestelde wijzigingen over het eruit halen van de draagvlakmeting en de parkeerdruk grens niet door. Ik dien samen met de collega's Peeck en Arp een amendement in om de draagvlakmeting en de parkeerdruk grens te laten staan, met als dictum: besluit: I. in te stemmen met de volgende wijzigingen op de Parkeerstrategie 2021-2030, met dien verstande dat onder dictum I punt a), b) en c) worden geschrapt.

De regeling parkeerregulering is sinds het genoemde collegebesluit van juni 2023 niet meer in lijn met de strategie. Daarom dien ik samen met de collega's Peeck en Arp een motie in om consequent te zijn en die passage weer terug te zetten in de regeling, met als dictum: draagt het college op de regeling Parkeerregulering en Parkeerbelastingen 2022 zo snel mogelijk in lijn te brengen met de al dan niet geamendeerde Parkeerstrategie, waarbij in ieder geval hoofdstuk 2.2, artikel 2.2.1 tot en met artikel 2.2.6 uit de eerste versie worden teruggeplaatst, met dien verstande dat het college artikel 2.2.3 en artikel 2.2.4 tegen het licht houdt en de raad informeert over eventuele veranderingen die zij hieraan wenst aan te brengen ten behoeve van de uitvoerbaarheid, en deze wijzigingen zo snel mogelijk, maar uiterlijk voor de zomer 2025 door te voeren en de raad hierover te informeren.

Peter Mekers (D66). Ik kan me voorstellen dat als het gaat om het bepalen van bijvoorbeeld venstertijden, we inderdaad de buurt erbij betrekken. Maar als het gaat om het uitbreiden van welke gebieden - waar wel, waar niet? - en het uitbreiden van parkeerregulering, dan lopen we toch altijd achter de feiten aan als we eerst wachten tot ergens een waterbedeffect ontstaat, de parkeerdruk hoger wordt en de mensen boos worden? Dan moeten we toch altijd achter de feiten aan lopen en de boel oplossen? Daarom hebben we juist in het coalitieakkoord afgesproken waar we het gaan invoeren. Waarom dan alsnog die metingen daar voorwaardelijk aan maken, vraag ik via de voorzitter.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Juist vanwege het draagvlak in wijken. Op het moment dat er nog geen problemen zijn in wijken, mensen prima hun auto kunnen parkeren en zij wel een belasting daarvoor moeten gaan betalen, ook hun bezoek, mantelzorgers en noem maar op, leidt dat juist tot verontwaardiging bij mensen. Dan denken ze: waarom is dit nodig; dit is niet nodig. Er is geen draagvlak. Op het moment dat de parkeerdruk wel hoog is, komt dat draagvlak waarschijnlijk vanzelf wel.

Inwoners en ondernemers weten het beste waar en op welke tijden de parkeerproblematiek in hun wijk speelt. De ChristenUnie/SGP vindt daarom dat zij ook invloed moeten hebben op de voorgenomen venstertijden en zonering daarvan. Om dat op een zo goed mogelijke manier te borgen, heb ik wederom een combinatie van een amendement en een motie, beide met de collega's Peeck en Ark. Ik moet nog zeggen dat het amendement ook door de heer Mahmood van DENK wordt ondertekend. Het dictum van het amendement luidt: besluit dictumpunt II toe te voegen: II. In alle gebieden waar het college besluit betaald parkeren in te voeren of uit te breiden, wordt een participatieproces georganiseerd waarbij bewoners, ondernemers en bewoners-, ondernemers- en vrijwilligersorganisaties invloed hebben op de gewenste zonering en venstertijden in het gebied. Het dictum van de motie luidt: draagt het college op in artikel 2.2 van de Regeling Parkeerregulering en Parkeerbelastingen 2022 op te nemen dat bij invoering en/of uitbreiding van betaald parkeren een participatieproces georganiseerd wordt waarbij bewoners, ondernemers en bewoners-, ondernemers- en vrijwilligersorganisaties daadwerkelijk invloed hebben op de venstertijden en zonering, en dit zo snel mogelijk, maar uiterlijk voor de zomer van 2025 te verankeren en de raad hierover te informeren.

Peter Mekers (D66). Een verhelderende vraag aan mevrouw Klokkenburg: wat bedoelt u met zonering? Gaat het dan om waar welke venstertijden worden toegepast of waar wel of niet betaald parkeren wordt toegepast?

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Het gaat over de venstertijden, dus in welke delen van wijken de venstertijden zouden moeten gelden. Dat is blijkbaar een heel helder antwoord.

Ik heb nog een kleine verzuchting en daarmee tegelijkertijd een verzoek aan het hele college. Als we beleid gaan actualiseren, kunnen we dan voortaan gewoon een geheel integraal document krijgen in plaats van een oude bijlage met een raadsvoorstel waarin alle wijzigingen staan? Het is een

verselijke klus om het te amenderen en er moties op in te dienen, dus ik hoor daar graag een positieve reactie op.

Ook komt de ChristenUnie/SGP hier graag nogmaals op voor de verenigingen van eigenaren die een zogenaamde VvE-parkeervergunning hebben, die het college had willen beëindigen. We hoeven hier niet opnieuw het debat te doen dat een aantal maanden geleden in de commissie is gevoerd, maar feit is dat er tot op heden nog geen oplossing op tafel is gekomen en het oorspronkelijke verzoek van het college richting de VvE's is blijven staan. Daarom dien ik een motie in, met als dictum: verzoekt het college samen met de VvE's tot een oplossing te komen waarmee bewoners en VvE's goed uit de voeten kunnen, waarin expliciet ook het voortbestaan van de VvE-vergunning een optie is, en de raad voor de zomer van 2025 over de gekozen oplossing te informeren.

De ChristenUnie/SGP was verheugd te lezen dat het college heeft besloten om in Morgenstond geen betaald parkeren van 9.00 uur tot middernacht in te voeren, maar alleen in de avond. Daarmee wordt meer recht gedaan aan de bewoners van Morgenstond. Toch verbaast het mijn fractie dat het college hier weigert om te kijken naar de zonering of differentiatie in parkeertijden, want het is evident dat rondom het stadsdeelkantoor juist overdag overlast is van ambtenaren die de wijk overspoelen met auto's. Kom met de fiets naar je werk! Ik hoor graag van de wethouder waarom hier niet meer maatwerk is toegepast door te differentiëren of bijvoorbeeld de zone rond het winkelcentrum uit te breiden richting het stadsdeelkantoor.

Tot slot. Al jaren probeert de raad grip te krijgen op de betaalbaarheid, borging en verdeling van parkeerplekken en deelvervoer, bijvoorbeeld met een motie van collega Van Doorn uit 2021 en van collega Arp in 2022. Ook in het recente verleden zijn er door mijn fractie voorstellen gedaan. Toch moeten we concluderen dat we nog geen steek verder zijn gekomen. Omdat de ChristenUnie/SGP staat voor een mobiliteitstransitie waarin iedereen mee kan, vinden we dat deelmobiliteit toegankelijk moet zijn voor iedereen. Om daar een stap in te zetten, dien ik samen met de collega's Faïd, Gerritsen, De Vuyst en Holman een motie in, met als dictum: verzoekt het college een pilot uit te werken waarin Ooievaarspashouders met korting gebruik kunnen maken van deelvervoer, en de raad ruim voor de begrotingsbehandeling te informeren over de opzet en benodigde middelen.

De **voorzitter**. Door mevrouw Klokkenburg, daartoe gesteund door mevrouw Peeck en mevrouw Arp, worden de volgende amendementen (G.A CU/SGP en G.B CU/SGP) voorgesteld:

Amendement G.A CU/SGP draagvlak- en parkeerdrukmeting voor uitbreiding betaald parkeren cq venstertijden

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie (RIS319383),

besluit:

I in te stemmen met de volgende wijzigingen op de Parkeerstrategie 2021-2030, **met dien verstande dat onder dictum I punt a), b) en c) worden geschrapt.**

Amendement G.B CU/SGP participatie venstertijden

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie (RIS319383),

Besluit dictumpunt II toe te voegen:

II. In alle gebieden waar het college besluit betaald parkeren in te voeren of uit te breiden, wordt een participatieproces georganiseerd waarbij bewoners, ondernemers en bewoners-, ondernemers- en vrijwilligersorganisaties invloed hebben op de gewenste zonering en venstertijden in het gebied.”

De amendementen maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Door mevrouw Klokkenburg worden de volgende moties (G.2 CU/SGP, G.3 CU/SGP, G.4 CU/SGP en G.9 CU/SGP) ingediend:

Motie G.2 CU/SGP Neem draagvlak- en parkeerdrukmeting ook op in de regeling Parkeerregulering

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030 (RIS319383),

constaterende, dat:

- de regeling Parkeerregulering en Parkeerbelastingen 2022 een uitvoering is van de Parkeerstrategie 2021-2030;
- het college op 27 juni 2023 middels een collegebesluit het hoofdstuk over draagvlakmeting en parkeerdrukonderzoek heeft verwijderd uit de regeling (https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12921235/2/RIS315991+Regeling+tot+tiende+wijziging+van+de+Regeling+parkeerregulering+en+parkeerbelastingen+Den+Haag+2022?connection_type=17&connection_id=9525022);

overwegende, dat:

- de regeling sindsdien niet meer in lijn is met de Parkeerstrategie;

draagt het college op:

- de regeling Parkeerregulering en Parkeerbelastingen 2022 zo snel mogelijk in lijn te brengen met de (geamendeerde) Parkeerstrategie, waarbij in ieder geval hoofdstuk 2.2, artikel 2.2.1 tot en met artikel 2.2.6 uit de eerste versie (RIS311076, vastgesteld 20-12-2021 (https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/10955397/2?connection_type=17&connection_id=7927306)) worden teruggeplaatst, met dien verstande dat:
 - het college artikel 2.2.3 en artikel 2.2.4 tegen het licht houdt en de raad informeert over eventuele veranderingen die zij hieraan wenst aan te brengen ten behoeve van de uitvoerbaarheid;
- deze wijzigingen zo snel mogelijk, maar uiterlijk voor de zomer 2025 door te voeren en de raad hierover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.3 CU/SGP Neem participatie venstertijden ook op in regeling parkeerregulering

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030 (RIS319383),

constaterende, dat:

- de regeling Parkeerregulering en Parkeerbelastingen 2022 een uitvoering is van de Parkeerstrategie 2021-2030;
- bij de invoering en/of uitbreiding van betaald parkeren er wel een informatieavond voor bewoners en organisaties wordt georganiseerd, maar het besluit over venstertijden door het college wordt genomen;
- in het afgelopen jaar zowel in Laak als in Rustenburg-Oostbroek het betaald parkeren werd uitgebreid door het college en dit tot veel weerstand in de wijk heeft geleid en uiteindelijk ook (voorlopig) is teruggedraaid;

overwegende, dat:

- voor bewoners van gebieden waar reeds gereguleerd parkeren geldt of waarvan is afgesproken dat er gereguleerd parkeren ingevoerd wordt in de nabije toekomst, op dit moment niet is vastgelegd dat zij invloed mogen uitoefenen op de gewenste venstertijden en zonering daarvan in het gebied;

draagt het college op:

- in artikel 2.2 van de Regeling Parkeerregulering en Parkeerbelastingen 2022 op te nemen dat bij invoering en/of uitbreiding van betaald parkeren een participatieproces georganiseerd wordt waarbij bewoners, ondernemers en bewoners-, ondernemers- en vrijwilligersorganisaties daadwerkelijk invloed hebben op de venstertijden en zonering;
- dit zo snel mogelijk, maar uiterlijk voor de zomer van 2025 te verankeren en de raad hierover te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.4 CU/SGP VvE-vergunning

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030 (RIS319383),

constaterende, dat:

- vier VvE's gebruikmaken van een zogenaamde VvE-parkeervergunning;

overwegende, dat:

- het college voornemens is om de VvE-vergunning te beëindigen;
- het college hiervoor de VvE's voor een keuze heeft gesteld: ofwel 1) de parkeerplekken bij de complexen toewijzen aan een aantal bewoners en de overige bewoners op straat - betaald - laten parkeren, ofwel 2) het parkeerterrein als openbaar parkeergebied te verklaren en als het ware kosteloos aan de gemeente over te doen, terwijl de gemeente dan niet het onderhoud verzorgt;

van mening, dat:

- beide opties nadelig zijn voor de VvE cq de bewoners: ofwel 1) via een nog te bedenken verdeelsysteem worden de parkeerplekken verdeeld onder of verhuurd aan bewoners terwijl het andere deel van de bewoners dan wordt gedwongen om betaald op straat te parkeren, terwijl ze nu een vergunning hebben, ofwel 2) de gemeente dwingt de bewoners om hun parkeerplekken kosteloos over te doen, terwijl bewoners betalen voor het onderhoud;
- de gemeente niet zomaar eenzijdig de bewoners voor deze keuze zou mogen stellen;

verzoekt het college:

- samen met de VvE's tot een oplossing te komen, waarmee bewoners en VvE's goed uit de voeten kunnen, waarin expliciet ook het voortbestaan van de VvE-vergunning een optie is, en de raad voor de zomer van 2025 over de gekozen oplossing te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.9 CU/SGP betaalbaar deelfervoer 2.0

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030 (RIS319383),

constaterende, dat:

- de raad in december 2024 het amendement ‘betaalbaar ongeacht het aantal wielen’ heeft aangenomen bij de Strategie Deelmobiliteit; ([F B+CU-SGP+amendement+Betaalbaar+ongeacht+het+aantal+wielen+GEWIJZIGD](#))
- de raad ook al in 2021 de motie ‘betaalbare parkeerplekken bij geplande (sociale) huur en (sociale) koopwoningen’ ([betaalbare parkeerplekken](#)) heeft aangenomen, maar hier bij de actualisatie van de Nota Parkeernormen en Parkeerstrategie nog geen opvolging aan is gegeven;

overwegende, dat:

- in de Parkeerstrategie onder meer wordt gesteld dat deelauto's frequenter moeten worden gebruikt; ([Parkeren in een leefbare en bereikbare stad - Parkeerstrategie Den Haag 2021-2030](#))
- minima minder gebruik maken van deeltvervoer met name door hoge kosten; ([Inclusieve deelmobiliteit: drempels weg voor minima - GNMI](#))
- meerdere voorbeelden bekend zijn van bouwprojecten waar de parkeereis gereduceerd wordt met deeltvervoer, en waar bewoners met lage inkomens geconfronteerd worden met hoge kosten voor ofwel een parkeerplaats – als ze daar al voor in aanmerking komen – ofwel hoge kosten van deeltvervoer;
- voor het succes van de mobiliteitstransitie iedereen moet kunnen meekomen, omdat mobiliteit noodzakelijk is om mee kunnen doen in de samenleving, of dat nou met de fiets, OV, auto of deeltvervoer gebeurt;
- in verschillende gemeenten reeds pilots hebben plaatsgevonden waarbij minima met korting kunnen gebruikmaken van deeltvervoer; ([rijksoverheid eindrapport inclusieve deelmobiliteit](#))
- een dergelijke pilot kan bijdragen aan het verhogen van het gebruik van deeltvervoer en meer mensen toegang biedt tot deeltvervoer;

verzoekt het college:

- een pilot uit te werken waarin Ooievaarspashouders met korting gebruik kunnen maken van deeltvervoer, en de raad ruim voor de begrotingsbehandeling te informeren over de opzet en benodigde middelen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Caroline Peeck (VVD). Voorzitter. De Haagse VVD staat voor een veilige en leefbare stad. Een stad met groene buurten en wijken waar bewoners fijn met elkaar wonen, waar hufterig gedrag kan rekenen op lik-op-stukbeleid en waar het geen gedoe is om na een lange dag werken thuis te komen en de auto te parkeren. Parkeren is een belangrijke voorziening voor onze inwoners.

Ook de Haagse VVD ziet dat het geen makkelijke klus is om dit goed te organiseren, want de ruimte is schaars en het aantal opties voor iedere vierkante meter groot. Realisme, creativiteit en echte communicatie zijn daarvoor nodig. Na de vele sprekers en uit vele mails, brieven en bijeenkomsten van en met verontruste bewoners in de Binckhorst, de Hofbadtoren, Grotiustorens, Laak en Rustenburg-Oostbroek moeten we vaststellen dat het aan een deel van deze ingrediënten in ieder geval in de afgelopen periode ontbroken heeft. Daarom vraag ik welke lessen het college van al deze sprekers heeft geleerd en op welke wijze we deze lessen terugzien in de voorliggende actualisatie.

Om creatief, realistisch en met oog voor de wensen van bewoners vooruit te kijken, hebben we als Haagse VVD vandaag twee amendementen en drie moties. Het eerste amendement is het amendement Bied een alternatief voor wie echt een derde auto nodig heeft. Op bijna alle plekken waar ik kom en spreek met bewoners, wordt de wooncrisis genoemd; een crisis waardoor jongeren gedwongen zijn om langer thuis te blijven wonen of na hun studie weer terug te moeten gaan, of ouders zelfs intrekken bij hun kinderen. Zij kunnen geen passend huis huren of kopen. In dit soort samengestelde huishoudens komt het voor dat er drie auto's nodig zijn voor werk, studie of mantelzorg. Daarom willen we als Haagse VVD dat in de wijken waar de parkeerdruk onder de 80% is een derde vergunning nog steeds kan worden afgegeven. Is de parkeerdruk boven de 80%, dan wordt

er geen derde vergunning afgegeven, maar zou de gemeente een alternatief moeten aanbieden op een parkeerterrein of een P+R met goede voorzieningen voor de laatste kilometers naar huis. Daarom dien ik samen met Hart voor Den Haag een amendement in, met als dictum: besluit dictum I.e als volgt aan te vullen: 'NB. Na ingebruikname van het nieuwe parkeervergunningensysteem is in Den Haag het aanvragen van een derde bewonersvergunning niet meer mogelijk in wijken met 80% parkeerdruk, waarbij altijd een alternatief wordt aangeboden wanneer de bewoners aantoonbaar afhankelijk zijn van een derde auto'.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik begrijp waar de VVD vandaan komt en ik snap ook wel wat er gezegd wordt, maar wat is exact 'aantoonbaar afhankelijk'? Wat zijn de kaders, wie bepaalt dat en bij wie moet dat worden aangetoond? Moet er dan een loket komen? Wat zijn dan de voorwaarden? Want dat staat hier allemaal niet in. Dus wat is dan 'aantoonbaar afhankelijk'?

Caroline Peeck (VVD). Natuurlijk zijn dat kaders waar je nog met elkaar over kan spreken, maar als het nu, in de actualisatie, geschrapt wordt, dan kunnen we er niet meer over spreken. We moeten daar dus op enig moment over spreken. Aantoonbaar is natuurlijk als een kind weer thuis moet gaan wonen en aan kan tonen dat het geen huis kan huren en een baan heeft met een auto. Maar ook ouders die bijvoorbeeld mantelzorger zijn en daardoor echt die derde vergunning nodig hebben, omdat de andere twee vergunningen door werkenden worden gebruikt.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik werk ook en ik heb geen auto. Ik heb die niet nodig. Sommige mensen hebben die echt nodig. Dat weet ik. Daar ben ik het helemaal mee eens. Maar hoe kun je aantonen dat je een auto nodig hebt? Er moet een ambtenaar gaan zijn bij wie je gaat aantonen: 'Ik woon hier en hier is mijn baan. Dit is hoe het met het ov zit en dit is hoe het met de fiets zou zitten. Ik heb er echt last van als ik nat word in de regen. Dus ik moet met de auto'. Hoe ga je dat doen?

Caroline Peeck (VVD). Aantoonbaar is echt mogelijk. Als je in Den Haag woont en ergens een baan hebt waar je niet met de auto kan komen en kan aantonen dat je daar met de auto heen moet, of als je mantelzorger bent en echt met de auto moet omdat je iemand met de auto naar het ziekenhuis moet brengen, dan zijn er echt mogelijkheden om dat in goede kaders te leiden.

De **voorzitter**. Laatste keer, mevrouw Gerritsen.

Leonie Gerritsen (PvdD). Maar dan moet er dus inderdaad een heel loket voor worden opgezet waar mensen dit actief aan kunnen vragen. Want in principe is het dus 'nee, tenzij', als ik het goed begrijp. Ik vind deze motie niet voldoende uitgewerkt om te zien wat daar dan de effecten van zijn. Hoeveel mensen zijn daarvoor nodig? Wat zijn de investeringen daarvoor? Dat vind ik jammer. Deze motie is dan eigenlijk ongedekt, want er moet misschien wel weer een hele nieuwe afdeling voor worden opgericht. Ik vind dat ingewikkeld.

Caroline Peeck (VVD). Het is een amendement. Er hoeft absoluut niet een heel nieuw loket voor te worden ingericht. We kunnen daar praktisch mee omgaan. Maar in de voorliggende actualisatie wordt die derde vergunning sowieso helemaal geschrapt.

Peter Mekers (D66). Wordt alleen die derde aanvraag getoetst? Of wordt dan ook gekeken of de eerste twee vergunninghouders hun auto ook daadwerkelijk nodig hebben? Dan moet je dus drie keer per adres aantonen dat je een auto nodig hebt en dat, volgens uw redenering, de gemeente, als alle drie de vergunninghouders ervoor kiezen met de auto te gaan, moet garanderen dat er plek is. Zie ik dat goed?

Caroline Peeck (VVD). Er worden nu allemaal vragen gesteld over de uitwerking. Dat is voorbarig. Wat nu voorligt is de actualisatie, waarin die derde vergunning sowieso wordt weggehaald. Natuurlijk moet je met elkaar kijken wanneer het nodig is. We kunnen niet ontkennen dat er nu jongeren thuis moeten blijven wonen. Daar willen wij als Haagse VVD niet de ogen voor sluiten.

Peter Mekers (D66). Maar u dient een amendement in dat daadwerkelijk het plan verandert, niet een motie met een opdracht om dit te onderzoeken. Dus dan verwacht ik van u ook dat u mij kunt uitleggen hoe dit werkt. Gaan we dan werkelijk bij een derde aanvraag van alle drie de vergunninghouders dat controleren? Wat is dan inderdaad de eis, wie gaat dat beoordelen en moeten we als gemeente, als we overal ja op zeggen, een garantie geven dat mensen die ervoor kiezen om een auto te hebben of drie auto's te hebben, altijd plek hebben? Ik snap niet hoe u dat voor u ziet.

Caroline Peeck (VVD). Ik hoor alleen maar beren en belemmeringen. Wat de Haagse VVD met dit amendement bedoelt is het volgende. Als we de actualisatie zoals die nu voorligt, aannemen, is die derde vergunning van tafel. Wij hebben als Haagse VVD oog voor de wooncrisis. Er zijn jongeren die weer thuis moeten gaan wonen. Er zijn ouders die bij hun kind intrekken. Laten we daar met elkaar naar kijken. Hoe zal de uitvoering er precies uit gaan zien? Ik weet ook niet van alle moties die hier worden aangenomen precies hoe het college ze uit gaat voeren. Daar staan we met elkaar voor aan de lat.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer Mekers.

Peter Mekers (D66). Dat zijn moties, waar het college op kan reageren. Dit is een amendement, mevrouw Peeck. U past het plan aan. Dat moet uitgevoerd worden. Daarom vraag ik u: wat gebeurt er? U geeft nu heel plat aan dat iedereen die bij zijn ouders gaat wonen omdat die werkt, recht heeft op die uitzonderingspositie en dat de gemeente dan moet garanderen dat je een extra plek krijgt. Ik zie dat in de praktijk niet gebeuren. Ik zie ook niet dat de gemeente dat kan garanderen.

Caroline Peeck (VVD). Met dit amendement beogen we een balans tussen de druk op de leefbaarheid en de wooncrisis, die maakt dat er andere oplossingen nodig zijn.

Kavish Partiman (CDA). Ik proef een ingewikkeldheid in met name de uitvoering van dit amendement. Is mevrouw Peeck het niet met mij eens dat het beter zou zijn om die derde vergunning voorlopig gewoon in stand te houden, totdat er een oplossing is voor de woningnood?

Caroline Peeck (VVD). De Haagse VVD heeft met dit amendement echt geprobeerd om de balans te houden tussen de leefbaarheid, waarvan we zien dat die druk op de leefbaarheid er is in de wijken, en de urgentie. Die balans, daar hebben we naar gezocht.

Kavish Partiman (CDA). Ik ben het helemaal eens met die zoektocht naar de balans. Daar ben ik ook naar op zoek. Ook mijn fractie zat na te denken over hoe je dit kan doen. We kwamen tot de conclusie, en dat blijkt ook uit het debat dat hier wordt gevoerd, dat het best ingewikkeld is om die balans nu te vinden. Is mevrouw Peeck het dan dus niet met mij eens dat het beter is om die derde vergunning voorlopig in stand te houden?

Caroline Peeck (VVD). Als Haagse VVD hebben we daarover nagedacht. Maar we denken dat we in de wijken waar de parkeerdruk nu al 100% is, dan geen betrouwbare overheid zijn. Want als we dan die derde vergunning afgeven, wekken we een verwachting voor een parkeerplek die er niet is. Daarom hebben wij nadrukkelijk die 80% neergezet.

Kavish Partiman (CDA). Ik kan mevrouw Peeck geruststellen. In de strategie van 2022 is al afgesproken dat in wijken waar de parkeerdruk boven de 90% is, die derde vergunning niet wordt afgegeven. Dus je houdt die derde vergunning wel in stand, maar dan in gebieden waar de parkeerdruk onder de 90% ligt. Dus: probleem opgelost.

Caroline Peeck (VVD). We hebben goed gekeken naar de actualisatie en, nogmaals, de balans proberen te zoeken tussen de druk op leefbaarheid in de wijken en de crisis die er is.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Laat ik iets anders zeggen. Ik zie eigenlijk wel dat de VVD de balans zoekt met dit amendement. Ik begrijp het zo dat als de parkeerdruk 80% of hoger is, de derde

parkeervergunning wordt gestopt en geen plek hoeft te worden gezocht. U bent op zoek naar arrangementen. Maar die zijn er ook gedeeltelijk al. De Park+Rides die er zijn, zouden ingezet kunnen worden. Deelmobiliteit zou ingezet kunnen worden. Lees ik zo het amendement goed?

Caroline Peeck (VVD). Ja, zo leest u het amendement precies goed.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dan denk ik niet dat ik voor ga stemmen, zal ik eerlijk zijn. Maar dan vind ik het eigenlijk nog best een realistisch, gebalanceerd amendement in vergelijking met amendementen die later worden voorgesteld. Dat zeg ik dan toch maar even.

Caroline Peeck (VVD). Dan dank ik de heer De Vuyst, want realisme is precies wat wij hiermee beoogd hebben.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Heeft u iets kunnen vinden in de actualisatie waarvan u denkt: daar gaat de Haagse automobilist op vooruit?

Caroline Peeck (VVD). Wij komen met moties en amendementen, maar ik heb ook zeker wel gezien dat er realistisch gekeken naar de balans, op welke manier mensen een auto kunnen hebben in de stad, in aanmerking komen voor een vergunning per huishouden en we toch mogelijkheden hebben voor andere manieren om de vierkante meters die er zijn, in te vullen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ja, maar heeft u echte oplossingen gezien voor die mensen die hun auto niet kwijt kunnen bij de Hofbadtoren bijvoorbeeld? Iets van positiviteit waarvan we denken: daar heeft de automobilist wat aan in Den Haag?

Caroline Peeck (VVD). Ik heb in mijn inleiding ook aan het college gevraagd wat de lessen zijn die we geleerd hebben en hoe die zijn verwerkt in de actualisatie. Ik kijk heel erg uit naar de antwoorden daarop van de wethouder.

De **voorzitter**. U zet uw betoog voort.

Caroline Peeck (VVD). Het tweede amendement: na het lezen van de Parkeerstrategie ben ik kritisch gaan kijken naar de wijze waarop motoren parkeren. Wat ik zag waren eigenlijk alleen maar motoren die naast de veelal bredere bakfietsen en scooters keurig op de stoep geparkeerd staan, en niet in een parkeervak, zoals het college aangeeft. Op het moment dat ze vergunningplichtig worden en dus wel in een parkeervak moeten gaan staan, zal dat leiden tot een hogere parkeerdruk. Plus, voor de doorstroming in de stad moet je er niet aan denken dat deze motorrijders hun motor inleveren. Daarom het amendement Koester de motorrijder, dat ik samen met Hart voor Den Haag indien. Dat besluit op pagina 26, bij dictum I, punt h, alles te schrappen wat gaat over motoren.

Voorzitter. We hebben drie moties om met realisme en creativiteit de ruimte die er is zo goed mogelijk te benutten. De eerste motie heet Een lege laadplek helpt niemand. Uit gesprekken met bewoners in bepaalde wijken, zoals het Oude Centrum, blijkt dat elektrische laadplekken 's nachts leegstaan, terwijl bewoners rondjes moeten rijden om een plek te vinden. Dit vinden we onwenselijk. Daarom de motie met als dictum: verzoekt het college stadsbreed toe te staan dat elektrische laadplekken tussen 22.00 uur en 09.00 uur als gewone parkeerplekken kunnen worden gebruikt, behalve in gebieden of op plekken waar dit aantoonbaar onwenselijk is; de raad over de voortgang uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). De vorige vond ik dus realistisch en gebalanceerd, deze ietsje minder, zal ik eerlijk zeggen. Dat zit 'm er vooral in dat van een volle laadplek ook niemand vrolijk wordt. Daar is zelfs een nieuw Nederlands woord voor: laadpaalstress. Die is echt wel reëel in Den Haag. Want je hebt de volgende dag - het is al eerder gezegd door collega's - een opgeladen auto nodig. Ik vind het toch niet zo'n heel goed idee, tegen de achtergrond die we allemaal kennen, dat het elektrische wagenpark toeneemt.

Caroline Peeck (VVD). Dank voor de vraag. Wij zien dat er elektrische laadplekken leegstaan, laat, dus na tien uur 's avonds. We vinden dat op dat moment bewoners die een andere auto hebben, het recht hebben om daar te parkeren voor de nacht. Wel moeten ze dan om negen uur 's ochtends weer weg zijn, zodat de auto weer opgeladen kan worden door degene die daar op dat moment wil staan. Volgens mij geven we daarmee alle hardwerkende mensen een kans om tot tien uur 's avonds thuis te komen en de auto op die laadplek te parkeren.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dat snap ik. U heeft het over de bewoners van het Centrum, die dat geconstateerd hebben. Maar laat ik mijn wijk nemen. Ik kom weleens thuis met een elektrische wagen, oké, een deelauto, vooruit, en dan is er echt niks meer te vinden om te laden, en dat levert me toch een stress op. Dat wilt u ook niet, volgens mij. Dus ik vraag me toch af of deze motie wel zo slim is.

Caroline Peeck (VVD). Dit is echt op basis van wat we van bewoners horen, dat laadplekken na tien uur 's avonds leegstaan. We vinden, met de druk die er is op parkeerplekken, dat deze bewoners, die dan heel veel rondjes moeten rijden, op die plek mogen gaan staan. Vóór tien uur moet je toch thuis kunnen zijn. Het zal misschien een keer gebeuren dat je drie straten verder moet gaan, prima.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer De Vuyst.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Mijn probleem zit erin dat u het stadsbreed wil doen, terwijl u het van één deel gehoord heeft. Dat is mijn eerste probleem. Twee. Ik wil 's avonds nog weleens doorgaan en dan wil ik ook gewoon kunnen opladen, zodat iemand anders met die deelauto de volgende dag opgeladen weg kan. Want met name die deelauto's maken hier ook gebruik van.

De **voorzitter**. U wilt ook uw auto opladen!

Caroline Peeck (VVD). Het is echt op basis van wat we horen en zien in de stad. Ik kan daar verder niks aan toevoegen.

Peter Mekers (D66). Ik zit toch even te kijken hoe liberaal dit idee nou is. Je verplicht mensen met een elektrische auto voor tien binnen te zijn, anders kun je in een wijk waar de parkeerdruk hoog is, je auto niet meer ergens neerzetten waar je kunt laden, zodat je de volgende dag weg kan. Is dat het idee van mevrouw Peeck?

Caroline Peeck (VVD). Het is ook niet liberaal om plekken de hele nacht leeg te laten staan en te zeggen: die is voor iemand bedoeld die er nu niet is, maar u mag daar niet gaan staan.

Peter Mekers (D66). Maar mensen die niet hoeven te laden hebben keuze uit veel en veel en veel meer parkeerplekken dan mensen die afhankelijk zijn van een laadplek. Het is dan toch sowieso unfair om te zeggen: u heeft een laadplek nodig, maar u mag niet meer na tien uw huis uit, want dan kunt u niet meer laden?

Caroline Peeck (VVD). Ik vind dat u het ridiculiseert. We hebben het gezien. U zegt dat mensen die na tien uur thuiskomen, er niet meer mogen staan. Maar in de wijken waar wij met bewoners hebben gesproken, moeten juist degenen zonder elektrische auto rondjes blijven rijden, terwijl de laadpaalplekken leeg zijn.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer Mekers.

Peter Mekers (D66). Dan concludeer ik dat als je geen laadpaal nodig hebt, de kans veel groter is dat je op welke vrijgekomen plek dan ook kunt gaan staan dan als je daar wel afhankelijk van bent. Dus daar zit het verschil is. Daar zit ook de reden van de voorrang in. Ik vind het buitengewoon onverstandig om dat af te breken.

Caroline Peeck (VVD). Die plekken zijn er juist niet. Daarom vragen bewoners om deze plekken vrij te geven na tien uur 's avonds.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik was nog even benieuwd wat de ideeën zijn van mevrouw Peeck als het gaat om 'aantoonbaar onwenselijk'. Ik heb daar zelf nog niet per se gedachten bij, maar mevrouw Peeck wellicht wel.

Caroline Peeck (VVD). Dat kan bijvoorbeeld zijn een laadplek voor een arts of andere zorgberoepen, een ambassade, of andere laadplekken die de hele nacht vrij moeten blijven.

De **voorzitter**. Mevrouw Peeck zet haar betoog voort.

Caroline Peeck (VVD). De tweede motie gaat over bewonersgarages, waar nu door derden parkeerplekken worden verhuurd. Dat is natuurlijk prima. We horen alleen van omwonenden dat ze veelal leegstaan, terwijl zij in de avond rondjes moeten rijden. Dus is de vraag om met elkaar te kijken hoe deze ruimte creatiever kan worden gebruikt. Ik heb daarvoor de motie Maak bewonersgarages ook toegankelijk voor bewoners uit de wijk, die ik samen met de heer Mekers van D66 en de heer Meinesz van Hart voor Den Haag indien, met als dictum: verzoekt het college te onderzoeken onder welke voorwaarden bewonersgarages waarvan parkeerplekken momenteel via derden worden verhuurd, toegankelijk kunnen worden gemaakt voor zowel bezoekers als andere bewoners uit de wijk; voor de begrotingsbehandeling 2025 aan de raad hierover te rapporteren.

Tot slot, in dezelfde gedachte van creativiteit met ruimte en daadkracht, omdat we zien en horen dat er parkeerterreinen zijn bij scholen of bedrijven die in de weekenden leegstaan en goed gebruikt kunnen worden door de buurt of sportverenigingen, de motie Sluit een parkeerakkoord voor efficiënt gebruik van de ruimte, die ik ook samen met de heer Mekers van D66 en de heer Meinesz van Hart voor Den Haag indien, met als dictum: verzoekt het college een parkeerakkoord met MKB Den Haag en VNO-NCW West te sluiten om zo veel mogelijk parkeerplekken in Den Haag die buiten kantooruren structureel leegstaan, te benutten; in het derde kwartaal van 2025 een gezamenlijke inventarisatie te presenteren van parkeerterreinen met potentie; te streven om voor het eind van het jaar de eerste parkeerdeals met bedrijven te sluiten en de raad hierover te informeren.

De **voorzitter**. Door mevrouw Peeck worden de volgende amendementen (G.C VVD en G.D VVD) voorgesteld:

Amendement G.C VVD Bied een alternatief voor wie echt een derde auto nodig heeft

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de 'Actualisatie Parkeerstrategie' (RIS319383).

Besluit:

- Dictum I.e als volgt aan te vullen:
*“NB. Na ingebruikname van het nieuwe parkeervergunningensysteem is in Den Haag het aanvragen van een derde bewonersvergunning niet meer mogelijk **in wijken met 80% parkeerdruk, waarbij altijd een alternatief wordt aangeboden wanneer de bewoners aantoonbaar afhankelijk zijn van een derde auto**”.*

Amendement G.D VVD Koester de motorrijder

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de 'Actualisatie Parkeerstrategie' (RIS319383).

besluit:

- Aan dictum I toe te voegen:

h) Op pagina 26 wordt geschrapt:

Parkeerbelasting voor ~~motoren en andere~~ voertuigen met kenteken

~~Het parkeren van een motor op een fiscale parkeerplaats was in Den Haag tot nu toe gratis. De achtergrond hiervan is dat in het verleden, anders dan bij auto's, fysieke parkeervergunningen en tickets niet zichtbaar op of aan motoren bevestigd konden worden. Met de invoering van het kentekenparkeren is het niet meer nodig een ticket achter de voorruit te plaatsen. Omdat motoren in praktijk bijna net zo veel ruimte innemen als een auto, is het redelijk dat ook motorrijders parkeerbelasting gaan betalen. In de huidige praktijk staan motoren vaak op trottoirs geparkeerd. Dit is in sommige gevallen ongewenst. Er wordt bezien waar het mogelijk is om speciale plaatsen voor het stallen van motoren te realiseren. Zodra een duidelijk beeld is ontstaan van de mogelijkheden en effecten hiervan zullen ook motoren vergunningplichtig worden.~~

De amendementen maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Door mevrouw Peeck worden de volgende moties (G.5 VVD, G.6 VVD en G.7 VVD) ingediend:

Motie G.5 VVD Een lege laadplek helpt niemand

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de 'Actualisatie Parkeerstrategie' (RIS319383).

Constaterende dat:

- op dit moment alleen in wijken met een hoge parkeerdruk niet-elektrische auto's voor 09.00 uur en na 22.00 uur mogen parkeren op laadplekken met venstertijden.

Overwegende dat:

- het voor alle bewoners in Den Haag goed zou zijn als parkeerplekken voor elektrische auto's niet leeg blijven staan.

Verzoekt het college:

- stadsbreed toe te staan dat elektrische laadplekken tussen 22.00 uur en 09.00 uur als gewone parkeerplekken kunnen worden gebruikt, behalve in gebieden of op plekken waar dit aantoonbaar onwenselijk is;
- de raad over de voortgang uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.6 VVD Maak bewonersgarages ook toegankelijk voor bewoners uit de wijk

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de 'Actualisatie parkeerstrategie' (RIS 319383).

Constaterende dat:

- in sommige wijken, zoals het Oude Centrum, bewoners vaak moeite hebben om een parkeerplek te vinden;
- er tegelijkertijd bewonersgarages in deze wijken zijn waarvan parkeerplekken via aanbieders als ParkBee verhuurd worden;

- deze bewonersgarages veel leegstaan;
- de gemeente geen zicht heeft op de bezetting in deze bewonersgarages.

van mening dat:

- de schaarste ruimte in de stad efficiënt gebruikt moet worden;
- het onwenselijk is dat bewoners moeite hebben om een parkeerplek te vinden terwijl er in de wijk tegelijkertijd parkeerplekken leegstaan in bewonersgarages;
- er ook voldoende ruimte moet blijven voor bezoekers.

Verzoekt het college:

- te onderzoeken onder welke voorwaarden bewonersgarages waarvan parkeerplekken momenteel via derden worden verhuurd, toegankelijk kunnen worden gemaakt voor zowel bezoekers als andere bewoners uit de wijk;
- voor de begrotingsbehandeling 2025 aan de raad hierover te rapporteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie G.7 VVD Sluit een parkeerakkoord voor efficiënt gebruik van de ruimte

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de 'Actualisatie Parkeerstrategie' (RIS319383).

Constaterende dat:

- in Den Haag op verschillende plekken parkeerterreinen van instellingen of bedrijven buiten kantooruren leegstaan;
- tegelijkertijd in omliggende woonwijken sprake is van hoge parkeerdruk.

Overwegende dat:

- het gedeeld gebruik van bestaande parkeerterreinen buiten kantooruren de druk op de openbare ruimte kan verlichten;
- dit geen extra ruimte kost en bijdraagt aan efficiënter gebruik van schaarse stedelijke ruimte;
- dergelijke afspraken alleen tot stand komen als de gemeente het initiatief neemt en partijen bij elkaar brengt;
- er in de te maken afspraken uiteraard aandacht moet zijn voor veiligheid en schoonhouden van de parkeerterreinen.

Verzoekt het college:

- een parkeerakkoord met MKB Den Haag en VNO-NCW West te sluiten om zoveel mogelijk parkeerplekken in Den Haag die buiten kantooruren structureel leegstaan te benutten;
- in het derde kwartaal van 2025 een gezamenlijke inventarisatie te presenteren van parkeerterreinen met potentie;
- te streven om voor het eind van het jaar de eerste parkeerdeals met bedrijven te sluiten en de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Kavish Partiman (CDA). Voorzitter. De Actualisatie Parkeerstrategie bevat op onderdelen verbeteringen en sluit deels aan bij eerdere afspraken uit het Haags Akkoord. Maar laat ik meteen duidelijk zijn, dat geldt niet voor het hele voorstel. Met één onderdeel heeft mijn fractie namelijk grote moeite: het algeheel afschaffen van de derde parkeervergunning. Laten we eerlijk zijn, die derde vergunning is niet goedkoop. Sterker nog, het kost bewoners bijna € 700 per jaar; € 678,20 om precies

te zijn, en dan komt er nog eens € 17,30 aan kosten bij. Niemand vraagt het zomaar aan. Wie bereid is dat bedrag te betalen, heeft daar echt een heel goede reden voor.

Peter Mekers (D66). Ik heb vanochtend even zitten rekenen. Die derde auto kost je zo'n € 56 per maand met zo'n derde vergunning. Ik ben 21 parkeergarages van de corporaties langsgeslagen waar op dit moment plekken zijn. Ik heb gekeken naar de bewonersvergunning van Q-Park om daar een maand te kunnen staan. Dan kom ik op gemiddeld € 60 per maand aan kosten uit. Met wat afrondingen gaat het om € 1,50 verschil of je met die derde auto in een garage kan staan, waar je eigenlijk gegarandeerd een plek hebt, of een derde vergunning krijgt. Hoe groot is het probleem nou daadwerkelijk?

Kavish Partiman (CDA). Er zijn op dit moment volgens mij 1.200 derde vergunningen in deze stad. Dus een behoorlijk aantal mensen heeft een derde vergunning. Tegelijkertijd is niet overal een Q-Parkgarage beschikbaar om de auto te kunnen parkeren. We hebben dus wel degelijk een probleem.

Peter Mekers (D66). Maar we zien dus nu dat je met € 1,50 extra gegarandeerd een plek hebt die droog is en beveiligd. Dat stimuleert mensen kennelijk niet voldoende om hun auto in die garage te zetten. Dan moeten we toch iets doen aan de derde parkeerplaats? Is de heer Partiman dat niet met mij eens?

Kavish Partiman (CDA). Als de heer Mekers ervoor zorgt dat die parkeergarages overal in de stad beschikbaar zijn waar mensen met een derde vergunning hun auto kwijt kunnen, dan wil ik er best over praten.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer Mekers.

Peter Mekers (D66). Daarom ben ik blij dat collega Peeck daar moties over heeft ingediend. Van mij komt er zo ook nog eentje aan. Ik ga er wel van uit dat het CDA die allemaal steunt.

De **voorzitter**. En meneer Partiman kan natuurlijk in de toekomst kijken.

Kavish Partiman (CDA). Als die moties worden aangenomen, dan moeten ze afgedaan worden. Dan moeten er garages gebouwd worden. Als die garages er zijn, dan kunnen we weer gaan kijken hoe we het gaan oplossen.

Caroline Peeck (VVD). Ik gaf net aan dat de Haagse VVD heel erg gezocht heeft om in ons amendement de balans te vinden tussen de leefbaarheid en de urgentie. Kan de heer Partiman aangeven hoe hij dit in zijn amendement ziet?

Kavish Partiman (CDA). Het amendement moet ik nog indienen, maar goed, ik wil hier wel op ingaan. Wij zijn echt op zoek gegaan. Waar mijn zorg in zit, is dat je op een gegeven moment aanvragers van zo'n derde vergunning in een soort van papieren werkelijkheid terecht gaat laten komen. Je hoorde het zonet in het interruptiedebatje dat u voerde al gebeuren. Moet er een loket komen? Hoe wordt het getoetst en op basis waarvan? Dan moet je allerlei formulieren invullen. Dat lijkt me op dit moment niet wenselijk. Het is mensen alleen maar extra werk geven voor een probleem dat wat mij betreft echt een acute oplossing nodig heeft, zonder mensen extra in problemen te brengen. U benoemde ook terecht waar dit probleem vandaan komt. Het is geen parkeerprobleem als zodanig, het is een probleem van de woningnood.

Leonie Gerritsen (PvdD). Er zijn nu al een aantal moties en amendementen ingediend: meer participatie voor betaald parkeren, dus misschien niet invoeren, vergunningen niet gaan inperken. Op welke manier kunnen we dan als gemeente wel iets doen aan die parkeerdruk, waar we vanuit iedere wijk klachten over krijgen? Er zijn maar een aantal dingen die we kunnen doen. Als ik zo een beetje luister naar wat er wordt ingediend, denk ik dat we uiteindelijk niks gaan doen. Dus al die parkeerdruk blijft hangen.

Kavish Partiman (CDA). Die hoge parkeerdruk, met name in die wijken met iets grotere woningen waar gezinnen in wonen, is een vervelend neveneffect van de woningnood. Dat wilde ik zo direct ook in mijn betoog noemen. Dat is een heel erg vervelend neveneffect, maar het is er wel.

Leonie Gerritsen (PvdD). Het is inderdaad een heel vervelend neveneffect, maar om dan te zeggen dat we het niet gaan oplossen, is wel een beetje problematisch. Want we lossen de woningnood er niet mee op. We lossen de parkeerdruk er niet mee op. Het enige wat we ermee oplossen is dat mensen met drie auto's per woning met de auto kunnen. Maar is dat het grotere belang dat wij hier moeten dienen in de gemeente?

Kavish Partiman (CDA). Dat is het verschil tussen mevrouw Gerritsen en mij. Een verbod opleggen zien wij niet als een oplossing. Dat lost geen probleem op. Dat is gewoon iets verbieden. Een oplossing voor dit probleem zou zijn dat er voldoende woningen beschikbaar zouden zijn voor mensen, zodat ze op een reguliere manier een eerste vergunning kunnen aanvragen voor een plek waar er ook voor een parkeerplek is gezorgd. Dus er moeten woningen gebouwd worden, er moeten parkeerplaatsen aangelegd worden en dan heb je dit probleem opgelost. Door simpelweg auto's te verbieden, creëer je juist een probleem en los je niets op.

De **voorzitter**. Laatste keer, mevrouw Gerritsen.

Kavish Partiman (CDA). Er zijn vele verschillen tussen de heer Partiman en mij, dat kan ik wel beamen.

De **voorzitter**. Ter zake graag.

Leonie Gerritsen (PvdD). Excuus. Ik denk dat we met zijn allen behoorlijk bezig zijn. We zijn als coalitie absoluut bezig met het bouwen van woningen. Maar in heel veel wijken, zoals Laak, worden nu geen extra woningen bijgebouwd. Daar is een enorme parkeerdruk. Als je daar niks gaat doen aan die derde parkeervergunning en aan het betaald parkeren, dan gebeurt er daar niks. Je kan er geen extra parkeerplekken aanleggen. Het is een heel volle wijk. Dan doen we dus niks. Dan zeggen we eigenlijk: jammer, bewoners van Laak, we gaan niks doen aan die parkeerdruk.

Kavish Partiman (CDA). Het mooie daarvan is dat we in 2022, bij de actualisatie van toen, al die stap hebben gezet. Op het moment dat we 90% parkeerdruk hebben in een wijk, dan maken we al een pas op de plaats voor die derde vergunning. Als we daaronder zitten, dan is het mogelijk. Als we haar nu algeheel gaan verbieden, terwijl we betaald parkeren over de gehele stad gaan invoeren, met uitzondering van een x-aantal wijken, dan los je helemaal niets op. Dan ga je het juist in de wijken waar je grotere woningen hebt, waar grotere gezinnen in wonen die mogelijkwerwijs echt wel een derde vergunning nodig hebben, onmogelijk maken. Daar los je geen problemen mee op. Daar creëer je er juist een mee.

De **voorzitter**. U zet uw betoog voort.

Kavish Partiman (CDA). Waar was ik gebleven? Ja, dat het een hartstikke dure vergunning is en dat niemand die zomaar aanvraagt. Er is altijd wel een goede reden voor. Toch worden veel mensen, vooral jongeren, ertoe gedwongen. Niet omdat ze zo graag drie auto's willen, maar omdat ze geen kant op kunnen. Door het enorme tekort aan betaalbare woningen, zowel in de huur- als in de koopsector, blijven veel jonge mensen noodgedwongen thuis wonen. Met meerdere volwassenen in één huishouden is het niet vreemd dat er ook meerdere auto's zijn.

Peter Mekers (D66). Vandaag is ook gezegd door de sprekers dat als zij verplicht worden om parkeerplaatsen te bouwen, zij minder woningen kunnen bouwen. Meer parkeerplaatsen bouwen maakt een project moeilijker. Als u een derde parkeervergunning makkelijk maakt in de hele stad, blijft de parkeerdruk daar dus hoger, worden de eisen voor parkeren bij het ontwikkelen van panden weer hoger en kunnen die niet versoept worden. Dat bijt elkaar toch? Hoe kun je nou goed,

financieel deugdelijk bouwen als je de parkeerdruk opjaagt in de stad om die derde vergunning in stand te houden?

Kavish Partiman (CDA). Ik snap dat de heer Mekers heel erg probeert te beredeneren naar zijn eigen gelijk, maar het gaat hier niet op, want we veranderen hier niets. Dit is het staand beleid. We hebben afgesproken met elkaar: die vergunningen zijn er, die beperken we als er 90% parkeerdruk is. We hebben ook afgesproken met elkaar dat we gaan bouwen en daar hebben we gewoon regels voor, eisen voor hoeveel parkeerplekken er moeten zijn om bouwvergunningen te geven. We hebben ook gezegd dat we anders gaan kijken naar plaatsen rondom grote stations, omdat je daar openbaarvervoerknooppunten hebt. Dat zijn allemaal dingen die blijven bestaan. Maar tegelijkertijd kunnen we constateren dat die woningen er nog niet zijn, dat nu mensen acuut gedwongen zijn om te wonen met hun ouders of met anderen samen en dat er echt een probleem is. Dat is precies waar ik in probeer te voorzien. Ik zeg niet dat het tot in de eeuwigheid op deze manier door moet gaan. Maar totdat die oplossing er is, kunnen we even niet anders.

Peter Mekers (D66). Als je snel wil kunnen doorpakken, projecten vlot wil kunnen trekken en parkeerruimte wil hebben, zodat niet alles in pandig moet worden opgelost, dan wil je toch niet nu juist de parkeerdruk in sommige wijken waar die nog net onder de 80 of 90% zit, aanjagen? Want dat is dan wel wat u doet, als ik dat zo goed hoor, meneer Partiman.

Kavish Partiman (CDA). Volgens mij is het tarief van die vergunning echt wel hoog genoeg om te zeggen dat we het niet gaan aanjagen. Je gaat niet € 700 betalen voor een vergunning omdat je er zin in hebt en omdat je het lollig vindt. Het is een vrij fors bedrag, althans voor de mensen die ik ken; ik weet niet hoe het in de D66-achterban zit.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer Mekers. Dat gaat u onthullen.

Peter Mekers (D66). Ik heb al jaren geen auto meer. Als ik er eentje nodig heb, dan neem ik een deelauto. Dat is makkelijker. Dan deel je met elkaar ook de kosten. Maar ik pak even de cijfers van het Nibud erbij. Een gemiddelde middenklassenauto kost je zo'n € 22.000 per jaar. Dan is die € 700 voor je derde auto nog niet heel erg schokkend, als ik eerlijk ben.

Kavish Partiman (CDA). Dan moet ik het nogmaals herhalen: zo zie je de verschillen tussen de verschillende partijen in deze raad. Voor mijn achterban is € 700 echt een fors bedrag.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Hoe gaat meneer Partiman dat plan uitvoeren als de parkeerdruk uit deze parkeerbrief wordt gehaald?

Kavish Partiman (CDA). Ik begrijp niet helemaal goed welk plan ik moet uitvoeren.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ik hoor u constant praten over 90% parkeerdruk. Maar die wil dit college niet meer mee gaan nemen in de toekomst.

Kavish Partiman (CDA). Daarom ben ik voornemens zo direct een amendement in te dienen die dat wel gewoon in stand houdt.

De **voorzitter**. Even geduld, denk ik, meneer Meinesz.

Kavish Partiman (CDA). Door deze derde vergunning nu rigoureus af te schaffen, treffen we precies die groep die het al zwaar heeft. Jongeren zonder woningperspectief, gezinnen waarin de kinderen volwassen zijn, werken, maar nergens anders terecht kunnen. En dan maken we parkeren voor hen nog moeilijker, nog duurder of gewoon onmogelijk. Dat is niet eerlijk. Dat is ook niet het signaal dat we als stad willen afgeven. Daarom dien ik samen met collega Mahmood van DENK een amendement in om het voorstel op dit punt te corrigeren: 'Besluit om: Om dictumpunt I onder e, f, g te schrappen.'

De **voorzitter**. Door de heer Partiman, daartoe gesteund door de heer Mahmood, wordt het volgende amendement (G.E CDA) voorgesteld:

Amendement G.E CDA Derde vergunning blijft mogelijk

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021 - 2030 (RIS319383).

Besluit om:

- Om dictumpunt I onder e, f, g te schrappen.

Het amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Voorzitter. Mijn eerste regel luidt: ik ga het kort houden. Toen dacht ik: dat is waarschijnlijk de meest gebroken belofte van iedere politicus. Maar toch, ik ga een poging doen om het kort te houden vandaag. Ik denk namelijk dat ik niemand verras als ik zeg dat we als GroenLinks deze actualisatie van de Parkeerstrategie gewoon steunen. Waarom doen we dat dan? Ruimte is beperkt in Den Haag. Die moeten we verdelen op een zo goed mogelijke manier. Dat geldt ook voor de ruimte die we reserveren voor parkeren. Dat moeten zo eerlijk mogelijk gebeuren.

De afgelopen decennia is de invoering van betaald parkeren - we hebben een mooi historisch overzicht gekregen van de heer Meinesz - het best te vergelijken met de combinatie van de salamatactie en het waterbedeffect. De parkeerdruk loopt op in een bepaalde wijk, we voeren betaald parkeren in, een aantal auto's van met name bezoekers gaan naar de volgende wijk, dat levert dan een fase van chagrijn op bij bewoners en dat chagrijn noemen we dan draagvlak. De parkeerdruk gaat omhoog. Vervolgens voeren we daar betaald parkeren in. De bezoekers gaan weer door naar de volgende wijk et cetera. Mijn oproep aan alle collega's zou zijn: laten we onze bewoners dat chagrijn besparen en betaald parkeren relatief vlot invoeren de komende jaren.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Het klinkt allemaal leuk. Dat waterbedeffect waar u het over heeft, waar wordt dat door veroorzaakt? Heeft dat ook niet te maken met al die parkeerplekken die weg worden gehaald?

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Het heeft vooral te maken - ik heb het ook al eerder gehoord - met het aantal bewoners, dat toeneemt. U kijkt natuurlijk ook naar Den Haag in Cijfers; daar zijn we allebei groot fan van. Daar zien we dat het gemiddeld aantal auto's per huishouden hetzelfde blijft. Dus: meer huishoudens betekent meer auto's, meer auto's betekent meer parkeerdruk. Daarnaast zijn er veel bezoekers, busjes die op zoek zijn naar gratis parkeren. Die schuiven iedere keer weer op. Die gaan weer door naar de Vogelwijk. Daarna gaan ze weer door naar de volgende wijk et cetera. Dat noem je het waterbedeffect.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dus ik begrijp uit het betoog van meneer De Vuyst dat hij het belangrijk vindt om straks de parkeernorm weer omhoog te gooien. Want als je nieuwe woningen bouwt voor nieuwe gezinnen, die allemaal die 0,66 auto hebben, dan moet je toch één plek gemiddeld per woning erbij bouwen.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). De heer Meinesz kijkt altijd terug, heeft dan een beeld bij hoe het was en probeert dat weer terug te krijgen. Wij zijn meer een partij die voor vooruitgang is, die constateert dat er ontwikkelingen zijn en dat je je daaraan moet aanpassen. Het aanpassen van de parkeernormen, zeker rond de ov-knooppunten, is daar een goed voorbeeld van.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer Meinesz.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Maar u past het dan vooral aan naar uw eigen inzicht van hoe u het wil in de stad. Wij proberen altijd alle inwoners van Den Haag mee te nemen. Het feit is dat een

derde van Den Haag gewoon in het bezit is van een auto. Wat denkt u, die mensen nemen we niet meer mee?

Maarten De Vuyst (GroenLinks). De heer Meinesz ging zo goed met de cijfers, maar nu zegt hij dat een derde van de Hagenezen een auto heeft. Dat klopt niet helemaal. Het is twee derde van de huishoudens, maar een huishouden bestaat niet altijd uit één persoon. Dat kan variëren. Dat hebben we ook andere mensen horen zeggen. Gemiddeld volgens mij 1,66. Dus dat betekent dat ongeveer de helft van de volwassenen in Den Haag een auto heeft, de andere helft niet. Dat varieert in wijken. Daarom hebben we verschillende paspoorten, verschillende gebieden, waarbij we bij de een wat meer nadruk leggen op het ov, zoals gebieden rondom het Centrum en de ov-knooppunten, en andere, Leidschenveen-Ypenburg, Vroondaal, Wateringse Veld, waar het betaald parkeren niet wordt ingevoerd, wat meer geschikt zijn voor auto's. Zo ziet u dat het hele ge-ahum over dat dit een parkeerstrategie is die over autovrij en autoluw gaat, niet klopt. Dit is gewoon een genuanceerd verhaal op basis van de inzichten die we nu hebben. Daarom steunen we dit als GroenLinks van ganser harte.

Janneke Holman (PvdA). Voorzitter. Ik denk dat de heer De Vuyst 'geëtter' wilde zeggen. Dat kan gewoon door deze microfoon, geloof ik.

De ruimte in Den Haag is schaars, voor woningen, voor groen, voor speeltuinen, bedrijfsruimtes, maar zeker ook om auto's te parkeren. Daarom is het goed dat deze actualisatie van de Parkeerstrategie nu voorligt, waarmee we richting het nieuwe parkeervergunningensysteem, waar iedereen smachtend naar uitkijkt, en met de uitbreiding van gereguleerd parkeren, de prioriteit leggen bij dat bewoners in ieder geval hun eerste auto in de buurt van hun huis kwijt kunnen. Want ondanks de mobiliteitstransitie zullen er mensen zijn die voorlopig nog een auto nodig hebben, vanwege een baan in de regio, nachtwerk, mantelzorg, noem maar op. Als we het niet doen, loopt de stad helemaal vast, zowel op de wegen als door het eindeloos rondjes rijden voor een vrije parkeerplek, als die er überhaupt straks nog wel is als we niets doen. Scherpe keuzes zijn nodig. Daarom steunt de PvdA deze actualisatie.

Peter Mekers (D66). Voorzitter. Straten vol blik of straten vol ruimte voor mensen, groen, ontmoeten, leven, dromen? Als ik moet kiezen, dan weet u mijn keuze al. In veel Haagse wijken heeft minder dan de helft van de mensen een auto, en toch domineert die het straatbeeld. Wij vinden het normaal dat een auto ruimte claimt en dat we als gemeente veel geld uitgeven aan aanleg en onderhoud van parkeerplaatsen. Dat we accepteren dat luchtvervuiling, fijnstof en ongevallen onze gezondheid aantasten, is iets wat mijn fractie niet normaal wil vinden. Er moet een betere balans gevonden worden. Daar slaagt deze strategie goed in. Wel vinden we dat bewoners invloed zouden kunnen hebben op de venstertijden voor betaald parkeren. Ik noemde het daarnet al in een interruptiedebat. Maar het belasten van parkeren is iets wat wij in ons coalitieakkoord hebben afgesproken. Dat besluit hebben we genomen met een bredere blik dan alleen: kan ik voor mijn eigen deur parkeren? De auto kost ons geld en gezondheid. Daar mag best iets tegenover staan. We vragen als Den Haag helemaal niet veel voor het gebruik van onze schaarse ruimte.

Maar we kunnen ook kijken naar oplossingen die iedereen helpen. Natuurlijk zijn er mensen die de auto nodig hebben. Laten we zo slim en zo efficiënt mogelijk daarmee omgaan. In de zomer van 2023 stelde ik al vragen over het inzetten van particuliere parkeerterreinen om daar bijvoorbeeld bedrijfsbusjes te parkeren op momenten dat die parkeerterreinen toch leegstaan. En we hebben eerder een pilot gehad onder het World Forum met bewoners die daar goedkoper konden staan. We wachtten nog op een vervolg daarop. Er komt nog een brief aan, als het goed is. Misschien kan de wethouder aangeven of die al in de pijplijn zit.

Ik ben blij dat meer partijen nu de mogelijkheden zien van die halfleegstaande particuliere garages. Of wacht, halfleeg? We weten eigenlijk niet goed waar en op welke momenten die plekken over zijn, en of we die makkelijk kunnen inzetten om blik van straat te halen en daar te stallen, gewoon in een plek die er nu al is, in de buurt, die buiten kantooruren leegstaat, of op andere momenten. Maar om dat inzichtelijk te krijgen of om nog beter te bepalen waar we dan op moeten inzetten qua ruimte in de bestaande garages, dien ik een motie in met het dictum: roept het college op de bezettingsgraad van particuliere parkeergarages te onderzoeken; een manier te ontwikkelen waarop

periodiek deze bezettingsgraad inzichtelijk kan worden gemaakt; de raad over de uitkomsten hiervan uiterlijk in Q3 2025 te informeren. Die dien ik samen in met de heer Mahmood van DENK, mevrouw Peeck van de VVD en de heer De Vuyst van GroenLinks.

Ik zei het net al. Ik heb vandaag zitten rekenen. Als je drie auto's hebt en je die op straat wil parkeren, kost je dat, met alle autokosten van het Nibud erbij voor zo'n gemiddelde auto, zo'n € 22.264 per jaar, inclusief je benzine, je verzekering et cetera. Zet je één auto in de garage, dan betaal je nog geen € 17,50 meer met de gemiddelde prijs die ik heb uitgerekend. Dat is nog geen 0,08% van de kosten van je auto. Dus laten we niet doen of het doorhalen van een derde parkeervergunning nou zo'n enorme financiële tegenslag met zich meebrengt; nog geen € 1,50 per maand. Als de collega's die berekening willen zien, deel ik die met liefde.

De **voorzitter**. Door de heer Mekers, daartoe gesteund door de heer De Vuyst, de heer Mahmood en mevrouw Peeck, wordt de volgende motie (G.8 D66) ingediend:

Motie G.8 D66 Bezettingsgraad in beeld

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021 - 2030 (RIS319383).

Constaterende, dat:

- we in Den Haag regie willen houden op de inrichting van de openbare ruimte en de beschikbaarheid van parkeerplekken;
- er momenteel geen beeld is bij de gemeente van de bezettingsgraad van particuliere parkeergarages.

Van mening, dat:

- het inzichtelijk maken van de bezettingsgraad van particuliere parkeergarages kan bijdragen aan een betere informatiepositie voor de gemeente om regie te voeren met het parkeerbeleid;
- het onbenut laten van parkeercapaciteit een gemiste kans is;
- deze parkeercapaciteit mogelijk benut kan worden voor het verlichten van parkeerdruk betreffende bewonersparkeren.

Roept het college op:

- de bezettingsgraad van particuliere parkeergarages te onderzoeken;
- een manier te ontwikkelen waarop periodiek deze bezettingsgraad inzichtelijk kan worden gemaakt;
- de raad over de uitkomsten hiervan uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. Ik zal het kort houden. Aan het geweldige relaas van collega Meinesz heb ik eigenlijk heel weinig toe te voegen, maar ik heb toch een stukje tekst. Het voorstel van het college om de Parkeerstrategie 2021-2030 te actualiseren is werkelijk te dol voor woorden. De Parkeerstrategie waar het over gaat, is op zich al een gotspe, een aanfluiting, een anti-autodocument waar de hardwerkende burgers van Den Haag de dupe van worden en zijn geworden in de afgelopen jaren. Burgers die hun auto broodnodig hebben om hun werk te doen en hun inkomen te verdienen, worden gemangeld door dit beleid. Maar nu stelt het college voor om de bestaande regel dat er in een buurt slechts betaald parkeren wordt ingevoerd als de parkeerdruk boven de 90% is, te schrappen. Dit college wil vrijwel overal in de stad betaald parkeren invoeren.

Dit is pure geldklopperij die nergens op slaat. In de beantwoording van de technische vragen staat een tabel met daarin de parkeerdruk in alle 121 buurten in Den Haag. Wat blijkt? Slechts in 22% van de buurten is de parkeerdruk hoger dan die 90%. Dat betekent dat in 78% van Den Haag de

parkeerdruk lager is dan die 90%. Daaruit kan maar een conclusie worden getrokken. Dit college wil proberen de bestaanszekerheid van mensen te ondermijnen, met als doel de gemeentekas te spekken.

Peter Mekers (D66). Als er kennelijk, volgens de heer Kaptheijns, parkeerplaatsen over zijn in bepaalde gebieden, dan biedt het toch ook juist kans om daar te vergroenen, ontmoeting te stimuleren en dergelijke? Of ziet u die kansen niet?

Nick Kaptheijns (PVV). Sorry, ik vind het een heel hallucinante vraag. Zou u die misschien nog een keer kunnen stellen?

Peter Mekers (D66). U zei net dat in heel veel wijken in Den Haag de parkeerdruk laag is. Daaruit concludeer ik dat daar dus plekken over zijn waar we iets anders zouden kunnen doen. Ziet u dat niet? Iets waar de stad echt iets aan heeft: meer vergroening, meer ontmoeten, ruimte voor kinderen om te spelen. Als u aan wil wijzen waar plekken over zijn, zoals u net zei, dan weet ik wel wat ik ermee wil.

Nick Kaptheijns (PVV). Nee.

Voorzitter. Ik vervolg mijn verhaal. Daaruit kan maar een conclusie worden getrokken. Dit college wil proberen de bestaanszekerheid van de mensen te ondermijnen, met als doel de gemeentekas te spekken. Straks moeten mensen eten uit hun mond sparen om hun auto te kunnen parkeren. Het is ronduit een schande dat dit college een dergelijk voorstel durft te presenteren. Het is anti-autobeleid en daarmee antiburgerbeleid. College, trek dit voorstel in, in het belang van de hardwerkende burgers in Den Haag.

Leonie Gerritsen (PvdD). Voorzitter. Ik kan het ook kort houden. Ook de Partij voor de Dieren is een voorstander van de actualisatie. Wat de Partij voor de Dieren betreft neemt de auto nog steeds te veel ruimte in de stad in. Auto's staan het grootste gedeelte van de tijd stil en nemen plek in die ook besteed zou kunnen worden aan bomen, spelen en ontmoeten. In straten zonder geparkeerde auto's is er meer sociale cohesie, meer woonplezier en meer groen. Het is dus belangrijk om grip te houden op de hoeveelheid geparkeerde auto's in de stad.

De actualisatie van de Parkeerstrategie is een stap in de goede richting. Met het uitbreiden van betaald parkeren en het beperken van bewonersvergunningen voor een tweede of derde auto, kunnen we hier als gemeente beter op sturen. Ik wil ook benadrukken dat ik het interessant vind dat partijen die nu moties indienen om niet te gaan sturen op het verminderen van die parkeerdruk, ook altijd de partijen zijn die niet willen dat er parkeerplekken worden weggehaald, want blijkbaar is die parkeerdruk niet erg genoeg om er iets aan te doen.

Adeel Mahmood (DENK). Voorzitter. De Actualisatie Parkeerstrategie: ik denk dat bekend is hoe DENK kijkt naar het parkeren en het faciliteren van parkeren in onze stad. De afgelopen colleges zijn een weg ingeslagen waarmee betaald parkeren in bijna heel Den Haag is of wordt ingevoerd. Hier is in heel veel gevallen ook geen ontkomen aan, omdat je te maken krijgt met het waterbedeffect en bewoners die liever geen betaald parkeren willen, hier zelfs om gaan vragen. Met de koppeling met grote woningbouwprojecten is hier ook geen ontkomen aan. Voor ons is het belangrijk dat wij goed kijken naar de participatie, het draagvlak en venstertijden.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Zijn er volgens meneer Mahmood geen andere mogelijkheden om meer parkeerplekken te creëren in plaats van overal maar rücksichtslos betaald parkeren in te voeren?

Adeel Mahmood (DENK). We zijn nu zo ver met de invoering van betaald parkeren. Als we dat willen gaan omkeren, doen we onze bewoners geen plezier, want die willen uiteindelijk ook kunnen parkeren in hun straat. Als zij bijvoorbeeld in een bepaalde buurt geen betaald parkeren hebben, dan zie wij, denk ik, heel veel busjes die daar hele dagen geparkeerd staan. Dat willen wij voorkomen. Waar wij een oplossing in zien, is het beter benutten van parkeergarages. We weten dat daar nog plekken zijn. Als wij die beter kunnen benutten, maar ook als er binnenkort een aantal locaties open zullen gaan, hoop ik dat het wat draaglijker wordt.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). U zegt dat u ook een beetje voor de auto bent. Ik geloof er niet zo heel veel van. Ziet u niet dat er heel veel parkeerplekken worden weggehaald onder het mom van ORAC's, die eigenlijk ergens anders kunnen staan, laadpalen, herinrichtingen? Ziet u dat gebeuren in onze stad?

Adeel Mahmood (DENK). Ik zie dat we verschillende uitdagingen hebben in onze stad. We zien buurten die niet zo goed scoren op leefbaarheid. We hebben daar een vergroeningsopgave. We willen het voor die bewoners ook veiliger maken. Met name als je ergens rechtsaf wil slaan en daar staat een busje geparkeerd. Dat moet veiliger. Ik denk dat u dat eens bent met mij. Ik denk wel dat we moeten kijken naar hoe we kunnen voorkomen dat er parkeerplaatsen weg worden gehaald. U vindt mij aan uw zijde als we kijken naar oplossingen. Dus we moeten voorkomen dat we parkeerplaatsen gaan weghalen. Soms is dat mogelijk, soms is dat niet mogelijk. Maar het is wel belangrijk dat we komen met alternatieven. Als die alternatieven er zijn, dan zullen wij ervoor strijden om daar werk van te maken.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik hoorde de heer Mahmood het hebben over leefbaarheid en geparkeerde auto's. Bij leefbaarheid hoort toch ook voldoende groen, bijvoorbeeld?

Adeel Mahmood (DENK). Zeker weten. Als we het hebben over leefbaarheid, dan weet u ook dat we echt ons best hebben gedaan om een impuls te geven aan de vergroening van versteende wijken. Tegelijkertijd, als ik kijk naar mijn achterban, betekent leefbaarheid ook dat we willen voorkomen dat bewoners rondjes gaan rijden op zoek naar parkeerplaatsen, dat bewoners een plek kunnen vinden als ze thuiskomen, en dat we daarmee niet onnodig de luchtkwaliteit gaan schaden. Het is voor ons dus een balans. Het is nooit een keuze geweest van of-of. Ik ben van de school dat we moeten kijken naar en-en.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Op dat van die balans sla ik iets meer aan dan en-en, want we weten dat de ruimte beperkt is. Dat hebben ook anderen aangegeven. Dat weet u ook. Ik hoef u dat ook niet te vertellen. Maar dat maakt wel dat je af en toe moet kunnen kiezen. Juist ook in die versteende wijken moeten we groen kunnen toevoegen. Ik hoor u dus ook eigenlijk wel zeggen dat we bomen moeten toevoegen en dat het al heel wat is als we het aantal parkeerplekken op dit peil weten te houden.

Adeel Mahmood (DENK). Daar heb ik natuurlijk ook vaak gesprekken over met bewoners. Wat ik dan heel vaak terugkrijg van die bewoners is: natuurlijk willen wij groen, natuurlijk willen wij meer bomen, maar we willen ook een boterham verdienen, we willen ook gaan werken, we willen ook op tijd thuis kunnen zijn. Dus voor ons is die balans zeker belangrijk. Dus als je thuiskomt en er zijn genoeg parkeerplaatsen, dan vind ik het niet meer dan logisch dat je meer gaat investeren in bijvoorbeeld een aantrekkelijkere straat. Maar als die parkeerplaatsen er niet zijn en je haalt ze vervolgens weg, dan denk ik dat de buurt er zelfs op achteruit gaat.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ze gaan het een beetje herinrichten daar in de Schilderswijk. Als dat groen nou ten koste gaat van parkeerplekken, stemt u dan voor of tegen?

Adeel Mahmood (DENK). Stem ik voor of tegen wat? We moeten de voorstellen nog zien. Ik denk dat u misschien doelt op de mooie opgave die we nu hebben voor de Vaillantlaan. Daar zijn een zes- of zevental opties. Er staat ook duidelijk in de brief aangegeven wat ze gaan doen. We zien dat de zijstraten echt mooi zijn vergroend en echt worden aangepakt. We zien dat er op heel veel plekken meer bomen bij komen. Daar zijn we ook groot voorstander van. We zijn niet geloofwaardig als wij eisen dat we die versteende wijken moeten aanpakken en mooier willen maken en dat vervolgens tegenhouden. Dat vind ik geen geloofwaardig beleid. In de commissie, toen we het hadden over de buitenruimte, heb ik de wethouder gezegd dat ik graag wil weten hoe het proces van de vergroeningsopgave er verder uit ziet en heb ik bezwaar gemaakt tegen het laten vervallen van parkeerplaatsen op bijvoorbeeld de Vaillantlaan. Want we weten dat er op de Vaillantlaan een tekort

aan parkeerplaatsen is. We zien daar heel vaak dat bewoners of ondernemers geen plek kunnen vinden. Ik wil dus eerst van de wethouder weten hoe het proces op die andere punten, waaronder dus het vervallen van parkeerplaatsen, eruit gaat zien. Ik denk nu al dat er geen draagvlak zal zijn, tenminste niet vanuit de buurt, om die parkeerplaatsen daar te laten vervallen en om dan de scootmobielboxen op een parkeerplaats te zetten. Daar ben ik geen voorstander van.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, de laatste keer.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Daar zijn wij als partij natuurlijk ook voor, vergroenen, maar voor ons hoeft dat niet altijd ten koste te gaan van parkeerplekken. Je kan ook bloembakken op het trottoir zetten. Maar als ik u zo hoor, gaat u ervoor liggen als ze parkeerplekken weghalen voor groen.

Adeel Mahmood (DENK). Volgens mij luistert Hart voor Den Haag heel goed wat ik hier al jaren roep en is ons geluid over het parkeren echt bekend. Voor ons is die balans heel belangrijk. We willen een betere buurt, we willen een groene buurt, we willen een leefbare buurt en we willen ook kunnen faciliteren dat bewoners in hun eigen buurt kunnen parkeren.

De **voorzitter**. Zet u uw betoog voort.

Adeel Mahmood (DENK). Voorzitter. Ik was gebleven bij draagvlak en participatie. Voor ons is heel belangrijk dat we goed kijken naar participatie en draagvlak voor venstertijden. Zoals eerder bij Rustenburg en Oostbroek en Laak geldt ook voor de nieuwe wijken dat we de venstertijden zo instellen dat het recht doet aan de situatie. Als er overdag geen problemen zijn met betaald parkeren, dan dient alleen in de avonden betaald parkeren te gelden. Het is belangrijk om hierover goed te participeren met de buurt. Daarom staan wij ook onder het amendement van de ChristenUnie/SGP hierover.

Voorzitter. We hebben natuurlijk ook heel veel andere ideeën hoe het anders kan. Dat vind ik zelf iets voor straks in 2026 voor ons en andere partijen om daar afspraken over te maken. We zullen er vanuit DENK in ieder geval alles aan doen om het draaglijk te maken voor de autobezitters.

We hebben ook veel te maken met woningnood. Daar hebben we natuurlijk net ook een discussie over gehad. We zien steeds vaker dat inwonende kinderen die thuis wonen afhankelijk zijn van de auto. Ook als ze bijvoorbeeld zijn afgestudeerd of gaan werken, waar ze vaak ook een auto voor nodig hebben. In de Parkeerstrategie wordt voorgesteld om de derde bewonersparkeervergunning niet meer mogelijk te maken. Hier hebben wij grote moeite mee. Daarom hebben we samen met het CDA het amendement ingediend Derde vergunning blijft mogelijk. Als we deze bewonersparkeervergunning kunnen behouden, zal het parkeren ook voor deze jongeren mogelijk blijven.

Verder vinden we het ook belangrijk dat we komen met oplossingen voor buurten waar het parkeren nu lastig is, zoals oplossingen waarbij de parkeergarage onder het Cruyff Court wordt geopend, de parkeergarage onder de Haagse Markt beter wordt benut en parkeren mogelijk wordt gemaakt op de Karweillocatie. Kan de wethouder kort aangeven wat de stand van zaken is van deze locaties en wanneer we meer informatie krijgen over het beter benutten van bewonersparkeergarages in het algemeen?

Massimo Etalle (FVD). Voorzitter. Vandaag bespreken wij de actualisatie van de Haagse Parkeerstrategie. Het college wil de parkeerdruk verminderen. Hoe? Door parkeren minder aantrekkelijk te maken. Dat betekent natuurlijk: duurder. In de plannen staat dat draagvlak en parkeerdruk geen voorwaarden meer hoeven te zijn om betaald parkeren in te voeren. Zo kan betaald parkeren dus overal klakkeloos ingevoerd worden. Geen draagvlak? Geen noodzaak? Geen probleem. Het plan is dus niet om meer parkeerplaatsen te maken voor burgers met auto's, maar om minder burgers met auto's te hebben in Den Haag. Daarom wil het college duurzame mobiliteit zoals fietsen, deelfervoer en het ov stimuleren. Dat zijn hun woorden.

Het ov. In de file zoeken naar een parkeerplaats is te verkiezen boven de vernedering van een halfuur in een Haagse tram. Videobellende Oost-Afrikaanse moeders, opgefokte groepjes Noord-Afrikaanse jongeren; vandaag nog kwamen de schokkende beelden naar buiten van een mishandeling

in een Amsterdamse tram. 'L'enfer, c'est les autres' zei Sartre. Is hierop het Haagse mobiliteitsbeleid geïnspireerd? Graag een reactie van de wethouder.

Voorzitter. Ik wil niet in een tram zitten. Ik wil niet fietsen in de regen.

Peter Mekers (D66). Ik zou toch wel willen vragen om het bij het onderwerp te houden. Het gaat over parkeren. Het ov-debat hebben we op andere momenten en alle uitspraken die nu worden gedaan daarover, vind ik niet relevant voor onze parkeerstrategie. Ik zou u dus willen vragen om bij het onderwerp te blijven.

Massimo Etalle (FVD). De kwaliteit van het ov is essentieel, ook als je het parkeren bespreekt. Want het doel is minder auto's. Dan moet er dus meer gebruik gemaakt worden van het ov. Ik leg in mijn betoog uit dat dit geen waardig alternatief is.

Peter Mekers (D66). U legt uit dat u iets vindt en dat u iedereen over een kam scheert van bepaalde bevolkingsgroepen en dergelijke. Dat vind ik dan niet relevant. Als u zegt 'ik strijd voor goed openbaar vervoer', dan sta ik helemaal aan uw zijde. Maar al die schertsfiguren die u daarnaast allemaal noemt, daar kan ik niet mee uit de voeten, als ik eerlijk ben.

Massimo Etalle (FVD). Ik vervolg mijn betoog.

Voorzitter. Ik wil niet in de tram zitten, ik wil niet fietsen in de regen en ik wil niet zoeken naar een deelauto wanneer ik de stad uitga. Ik wil mijn auto pakken en weggrijden. Daarmee spreek ik niet alleen namens mezelf, maar namens het merendeel van deze stad, dat ondanks de krankzinnige kosten nog altijd autobezitter is.

Peter Mekers (D66). Welke krankzinnige kosten? Een auto kost je gemiddeld € 587 per maand volgens het Nibud. Voor de eerste auto betaal je € 8,08 per maand aan kosten voor je parkeervergunning. Over welke krankzinnige kosten heeft meneer Etalle het?

Massimo Etalle (FVD). Ik heb het over de enorme kosten van benzine, de wegenbelasting, de verzekering. Dat zijn allemaal dingen die autobezit duur maken. En toch, ondanks al die kosten, maken mensen de keuze om een auto te bezitten.

Peter Mekers (D66). Over heel veel van die zaken gaan wij niet als gemeente. Wij gaan over dat kleine deeltje, die parkeerbelasting, over zorgen dat onze schaarse ruimte eerlijk wordt verdeeld. Je hebt niet, als je een auto koopt, automatisch het recht om een deel van de stad voor je te claimen. Daar betaal je dan voor je eerste auto € 8,08 per maand voor. Ik vind dat geen raar bedrag, u wel?

Massimo Etalle (FVD). Mijn punt is niet de kosten van de eerste parkeervergunning. Mijn punt is dat het bezit van een auto veel geld kost. Het feit dat mensen het dat waard vinden, getuigt ervan dat auto's noodzakelijk zijn voor het merendeel van de inwoners van deze stad.

Voorzitter: de heer Sluijs.

Adeel Mahmood (DENK). Ik ben een beetje in de war. Wat wilt u precies anders in de Parkeerstrategie qua kosten?

De **voorzitter**. Meneer Etalle komt er zo op, hoor ik. Is dat goed voor u?

Adeel Mahmood (DENK). We wachten in spanning af.

De **voorzitter**. Zo is het. Meneer Etalle, gaat u verder.

Massimo Etalle (FVD). Voorzitter. Ondanks dat deze plannen slecht zijn, erken ik wel degelijk dat er een verkeers- en een parkeerprobleem is in deze stad. Het kan soms wel een uur duren om van de ene

naar de andere kant te rijden. Je bent nog eerder in Amersfoort dan in Den Haag Zuid. Dat komt omdat Den Haag vol is. Volgens dit college is Den Haag nog niet vol genoeg.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik hoorde net een soort dikke ikke - zoals dat geloof ik heet als peuters over zichzelf spreken in de ik-vorm - over wat meneer Etalle allemaal niet wil. Maar als hij binnen een uur van de ene naar de andere kant van de stad wil, zou ik hem toch willen adviseren om misschien eens de fiets te pakken.

Massimo Etalle (FVD). Bedankt voor uw advies. Meestal neem ik ook gewoon de fiets, omdat dat handiger is. Maar soms heb je niet de keuze. Soms ben je met mensen. Soms hebben mensen meer moeite om zich te verplaatsen. Soms regent het en wil je niet drijfnat ergens aankomen. Dat zijn allemaal overwegingen om een auto te nemen.

Volgens het college is Den Haag nog steeds niet vol genoeg. Het plan is om het aantal inwoners nog verder te laten groeien. Dit kan alleen als iedereen minder ruimte inneemt. Geen auto, geen tuin, gedeeld vervoer, gedeelde buitenruimte: Den Haag als een betonnen legbatterij. Het zal niemand verbazen dat FVD tegen deze visie is. Daarom heb ik een paar fantastische moties van de heer Meinesz medeondertekend om de slechtste aspecten van deze strategie te torpederen.

Ten slotte heb ik nog enkele vragen aan de wethouder over de totstandkoming van dit document. Erkent de wethouder dat Den Haag vol is? Erkent de wethouder dat de levenskwaliteit lijdt onder de bevolkingsgroei? Erkent de wethouder dat de parkeerdruk niet los gezien kan worden van de bevolkingsdichtheid? En erkent de wethouder dat afhankelijkheid van ov en deelvervoer geen volwaardig alternatief zijn voor privaat autobezit? Dank u wel.

Adeel Mahmood (DENK). Misschien is het een beetje flauw, maar ik was nog aan het wachten op een antwoord.

Massimo Etalle (FVD). FVD erkent ook dat er een heel groot probleem met de bevolkingsdichtheid is. Als je niet erkent dat er een probleem is met de overbevolking van Den Haag, dan zul je ook nooit met een duurzame oplossing komen voor de parkeerdruk en de verkeersdruk. We hebben meegetekend met een paar moties van de heer Meinesz om die parkeerdruk te verlichten, om ervoor te zorgen dat er ook meer parkeerplaatsen beschikbaar komen. Daarin zie je ook onze visie terug.

Adeel Mahmood (DENK). Er worden nu allemaal dingen bijgehaald, maar mijn vraag ging met name over de financiën en de relatie met de Parkeerstrategie. Want u had heel veel moeite met de kosten voor autobezitters. Dat begrijp ik misschien ook. Maar heeft u misschien een mening over de koppeling tussen de Parkeerstrategie en de kosten?

Massimo Etalle (FVD). Kan de heer Mahmood zijn vraag specificeren?

De **voorzitter**. Dat mag. Dat kost hem dan ook geen interruptie.

Adeel Mahmood (DENK). Dat wil ik best doen. Forum had het net over een aantal kosten voor autobezitters. Het kost allemaal heel veel geld. Vervolgens heeft meneer Mekers van D66 een aantal vragen gesteld over de kosten van de parkeervergunning bijvoorbeeld, € 8 per maand voor de eerste parkeervergunning. Maar mijn vraag was: als je al die landelijke zaken zoals benzinekosten en andere dingen waar ondernemers over gaan, erbij haalt, wat is dan precies de relatie tussen de financiën en de Parkeerstrategie die vandaag hier voorligt?

Massimo Etalle (FVD). Dat de mensen bereid zijn die kosten voor de auto te betalen, toont aan dat mensen afhankelijk zijn van een auto. Anders zouden ze die niet hebben, want het is ontzettend duur. Daarom is het onverstandig om te veel parkeerplaatsen weg te halen. Mensen hebben een auto nodig om zich te verplaatsen. Niet iedereen kan op de fiets naar het stadhuis.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ik hoorde meneer Mekers ook reageren op u: € 1 per maand voor de eerste autovergunning. Maar u zegt ook: ik ga van de ene wijk naar de andere wijk. Dus ik kan

zomaar van Moerwijk naar Scheveningen rijden en twee uur daar parkeren. Wat ben je dan kwijt per maand?

Massimo Etalle (FVD). Voor twee uur parkeren in Scheveningen? Een hoop!

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Daarmee wil ik alleen aangeven, net zoals u, dat het belachelijk veel geld kost in Den Haag. Zeker als we alles betaald parkeren gaan maken, omdat je constant van de ene wijk naar de andere wijk moet rijden.

Massimo Etalle (FVD). Ik ben het natuurlijk helemaal eens met de heer Meinesz. Op Scheveningen parkeren kost iets van € 7 per uur. Als je daar een maand lang elke dag twee uur parkeert, zit je zo aan € 500. Dat zijn enorme kosten. Dat zijn kosten die mensen maken om te kunnen leven.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Als zijnde de enige persoon in deze raad die voor de startnotitie parkeerreferendum heeft gestemd, wilde ik toch nog even een korte inbreng doen over dit onderwerp. Als SP geven we prioriteit aan het ov, maar sommige bewoners zijn afhankelijk van de auto om naar het werk te gaan, zorg te verlenen of familie te bezoeken. Wij vinden het eigenlijk niet eerlijk om deze mensen te vragen om betaald te parkeren op plekken waar geen parkeerprobleem is. Daarom steunen wij de motie en het amendement van de ChristenUnie/SGP. Ik denk ook dat het afschaffen van het draagvlakcriterium en de 90%-parkeerdrukmeting ook wel de wenkbrauwen zou doen fronsen bij mensen die nu forse bedragen moeten betalen voor parkeren op eigen terrein. Dat zal ook bij hen tot onbegrip leiden.

Samengevat: de SP steunt het schrappen van de derde parkeervergunning, maar is tegen het schrappen van het draagvlakcriterium en de parkeerdrukmeting voor het invoeren van betaald parkeren. Daarom zal voor de SP de stemming over de voorstellen van de ChristenUnie/SGP doorslaggevend zijn voor de stemming over de Parkeerstrategie.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan mevrouw Klokkenburg, voor een punt van orde, denk ik dan.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Dat klopt, voorzitter, want ik kan natuurlijk alleen maar het verhaal van de SP onderschrijven. Even voor de administratie: ik zie in het RIS zowel motie G.1 als G.2 staan. Ik heb alleen G.2 ingediend en niet G.1. Die zou dus verwijderd moeten worden uit het RIS.

De **voorzitter**. Waarvan akte. Goed dat u het even zegt. Wij gaan ervoor zorgen dat het goed komt. Hartelijk dank. Het woord is aan de wethouder voor de beantwoording van het college. Daarna gaan we schorsen voor de dinerpauze, maar dat zal toch later worden dan zes uur. We gaan zien hoe laat het wordt. Het is een stevig debat geweest. Er zijn veel amendementen en moties ingediend. We gaan luisteren naar de wethouder. Wethouder Kapteijns, het woord is aan u.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Ik zal proberen de eetpauze op een redelijke tijd te laten starten. Maar misschien toch enkele woorden over waarom dit parkeerbeleid belangrijk is, wat het college betreft. We zien namelijk dat de stad groeit. De toename van het aantal inwoners en bezoekers zorgt voor groei van het aantal verplaatsingen naar en binnen Den Haag. De ruimte die we daarvoor beschikbaar hebben, groeit niet mee. In de Strategie Mobiliteitstransitie van een aantal jaar geleden hebben we met elkaar opgeschreven en afgesproken dat we de groei van de stad willen opvangen zonder een groei van de toename van het autoverkeer. Dat betekent dat we willen sturen op autobezit en op autogebruik. Dat is heel erg belangrijk om de stad leefbaar, maar ook bereikbaar te houden, juist voor de mensen die afhankelijk zijn van de auto. In de actualisatie van de Parkeerstrategie doen we een aantal aanscherpingen die in dat licht vrij essentieel zijn, wat het college betreft, om de groei van de stad op te kunnen vangen en de parkeeroverlast voor bewoners in veel wijken te kunnen beheersen.

Voorzitter. Er waren maar een paar vragen gesteld. Die zal ik eerst beantwoorden. Dan ga ik snel naar de amendementen en de moties. De ChristenUnie vroeg technisch waarom alleen de wijzigingen in de actualisatie staan. Dat heeft ermee te maken dat het een actualisatie is. De hele

Parkeerstrategie uit 2022 blijft intact, op drie onderdelen na, wat het college betreft. Omdat het een actualisatie betreft en geen wijziging of een nieuw stuk, is hiervoor gekozen.

De ChristenUnie vroeg nog naar Morgenstond. Ik denk dat we daar een mooi participatieproces hebben doorlopen. De specifieke vraag was waarom niet is gekozen voor zonering. Dat heeft ermee te maken dat we graag eenduidig beleid willen. Als je kiest voor eenzelfde regime in een zo groot mogelijk gebied, dan is dat eenduidiger en ook beter te communiceren. Daarom is ervoor gekozen om dat zo te doen.

DENK vroeg nog naar een aantal parkeerlocaties. Ik stel voor dat ik in de voortgangsbrief parkeren die voor de zomer komt, op die specifieke locaties inga namens het college.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Toch even over die zonering. Het is een wens van het college. Uit de participatie komt denk ik wel iets anders en het gebied kenmerkt zich al door verschillende regimes. Je zou dus ook die twee regimes in stand kunnen houden, dus eentje voor de dag en eentje voor de avond. Je had ook het gebied voor de dag kunnen uitbreiden, want volgens mij is dat ook een wens die uit de participatie kwam.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Zoals u in het participatieverslag hebt kunnen lezen, was het allemaal niet per se eenduidig. Dat was eigenlijk ook de hoofdreden waarom het college uiteindelijk ervoor heeft gekozen om alleen in de avond betaald parkeren in te voeren. In een deel van het gebied een ander regime gaan hanteren zou echt tot meer onduidelijkheid leiden. Dat is de overweging geweest. Want bezoekers willen ook graag weten waar ze aan toe zijn. Het is beter over te brengen als je voor grotere, eenduidigere gebieden kiest. Dat is ook onderdeel van het voornemen dat we hebben. Dat staat ook in de brief die nu niet op de agenda staat, maar die wel in november bij het debat hoorde. We willen juist naar eenduidiger parkeerbeleid. In dat kader is ook in Morgenstond gekozen voor één venstertijd.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Volgens mij klopt het niet. De venstertijd zoals die nu al geldt rondom het winkelcentrum, blijft intact. Er gaan dus gewoon twee regimes gelden in dat gebied. Dus wat de wethouder zegt, klopt al niet: dat er één regime is omdat dat helderder is.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Nee, dat was het regime dat al bestond. We veranderen alleen het invoeren van het parkeren 's avonds. Dat er rondom de winkelstraten van de Leyweg al betaald parkeren was, verandert niet. Dat is ook eenduidig. Zo min mogelijk veranderen leidt ook tot eenduidiger beleid.

Forum vroeg me op te reflecteren op Sartre, l'enfer, c'est les autres. Ik denk dat Sartre vooral bedoelde dat de blik van een ander het individu beïnvloedt op een manier dat het zich geobjectiveerd voelt door het bewustzijn van de ander. Ik denk dat dat is wat Sartre ermee wilde zeggen. Ik denk dat ik de andere vragen een andere keer beantwoord.

De **voorzitter**. Meneer Etalle wil daar nog even op door filosoferen!

Massimo Etalle (FVD). Dan begrijpt de wethouder toch heel goed dat je liever in een auto zit dan in het ov?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Ik denk niet Sartre daar specifiek opvattingen over had. In zijn algemeenheid denk ik dat in heel veel gevallen het ov voor heel veel mensen een heel goed alternatief is en dat voor sommige bestemmingen en voor sommige mensen de auto het beste alternatief is. We voeren juist voor de mensen die de auto nodig hebben dit parkeerbeleid. Het betekent namelijk dat je als bewoner maximale kans hebt om je auto in je eigen straat kwijt te kunnen, om me toch even tot het onderwerp te beperken.

Massimo Etalle (FVD). Mijn andere vragen werden een beetje van tafel geveegd. Maar mijn belangrijkste vraag was: erkent de wethouder dat de parkeerdruk niet los gezien kan worden van de bevolkingsdichtheid en bevolkingsgroei?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Tenzij het ons lukt om het relatieve autobezit ook terug te dringen. Daar is het beleid op gebaseerd. Als het gemiddelde autobezit per huishouden hetzelfde blijft en de bevolking groeit, dan leidt dat tot meer auto's en ook meer parkeerdruk. Dat is zo en dat is de laatste jaren de situatie.

Voorzitter. Ik ben bij de amendementen. Ik probeer ze te doen op volgorde van nummering. Ik begin met G.A, het amendement van de ChristenUnie: Draagvlak- en parkeerdrukmeting voor uitbreiding betaald parkeren c.q. venstertijden. Het zal, denk ik, niemand verrassen dat het college dit amendement moet ontraden. Dit is nou precies waar we van af wilden en wat eigenlijk ook al staand beleid was. Dat leggen we nu ook formeel in de Parkeerstrategie vast, als uw raad daarmee instemt. Een belangrijke reden is dat we af willen van het waterbed. We willen niet mensen eerst in de overlast zetten en dat het probleem pas een of twee jaar later wordt opgelost. We willen het probleem meteen oplossen. Bovendien, niet onbelangrijk, de effectuering van het doorvoeren van betaald parkeren zou hierdoor onzeker worden, waardoor de in de Programmabegroting 2023-2026 vastgelegde financiële prognose, die ook structureel in de meerjarenbegroting doorwerkt, onzeker zou worden. Het kan dus ook zomaar een gat slaan in de begroting. Ik wil dit amendement dus met klem ontraden.

Dan ben ik bij het amendement G.B, Participatie venstertijden. Wat dit amendement vraagt, is in feite al wat we doen. Het is eigenlijk de uitvoering van de SP-motie, wat we ook in Morgenstond en op andere plekken in de stad de facto aan het uitvoeren zijn. Als uw raad eraan hecht om dit ook in de Parkeerstrategie vast te leggen, dan kan het amendement wat het college betreft aan de raad gelaten worden.

Ik zou bij G.C zijn, maar ik doe eerst even G.E, want ze gaan beide over de derde parkeervergunning en het amendement van CDA en DENK is wat verstrekkender dan het amendement van de VVD. Ik doe dus eerst even G.E, het amendement van het CDA en DENK.

Leonie Gerritsen (PvdD). Even een punt van orde. Ik heb niet alle letters erbij staan. Kan de wethouder de namen van de moties oplezen, alstublieft?

De **voorzitter**. Ja, dat zou mooi zijn, wethouder.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ja. Excuus voor de verwarring, maar ik probeer het een beetje ook in de logica van het afdoen van de amendementen te doen. G.E is het amendement van het CDA en DENK, Derde vergunning blijft mogelijk. Dit wil het college graag ontraden. Er zijn relatief niet zo veel derde vergunningen, maar ze zitten vaak wel in gebieden waar al een hoge parkeerdruk is. Als we dit niet zouden doen, dan raakt dit, vind ik, ook aan rechtvaardigheid, want hiermee geef je bewoners die afhankelijk van een eerste auto, minder mogelijkheid om in hun eigen buurt te parkeren, omdat er mensen zijn die drie parkeervergunningen nodig hebben. Voor de derde parkeervergunning, gezien de kosten - uit een aantal interrupties werd dat al duidelijk - zijn er echt alternatieven om voor vergelijkbare bedragen niet op straat te parkeren. De noodzaak is er dus ook niet. We kunnen met het intrekken van die derde vergunning de parkeerdruk op een aantal plekken in de stad omlaag brengen. Dat draagt ook echt bij aan de leefbaarheid.

Kavish Partiman (CDA). Begrijp ik goed dat de wethouder zegt dat dit amendement niet aangenomen moet worden en dat op de plekken waar nu een derde vergunning geldt, die ook gewoon ingetrokken gaat worden? Want hij geeft aan dat er veel derde vergunningen zijn - ja, die zijn al uitgegeven - op plekken waar een hoge parkeerdruk is. Ja, die druk is hoog in bepaalde wijken. Maar het gaat nu om nieuwe wijken ook, die erbij komen, want we zijn betaald parkeren aan het uitbreiden. Daar zijn er nu geen derde vergunningen en daar gaan we die ook niet meer mogelijk maken, terwijl dat ook wel wijken zijn waar dit in principe mogelijk zou zijn. Dus ik snap de redenering van de wethouder niet zo goed. Wil hij bestaande vergunningen intrekken?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ja, dat is zoals het voorstel van het college luidt. Op het moment dat het parkeervergunningensysteem wordt ingevoerd, vervallen alle derde parkeervergunningen. Dat is de essentie van het voorstel dat op tafel ligt. Ik begrijp dus de verbazing eerlijk gezegd niet zo goed bij de heer Partiman. We gaan de derde vergunningen intrekken. Bij het invoeren van het nieuwe parkeervergunningensysteem moet namelijk iedereen een nieuwe parkeervergunning gaan aanvragen in

de stad. Dat gaat leiden tot een enorme opschoning van het bestand. Dan beginnen we eigenlijk weer met een schone lei. Dat betekent dat de 1.200 bestaande derde vergunningen komen te vervallen. Dat is een bewuste keuze vanwege de argumenten die ik zojuist aangaf.

Kavish Partiman (CDA). Ik moet u heel eerlijk zeggen dat ik het niet zo had gelezen. Ik schrik er echt wel een beetje van dat we nu 1.200 vergunningen gaan intrekken. Betekent dit dat die 1.200 mensen hun auto's moeten gaan verkopen of dat ze elke dag betaald parkeren moeten gaan betalen omdat wij hier nu besluiten dat het gewoon niet meer mag? Dat is niet echt goed beleid.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat is te rechtvaardigen beleid, alleen al omdat we met Den Haag ongeveer de laatste stad in heel Nederland zijn waar je een derde parkeervergunning kan krijgen. Er is geen enkele stad in de G4 die nog derde parkeervergunningen heeft. Ook in Rotterdam en in Utrecht is dit zonder al te veel problemen doorgevoerd.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). Des te meer reden om dit dan niet te gaan doen. We willen hier toch geen Amsterdam worden?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Rotterdam zei ik volgens mij, niet Amsterdam. En of we dat willen worden? Meneer Partiman doet alsof hier iets heel schokkends gebeurt, terwijl we ongeveer de laatste plek in Nederland zijn waar dit op dit moment het beleid is. Dus zo vreemd is dit niet.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). U stelt het vergunningenplafond straks vast. Als dat niet toelaat om een tweede vergunning krijgen, krijgen mensen dan hun tweede vergunning of niet?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat is op het moment dat we vergunningenplafonds gaan invoeren. Zo ver zijn we niet. Maar in theorie is dat een van de knoppen waar je aan kan draaien, ja, dat klopt. Maar dat is de komende jaren niet aan de orde.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Nee, maar het klopt toch dat u dat wil gaan invoeren als het nieuwe parkeervergunningensysteem in werking treedt?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Als het nieuwe parkeervergunningensysteem in werking treedt, dan geeft dat ons de mogelijkheid, omdat we veel beter grip hebben op de vergunningen die uitgegeven zijn, om het aantal uitgegeven vergunningen naast het aantal beschikbare parkeerplaatsen te plotten. Dan kun je wijkgericht gaan kijken welke oplossingen mogelijk zijn in het geval de parkeerdruk veel hoger is dan wenselijk is vanuit het oogpunt van leefbaarheid.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat vergunningenplafond is gekoppeld aan het aantal beschikbare parkeerplekken. Dus dat betekent eigenlijk dat als er heel veel plekken weg zijn gegaan, dat plafond natuurlijk veel dichterbij is en u dus een voordeel heeft: hoe minder plekken, hoe minder vergunningen.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Nee, daar zit geen relatie tussen. Ik vind het woord 'voordeel' ook wat misplaatst.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Ik kan het nog wel even kort toelichten. Je kunt gewoon objectief in kaart brengen hoe het aantal parkeervergunningen zich verhoudt tot het aantal parkeerplaatsen. Op basis daarvan kun je heel wijkgericht interventies plegen. Ik denk dat dit een heel mooie nieuwe stap is in ons parkeerbeleid.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, u bent volgens mij drie keer geweest op dit punt. We geven de wethouder de kans om de beantwoording voort te zetten. Dan kunt u straks nog een keer. Gaat u verder, wethouder.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Het amendement van de VVD over de derde vergunning gaat minder ver dan het andere amendement, want daarin zit een koppeling met de wijken waar een lagere parkeerdruk is. Dat vindt het college sympathiek. Toch wil het college het graag ontraden om de reden zoals ik zojuist heb aangegeven. Ook in wijken waar een lage parkeerdruk is, zijn vaak prima alternatieven voor mensen die een derde parkeervergunning nodig hebben. Ook is het college er wat huiverig voor dat die aantoonbare afhankelijkheid tot uitvoeringsproblemen gaat leiden. Het college houdt dus vast aan het oorspronkelijke raadsvoorstel en wil dit amendement van de VVD ontraden.

Voorzitter. Ik ben bij amendement G.D van de VVD. Dat gaat over de motorrijder. Daar heb ik een technisch probleem mee. De VVD stelt voor een passage op te heffen in de oude Parkeerstrategie. Dat staat op dit moment eigenlijk niet op de agenda. Dat is de Parkeerstrategie uit 2022. Mijn voorstel zou zijn om dit amendement te veranderen in een motie of dat we even in de pauze overleg hebben hierover, want een amendement indienen op iets wat niet op de agenda staat, lijkt mij best ingewikkeld.

De **voorzitter**. Wellicht dat we even naar mevrouw Peeck kunnen gaan om daarop te reageren en te kijken wat we daarmee kunnen doen.

Caroline Peeck (VVD). Via het dictum in de actualisatie worden allerlei zaken veranderd in de Parkeerstrategie. Wij doen hetzelfde met dit amendement.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ja, maar alleen de voorgestelde wijzigingen van het college zijn aan de raad voorgelegd. Om dan met terugwerkende kracht de Parkeerstrategie die in 2022 aangenomen is, te amenderen terwijl alleen de wijzigingsvoorstellen formeel op de agenda staan, lijkt me niet goed. Maar ik wil het ook gewoon inhoudelijk bekijken. Misschien kan het wel.

De **voorzitter**. Mevrouw Peeck voegt een nieuw dictum toe. Dat lijkt mij geen enkel probleem. Dus u kunt het daar inhoudelijk verder over hebben en daar mag u met elkaar over van mening verschillen, maar mevrouw Peeck voegt een dictum toe en dat lijkt me gewoon toegestaan. Mevrouw Peeck, wilt u daar nog iets aan toevoegen?

Caroline Peeck (VVD). Nee, voorzitter, dank, u heeft helemaal gelijk. Wij voegen ook iets toe.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dan slik ik deze laatste opmerking in. Excuus, voorzitter. Dan kijk ik even inhoudelijk naar dit punt.

De **voorzitter**. Sorry, voordat we verdergaan, wil mevrouw Klokkenburg nog wat zeggen.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Dit is precies waarom ik had gevraagd waarom we zo'n gek raadsvoorstel krijgen. Over heel veel mogen we dus niet meer praten blijkbaar. We mogen het alleen over de wijzigingen van het college hebben, terwijl we volgens mij gewoon een breed debat kunnen hebben over die Parkeerstrategie. Mijn verzoek was ook om voortaan een integraal stuk voor te leggen in plaats van alleen wijzigingen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Daar ben ik op ingegaan, denk ik. Het is een actualisatie die slechts op enkele punten gewijzigd is. Vandaar dat het college voor deze vorm gekozen heeft.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Maar dan is het toch wel zo fair om als raad ook op zijn minst te kunnen actualiseren?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik had al erkend dat het aan uw raad is als u het in stemming brengt. Inhoudelijk wil ik het amendement graag ontraden. Niet alleen omdat het staand beleid is uit

2021, 2022, maar ook omdat we dit op dit moment nog niet aan het effectueren zijn. Er loopt op dit moment een onderzoekje. Dat heb ik in de parkeervoortgangsbrief van eind vorig jaar aangekondigd. Dat onderzoek loopt nu. We zijn in kaart aan het brengen wat de mogelijkheden zijn om motoren fiscaal te belasten. Ook de punten die in dit amendement zitten, worden daarin meegenomen, zoals het ruimtebeslag van motoren. Want motoren worden nu vaak op de stoep geparkeerd. Dat leidt vaak ook tot toegankelijkheidsproblemen. We zijn dit vraagstuk integraal aan het bekijken. Als de uitkomst daarvan is dat het wenselijk is dat motoren ook in parkeervakken geparkeerd worden, dan kan het zo zijn dat het college met een voorstel komt om ook motoren fiscaal te belasten. Maar zo ver zijn we nog helemaal niet. Dus om dit op voorhand niet te willen onderzoeken, daar zou het college heel erg tegen zijn. Dit amendement wil ik dus graag ontraden. Voor de zomer zal ik in de voortgangsbrief over parkeren een update over het onderzoek aan uw raad doen toekomen. Ik stel voor dat we dan een beter en ook wat inhoudelijker debat over de voor- en nadelen van motoren onder betaald parkeren brengen, kunnen voeren.

Caroline Peeck (VVD). Ik hoor het college zeggen dat er al een onderzoek loopt. Maar als het amendement aangenomen wordt, kan het onderzoek gewoon gestopt worden. Dat scheelt geld en ambtelijke tijd.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dat klopt in theorie. Het college zou daar niet voor zijn. Wat het college betreft kunnen er heel goede argumenten om te kijken hoe we het parkeren van motoren onder het regime van betaald parkeren kunnen brengen. Daar heb ik zojuist wat over gezegd. Het amendement is dus ontraden.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik ben bij de moties. Ik doe die op de volgorde van indiening en niet meer op volgorde van nummering.

De **voorzitter**. Als u dan wel eventjes de titel erbij zegt iedere keer?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik zal het nummer, de titel en ook de partij vermelden. Ik begin bij motie G.17, Verander venstertijden bij de laadpalen in de hele stad, van de heer Meinesz van Hart voor Den Haag. Die vraagt om venstertijden te veranderen van 10.00 tot 22.00 uur naar 10.00 tot 17.00 uur. Die wil het college graag ontraden. We zijn een enorm kostbare laadpaleninfrastructuur aan het bouwen in de stad. We willen graag dat die laadpaleninfrastructuur goed benut wordt. Als we dit zouden doen, dan zouden we alleen maar meer laadpalen moeten aanleggen, waardoor de businesscase alleen maar slechter wordt en dit ons veel geld zou kosten. Alleen al om die reden - ik kan er nog meer aanreiken - zou ik de motie willen ontraden.

Dan ben ik bij motie G.11, Altijd parkeerdrukmeting, ook van Hart voor Den Haag. Ik wil die graag ontraden. Als we betaald parkeren invoeren, wordt er altijd al een nulmeting gedaan, behalve in de ontwikkelgebieden, omdat het daar geen voorwaarde is voor invoering. Dat zijn de gebieden waar grote bouwontwikkelingen zijn. Daar heeft het ook niet zoveel zin om op voorhand een parkeerdrukmeting te doen. Op alle andere plekken doen we het wel. Deze motie is dus ontraden.

Dan ben ik bij motie G.10 van Hart voor Den Haag, Altijd draagvlakonderzoek. Deze motie wil ik sterk ontraden vanwege dezelfde argumenten als bij het amendement van de ChristenUnie. Het slaat een gat in de begroting als we het invoeren van betaald parkeren, wat al in de begroting verwerkt is, afhankelijk gaan maken van draagvlak.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dus eigenlijk wat de heer Kapteijs hier zegt is: het is niet zo belangrijk wat de buurt vindt, wij gaan gewoon doen wat wij willen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik had meerdere argumenten aangereikt. Een belangrijk ander argument is dat we al veel ervaring hebben met het invoeren van betaald parkeren en dat we zien dat het draagvlak vanzelf komt als het waterbed maar in de buurt komt van de wijk waar je betaald

parkeren wil invoeren. Draagvlak creëren betekent dat we eerst problemen moeten veroorzaken. Het college kiest er liever voor om dat niet te doen.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dat is wel heel raar wat u nu zegt. 'We' vinden, maar vindt u het niet belangrijk wat de stad vindt?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Vanzelfsprekend is de stem van de bewoners hierin ook belangrijk, alleen niet doorslaggevend, omdat we vanuit een visie proberen richting te geven aan hoe we met de schaarse ruimte in de stad omgaan. Dat betekent ook dat we op heel democratische wijze in deze gemeenteraad richtinggevende besluiten nemen, waarbij we dan niet per se straat voor straat een meerderheid van de mensen vragen of ze er ook achter staan. Dat is ook besturen.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, voor de derde maal.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). U bent toch helemaal niet democratisch bezig, wethouder? U wil straks 1.200 derde vergunningen in gaan trekken. Dat is toch onbetrouwbaar bestuur?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat is een andere motie. Maar het is geen onbetrouwbaar bestuur. Dat doen we omdat we vinden dat er in de schaarse-ruimte vraag die we met elkaar hebben, mensen die een derde parkeervergunning nodig hebben voor hetzelfde geld prima een alternatief kunnen vinden. Dat kan in nagenoeg alle gevallen.

Voorzitter. Motie G.12 gaat over de Hofbadtoren. Dezelfde motie is eerder ingediend in november 2024. Dus ik denk dat ik het kort ga houden. Ik wil de motie graag ontraden. We hebben voor de bewoners in de Hofbadtoren als gemeente een stap naar voren gezet. We hebben een oplossing gevonden samen met Staedion. De oplossing is dat mensen kunnen parkeren bij het zwembad, tegen hetzelfde tarief waartegen ze kunnen parkeren op het interne terrein van de woontoren. Dus deze motie wil ik graag ontraden.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Er is geen oplossing. Een heleboel bewoners die hebben meegedaan aan de loting, hebben geen parkeervergunning gehad en zitten met een probleem. Maar ook de mensen die een vergunning hebben gehad bij het Hofbad, kunnen de auto daar niet kwijt omdat daar vaak activiteiten zijn. Er zijn 45 tot 50 plekken iedere dag vrij voor de Hofbadtoren. Kunt u nu eindelijk eens wat voor die mensen gaan doen?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Het college heeft al wat voor deze mensen gedaan, ondanks dat we hier geen partij waren, wil ik nog maar eens benadrukken. Omdat hier de gelegenheid was van een gemeentelijke parkeerplaats in de directe nabijheid, hebben we daar vrijwillig 38, geloof ik, parkeerplaatsen beschikbaar gesteld voor de bewoners, voor hetzelfde tarief. Het komt inderdaad voor - dat is de voorwaarde - dat er grote evenementen zijn in het zwembad, en dat is vaak op zaterdagmiddag, maar dat is drie, vier keer per jaar. Daar wordt actief over gecommuniceerd naar de bewoners. Dat is allemaal beheersbaar.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Maar u zadelt gewoon mensen uit een sociale huurflat die geen parkeervergunning hebben gekregen, op met verschrikkelijk veel problemen. Waarom helpt u die mensen niet? Er zijn 50 plekken vrij. Dat aantal mensen kan misschien gered worden. Waarom helpt u die mensen niet gewoon? U bent er toch ook voor de inwoners van Den Haag?

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Misschien praten we langs elkaar heen, maar we hebben die mensen geholpen. We hebben voor iedereen die daar woont, een passende parkeeroplossing gevonden. Dat is ofwel parkeren op het eigen terrein en als dat niet lukt, kun je parkeren op het terrein van het zwembad.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, voor de derde maal.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Als u zegt dat u alles opgelost heeft, waarom krijg ik dan iedere dag mails van mensen uit die flat die in paniek zijn en die problemen hebben daardoor? Hoe kan dat dan, als u alles opgelost heeft?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dat zijn echt andere geluiden dan dat ik ontvang.

Voorzitter. Ik ben bij motie G.16, Open het parkeerterrein naast het Beachstadion in de zomer, ook van Hart voor Den Haag. Die wil ik ook graag ontraden. We hebben een heel grote, gebouwde parkeergarage laten openen bij Scheveningen Haven, 840 plekken. Dit was een tijdelijk parkeerterrein, in afwachting van een definitieve oplossing. Die is er nu. Het zou dus heel gek zijn om nu dit parkeerterrein open te laten. Het is ook niet meer nodig.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, kort.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ligt het parkeerterrein er nog? En is er een parkeerprobleem in de zomer in Scheveningen?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Het probleem in Scheveningen is vooral dat te veel mensen met de auto komen en niet per se dat er een parkeerprobleem is. Het was altijd de staande afspraak, ook met de exploitant, dat deze parkeerplaats zou verdwijnen. De motie is dus ontraden.

Motie G.14, Gratis parkeren op Scheveningen in de winter van Hart voor Den Haag, wil het college ook graag ontraden. Het zal u niet verbazen. Scheveningen is een vierseizoenenbadplaats, waar ook in de winter de nodige activiteiten zijn. Ook in de winter willen de mensen aan de Vaillantlaan graag aan een rustige straat wonen, zonder auto's die naar Scheveningen rijden waarvoor dat niet nodig is en die een alternatief zouden hebben. Door gratis parkeren daar te maken, ga je dat faciliteren en daar is het college niet voor.

Ik ben bij motie G.18 van Hart voor Den Haag, Zet de actualisatie van de Parkeerstrategie on hold totdat er een uitkomst is van een Rekenkameronderzoek. Die wil het college ook graag ontraden. Sowieso lijkt het on hold zetten van de actualisatie het college een heel slecht idee, gezien de urgentie van de parkeerproblemen in de stad. Waar het gaat om een Rekenkameronderzoek: dat is natuurlijk aan uw raad. Maar het is denk ik goed om aan te geven dat de Gemeentelijke Accountantsdienst als onafhankelijke auditdienst de parkeerinkomsten toetst op rechtmatigheid en ook kijkt naar eventuele onregelmatigheidsfouten of ongeregeldheden. Dat is de wettelijke plicht die we hebben als college als onderdeel van de jaarrekening. Dus om daar een Rekenkameronderzoek naar te laten doen, heeft niet per se meerwaarde, denkt het college, dus ontraden.

De **voorzitter**. Maar uiteindelijk is het oordeel wel aan de raad. Het is ook een verzoek aan de raad. Prima dat het college daar dan ook wat van vindt, maar uiteindelijk is het verzoek wel aan de raad gericht en niet aan het college. Meneer Meinesz?

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Even over de vorige motie, want de wethouder begon over de Vaillantlaan. Het is juist voor mensen op de Vaillantlaan heel belangrijk dat je gratis kan parkeren in Scheveningen, dat je lekker uit kan waaien daar. Daar is het heel belangrijk voor. Ik weet niet waarom de wethouder zit te lachen hier.

De **voorzitter**. Dit was over de vorige motie. Gaat uw gang, wethouder.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik zat te bedenken hoe groot de afstand is van de Vaillantlaan naar het strand en dat er ook een bus rijdt. Er zijn dus voldoende alternatieven om ook zonder auto op Scheveningen te komen. Als je wel met de auto wil, is dat helemaal prima, maar dan is het gewoon betaald parkeren. En excuus, de motie over de Rekenkamer is inderdaad aan de gemeenteraad gericht. Daar had ik overheen gelezen. Maar dat is wat het college ervan vindt.

Voorzitter. Motie G.13 van Hart voor Den Haag heet Geen POET als het niet moet. Ik wil die motie ook ontraden, vooral ook omdat we heel veel van wat in deze motie wordt gevraagd, eigenlijk gewoon doen. Als je je auto niet op je eigen terrein meer kwijt kan omdat je er een tuin van hebt gemaakt, heb je sowieso geen POET. Dat geldt sowieso in de hele stad. In gebieden waar de

parkeerdruk laag is, zoals in de Vogelwijk, hoeft u dan ook uw auto niet eens op uw eigen oprit te zetten als u daar niet voor kiest. Dan hebt u gewoon recht op een vergunning. U betaalt dan wel het tweede tarief, maar die keuze krijgt iedereen in gebieden met een lage parkeerdruk. Dat is ongeveer wat de motie vraagt. Ik beschouw het maar als een compliment aan het college. We doen dus eigenlijk al wat de motie vraagt, maar ik wil die wel stellig ontraden.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Maar het is toch gewoon zo dat mensen met een eigen oprit hun auto op hun eigen parkeerterrein moeten zetten?

Wethouder **Kaptein** (GroenLinks). Ja, dat is het uitgangspunt, maar u koppelt het hier aan een lage parkeerdruk. Bijvoorbeeld in de Vogelwijk is een lage parkeerdruk. Daar hebben we die verplichting dus niet. Ook al zou u uw eerste auto op uw eigen oprit kwijt kunnen, kunt u alsnog een bewonersvergunning krijgen, voor het tweede tarief.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Maar dat is toch niet eerlijk, voor het tweede tarief? Wat is dit voor onzin? Waarom moeten zij een tweede vergunning betalen, terwijl er zat plek is voor de deur? Er staan honderden plekken leeg in de Vogelwijk.

Wethouder **Kaptein** (GroenLinks). Het college heeft hier de balans proberen te vinden en een financiële prikkel willen geven om uw auto wel op de oprit te zetten, als u die mogelijkheid hebt. Nogmaals, als u van uw oprit een tuin hebt gemaakt, dan vervalt dat. Dan hebt u geen POET. Dat doen we overal in de stad. Wat u aangaat in toelichting op uw motie, is dus in ieder geval al niet zo. Omdat we toch een prikkel in het systeem willen hebben, dat als u uw auto op uw eigen terrein kwijt kan, het toch doet, heeft het college gekozen voor het tweede tarief. Maar die mogelijkheid is er dus gewoon. Wat deze motie vraagt, kan dus al.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, voor de derde maal.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Dus als ik het goed begrijp, als mensen een tuin hebben gemaakt van hun oprit, krijgen ze hun eerste vergunning voor op straat te parkeren?

Wethouder **Kaptein** (GroenLinks). Dat heeft u goed begrepen.

Voorzitter. Ik ben bij motie G.15, Onderzoek naar de oorzaak van 25% parkeerboetes, ook van Hart voor Den Haag. We hebben per jaar in Den Haag ongeveer 15 miljoen parkeertransacties. Daarvan zijn ongeveer 300.000 bezoekers die een naheffing krijgen. Dat is ongeveer 2%. Dat is laag, ook in relatie tot andere steden. Van die 2% maakt ook nog een heel laag percentage bezwaar. Als mensen bezwaar maken of in beroep gaan, dan zijn we daarna heel coulant in de afhandeling daarvan. Daar hebben we het in een debatje in de commissie ook over gehad. Dus een onderzoek is wat het college betreft niet nodig. Er is geen enkele aanleiding om te veronderstellen dat we hier een probleem te pakken hebben. Deze motie wil ik dus ook graag ontraden.

Ik ben bij de moties van de ChristenUnie. Ik neem motie G.2 en G.3 even bij elkaar. De ene vraagt om draagvlak- en parkeerdrukmeting op te nemen in de regeling en de ander om participatie venstertijden op te nemen. Ik kan er op twee manieren naar kijken. Ik kan zeggen dat de motie overbodig is, want als de Parkeerstrategie aangepast wordt, dan passen we ook de regeling aan. Ik kan de moties ook aan de raad laten, want op het moment dat we dingen gaan wijzigingen in de strategie, dan gaan we dit ook doen. Als uw raad het belangrijk vindt om dat middels een motie nog te onderstrepen, dan is dat wat het college betreft prima.

Ik ben bij motie G.4. Die gaat over de VvE-vergunning. Ze heet ook VvE-vergunning. Ik zou willen vragen aan de ChristenUnie om die aan te houden. We zijn in overleg met de VvE's. Ik kan toezeggen om daar voor de zomer in de voortgangsbrief over parkeren op terug te komen. Ik had al toegezegd dat we op zoek gaan naar een oplossing. Dus wat het college betreft: aanhouden. Anders zou ik de motie graag willen ontraden, want we zitten gewoon midden in een proces.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Het is hier in het debat in november over gegaan. Ik heb van de VvE vernomen dat zij sinds 18 november niks meer hebben gehoord vanuit het stadhuis. Het

enige wat ze te horen krijgen, is dat het aanbod blijft zoals het is. Dus wat de wethouder zegt, 'we zijn in overleg', klopt niet voor al die VvE's. Daarom heb ik ook die motie ingediend, om te zorgen dat in ieder geval met al die VvE's gesproken wordt. Kan de wethouder daar iets over zeggen?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Het zijn drie of vier VvE's die deze vergunning nog hebben. Hoe intensief die gesprekken zijn dat moet ik u even schuldig blijven. Dat weet ik niet precies. Maar ik zeg toe dat we voor de zomer u informeren over hoe we er met de VvE's uitgekomen zijn. Met die toezegging zou deze motie wat het college betreft aangehouden kunnen worden.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Het zijn inderdaad vier VvE's die zo'n vergunning hebben, maar ik mag hopen dat, als er gezocht wordt naar een oplossing, er ook daadwerkelijk met alle vier gesproken wordt. Dan kan het niet zo zijn dat je zegt: we hebben het er met twee over en met die andere twee niet. Zij hebben mij laten weten dat ze sinds 18 november helemaal niks meer hebben gehoord. Dan vraag ik me af hoe hoog het op het prioriteitenlijstje staat van het college.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik neem dit signaal ter harte en ik ben met u eens dat we met alle VvE's moeten praten. Er staan heel veel dingen hoog op het prioriteitenlijstje van het college. Dit is er ook eentje van.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Fijn dat dit ook hoog op het prioriteitenlijstje staat. Ik ben bereid om de motie aan te houden, maar ik zal zeker een vinger aan de pols houden.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Dank daarvoor.

De **voorzitter**. Aangezien motie G.4 CU/SGP is aangehouden, maakt zij geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik ben bij motie G.9 van de ChristenUnie, Betaalbaar deelvervoer 2.0. In de Voortgangsbrief Parkeerstrategie 2024 van eind vorig jaar hebben we al aangegeven dat we aan het kijken zijn, met name in Den Haag Zuidwest, hoe we deelmobiliteit kunnen stimuleren. Dat doen we samen met woningbouwcorporaties en ook met OnzeAuto en de Vereniging Deelauto. Op dit moment is daar geen budget voor beschikbaar, moet ik erbij vermelden. Maar kijken of we een pilot kunnen doen, met name ook voor mensen met een Ooievaarspas, past daar heel goed bij. Ik kan deze motie dus aan de raad laten.

Caroline Peeck (VVD). Ik moest even nadenken over wat de wethouder zei: er is geen budget, maar we gaan kijken hoe het kan. Het moet toch ergens van betaald worden?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Het dictum verzoekt om een pilot uit te werken. We zijn dus al bezig met een deelmobiliteitsproject. Dat kunnen we koppelen aan Ooievaarspashouders, want dat is dan het nieuwe element, als ik dat zo even heel grofmazig zie. Als dat grote budgettaire gevolgen heeft, dan zal ik dat aan uw raad melden. Maar het zal wel binnen de papieren lopen, denk ik.

Caroline Peeck (VVD). Ik hoor u dus zeggen dat u een pilot gaat uitwerken waar nu al geen geld voor is. Dat lijkt me een ongelooflijk zinvolle besteding van de tijd voor ambtenaren!

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ik apprecieer deze motie. Als deze aangenomen wordt, dan gaan we ermee aan de slag.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Zijn er inmiddels al cijfers over het gebruik van de deelmobiliteit, van de deelauto? Daar vraag ik al twee, drie jaar om. Hoe succesvol is het ondertussen?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Die gegevens zijn er. Die kunt u vinden in de deelmobiliteitsstrategie, die een paar maanden geleden hier door uw raad is aangenomen. Als er actuelere cijfers zijn, dan nemen we die mee in de rapportages die daarover gaan.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, kort.

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Kunt u dan mij een keer een e-mailtje sturen met wat precies het gebruik is per inwoner van Den Haag van de deelmobiliteit, van de deelauto?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Die informatie is bekend. Die is naar uw hele raad gestuurd. Bij een volgend passend moment, misschien wel de begroting, is het college van harte bereid om hier ook weer nader over te rapporteren.

De **voorzitter**. Meneer Meinesz, voor de derde maal, wel kort hoor!

Jelle Meinesz (Hart voor Den Haag). Ik vind het raar, want ik heb ooit eens gevraagd om cijfers te geven over de deelauto in Den Haag en die had de wethouder toen niet. Ik vind het opmerkelijk dat hij die nu wel heeft.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). De cijfers die we hebben, delen we altijd graag, zeker met uw raad.

Voorzitter. Motie G.5 heet 'Een lege laadplek helpt niemand'. Die raakt een beetje aan een eerdere motie van Hart voor Den Haag. Ook deze motie wil ik graag ontraden, deels vanwege dezelfde argumenten. We investeren flink in een kostbaar laadnetwerk voor elektrische rijders in de stad. Dat wil je zo goed mogelijk benutten. Als ik dan naar deze motie kijk: juist in de gebieden waar de parkeerdruk laag is, is de noodzaak er ook niet om dit te beperken, want dan kun je met de benzineauto natuurlijk makkelijk een andere parkeerplaats vinden. Dit gaat immers over de gebieden waar een lage parkeerdruk is. Dus deze motie wil ik graag ontraden.

Ik ben bij motie G.6 van de VVD, Maak bewonersgarages ook toegankelijk voor bewoners uit de wijk. Deze motie kan ik aan de raad laten, met daarbij wat kanttekeningen. In principe hebben we als college geen zeggenschap over de restcapaciteit in bewonersgarages. We zijn wel met ParkBee onder andere in gesprek. Dat is een aanbieder. Er zijn er meerdere van. Ik kan ook andere merken noemen, maar dit is er eentje die heel actief is in Den Haag. We zijn aan het kijken waar zij parkeerplaatsen aanbieden en of het ook mogelijk zou zijn om die aan bewoners aan te bieden. Dat zou dus een invulling kunnen zijn van de uitvoering van deze motie, als die aangenomen wordt. In de voortgangsbrief zal het college daar wat meer over zeggen, mocht de motie daadwerkelijk aangenomen worden.

Motie G.7, Sluit een parkeerakkoord voor efficiënt gebruik van de ruimte, is ook van de VVD. Die motie wil ik graag ontraden. We zijn op dit front ook actief. Zoals bekend, denk ik, zijn we bezig met een prijsvraag. We dagen de markt, partijen uit om met oplossingen te komen ten aanzien van parkeerplaatsen van bedrijven en organisaties waarvan we weten dat ze 's avonds vaak leegstaan, omdat tijdens kantooruren die parkeerplekken natuurlijk het meest gebruikt worden. 'Help ons, bedenk iets slims, hoe kunnen we nou die parkeerplekken gaan benutten voor bewoners?' Daar is best wat respons op. Dat gaat ook leiden tot een inventarisatie van plekken. Dat is onderdeel van de uitvraag. Dus eigenlijk zijn we hier al mee bezig. Wat deze motie specifiek vraagt, is om met MKB Den Haag en VNO-NCW West hier afspraken over te maken. Dit zijn partijen waar het college graag en veel mee spreekt, maar het college heeft niet het idee dat zij nou direct de sleutel zijn tot het ter beschikking krijgen van parkeerplaatsen van bedrijven. Dit zijn brancheorganisaties. Die gaan natuurlijk niet over de parkeerplekken van individueel aangesloten leden. Om daar een convenant mee af te sluiten, lijkt het college niet per se heel zinvol. Dus sympathiek, we doen het deels al, maar ik zou de motie toch willen ontraden.

Dan ben ik bij de laatste motie. Dat is motie G.8 van D66, Bezettingsgraad in beeld. Deze motie wil het college ook ontraden. Dat raakt ook een beetje aan wat ik zojuist aangaf. De marktuitlevraag die we aan het doen zijn, voorziet hier voor een deel in. Het deel wat dit wat ingewikkeld maakt, is dat het voor de gemeente eigenlijk niet doenlijk is om deze motie uit te voeren, omdat we geen mogelijkheid hebben, als we geen toestemming krijgen, om in privégarages te gaan onderzoeken wat de bezettingsgraad is. Je kan als gemeente vragen of eigenaren van garages zelf data

aan willen leveren. De vraag is hoe betrouwbaar die is. Kortom, in de uitvoering lopen we tegen allerlei problemen aan waardoor deze motie toch ontraden moet worden.

Peter Mekers (D66). Nou is dit debat al een aantal keren uitgesteld, dus ik snap dat er al wat onderzoek heeft kunnen plaatsvinden, omdat deze motie al langer bekend was. Maar ik daag de wethouder dan toch wel uit om te kijken of we niet op bepaalde manieren die bezettingsgraad toch beter inzichtelijk kunnen maken. Mensen betalen belasting voor hun parkeerplaats. WOZ wordt daarin meegenomen. We weten waar auto's geregistreerd staan. Als je dat alleen al aan elkaar koppelt, kun je al enig zicht krijgen op waar parkeerplaatsen leeg zouden staan of niet. Dus ik daag de wethouder uit om de motie creatief op te pakken. Hoe kun je met de data die je al hebt, dat inzichtelijk maken?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Daar zijn we dus al mee bezig, met ParkBee, maar ook met die prijsvraag. Ik denk dat we met elkaar op het goede spoor zitten. Maar wat deze motie vraagt, is ingewikkeld. Het college constateert ook dat er best een grote kans is dat deze motie aangenomen gaat worden. Mocht dat het geval zijn, dan zullen we natuurlijk kijken hoe we haar zo goed mogelijk kunnen uitvoeren. Maar het wordt lastig, omdat we geen grondslag hebben om van private garage-eigenaren dit soort data op te vragen. Maar eens met de indiener van deze motie dat dit wel een kansrijke route kan zijn.

Peter Mekers (D66). Blij dat de wethouder er toch welwillend tegenover staat. Vragen staat altijd vrij, en zeker als mensen daarmee misschien zelfs nog enige inkomsten kunnen vergaren doordat ze een parkeerplaats beschikbaar stellen. En niet iedereen meldt zichzelf aan voor een prijsvraag of bij een aanbieder. Ik vind het voor de raad wel interessant om te weten waar de potentie nog zit in de stad. Ik hoop dat we inderdaad daar toch meer inzicht in gaan krijgen.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Mocht de motie aangenomen worden, dan gaan we ons best doen om daar zo veel mogelijk inzicht in te krijgen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 18.34 uur tot 19.35 uur geschorst.

Voorzitter: de heer Van Zanen.

De **voorzitter**. Ik zie een spontaan punt van orde van de heer Mahmood.

Adeel Mahmood (DENK). Voorzitter. Er worden wat lekkernijen uitgedeeld. Misschien vragen jullie je af waarom. Mede op initiatief van collega Hera Butt - die is even niet hier - en een aantal fracties willen wij vandaag Eid-al-Fitr, Suikerfeest vieren samen met de raad. Dus we delen vandaag baklava uit namens DENK, GroenLinks, D66 en de PvdA. Als jullie het lekker vinden, waar ik natuurlijk ook van uitga: de vier lekkernijen zijn afkomstig van vier Haagse ondernemers. Dat zijn Altin Petek, Hilal Patisserie, Guleroglu en Yeşilçam. Dus als het smaakt naar meer, dan weten jullie waar jullie moeten zijn. Eet smakelijk!

(Geroffel op de bankjes)

De **voorzitter**. Dank u wel. Volgens mij is een reclame-uitzending duurder dan dit. Maar goed. Ik begrijp dat u er allemaal heel erg luidruchtig van wordt, maar we gaan nu wel stoppen. We gaan nu aandacht hebben voor agendapunt H.

Aan de orde is:

H. Voorstel van het college inzake Voorontwerp INTHR lijn 6C (Bezuidenhout) (RIS321525).

De beraadslaging wordt geopend.

Peter Mekers (D66). Voorzitter. De bespreking over dit onderwerp verliep goed in de commissie. De participatie lijkt goed te zijn verlopen. De wethouder heeft een aantal zaken goed toegezegd, zoals meer ruimte voor de fietser op het Stuyvesantplein, zodat men niet het hele plein om hoeft te rijden als men linksaf wil, de andere straat in. Er is ook aandacht voor de logische looproutes van de ov-haltes, zodat de voetgangers die hun eigen route vinden, dat ook op een veilige manier kunnen doen. Richting de Laan van NOI en het station wordt nog gekeken naar hoe het zit met de dekking van de ov-lijnen. Mogelijk komt er daarover nog een motie voorbij. Al met al kan ik het kort houden. Wij zijn tevreden met het ontwerp.

Leonie Gerritsen (PvdD). Voorzitter. De Partij voor de Dieren is blij dat ook op lijn 6 een toegankelijke tram zal komen te rijden. Tijdens de commissie kwamen nog een aantal zorgpunten naar voren, zoals fietsveiligheid, fietsparkeren, verplaatsbaarheid van bomen en de locatie van een gehandicaptenparkeerplaats, maar de wethouder heeft gelukkig toegezegd dat we dit terug gaan zien in het definitief ontwerp.

Een ander onderwerp dat naar voren kwam, ook bij de inspraak, is de halte Stuyvesantstraat van tram 2 en bus 23. Die is nu gesloten en wordt gemist door bewoners. HTM zegt dat die niet open hoeft, maar zij kijken niet naar alle aspecten. Aangezien er nu toch al een participatietraject loopt in die wijk over ov, leek het mijn fractie heel logisch om nog eens navraag te doen over deze halte en of die nou echt zo overbodig is als de HTM beweert en misschien toch in de toekomst heropend zou moeten worden. Daarom de volgende motie: verzoekt het college in gesprek te gaan met Wijkberaad Bezuidenhout, Voorall en andere stakeholders om de maatschappelijke functie van de halte Stuyvesantstraat in kaart te brengen; de uitkomsten van deze gesprekken en een gedegen afweging over het sluiten of openen van de halte te delen met de raad. Deze informatie zou erg van pas komen bij het bespreken van de vervoerplannen. Dus als het haalbaar is, zou het goed zijn om de resultaten daarvóór al te delen.

De **voorzitter**. Door mevrouw Gerritsen wordt de volgende motie (H.1 PvdD) ingediend:

Motie H.1 PvdD Onderzoek nut en noodzaak halte Stuyvesantstraat

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het voorstel van het college inzake Voorontwerp INTHR lijn 6C (Bezuidenhout) (RIS321525).

Constaterende, dat:

- in het HTM Vervoerplan 2025 staat opgenomen dat halte Stuyvesantstraat (tram 2 en bus 23) wordt opgeheven;
- de OV situatie in Bezuidenhout verandert door het verplaatsen van een halte van lijn 6;
- uit participatie naar voren komt dat bewoners de halte Stuyvesantstraat missen.

Overwegende, dat:

- HTM vooral de factoren ‘aantal reizigers’ en ‘tijdswinst’ mee laat wegen in het al dan niet sluiten van haltes;
- voor gebruikers ook factoren als ‘bereikbaarheid zorginstellingen’ en ‘drukke weg oversteken’ meewegen;

- de gemeente Den Haag hier ook oog voor wil hebben in het kader van toegankelijkheid.

Verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met Wijkberaad Bezuidenhout, Voorall en andere stakeholders om de maatschappelijke functie van de halte Stuyvesantstraat in kaart te brengen;
- de uitkomsten van deze gesprekken en een gedegen afweging over het sluiten of openen van de halte te delen met de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Ik denk dat we inderdaad kunnen terugkijken op een mooi proces waar het gaat over de inpassing van lijn 6C in Bezuidenhout en ook een mooi resultaat. Dank aan iedereen en complimenten aan iedereen die daaraan heeft meegewerkt.

Er is een motie ingediend over de halte Stuyvesantstraat door de Partij van de Dieren. Deze motie wil het college toch ontraden, met name omdat het geen betrekking heeft op dit voorontwerp. Onlangs, eerder deze week, heeft uw raad de conceptreactie van het college ontvangen op de vervoerplannen van 2026. Die gaan we nog bespreken. Dat zou de plek zijn waar we het hier dan over kunnen hebben. Ik weet niet precies wanneer dat besproken gaat worden, maar heel binnenkort. Om daarvoor al dit met de wijk te bespreken, lukt dus sowieso niet. Het heeft een vrij strak tijdpad. We hebben in het kader van het vervoerplan wel met bewoners gesproken. Ook ROVER bijvoorbeeld is een organisatie die hier aandacht voor vraagt. Het komt dus zeker terug bij de conceptreactie op het vervoerplan dat we gaan bespreken. Dus dan is dit niet de goede plek. Ik wil de motie graag ontraden.

Leonie Gerritsen (PvdD). Dan is het toch juist logisch om nu dat gesprek aan te gaan, zodat, als we dat vervoerplan bespreken, we iets hebben liggen? Fijn dat er al wat gesprekken zijn gevoerd, maar bundel dat dan en deel dat met de raad. Dan is iedereen volgens mij blij en geïnformeerd.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). We bespreken dat vervoerplan over enkele weken. Het is dus gewoon niet uitvoerbaar. We gaan dit overbrengen aan de MRDH. Het is ook het standpunt van het college dat deze halte weer open moet. We zijn het dus ook niet met elkaar oneens. Er is ook steun vanuit de stad voor om dat te vragen. We gaan dus zeker aan MRDH vragen om te heroverwegen of deze tijdelijk gesloten halte weer open kan, alleen niet op deze plek op dit moment.

Leonie Gerritsen (PvdD). Oké, dan houd ik de motie aan.

De **voorzitter**. Aangezien motie H.1 PvdD is aangehouden, maakt zij geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

Voorzitter: de heer Sluijs.

Aan de orde is:

I. Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH (RIS321523).

De beraadslaging wordt geopend.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Voorzitter. De Haagse VVD is kritisch op de MRDH. Samenwerking op vervoer in de regio is natuurlijk goed en is ook heel logisch in onze verstedelijkte regio. Maar op economie zien wij weinig meerwaarde en dat blijkt ook uit de evaluatie die is gedaan. Zoals aangekondigd in de commissie, heeft de VVD drie punten waarop we de zienswijze die voor ons ligt, willen aanpassen. Het eerste is een amendement dat heet Sociale veiligheid mag geen sluitpost zijn. Dat besluit om dictum I. b. als volgt aan te vullen - het gaat dan om de laatste zin in het dictumpunt: 'De beschikbare budgetten voor veiligheid mogen niet als sluitpost worden gebruikt.' En de zienswijze op pagina 4 als volgt aan te vullen - het staat midden in de tekst, u kunt het allemaal nalezen in het amendement dat is rondgestuurd: 'De ervaren (sociale) veiligheid in bus en tram is een randvoorwaarde voor goed OV en de beschikbare budgetten voor veiligheid mogen dan ook niet als sluitpost worden gebruikt.' Dat is natuurlijk belangrijk omdat we weten dat die budgetten voor ov zeer onder druk staan door beslissingen van het kabinet. Wij vinden het goed dat het college oproept, en dat wij dat als raad ook doen, om daar met kracht tegen in te blijven gaan bij het Rijk. Maar als er dan toch bezuinigd moet worden, dan vinden wij het heel belangrijk dat die sociale veiligheid niet de sluitpost wordt op die rekening. Wij willen vanuit Den Haag alvast meegeven dat als die situatie zich gaat voordoen, wij al duidelijk stelling hebben genomen. Dit amendement is medeondertekend door Caroline Peeck.

Dan een tweede amendement. Dat heet Participatie waar het hoort. Dat besluit dictum I. d. als volgt te wijzigen - dan schrappen wij alles wat er stond als d en dan voegen wij toe: 'Participatie dient te verlopen via de gemeenten die het betreft. Hiervoor dient ruimte te worden gecreëerd in besluitvormingsprocessen van de MRDH'. En om dan ook de zienswijze als volgt aan te passen - daar schrappen wij wat tekst en wij voegen toe: 'Ten slotte zijn we ten sterkste tegen de voorgenomen invulling van de participatie van het actieplan. Alle participatie dient te verlopen via de deelnemende gemeenten, zodat inwoners en ondernemers via vertrouwde kanalen hun mening kunnen geven en de gemeenteraad, als directe democratische vertegenwoordiging, deze inbreng kan meewegen in zijn zienswijze aan en handelen naar de MRDH. De MRDH dient besluitvormingsprocessen aan te passen om gemeenteraden in staat te stellen om de participatie goed vorm te geven. De actielijn participatie moet uitsluitend hierop worden gericht. Tijdigheid van aanlevering van stukken is hierbij een belangrijk aandachtspunt.'

Peter Mekers (D66). Voor een heel groot deel kan ik het amendement volgen. Ook ik erger me wel aan het korte venster dat we hebben, als raad maar ook als burgers, om te participeren op stukken die vanuit de MRDH voorliggen ter besluitvorming. Dus daar kan ik u volgen. Waar ik u dan niet helemaal in kan volgen is om te zeggen dat de participatie met de burgers helemaal bij de gemeenten moet blijven liggen, zoals die al lag. Want we zien juist bij gemeenteoverschrijdende lijnen en dergelijke dat je dan misschien twee, drie, vier verschillende participatietrajecten moet opzetten om over één lijn te praten. Dan is het toch juist logisch dat de MRDH daar de verantwoordelijkheid voor krijgt? Of zie ik dat verkeerd, mevrouw Van Basten Batenburg?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Wij zouden dat heel erg zonde vinden. Wij kijken daar dus echt anders naar. Voor burgers, voor de gemiddelde inwoner van Den Haag, voor de gemiddelde ondernemer in Den Haag is de bekende weg participatie bij de gemeente. Op het moment dat je daar een extra gremium, een ander orgaan en participatiestructuren aan toevoegt, dan is de vraag: hoe gaan ze daarover geïnformeerd worden, waar moeten ze dan heen? Moeten ze dan een andere gemeente toe om te kunnen inspreken, hun zienswijze te kunnen indienen et cetera? Wij vinden dat de democratische legitimiteit echt hier in onze gemeenteraad ligt. We moeten dus zorgen dat de processen van de MRDH de ruimte bieden dat wij die participatie goed kunnen voeren en dat wij ook als democratische vertegenwoordiging, die wij zijn van de stad, in staat worden gesteld om die afweging te maken. Want een zienswijze, weten we hier ook, is ook niet automatisch een aanpassing van een besluit. Dat kunnen wij hier het beste democratisch wegen voor Den Haag. Dat geldt voor andere gemeenten inderdaad in andere gemeenten.

Peter Mekers (D66). Dank voor dat antwoord. Ik vraag me dan wel het volgende af. Bij de MRDH worden de besluiten genomen over bijvoorbeeld het openbaar vervoer. Dat is wettelijk zo geregeld. Zij zijn concessieverlener. Dan wil je toch ook juist dat daar mensen gehoord kunnen worden, dat daar de

participatie plaatsvindt en dat die daar versterkt wordt? Ik ben bang, als je dat verspreidt over 21 verschillende gemeenten, dat men niet gehoord wordt, zoals we dat ook de afgelopen jaren hebben ervaren. De MRDH doet nu een proef met zelf meereizen in bus en tram om van reizigers dingen te horen. Daar zijn de uitkomsten nog niet helemaal van bekend. Maar dat wordt op dit moment uitgevoerd. Dat lijkt me juist de toekomst van participatie, om op het beslissende niveau te kunnen participeren. Waarom ziet de VVD dat anders?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Daar lopen volgens mij twee dingen door elkaar heen. Het is natuurlijk goed als de MRDH zelf gaat kijken wat er gebeurt in dat gebied en in die vervoersregio en dat meeweegt in de manier waarop zij zelf de politieke besluitvorming voorbereiden. Maar de echte participatie over besluiten doen wij hier. Dat kan ook alleen gewogen worden door een echte volksvertegenwoordiging en dat zijn wij. Die zitten niet in de MRDH. Dus wij willen juist die democratische legitimiteit laten lopen via de enige volksvertegenwoordiging die er is en die is op stadsniveau. Tenzij je het naar de provincie zou doen, maar daar zijn wij dan weer tegen, want dat vinden wij een ongelukkig bestuursniveau om stedelijke belangen bij neer te leggen.

De **voorzitter**. Meneer Mekers, voor de derde maal.

Peter Mekers (D66). Dat laatste ben ik met u eens, mevrouw Van Basten Batenburg. Maar ik zie wel dat door hier lokaal te participeren er meer stappen en mogelijkheden zijn die de invloed die doorebt richting MRDH - die gaat dan via onze raad wellicht en via onze wethouders of onze adviescommissies - afzwakt dan wanneer je rechtstreeks participeert. Ik ben dus bang dat als we het zo blijven doen, per gemeente participeren, de invloed van bewoners juist minder is dan wanneer we het bij de MRDH neerleggen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Volgens mij ziet de heer Mekers mijn intenties met het amendement niet goed. Hij zegt 'als we het zo blijven doen'. Maar wij willen het niet zo blijven doen. Wij willen het beter gaan doen. Wij willen zorgen dat daar een goede ruimte voor is, dat er echt de tijd is, zodat mensen hier kunnen inspreken, hier hun zienswijze kunnen meegeven en dat wij die dus ook beter kunnen meenemen in de MRDH. Dat kunnen we doen met een position paper, waar we het over gehad hebben, dat we beter als Den Haag stelling nemen wat we vinden dat de MRDH moet doen. Maar volgens mij kunnen wij dat als enige orgaan, want als burgers participeren bij de MRDH, bij wie doen ze dat dan? Dat doen ze bij ambtenaren of bij bestuurders, maar niet bij volksvertegenwoordigers. Daar is waar het zou moeten plaatsvinden.

De **voorzitter**. Voordat ik naar de interruptie van meneer De Vuyst ga, wil ik graag de gasten die net binnenkomen van welkom heten. Het zijn gasten van het CDA, als ik het goed gehoord heb. Van harte welkom, leuk dat u er bent! We gaan nu door naar de interruptie van meneer De Vuyst.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik zie er ook wat oude bekenden bij. Leuk om die terug te zien. Sorry! In het interruptiedebat tussen de heer Mekers en mevrouw Van Basten Batenburg werd het een beetje een of-of-discussie. Laat ik nu deze keer dan de en-en noemen, want volgens mij moet de participatie aan beide kanten verbeterd worden. De heer Mekers wordt nu in beeld gebracht. Daar wordt het beeld alleen maar knapper van. Hij heeft een heel mooie broche. Maar mijn vraag is of mevrouw Van Basten Batenburg ook ziet dat het ook en-en is. We horen ROVER en Haaglanden OV hier regelmatig klagen dat ze geen voet tussen de deur krijgen daar. Tegelijkertijd ben ik het met mevrouw Van Basten Batenburg eens dat wij het gekozen orgaan zijn. Hoe ziet zij dat?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik denk dat ik daar tussen de regels door net al een beetje op hintte toen meneer Mekers zei: het is toch goed dat de MRDH die trams en die bussen in gaat en gaat kijken? Absoluut, helemaal eens met meneer De Vuyst. We moeten ook zorgen dat bij de MRDH de invloeden van buiten goed binnenkomen. Maar volgens mij is dat hoe het in iedere, ook ambtelijke, organisatie zou moeten werken. Natuurlijk moeten die ambtelijke organisaties niet vanuit een ivoren toren naar de regio kijken. Dus in dat opzicht ben ik het eens met meneer De Vuyst.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dan toch, om het helemaal af te maken: dus dat betekent ook dat die georganiseerde groepen of individuele burgers die betrokken zijn bij, ook daar beter in staat gesteld moeten worden om hun mening op tijd kenbaar te maken, en dat daar ook iets mee gedaan wordt.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Helemaal eens.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik kan me heel goed vinden in de tekst van de VVD, maar heeft de MRDH hier dan nog wel een soort coördinerende rol, zodat je niet een lappendeken van participatie krijgt?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dat schoot ook door mijn hoofd toen meneer Mekers net iets zei over de verschillende processen en verschillende regio's. Het lijkt mij heel goed als de MRDH zorgt dat wij een net pakket met stukken krijgen en dat wij dat niet allemaal zelf nog hoeven te doen. Dus dat zij inderdaad in die zin coördineren, de processen stroomlijnen, en dan wel beter dan nu, als het gaat om de termijnen. Ik weet dat mevrouw Gerritsen er ook een groot voorstander van is om dat wat beter te gaan doen en daar ook slachtoffer van is geweest de afgelopen tijd. Dus ja, absoluut.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik zou het amendement namelijk graag willen steunen, maar ik mis nog wel dat dat erin staat. Het lijkt nu alsof de MRDH helemaal gevrijwaard is van daarin meewerken.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dan stel ik voor dat we daar nog even naar kijken en daar ergens na deze termijn op terugkomen.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Het derde amendement heet Ga voor een kleine en doelgerichte MRDH. Dat besluit dictum I als volgt aan te vullen: 'e. De efficiëntie, effectiviteit en transparantie van de MRDH-organisatie. Hierbij is het noodzakelijk dat er een externe doorlichting van het ambtelijk MRDH-apparaat wordt gedaan, met als doel meer slagkracht te krijgen in de vervoersregio en tot een kleinere en meer doelgerichte organisatie te komen die zich richt op kerntaken.' En de zienswijze als volgt aan te passen - daar wordt een zin in geschrapt en er worden zinnen toegevoegd: 'Den Haag vraagt nadrukkelijk aandacht voor de efficiëntie, effectiviteit en transparantie van de MRDH-organisatie. Den Haag wil dat de MRDH zich ontwikkelt tot een meer doelgerichte en kleine organisatie, die zich richt op haar kerntaken en gebruik maakt van expertise en uitvoeringskracht van de deelnemende gemeenten. Extra inzet ten behoeve van de vervoersregio kan voortkomen uit het schrappen van onnodige inzet op andere terreinen. We willen een externe kritische doorlichting van het apparaat om deze transitie te maken.'

Dit amendement is ingegeven door het feit dat de MRDH de afgelopen jaren vooral groter is geworden, maar uit de evaluatie zien we dat ze niet per se meer hebben kunnen bereiken. We vinden het heel belangrijk dat we daar de komende jaren een verandering in gaan brengen. Wij denken dat we in deze zienswijze daar stelling in moeten nemen en daar dan als raad ook absoluut ook op moeten doorpakken in de position paper de komende tijd. We willen deze kans hier niet laten schieten, omdat dit ook het moment is om ons uit te spreken over het actieplan.

Dit en het vorige amendement zijn medeondertekend door mevrouw Peeck.

De **voorzitter**. Door mevrouw Van Basten Batenburg, daartoe gesteund door mevrouw Peeck, worden de volgende amendementen (I.A VVD, I.B VVD en I.C VVD) voorgesteld:

Amendement I.A VVD ga voor een kleine en doelgerichte MRDH

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH.

Besluit:

- Dictum I. als volgt aan te vullen:
 - **e. De efficiëntie, effectiviteit en transparantie van de MRDH-organisatie. Hierbij is het noodzakelijk dat er een externe doorlichting van het ambtelijk MRDH-apparaat wordt gedaan, met als doel meer slagkracht te krijgen in de vervoersregio en tot een kleinere en meer doelgerichte organisatie te komen die zich richt op kerntaken.**
 - En de zienswijze als volgt aan te passen:
 - Den Haag kan zich op hoofdlijnen vinden in de actielijnen van het ontwerp actieplan evaluatie MRDH. Den Haag ~~kan de lijn steunen voor versterking van de MRDH organisatie als dit bijdraagt aan de doelen voor ruimtelijk – economische en sociaaleconomisch beleid in relatie tot de opgaven in NOVEX en MIRT.~~ Den Haag **vraagt nadrukkelijk aandacht voor de efficiëntie, effectiviteit en transparantie van de MRDH-organisatie. Den Haag wil dat de MRDH zich ontwikkelt tot een meer doelgerichte en kleine organisatie, die zich richt op haar kerntaken en gebruik maakt van expertise en uitvoeringskracht van de deelnemende gemeenten. Extra inzet ten behoeve van de vervoersregio kan voortkomen uit het schrappen van onnodige inzet op andere terreinen. We willen een externe kritische doorlichting van het apparaat om deze transitie te maken.**
-

Amendement I.B VVD participatie waar het hoort

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH.

Besluit:

- Dictum I. d. als volgt te wijzigen:
 - ~~het afstemmen van de vormgeving van participatie met de participatieverordening de gemeente Den Haag en het inzichtelijk maken van verantwoordelijkheden en rolverdeling~~

participatie dient te verlopen via de gemeenten die het betreft, hiervoor dient ruimte te worden gecreëerd in het besluitvormingsprocessen van de MRDH.
- En de zienswijze als volgt aan te passen:
 - Hierbij is het wenselijk als de MRDH een financiële meerjarenstrategie ontwikkelt voor de komende 20 jaar, waarbij grote keuzen, zoals automatische metro, toekomst Krakeling, ZoRo-lijn en verlengen tramtunnel Grote Marktstraat worden geprogrammeerd. Ten slotte **zijn we ten sterkste tegen de voorgenomen invulling van de** ~~willen we opmerken bij actielijn Participatie van het actieplan. dat deze moet relateren aan de participatieverordening van de gemeente Den Haag. Ook moet duidelijk zijn welke partij welke verantwoordelijkheid bij participatie heeft. En bewoners moeten ook kunnen snappen hoe de participatie is vormgegeven.~~ **Alle participatie dient te verlopen via de deelnemende gemeenten, zodat inwoners en ondernemers via vertrouwde kanalen hun mening kunnen geven en de gemeenteraad, als directe democratische vertegenwoordiging, deze inbreng kan meewegen in zijn zienswijze aan en handelen naar de MRDH. De MRDH dient besluitvormingsprocessen aan te passen om gemeenteraden in staat te stellen om de participatie goed vorm te geven. De actielijn participatie moet uitsluitend hierop worden gericht. Tijdigheid van aanlevering van stukken is hierbij een belangrijk aandachtspunt.**

Amendement I.C VVD sociale veiligheid mag geen sluitpost zijn

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH.

Besluit:

- Dictum I. b. als volgt aan te vullen:
 - het geven van prioriteit aan de realisatie van de reeds in gang gezette projecten, waaronder INTHR. Indien budgettaire knelpunten ingrepen in de dagelijkse uitvoering van het ov-systeem nodig maken, dienen mogelijke keuzes samen met de gemeenten besproken te worden, voordat er besluiten aan de verschillende MRDH-gremia worden voorgelegd. Voor de overige ambities moet een concreet uitvoeringsplan met een prioritering worden opgesteld waarbij de focus ligt op de kerntaken verbeteren van de mobiliteit en het economisch vestigingsklimaat. **De beschikbare budgetten voor veiligheid mogen niet als sluitpost worden gebruikt.**
- En de zienswijze op pagina 4 als volgt aan te vullen:
 - We merken verder op dat de beschikbare budgetten vanuit het Rijk voor regionale mobiliteit onder druk staan. We vragen dan ook extra aandacht aan de MRDH om dit knelpunt bij het Rijk aan de orde te blijven stellen. Indien budgettaire knelpunten ingrepen in de dagelijkse uitvoering van het ov-systeem nodig maken, dienen mogelijke keuzes samen met de gemeenten besproken te worden, voordat er besluiten aan de verschillende MRDH-gremia worden voorgelegd. **De ervaren (sociale) veiligheid in bus en tram is een randvoorwaarde voor goed OV en de beschikbare budgetten voor veiligheid mogen dan ook niet als sluitpost worden gebruikt.** Verder gaan we er vanuit dat alle projecten die in gang zijn gezet, zoals INTHR, de komende tijd conform afspraken in de SOK doorgang kunnen vinden en dat hieraan prioriteit wordt gegeven. Dat vraagt commitment van de MRDH én van de gemeente.

De amendementen maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Voorzitter. De zienswijze op het actieplan die we vandaag bespreken, komt voort uit een evaluatie. Als je die evaluatie wil inkijken, moet je goed zoeken en vind je die op de site van de gemeente Alblasserdam. Of Alblasserwaard, ik weet eigenlijk niet wat de gemeente is. Maar je kunt die daar vinden. We hebben de evaluatie goed doorgelezen, en ook het actieplan uiteraard dat opgesteld is. Een punt missen we compleet, zowel in de evaluatie als in het actieplan, en dat gaat over toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Daar is voldoende beleid voor bij het MRDH. In zijn algemeenheid geldt: als ov niet toegankelijk is, betekent dat voor een deel van onze inwoners dat er géén ov is. Want al het papier kan nog zo geduldig zijn, een tram die doorrijdt als iemand met een rolstoel er niet in komt, daar gaat de toegankelijkheid van het openbaar vervoer om.

De zienswijze dringt ook aan om de actieve communicatieplicht over korte- en langetermijnontwikkelingen die reizigers raken, mee te nemen in het onderzoek. Dat inspireerde ons om dan te zeggen dat ook inwoners met en zonder functiebeperking worden meegenomen. Daarom dienen we het amendement Toegankelijk Openbaar Vervoer in, dat luidt: "Besluit om: Een nieuw dictum, I e, te voegen: Het beleid rondom toegankelijkheid te evalueren, zoals vastgelegd in het MRDH 'Beleidskader Toegankelijk Openbaar Vervoer 2024' en het 'Uitvoeringsprogramma Toegankelijk Openbaar Vervoer MRDH 2024 - 2028'. Hierbij mensen te betrekken met en zonder functiebeperkingen (waaronder kinderen) en representatieve organisaties."

Dan wil ik het, in het verlengde van het amendement dat mevrouw Van Basten Batenburg hier net had, over participatie hebben. Ik kies de kant van de MRDH zelf, als in 'daar kan volgens ons ook nog wat gebeuren'. De MRDH staat nu nog te ver van burgers en van inwoners af. In de besluitvormingsprocessen is er te weinig ruimte en tijd voor burgerparticipatie. Ik heb al onze vaste

insprekers ROVER en Haaglanden OV aangehaald, die daar ook hartstochtelijk over kunnen klagen. Daarom dient GroenLinks het amendement in Democratische legitimiteit - een van de actieplanlijnen - vergt ook participatie: 'Besluit om een nieuw dictum punt toe te voegen en de nummering daarop aan te passen: De participatie van betrokken organisaties en inwoners bij besluiten en kaders van de MRDH te verbeteren, zodat deze groepen proactief kunnen laten weten wat zij van een voorgenomen besluit of voorstel tot nieuw beleid vinden.'

Tot slot. De heer Bom - hij was niet bij de commissievergadering, maar is er nu wel - en ik hebben een zeer gemakkelijke avond gehad in Delft als onderdeel van het opstellen van het actieplan. Dat was een stukje participatie. Daar was grote eensluidendheid over het economisch vestigingsklimaat. Ik denk dat de heer Bom zich dat ook nog kan herinneren. Er was niemand die daar echt voor ging staan, van: wat is dat nu? Dat was dan ook een van de conclusies die uit die sessie is gekomen. We zien ook dat de resultaten van de MRDH op het gebied van economisch vestigingsklimaat en de concurrentiepositie beperkt zijn. Dat blijkt ook gewoon uit de evaluatie. En laten we eerlijk zijn, economisch vestigingsklimaat is ook een beleidsveld waar al veel regionale afstemming op is. Binnen Haaglanden hebben we een groep, de provincie doet er van alles op et cetera. Het is ook een veel kleiner veld binnen de MRDH dan de openbaarvervoerconcessie. Dat maakt eigenlijk dat GroenLinks wil dat er meer gekeken waar deze twee kerntaken meer in elkaars verlengde komen te liggen. Daarom het amendement Zoek raakvlak openbaar vervoer en economisch vestigingsklimaat: 'Besluit om:

- De laatste zin van dictum I b te wijzigen: Voor de overige ambities moet een concreet uitvoeringsplan met een prioritering worden opgesteld waarbij de focus ligt op de kerntaak verbeteren van de mobiliteit, met als afgeleide kerntaak economisch vestigingsklimaat.;
- Een dictum punt toe te voegen dat stelt: De raad van Den Haag ziet graag n.a.v. de evaluatie dat bij de volgende MRDH-visie op economisch vestigingsklimaat gefocust wordt op de nexus van economisch vestigingsklimaat en openbaar vervoer. Dat wil zeggen dat het beleid van het economisch vestigingsklimaat zich focust op die plekken die met een goed ov ontsloten kunnen worden.' Dat waren de drie amendementen.

De **voorzitter**. Door de heer De Vuyst worden de volgende amendementen (I.D GL en I.F GL) voorgesteld:

Amendement I.D GL Democratische legitimiteit vergt ook participatie

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van 'Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH' (RIS321523).

Besluit om:

- Een nieuw dictum punt toe te voegen en de nummering daarop aan te passen:
 - De participatie van betrokken organisaties en inwoners bij besluiten en kaders van de MRDH te verbeteren, zodat deze groepen pro-actief kunnen laten weten wat zij van een voorgenomen besluit of voorstel tot nieuw beleid vinden.

Amendement I.F GL Zoek raakvlak openbaar vervoer en economisch vestigingsklimaat

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van 'Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH' (RIS321523).

Besluit om:

- De laatste zin van dictum I b te wijzigen:

- Voor de overige ambities moet een concreet uitvoeringsplan met een prioritering worden opgesteld waarbij de focus ligt op de kerntaak verbeteren van de mobiliteit, met als afgeleide kerntaak economisch vestigingsklimaat;
- Een dictum punt toe te voegen dat stelt:
 - De raad van Den Haag ziet graag n.a.v. de evaluatie dat bij de volgende MRDH visie op economisch vestigingsklimaat gefocust wordt op de nexus van economisch vestigingsklimaat en openbaar vervoer; d.w.z. dat het beleid van het economisch vestigingsklimaat zich focust op die plekken die met een goed OV-systeem ontsloten worden.

De **voorzitter**. Door de heer De Vuyst, daartoe gesteund door mevrouw Bos, wordt het volgende amendement (I.E GL) voorgesteld:

Amendement I.E GL Toegankelijk Openbaar Vervoer

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van 'Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH' (RIS321523).

Besluit om:

- Een nieuw dictum, I e, te voegen:
 - Het beleid rondom toegankelijkheid te evalueren, zoals vastgelegd in het MRDH 'Beleidskader Toegankelijk Openbaar Vervoer 2024' en het 'Uitvoeringsprogramma Toegankelijk Openbaar Vervoer MRDH 2024 – 2028'. Hierbij mensen te betrekken met en zonder functiebeperkingen (waaronder kinderen) en representatieve organisaties.

De amendementen maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Leonie Gerritsen (PvdD). Voorzitter. Mijn fractie kan zich wel vinden in grote delen van de zienswijze. Het is echt belangrijk dat de MRDH zich door blijft ontwikkelen. Ik zou mezelf niet per se een slachtoffer noemen, maar het was wel hard werken daar. De invloed van de gemeente moet versterkt en verduidelijkt worden. We hopen dat de vele onderzoeken en evaluaties die er liggen nu genoeg inzicht hebben gegeven om dit te bewerkstelligen. De Partij voor de Dieren heeft nog wel iets toe te voegen, naast dat we een aantal amendementen van collega's gaan steunen. Dat betreft meer aandacht voor de behoeften van scholieren en studenten. De MRDH is wel van plan om samen te werken met kennisinstellingen, maar om echt goed in kaart te brengen waar deze doelgroep behoefte aan heeft, ook in de toekomst, moet hier specifiek onderzoek naar gedaan worden. Vandaar het volgende amendement: 'Besluit om de volgende tekst aan het dictum toe te voegen: I. e. om in het kader van de op te stellen Mobiliteitsvisie zorgvuldig in kaart te brengen wat de behoeften van scholieren en studenten zijn en daarbij rekening te houden met de ontwikkelingen binnen universiteiten, beroepsonderwijs en scholen, bereikbaarheid van stageplekken en de behoefte en bereikbaarheid van studentenhuysvesting.'

Tot slot een oproep aan de wethouder om nog dit jaar met een opzet voor de position paper te komen, zodat we daar als raad mee aan de slag kunnen. Graag een reactie.

De **voorzitter**. Door mevrouw Gerritsen wordt het volgende amendement (I.G PvdD) voorgesteld:

Amendement I.G PvdD Breng toekomstige OV behoeften scholieren en studenten in kaart

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH (RIS321523).

Besluit om de volgende tekst aan het dictum toe te voegen:

- **I. e. om in het kader van de op te stellen Mobiliteitsvisie zorgvuldig in kaart te brengen wat de behoeften van scholieren en studenten zijn en daarbij rekening te houden met de ontwikkelingen binnen universiteiten, beroepsonderwijs en scholen, bereikbaarheid van stageplekken en de behoefte en bereikbaarheid van studentenhuisvesting.**

Het amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. De SP is niet tegen regionale samenwerking, maar het gebrek aan democratische legitimiteit van de metropoolregio blijft voor ons een heikel punt. Het is geen geheim dat we al langer pleiten voor het schrappen van de economische taak van de MRDH. Het actieplan dat wij als raad moeten omarmen met de voorliggende zienswijze gaat juist uit van een verdere versterking van de MRDH en de focus op grote economische icoonprojecten. Ook de grote stem die het bedrijfsleven volgens het actieplan moet krijgen bij het opstellen van de mobiliteitsvisie, roept bij ons vragen op. Wij vragen ons daarnaast af of het voorgestelde participatiebeleid daadwerkelijk een oplossing zal zijn voor het gebrek aan democratische legitimiteit.

Aangezien deze zienswijze begint met de zin dat wij moeten instemmen met het actieplan, trekt mijn fractie de conclusie dat wij het beter zouden vinden om niet met deze zienswijze in te stemmen. Maar we zullen wel alle amendementen steunen die tot verbetering van de zienswijze leiden in onze ogen.

De **voorzitter**. Ik wens de gasten die vertrekken, een fijne avond toe. Dank dat u er was en wellicht tot ziens. We gaan luisteren naar de burgemeester.

De heer **Van Zanen**. Voorzitter. Een paar zinnen over die regionale samenwerking. Ik denk dat het verstandig is dat je als grote stad, samen met Rotterdam, vormen vindt en onderhoudt die deze samenwerking mogelijk maken. We moeten voor de inhoud gaan en voor wat het oplevert. Ik vond het in ieder geval heel prettig en heel plezierig dat ik samen met die andere vervoersregio kon strijden - ik weet nog niet of het helemaal gaat lukken - tegen de bezuinigingen op het openbaar vervoer. Je staat als Den Haag toch een stuk sterker als je dat samen met Amsterdam kan doen, in ons geval in de MRDH. Ik denk ook dat het verstandig is om steeds de momenten te gebruiken om niet alleen met Rotterdam maar vooral ook met de gemeenten die ons omringen, te spreken en afspraken te maken. Bovendien is de wet de wet. Dat zeg ik tegen alle collega's die overigens heel principieel kiezen voor 'dan maar de provincie', en dat zijn meerdere partijen in deze raad, heb ik in de commissie gemerkt. We hebben destijds voor de vervoersregio gevochten. Er zijn andere regio's in den lande die jaloers op ons zouden zijn, die zich kapot gevochten hebben om vervoersregio te mogen worden. Dus ik zeg nog maar een keer namens het college: let wel op wat we doen, laten we eruit halen wat erin zit en het is niet alleen maar kommer en kwel.

De tweede algemene opmerking namens het college is toch - ik hoopte dat mevrouw Gerritsen daar iets over ging zeggen - dat in de vier jaar dat ik hier nu ben, het ook steeds zo is geweest dat de inzet van ons, zowel ambtelijk als van de bestuurders en de raadsleden, loont aan het eind. Kijk naar dit proces. Dit is de tweede fase van die evaluatie. Daar gaat een heel traject aan vooraf. Nu pas bij de zienswijze komen er opmerkingen - die ik netjes ook zal bespreken en waarmee ik het voor een deel ook gewoon eens ben, hoor, daar gaat het niet om. Maar we hadden van onze positie wel gebruik kunnen maken. De dingen die destijds zijn ingebracht - denk aan de democratische legitimatie, kijk ook nu naar het actieplan - zijn letterlijk overgenomen. De aandacht voor de duurzame ontwikkeling, ook van de MRDH-organisatie zelf, is letterlijk overgenomen. Dus ik doe echt een oproep aan de gemeenteraad om gebruik te maken van je positie, want die heb je. Er zijn zes of zeven momenten dat we aan de voorkant hadden kunnen zeggen: denk daar en daar en daar aan. Dat kan nu ook. Het kan ook allemaal. Helemaal geen punt, want we hebben nu de zienswijze. Dus u staat volledig in uw recht. Bovendien gaan we ook nog over het actieplan spreken. Daar gaat het helemaal niet om. Alleen, je hebt aan de voorkant heel veel invloed en eigenlijk meer invloed, want nu, ja, het eind van de wedstrijd komt in zicht. Iedereen heeft zijn plasje al gedaan. Als je dan nog een keer je vinger opsteekt, is dat gewoon minder effectief. Als we daar als college of als ambtelijke organisatie iets aan

moeten doen - want u heeft het natuurlijk ook druk; ik snap het allemaal, het kost allemaal tijd - dan zijn wij, ik kijk ook naar mijn collega's in de MRDH, wethouder Kapteijns en wethouder Bruines, graag bereid om daarin te faciliteren. Ik was er ook van overtuigd, ik ben er ook van overtuigd dat dat zo is.

Ik zal de drie voorstellen die ingediend zijn, bespreken en van een commentaar voorzien. Het tweede amendement van de VVD heet Participatie waar het hoort. Dat zou ik aan het oordeel van de raad willen laten. De uitwerking van de participatie moet nog vorm krijgen. Dat staat opgenomen in het actieplan. Dat gaat in de komende tijd nog worden uitgewerkt. Daar heeft u dus ook nog invloed op. Als u dit amendement aanneemt, dan is dit de inzet van Den Haag. U gaat over de zienswijze. We hebben een voorstel gedaan en het kan. Het is wel zo dat ik ook wel begrip heb voor degenen die zeggen dat dit wel een regionale component heeft. Als je het allemaal voor jezelf gaat zitten doen, dan hoop ik ten minste - maar dat gaat dan in tweede termijn gebeuren - dat je ook de MRDH uitdaagt om te garanderen dat die coördinatievorm dan wel gebeurt; oordeel raad.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik denk, of weet eigenlijk wel zeker, dat er zo dadelijk een amendement wordt rondgestuurd met een paar woorden extra erin. Daarin komt te staan: 'MRDH dient besluitvormingsprocessen aan te passen om gemeenteraden in staat te stellen om de participatie goed vorm te geven en heeft hierin een coördinerende en faciliterende rol.' Dus dat wordt toegevoegd. Ik stuur dat even rond, zodat iedereen het heeft.

De **voorzitter**. Amendement I.B VVD is in die zin gewijzigd, dat het thans komt te luiden:

Amendement I.B VVD participatie waar het hoort (gewijzigd)

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH.

Besluit:

- Dictum I. d. als volgt te wijzigen:
 - ~~het afstemmen van de vormgeving van participatie met de participatieverordening van de gemeente Den Haag en het inzichtelijk maken van verantwoordelijkheden en rolverdeling~~

participatie dient te verlopen via de gemeenten die het betreft, hiervoor dient ruimte te worden gecreëerd in het besluitvormingsprocessen van de MRDH.
- En de zienswijze als volgt aan te passen:
 - Hierbij is het wenselijk als de MRDH een financiële meerjarenstrategie ontwikkelt voor de komende 20 jaar, waarbij grote keuzen, zoals automatische metro, toekomst Krakeling, ZoRo-lijn en verlengen tramtunnel Grote Marktstraat worden geprogrammeerd. Ten slotte **zijn we ten sterkste tegen de voorgenomen invulling van de** ~~willen we opmerken bij actielijn Participatie van het actieplan. dat deze moet relateren aan de participatieverordening van de gemeente Den Haag. Ook moet duidelijk zijn welke partij welke verantwoordelijkheid bij participatie heeft. En bewoners moeten ook kunnen snappen hoe de participatie is vormgegeven.~~ **Alle participatie dient te verlopen via de deelnemende gemeenten, zodat inwoners en ondernemers via vertrouwde kanalen hun mening kunnen geven en de gemeenteraad, als directe democratische vertegenwoordiging, deze inbreng kan meewegen in zijn zienswijze aan en handelen naar de MRDH. De MRDH dient besluitvormingsprocessen aan te passen om gemeenteraden in staat te stellen om de participatie goed vorm te geven en heeft hierin een coördinerende en faciliterende rol. De actielijn participatie moet uitsluitend hierop worden gericht. Tijdigheid van aanlevering van stukken is hierbij een belangrijk aandachtspunt.**

Het gewijzigd amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De heer **Van Zanen**. Bedankt, dat maakt het nog positiever dan ik eerst al zei.

Het derde amendement van de VVD, het tweede dat ik bespreek, heet Ga voor een kleine en doelgerichte MRDH. Ik zou in ieder geval willen voorstellen om aan de zienswijze de volgende zin toe te voegen: 'Den Haag vraagt nadrukkelijk aandacht voor de efficiëntie, effectiviteit en transparantie van de MRDH-organisatie.' Dat lijkt me sowieso goed. Maar als je kijkt naar de feiten en cijfers, dan zie je dat de MRDH lean and mean is as such, ook niet is toegenomen, maar is afgenomen. De inhuur is wel gestegen. Maar het is een kleine organisatie. Het college vindt, en dat geldt ook voor mij, dat je uit de rapporten en de evaluaties ook kunt lezen: het is een heel kleine organisatie en toch doet ze verrassend veel en goed werk. Ik weet dus niet hoeveel er nog uit is te halen. In algemene zin moet je efficiency, effectiviteit en transparantie zeker noemen. Maar nu al ervan uitgaan dat het kleiner moet worden? Ik weet dat de VVD in haar bijdrage in het commissiedebat - het is overigens niet wettelijk geregeld, we kunnen dat zelf besluiten; het hoeft niet, maar we hebben het destijds wel besloten - zich afvroeg of het efficiënt is wat er in de economische hoek gebeurt. Dat kun je vinden, maar daar is het college het niet mee eens. Waarom niet? Omdat wij nog steeds vinden, als je het hebt over mobiliteit in brede zin, dat het een gemiste kans is als je van die samenwerking in de MRDH niet gebruik maakt om meteen ook het economische aspect erbij te betrekken. Dat doen we niet groots en meeslepend. Dat doen we met heel beperkte inzet. Dus dit amendement ontraad ik, omdat het ook uitgaat van kleiner.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik hoor de burgemeester voor een gedeelte reageren op dingen die ik niet heb gezegd en die ook niet het amendement staan. Het is misschien belangrijk om dat dan niet te betrekken bij de appreciatie, waar hij uiteraard verder geheel over gaat. Maar er staat geen woord in dat we moeten stoppen met de economische samenwerking. Er staat alleen dat de MRDH zich moet richten op kerntaken. Die heb ik met dit amendement niet willen aanpassen.

De heer **Van Zanen**. Dat is mooi, maar ik blijf nog steeds bij mijn appreciatie ontraden, omdat er staat 'kleiner'.

Voorzitter. Het amendement van GroenLinks, van meneer De Vuyst, heet Democratische legitimiteit vergt ook participatie. Daar zeg ik ook van namens het college 'oordeel raad'. Het sluit aan bij het actieplan en kan worden meegenomen bij het uitwerken van het participatiebeleid. Dit kan mooi worden opgenomen als inzet ook vanuit Den Haag in deze zienswijze en bij de discussie over de uitwerking van het participatiebeleid.

De **voorzitter**. We hadden net geconstateerd dat er wat met het beeld was. Dat loopt niet helemaal lekker. Het zoomt heel ver uit als een van de raadsleden het woord heeft. We komen niet helemaal direct in beeld. Als we dat wel willen, zullen we het systeem opnieuw moeten opstarten. Dat vergt best veel tijd. We hebben er dus voor gekozen om het gewoon even te houden zoals het nu is. Het beeld doet het gewoon, het werkt gewoon, iedereen kan het volgen, maar dan weet u dat dat aan de hand is. Binnenkort is dat allemaal verholpen. Dan hebben we allemaal mooi nieuw materiaal. Dat gezegd hebbende, de wethouder is klaar voor de beantwoording. Wethouder Kapteijns, het woord is aan u.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Ik reageer op drie amendementen die betrekking hebben op de vervoersautoriteit. Amendement I.C van de VVD heeft Sociale veiligheid mag geen sluitpost zijn. Sociale veiligheid is inderdaad een kerntaak van de MRDH. Er gaat ieder jaar € 22 mln. van de MRDH naar HTM om dat te organiseren. Het college ziet het als ondersteuning van de ingezette lijn om daar in deze zienswijze nogmaals aandacht voor te vragen. Dit amendement kan ik dus als oordeel raad appreciëren namens het college.

Het amendement I.E van GroenLinks heet Toegankelijk Openbaar Vervoer. Dit is in lijn met hoe het college nadenkt over toegankelijkheid. Om daar extra aandacht voor te hebben en daar in het kader van de inflatie van de gemeenschappelijke regeling hier nog eens extra aandacht voor te vragen, is ondersteuning van beleid. Dus dit kan het college ook aan de raad laten.

Dan heb ik ten slotte I.G van de Partij voor de Dieren, Breng toekomstige ov-behoefte scholieren en studenten in kaart. Die is ietsje ingewikkelder. Allereerst omdat de mobiliteitsvisie al best wel ver in de pijplijn zit. Deze komt in ieder geval ruim voor de zomer ter bespreking naar uw raad toe. Als het gaat om toekomstige ontwikkelingen, bijvoorbeeld als het gaat om studenten, dan is dat eigenlijk de taak die de vervoerder heeft. Vervoerders passen hun aanbod aan de vraag aan. Ze doen ook onderzoek om te kijken waar de vraag zit. Daar spelen onderwijsinstellingen natuurlijk een grote rol bij, sowieso als het gaat om bereikbaarheid. Dan zijn kennisinstellingen en locaties waar studenten gehuisvest zijn natuurlijk heel erg in beeld als het gaat om nieuwe haltes en nieuwe lijnen. Dus zowel procedureel als inhoudelijk is het college hier wat minder enthousiast over. Ik zou dit amendement dus graag willen ontraden.

Er was net nog een vraag gesteld over de position paper. Misschien om dat toch nog even te verduidelijken: het college heeft aangegeven, ook in de commissie, dat we daar ondersteuning aan willen geven. Het initiatief is aan uw raad. Dus als er een vraag komt vanuit uw raad, dan zal het college daarbij helpen. Maar om nu nog dit jaar een opzet te vragen, is een beetje de omgekeerde gang van zaken.

Peter Mekers (D66). Bij dezen dan het verzoek om ons daarbij te helpen.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Daar is het college van harte toe bereid.

Wethouder **Bruines** (D66). Voorzitter. Het amendement van de heer De Vuyst van GroenLinks gaat over de relatie tussen de vervoersautoriteit en het economisch vestigingsklimaat. Het is natuurlijk een onomstreden feit dat een goed openbaar vervoer, een goede bereikbaarheid een van de belangrijkste vestigingsvoorwaarden is voor economische ontwikkeling, voor bedrijven om zich hier te vestigen, en voor mensen die naar hun werk kunnen. In die zin is die samenhang er dus wel degelijk. Dat is ook een van de redenen geweest om juist ook dat economisch vestigingsklimaat, die economische ontwikkeling als onderdeel mee te nemen in de MRDH-samenwerking. In die zin zijn we het, denk ik, eens.

Maar dit amendement vraagt dat de keuzes en de stappen die wij maken ter verbetering van het economisch vestigingsklimaat volgend moeten zijn op de ontwikkelingen van het openbaar vervoer. Dat vindt het college ingewikkeld. Ik zou er ook niet voor zijn. Natuurlijk hangt het economisch vestigingsklimaat samen met het openbaar vervoer, maar ook met een aantal andere dingen. Als je kijkt naar wat er de afgelopen jaren gebeurd is, dan gaat het over verbetering van de samenwerking tussen gemeenten, elkaar beter kennen, ook weten wat er aan economische activiteit in welke regio en welk onderdeel van de MRDH gebeurt. Het is wat minder tastbaar en wat minder eenduidig dan een buslijn, een tramlijn of het aantal reizigers, maar dat heeft wel degelijk een grote verbetering opgeleverd. We hebben met het investeren in een aantal campussen waarin regionale onderwijsinstellingen met bedrijvigheid samenwerken ook heel veel landelijk geld uit het Groeifonds los weten te krijgen. Er is op het gebied van ondersteuning in cyberveerbaarheid stappen gezet. De samenwerking via de gemeenten heeft er wel degelijk voor gezorgd dat er echt wel stappen in het vestigingsklimaat en de samenwerking zijn gezet.

Maar ik zie ook heel goed dat er in het Berenschotrapport kritische noten staan of in ieder geval zorgen worden geuit over de concreetheid daarvan. U ziet ook in het actieplan dat we daar echt stappen in willen nemen. Op dit moment wordt er gewerkt aan een strategische agenda om daaraan tegemoet te komen, om te kijken op welke punten, op wat voor manier de meerwaarde van die samenwerking zichtbaar kan worden gemaakt. Ik ben het daar ook mee eens. Ik zeg hier ook heel graag toe dat ik met u het gesprek aan wil gaan of we met elkaar op de goede route zijn, wat het betekent voor Den Haag en voor de regio. Dat gesprek voeren we te weinig met elkaar. Dat is een tijdje wat beter gegaan. Toen hadden we elke maandag een bijeenkomstje. Dat is weer een beetje weggezakt. Dat vind ik jammer, want het gaat wel ergens over. Maar ik zeg toe dat ik mijn best ervoor zal doen. Maar de inhoud van dit amendement, waarin staat dat economie niet meer is dan het volgen van de bereikbaarheid, vind ik echt te beperkt. Ik zou het daarom zeer willen ontraden.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Het is goed om te horen dat ook de wethouder heeft gelezen in de Berenschotevaluatie dat het eigenlijk gewoon weinig tastbaar is. Dan druk ik nog zacht uit wat

Berenschot zegt over de resultaten van al het geld dat al gestopt is in het economisch vestigingsklimaat. Ik hoorde net van de SP, maar ook van anderen in de commissie, dat ze daar veel zorgen over hebben. Wat is dat dan? Het is niet, zoals de burgemeester net zei, een wettelijke taak die wij hebben. Het voelt aan als een schot hagel dat daar wordt gedaan. Ook als je de evaluatie leest: waarom zou de MRDH iets met innovatie moeten doen? We zitten zelf in het InnovationQuarter. De provincie doet het, wij doen het. Het teruggaan en de vraag stellen wat nu echt hetgeen is wat alleen MRDH kan, is eigenlijk wat ik misschien echt wel zou willen op dit vlak.

Wethouder **Bruines** (D66). Die vraag begrijp ik heel goed. Er wordt natuurlijk ook binnen de hele regio Zuid-Holland samengewerkt tussen gemeenten, binnen Haaglanden wordt er samengewerkt en ook in de Rotterdamse regio. Maar toen de MRDH is opgericht waren er rapporten gemaakt door onder andere de OESO. Daar is uitgekomen: wij zitten in een provincie, wat natuurlijk een gekke provincie is, met twee grote steden, vlak bij elkaar, met een heel ander economisch profiel. Er is toen ook gekeken naar het Daily Urban System: wie gaat wanneer waarnaartoe op een dag? Daar is toen de conclusie van geweest dat als je de samenwerking verbetert, de bereikbaarheid over en weer vergroot en ook de kennis van elkaar, er veel meer potentie voor economische ontwikkeling en economische groei ligt dan waar we op dat moment gebruik van hebben gemaakt. Dat is de reden waarom we daarmee van start zijn gegaan. Ik ben direct met u eens dat er echt nog wel stappen te zetten zijn in de verfijning, ook van de verslaglegging daarvan en van de inzichten en het zo SMART mogelijk maken van resultaten. Daar heb ik net van gezegd dat ik me daar graag voor blijf inspannen. Dat geeft het Berenschotrapport ook aan en daar gaat het actieprogramma ook op in. Maar het amendement dat voorligt, beperkt de mogelijkheden om dat te gaan doen. Dat zou ik heel erg jammer vinden.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Mijn vertrekpunt is net wat anders. Dat is wel vaker bij gemeenschappelijke regelingen. We hebben daar ook een hele evaluatie van gehad et cetera. U noemt een aantal dingen die de MRDH kán doen. Maar de vraag is: moeten ze die ook doen of kunnen ze ook zonder gemeenschappelijke regeling? Kunnen Rotterdam en Den Haag en alles wat daar tussenin zit afstemmen zonder dat de MRDH daar als een clubje bij zit? Ik vind dat we terug moeten gaan naar die vraag. Wat moet echt in de gemeenschappelijke regeling? Die concessie staat buiten kijf. Op het punt van het economisch vestigingsklimaat ben ik daar niet van overtuigd.

Wethouder **Bruines** (D66). Wat nu heel raar is aan wat de heer De Vuyst zegt is: 23 gemeenten werken samen en komen elke paar weken bij elkaar om over allerlei onderwerpen te spreken, en 'dan zit de MRDH als gemeenschappelijke regeling erbij'. Nee, dat zijn wij zelf. Die 23 gemeenten spreken daar met elkaar en hebben een ambtelijke ondersteuning, ieder vanuit de eigen gemeente, en er is een aantal mensen die dat voor de gemeenschappelijkheid een beetje bij elkaar houden, coördineren en proberen samen te vatten. Ik vind het heel prettig dat je daar juist een plek voor hebt, ook een geformaliseerd moment voor hebt om die samenwerking gestalte te geven. Want als je elke keer maar gaat kijken met wie je gaat spreken of iemand zegt 'er zit nu niets voor mij in, dus ik doe even niet mee', dan gaat het niet werken. Het is een lichte vorm van gemeenschappelijke regeling waarin gemeenten met elkaar - wij, met elkaar, alle wethouders Economie zitten daar - bespreken: goh, wat zien wij nou? Af en toe nodigen we eens mensen van buiten uit om daar hun licht op te laten schijnen. We praten met InnovationQuarter over de regionale ontwikkeling en dan kijken we wat welke gemeente kan doen. Dan zegt iemand: dan doe ik ook mee, want dan kunnen we samen iets doen. Dat is ongeveer hoe het gaat; ik zeg het even heel simpel in mijn eigen woorden. Dat heeft wel degelijk meerwaarde.

Maar ik snap wel dat u wil kunnen zien waar die meerwaarde dan in zit. Dat is aanvullend op de provincie, die vaak aan de MRDH vraagt of zij als vervoersregio, als economische samenwerkingsregio willen reageren op de dingen die zij doet, bijvoorbeeld met de kantorenstrategie of de bedrijfsterreinenstrategie. Het zit elkaar niet in de weg. Er zijn ook goede afspraken over, over wat er bijvoorbeeld in de Economic Board Zuid-Holland gebeurt. Daar zitten dan ook nog het bedrijfsleven en de kennisinstellingen in. Dus dat zit meer in de triple helix. Dit is echt de publieke poot ervan. Dus ik zie de meerwaarde nog steeds, met alle kritiekpunten die je kan hebben en die ik ook gelezen heb in het rapport. Daar moeten we aan blijven werken.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst voor de derde maal. De interrupties mogen iets korter en de antwoorden ook.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dat snap ik allebei, voorzitter. Maar waar de wethouder nu niet op antwoordt, is de vraag die ik stelde: waarom de gemeenschappelijke regeling hiervoor inzetten? Want al die meerwaarde kan er ook allemaal zijn in de andere samenwerkingsverbanden. We hebben net gehoord over de democratische legitimiteit en over het feit dat we als gemeenteraad verder op afstand komen. Daar komt nog een evaluatie bovenop. Dan krijgen wij eigenlijk niet aangetoond waarom wij hiermee zouden moeten continueren. Daar zit de uitdaging die ik aan de wethouder zou willen doen.

Wethouder **Bruines** (D66). Dan gaat de discussie van 'wat zijn de opdrachten voor de komende tijd in het kader van de zienswijze' naar 'wat is het nut en de noodzaak van gemeenschappelijke regelingen'. Ik weet dat dit voor de heer De Vuyst een principieel punt is. We spreken er vaak over. Als de voorzitter mij vraagt om kort te zijn, dan wordt dat wel lastig als we die discussie nu moeten gaan voeren met elkaar. Maar laat ik het zo zeggen: een gemeenschappelijke regeling is in dit geval wat mij betreft niet meer dan dat je met een aantal gemeenten een formele samenwerking afsprekt om met elkaar dingen te doen. De regeling die je dan doet is dat je met elkaar een handtekening zet onder: we doen het samen. Ik denk dat meneer De Vuyst het soms groter en ingewikkelder wil maken dan noodzakelijk.

De **voorzitter**. Mevrouw Gerritsen heeft een punt van orde.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik houd mijn amendement aan en ga dit op een later moment op een andere manier indienen.

De **voorzitter**. Aangezien amendement I.G PvdD is ingetrokken, maakt het geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. We stemmen aan het einde van de vergadering.

Aan de orde is:

J. Voorstel van het college inzake Cofinanciering en besteding Rijksmiddelen voor het verbeteren, isoleren en onderhouden van woningen in de stad (RIS321219).

De beraadslaging wordt geopend.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Hart voor Den Haag is voorstander van het isoleren en verbeteren van woningen.

De **voorzitter**. U bent keurig binnen de minuut gebleven die u van uw fractie gekregen had, hartstikke mooi!

Noud Dumoulin (VVD). Voorzitter. Het is een beetje improviseren, want het ging iets sneller dan gedacht. Ik dacht 'de heer Dubbelaar gaat een heel betoog houden, dus ik kan mijn inbreng nog schrijven', maar dan maar zo.

Voorzitter. Isoleren en energiebesparing zijn goed voor het comfort van je huis en een lagere energierekening. In andere woorden, dat is wel groen en niet gek; je kan altijd terugvallen op de klassiekers, natuurlijk, als je het niet meer weet. De Haagse VVD vindt het wel jammer om te constateren dat er nog steeds wijken zijn die niet de aandacht krijgen die soms nodig is om stappen te zetten. Dat is natuurlijk wel wat gek. Sommige buurten en initiatieven staan echt te popelen om

vooruit te gaan, maar kunnen een extra zetje gebruiken om echt te versnellen. Isolatie en andere vormen van energiebesparing zijn een opgave voor de hele stad. Het liefst zien wij de aandacht dan ook beter verdeeld over de hele stad. Om de blik van het college te verbreden, vraagt de Haagse VVD aandacht voor de zogenaamde gele wijken, waar nog een wereld te winnen is en de wil groot. Daarvoor dienen wij de motie Help geel groen te worden in, met als dictum: verzoekt het college met buurtinitiatieven in 'gele wijken' om tafel te gaan om te onderzoeken wat nodig is om ook daar stappen te zetten om te verduurzamen; uiterlijk Q3 2025 de raad te rapporteren over de uitkomsten van deze gesprekken, hoe de initiatieven ondersteund kunnen worden en hoe de reserve 'Duurzaamheid en Energietransitie' daarvoor kan worden ingezet. Deze motie is medeondertekend door mevrouw De Groot van het CDA en de heer Assad van D66.

Joren Noorlander (D66). Ik vroeg mij af wat het standpunt van de VVD is ten opzichte van het raadsvoorstel. Want in de commissie was de VVD best wel tegen. Ik vroeg mij af hoe ze er nu in zitten.

Noud Dumoulin (VVD). Ik heb erg duidelijk onze bedenkingen bij dit voorstel duidelijk gemaakt. Laat ik vooropstellen dat het rijksgeld hartstikke welkom is natuurlijk. We hadden het liever uit een andere pot gehad. Dat heb ik daar ook gezegd. Ik heb ook geconstateerd dat er in de commissie weinig draagvlak was voor het voorstel dat we daar opperden. Dan gaan wij niet in de weg liggen van die € 29 mln. aan rijksgeld die we kunnen krijgen.

Joren Noorlander (D66). Een van de argumenten van meneer Dumoulin was toen dat de dekking niet helemaal klopte en dat het geld niet gehaald mocht worden uit de Eneco-middelen voor sociale woningbouw. Nu zegt de VVD eigenlijk: dat is wel voldoende om in te kunnen stemmen met het voorstel. Heb ik dat dan zo goed begrepen?

Noud Dumoulin (VVD). Verduurzamingsgeld is wat ons betreft het liefst beschikbaar voor de hele stad, voor Hagenaars in heel de stad. Het is een stadsbrede opgave. Wat ik net ook al zei: er is weinig draagvlak om die dekking te veranderen, zoals wij voorstelden in de commissie. Dus dan gaan wij nu ook niet voor die € 29 mln. liggen.

De **voorzitter**. Meneer Noorlander, voor de derde maal.

Joren Noorlander (D66). Ik ben blij, als ik meneer Dumoulin goed interpreteer, dat de VVD ook voor dit voorstel gaat stemmen, want dan hebben we gewoon breed draagvlak vanuit de hele raad. Dat is een goed signaal naar alle kwetsbare wijken die deze verduurzaming zo ontzettend nodig hebben. Met de motie van de VVD misschien extra erbij zeggen we: de hele stad nemen we natuurlijk ook mee. Dus ik hoop dat ik meneer Dumoulin zo goed geïnterpreteerd heb.

Noud Dumoulin (VVD). Dat klopt.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Ik was benieuwd waarom u alleen aandacht vraagt voor de gele wijken.

Noud Dumoulin (VVD). Wij zien een grote aandacht van het college voor andere wijken dan de gele wijken, we zien dat daar heel veel potentie is en we zien dat daar heel veel wil is om te gaan. Maar we krijgen ook wel vaak te horen dat ze de gemeente soms missen als partner. Ze zouden meer willen en ook sneller vooruit kunnen. We staan het liefst voor stadsbrede regelingen, maar ik denk dat die gele wijken een goede doelgroep zijn om de blik naar te verbreden.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). De reden dat ik ernaar vraag is dat ik echt heb moeten zoeken naar die gele wijken. Ik begrijp dat het iets is wat in de commissie Leefomgeving vaker voorbijkomt. Ik zit regelmatig in de commissie Ruimte. Ik kende de gele wijken niet. Maar als ik daarnaar kijk, dan denk ik ook dat we kansen laten liggen. Bent u dat met mij eens?

Noud Dumoulin (VVD). Die vraag moet u misschien verduidelijken. De strekking van de motie is om kansen in die gele wijken te verzilveren. Dus ik weet niet of u nu goed begrijp, maar dat is in ieder geval het idee van de motie.

De **voorzitter**. Meneer Dubbelaar, derde maal.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Maar de wijken die niet geel zijn, zijn dan dus uitgesloten. Als ik naar het kaartje kijk, dan zou ik het jammer vinden als het er net buiten valt. Maar ik begrijp dat u dat anders ziet.

Noud Dumoulin (VVD). Wij zien, en daar is het voorliggende voorstel ook een goed voorbeeld van, dat er heel veel aandacht en geld gaan naar heel veel van die andere wijken. Waar wij tegen aanlopen als wij in die gele wijken zijn en met initiatieven praten, is dat zij ook wel dat steuntje in de rug zouden kunnen gebruiken om echt stappen te zetten op het gebied van isoleren en andere energiebesparende maatregelen. Dat proberen we met die motie in gang te krijgen.

Vincent Thepass (GroenLinks). De VVD heeft het over gele wijken. In het voorstel gaat onder andere meer dan € 10 mln. naar Laak. Dat is een gele wijk. Waar zit de klacht van de VVD precies?

Noud Dumoulin (VVD). Sorry, waar zit wat van de VVD precies?

De **voorzitter**. Meneer Thepass mag het nog even verduidelijken.

Vincent Thepass (GroenLinks). Laak is een van de gele wijken. Daar wordt nu juist met dit voorstel in geïnvesteerd. Dus doet dit collegevoorstel dan niet juist precies waar de VVD om vraagt?

Noud Dumoulin (VVD). De Vogelwijk is ook een gele wijk, Statenkwartier ook, Benoordenhout ook, Bezuidenhout ook. Laak is er inderdaad één, maar al die andere wijken worden niet meegenomen in dit voorstel. Dus dit verbreedt die blik van het college. Dus om te zeggen 'Laak is geel en dus is geel Laak', gaat te snel voor mij.

Vincent Thepass (GroenLinks). Het gaat dus niet per se om de gele wijken, zoals de motie lijkt te impliceren. Het gaat er vooral om dat we ons niet te veel mogen focussen op de plekken waar economisch gezien die hulp het meest nodig is. Zo begrijp ik het dan.

Noud Dumoulin (VVD). Nee, daar gaat het niet om. Volgens mij heb ik ook net verduidelijkt in een debatje met de heer Noorlander dat wij voor het voorstel zullen stemmen. Ik weet dus niet precies waar de heer Thepass dit vandaan haalt, maar nee, dat is niet de strekking van mijn verhaal.

Hinke de Groot (CDA). Is de motie niet juist ingestoken om de gele wijken te helpen, omdat daar ook de meeste duurzaamheidswinst kan worden behaald? Daarmee kunnen we alle gele wijken meenemen en bijdragen aan de duurzaamheidsopgave. Is de VVD het daarmee eens?

Noud Dumoulin (VVD). Ja, daar is de VVD het zeker mee eens.

De **voorzitter**. Door de heer Dumoulin, daartoe gesteund door mevrouw De Groot en de heer Assad, wordt de volgende motie (J.1 VVD) ingediend:

Motie J.1 VVD Help geel groen te worden

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van 'Voorstel van het college inzake Cofinanciering en besteding Rijksmiddelen voor het verbeteren, isoleren en onderhouden van woningen in de stad':

Constaterende dat:

- een groot deel van de Enecoreserve ‘Duurzaamheid en Energietransitie’ al is uitgegeven en geormerkt voor komende jaren;
- met het voorstel van het college een substantieel deel van deze resterende Enecomiddelen voor duurzaamheid wordt besteed voor de (co)financiering voor verduurzamingsmaatregelen in een select deel van de stad.

Van mening dat:

- Hagenaars in heel de stad hun woningen willen isoleren of op een andere manier willen verduurzamen, maar hierin tegen verschillende obstakels aanlopen;
- een verschil in aandacht lijkt te bestaan waardoor Hagenaars en duurzaamheidsinitiatieven in met name ‘gele wijken’ onvoldoende gehoord, gezien en ondersteund worden door de gemeente bij de zorgen, vragen en behoeften die zij hebben.

Verzoekt het college:

- met buurtinitiatieven in ‘gele wijken’ om tafel te gaan om te onderzoeken wat nodig is om ook daar stappen te zetten om te verduurzamen;
- uiterlijk Q3 2025 de raad te rapporteren over de uitkomsten van deze gesprekken, hoe de initiatieven ondersteund kunnen worden en hoe de reserve ‘Duurzaamheid en Energietransitie’ daarvoor kan worden ingezet.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Dank voor de brede steun, ook vanuit de oppositie, voor het isoleren van woningen in de stad. Dat is namelijk heel erg belangrijk. Er is een motie ingediend. Die vindt het college toch een beetje ingewikkeld, want bij de overwegingen staat een soort van aanname dat we in die gele wijken onvoldoende aanbod zouden hebben. Daar wil het college zich toch tegen verzetten. Het is namelijk heel belangrijk dat iedereen in de stad voldoende aanbod krijgt en dat is ook het geval. Dus de suggestie dat sommige delen van de stad dat niet zouden krijgen, vind ik toch heel vervelend. Wij bieden iedereen een concreet handelingsperspectief. We hebben een heel groot aanbod. We hebben veel contact, ook juist met bewonersinitiatieven in de wijken die net door de heer Dumoulin genoemd werden. Signalen dat die bewonersinitiatieven onvoldoende steun zouden ervaren, zijn mij in ieder geval niet bekend.

Wat nu voorligt is de cofinanciering van het Volkshuisvestingsfonds en het Nationaal Isolatieprogramma. Daar zitten landelijke eisen aan waar we dat geld aan mogen uitgeven. Waar het kan, doen we dat stadsbreed. De NIP-gelden zetten we voor een deel stadsbreed in. Er werd al even gerefereerd aan Laak, waar we flink aan de bak gaan met die aanpak stadsrenovatie, met deze middelen, en dat dit ook een gele wijk is. Bovendien hebben we via het Haags Bewonersplatform Energietransitie met alle bewonersorganisaties veel en intensief contact. Met Archipel, Benoordenhout en Zeehelden hebben we bijvoorbeeld een handboek gemaakt over hybride warmtepompen, want er was echt behoefte aan om daar meer duidelijkheid over te krijgen. We doen collectieve inkoopacties voor warmtepompen, maar ook voor duurzaam glas, bijvoorbeeld in Duinoord. We doen stratenaanpakken, juist ook in deze gele wijken. We hebben een heel breed scala aan instrumenten voor de hele stad: de rentekorting, de subsidies. Kortom, het college herkent zich niet zo sterk in wat hier nu gevraagd wordt. Daarom zou ik de motie graag willen ontraden.

Joren Noorlander (D66). Ik vroeg me af hoe het college normaal gesproken rapporteert op deze acties die het schijnbaar al goed doet. Ik ben normaal geen woordvoerder duurzaamheid. Voor mij is een beetje lastig in te schatten hoe dat precies gebeurt normaal gesproken.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat doen we op verschillende momenten en op verschillende plekken. Het klimaatdashboard, ook aan de hand van een initiatiefvoorstel van uw fractie, is daar heel belangrijk in. Op basis daarvan kunnen we echt heel goed laten zien in welke wijken welke

labelstappen of isolatiestappen gezet worden. Op zo'n manier kunnen we dat heel goed in de gaten houden. Dus als er wijken achter zouden blijven, dan gaat dat ook echt daar naar voren komen.

Joren Noorlander (D66). In hoeverre wordt dan ook die Eneco-reserve voor duurzaamheid daarin meegenomen?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Ja, die wordt daarin meegenomen, want heel veel van de instrumenten die ik noemde, zijn stadsbreed en die richten zich ook op de hele stad. We doen dat netjes. Ieder jaar bij de begroting komt er een voorstel voor het jaar erop voor het inzetten van het deel van de Eneco-reserve met het label verduurzaming, ook voor dit programma.

Hinke de Groot (CDA). Allereerst vind ik het heel goed dat de gemeente zich ervoor inzet om in Laak en in Zuidwest die woningen op te knappen. Ik heb dat ook in de commissie gezegd. Maar we weten dat er ook in heel veel andere wijken woningen in slechte staat zijn, waarbij er echt een isolatieslag gemaakt kan worden. Ik snap dan eigenlijk niet helemaal waarom de wethouder deze motie ontraadt. Los ervan dat hij een van de overwegingen niet deelt, ligt de focus hier natuurlijk wel op bepaalde wijken met cofinancieringsgeld, terwijl er gewoon buurtinitiatieven zijn die ook bereid zijn om de schouders eronder te zetten. Deze GroenLinkswethouder steunt dat volop; dat hoor ik ook. Dan is het toch juist goed om met deze motie in de hand te gaan kijken hoe we die initiatieven extra kunnen ondersteunen? Waarom zou je de motie ontraden als je puur naar het dictum kijkt?

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Nou, omdat we vanuit de gemeente heel frequent - laten we zeggen iedere maand - met deze buurtinitiatieven aan tafel zitten. En deze motie vraagt ons ook om met deze buurtinitiatieven om tafel te gaan. Dat doen we al, dus de motie is overbodig.

Hinke de Groot (CDA). Volgens mij vraagt deze motie ook wat extra's. Juist als het college dit al doet, kunnen die gesprekken gewoon meegenomen worden in de ronde die wethouder Kapteijs al vaak doet. Maar de motie vraagt om ook nog extra te kijken hoe die reserve goed ingezet kan worden, juist in die gele wijken. Dan kunnen we daar als raad ook informatie over krijgen, en kunnen we kijken hoe we dat geld in 2025 en 2026 extra kunnen besteden. Is de wethouder bereid om ook die stap te nemen? Dat is een extra stap ten opzichte van wat er nu gebeurt.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Hier zit een soort premisse in dat het gaat over de vraag waar we het geld moeten gaan uitgeven, terwijl in sommige delen van de stad geld echt het probleem niet is. Daar heeft men bijvoorbeeld vragen als: welk soort warmtepomp past nou het beste bij mijn soort huis of appartement, en kan ik daar onafhankelijk advies over krijgen? Dat hebben we samen opgepakt en dat is een hele mooie handreiking geworden, die door energiecoaches in de gele wijken wordt toegepast. Er zit een mooie ISDE-subsidie op warmtepompen. De belemmering zit er dus niet in dat daar meer geld naartoe gegooid moet worden. Ik hoop dat ik het CDA daarin ook aan de zijde van het college vind. We zetten het geld wel in waar dat het beste tot zijn recht komt, want het is wel gemeenschapsgeld.

De **voorzitter**. Mevrouw De Groot, voor de derde maal.

Hinke de Groot (CDA). Uiteraard is het CDA ook voor een degelijke besteding van ons gemeenschapsgeld. Maar deze motie roept ook op om die andere belemmering die de wethouder noemt goed in kaart te brengen en nog een stap extra te doen in het wegnemen van die belemmering. Ik hoor de wethouder zeggen dat hij hoopt dat het CDA aan de kant van het college staat, maar volgens mij staat zelfs de raad aan de kant van het college en kunnen we elkaar vinden door nog een stap extra te zetten. Dus nogmaals, volgens mij is deze motie juist een hele mooie extra stap bij wat het college doet. Ik hoop toch nog een glimp van positiviteit bij de wethouder te zien.

Wethouder **Kapteijs** (GroenLinks). Als de motie aangenomen wordt, en ik acht die kans niet onwaarschijnlijk, dan gaat deze wethouder met extra energie naar al die bewonersinitiatieven toe die

we al regelmatig spreken. Dan gaan we vragen: hebben we misschien iets gemist en kunnen we u nog extra van dienst zijn? Dat is vanzelfsprekend. Zo werkt dat.

De **voorzitter**. Dienstbaar naar de mensen toe. Heel mooi, heel mooi.

Noud Dumoulin (VVD). Ik steun het betoog van de collega van het CDA natuurlijk van harte. Ik steun de positiviteit van de wethouder ook van harte. Wat ik ook deel, is dat het niet alleen om geld gaat. Daar vraagt deze motie ook niet direct om. De motie vraagt inderdaad: ga in gesprek en kijk wat er nodig is, en als het helpt om daar misschien wat extra geld tegenover te zetten, is dat een volgende stap. In de motie staat niet voor niets: hoe ze ondersteund kunnen worden. Wat we wel in die wijken zien, en wat de wethouder probeert weg te masseren met de stadsbrede regeling, zijn vragen van mensen die bijvoorbeeld in een pand met een monumentale status wonen en niet weten wat ze aan hun gevel kunnen doen om te verduurzamen. Er zijn bijvoorbeeld ook vragen van mensen die in een VvE zitten met drie eigenaars en niet weten hoe ze verder moeten met verduurzaming. Daar zitten ook vragen, en daar gaat deze motie ook over. Hoe kijkt de wethouder daar dan tegen aan?

Wethouder **Kaptejns** (GroenLinks). Ja, dat zijn deels bekende vragen, waar we echt aandacht voor hebben met maatwerk en ook met bewonersinitiatieven. Ik begrijp natuurlijk ook wel dat er altijd inwoners zullen zijn die even een extra duwtje in de rug nodig hebben om die stappen te kunnen zetten. De inzet van de gemeente is echt ook daarop gericht. Dat proberen we op allerlei manieren te doen, juist ook in die gele wijken. Ik lees daarover niets in deze motie, maar als er specifieke thema's, specifieke aandachtsgroepen of specifieke type woningen zijn waar we aandacht voor moeten hebben, dan is er alle ruimte om te kijken wat daarvoor nodig is, ook met bewonersinitiatieven uit de gele wijken. Als dat zonder dure subsidieregeling kan, is dat, denk ik, voor iedereen het beste, want heel veel duurzaamheidsinvesteringen verdienen zich gewoon terug.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Hiermee zijn we gekomen aan het einde van alle beraadslagingen. We gaan nu over naar de afrondingen debat. We hebben afgesproken dat we als eerste de afronding debat V zullen doen, over Eekta.

- **Afronding debat commissie.**

Aan de orde is:

V. Verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta.

De beraadslaging wordt geopend.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Ik ben niet zo snel als collega Dubbelaar, maar ik zal proberen er snel doorheen te gaan. Het is niet de eerste keer dat Stichting Eekta ...

De **voorzitter**. Het is een afronding debat, dus u mag het natuurlijk kort inleiden, maar ...

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ja. Het is niet de eerste keer dat Stichting Eekta in groten getale in deze raadzaal is komen inspreken en ik vermoed dat dit ook niet de laatste keer was. Mijn fractie pleit voor Eekta omdat wij ervan overtuigd zijn dat dit proces anders had moeten lopen. Dit proces is namelijk niet eerlijk verlopen. De raad heeft in de middag heel wat ouderen horen spreken. Dat doet wel wat met je, in ieder geval wel met mijn fractie. In Den Haag, de stad van vrede en recht, horen wij niet zo om te gaan met onze ouderen. Daarom vinden wij dat er spoedig een oplossing moet komen voor deze organisatie. Mijn fractie is van mening ...

De **voorzitter**. U mag de zin afmaken, maar vervolgens gaat u wel over tot de indiening van de moties.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Wij vragen alsnog ruimte en tijd voor deze organisatie. Daarom heb ik drie moties. Voorzitter, ik neem de tijd omdat er zo veel mensen hierheen zijn gekomen om in te spreken. Ik wil daar recht aan doen. Dank u.

Ik begin bij de eerste motie, Oplossing voor Eekta. Het dictum luidt: verzoekt het college om in gesprek te gaan met het bestuur van Eekta, en te luisteren naar hun behoeften, te onderzoeken of in 't Lindenkwaadrant meer aansluitende ruimtes gegeven kunnen worden en de raad hierover te informeren.

Dan de tweede motie, Stop uitzetting Eekta. Het dictum luidt: verzoekt het college om de uitzetting of de oplevering van het pand aan de Boylestraat per direct op te schorten tot 1 augustus 2025, om een deskundige/bemiddelaar aan te wijzen om tot een gepaste oplossing te komen, in overleg met Stichting Eekta en andere partijen te zoeken naar een duurzame huisvestingsoplossing die aan de behoeften van de ouderen voldoet, en de raad hierover te informeren.

Ik kom bij de derde motie, Verken opties Eekta. Deze motie verzoekt het college om te onderzoeken of Eekta zelf bereid is om op zoek te gaan naar een geschikte locatie, om te onderzoeken of verbouwingsgeld dat voor 't Lindenkwaadrant bestemd was mee kan gaan naar een mogelijke nieuwe locatie, en de raad hierover te informeren.

Marije Mostert (D66). Ik wil heel graag weten welke concrete oplossingen Hart voor Den Haag ziet voor Stichting Eekta. Welke plekken weet Hart voor Den Haag hiervoor en welke ideeën heeft Hart voor Den Haag hiervoor?

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). In de eerste motie vragen wij bijvoorbeeld om te kijken of 't Lindenkwaadrant meer ruimtes beschikbaar heeft voor Eekta. Dat zien wij ook als een oplossing. Verder verzoeken wij om de mogelijke uitzetting tot 1 juni stil te zetten of op te schorten. Daarover had ook mevrouw Mostert een mooie motie ondertekend. Wij vragen of Eekta daar tot uiterlijk 1 juni kan blijven. Dat zijn de mogelijkheden die er nog staan.

Marije Mostert (D66). Ik hoor eigenlijk niet echt een nieuwe oplossing voor deze kwestie rondom Eekta. Kan de heer Sewtahal misschien nog een poging wagen? Ik hoor namelijk niks nieuws, niks anders dan wat er al was.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Nou, een van mijn moties zegt: verken de opties. Wij hebben van de organisatie gehoord dat zij zelf ook een bemiddelaar of commissie hebben aangesteld, die nu op zoek is naar locaties. Dat doen ze op eigen houtje en ik denk dat dat kans van slagen heeft.

De **voorzitter**. Mevrouw Mostert voor de derde maal.

Marije Mostert (D66). Weet je, het staat natuurlijk iedere stichting vrij om zelf naar panden te zoeken, en wie weet heeft de heer Sewtahal daarvoor ook nog wel een oplossing. Maar ik kan voor nu niet anders dan de conclusie trekken dat de heer Sewtahal doelbewust het proces van het verhuizen van Eekta naar een andere locatie heeft gesaboteerd en dat hij mensen, Hindoestaanse ouderen, een rad voor ogen draait puur voor eigen politiek gewin. Ik vind dit echt schandalig. Echt schandalig.

De **voorzitter**. Ik wil er wel toe oproepen om respectvol met elkaar om te gaan. Ik vind dit op het randje. Meneer Sewtahal, u mag daarop reageren.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ik vind dit eigenlijk wel een zware belediging, want Hart voor Den Haag is last minute komen kijken bij de organisatie om dit probleem op te lossen. Mevrouw Marije Mostert was daar ook aanwezig om bara en roti te eten met de organisatie, maar mevrouw Mostert heeft niet eens de tijd genomen om even naar de organisatie te bellen om te vragen wat de mogelijkheden zijn. En dan nu wel een motie tekenen en een strop om de nek van Stichting Eekta leggen. Dat is wat mevrouw Mostert moet erkennen.

De **voorzitter**. Via de voorzitter. Mevrouw Faïd, u heeft een punt van orde?

Fatima Faïd (HSP). Nee, niet per se. Ik heb een vraag. Ik wil graag weten welke alternatieve locaties u eigenlijk heeft. Ik hoor namelijk wel heel veel dingen die allemaal niet kunnen, maar er is nu een locatie waar mensen naartoe kunnen. Dat vinden u en uw partij niet voldoende. Welke alternatieve locaties heeft u gevonden en kunt u hier neerleggen, zodat we daar gezamenlijk naar kunnen kijken?

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ik ga even terug naar mijn moties. We hebben gevraagd of het college terug om tafel kan gaan met Stichting Eekta, om te kijken of er in 't Lindenkwadrant meer ruimte gegeven kan worden. Dat is namelijk ook de oproep van de stichting, want ze hebben daar meer ruimte nodig. Wij zeggen: geef ze maar een hele vleugel; dan heb je het probleem ook opgelost. U heeft van een spreker gehoord dat er een commissie is aangesteld die nu in de stad op zoek is naar ruimte. Ze zijn keihard bezig om die ruimtes te zoeken.

Fatima Faïd (HSP). Bedankt voor de beantwoording, maar volgens mij zijn ze al twee jaar bezig met het zoeken van ruimte. Het is altijd heel goed om verder te zoeken. Volgens mij moeten ze gewoon een gebruikersovereenkomst tekenen met Wijkz; dan kunnen ze gewoon verder in de onderhandelingen. Ik begrijp niet zo goed waarom u daar een motie voor nodig heeft, want er ligt al een motie. Misschien kunt u dat dus nog even verduidelijken.

De **voorzitter**. Via de voorzitter.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). De organisatie is niet blij met het aantal ruimtes dat ze nu hebben gekregen, en dat hebben ze al honderd keer gezegd en geroepen.

De **voorzitter**. Mevrouw Faïd, voor de laatste maal.

Fatima Faïd (HSP). Dat is natuurlijk helemaal geen antwoord op mijn vraag, maar begrijp ik goed dat u en uw partij het wel een prima idee vinden dat ze naar 't Lindenkwadrant gaan? Ik heb hier namelijk allemaal mensen gehoord die het echt superverschrikkelijk vinden om naar 't Lindenkwadrant te gaan. Mensen waren super geëmotioneerd.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ja, mits ze meer ruimte krijgen, zoals de organisatie gevraagd heeft. Geef ze de gehele vleugel, dan is de organisatie bereid om morgen of voor 1 juni daarnaartoe te verhuizen. Dank u wel.

Kavish Partiman (CDA). Er is nu gewoon een acute situatie. Je hebt de Boylestraat, die verkocht is. Daarvoor is nu al meerdere malen uitstel gegeven, maar we blijken daarin echt tegen de grenzen aan te lopen van wat mogelijk is. Aan de andere kant is er 't Lindenkwadrant. Dat is niet optimaal - het is zeker suboptimaal - maar dan ben je niet dakloos. Is de heer Sewtahal het niet met mij eens dat het beter is om vanuit een plek, ook al is die suboptimaal, de zoektocht voort te zetten naar een betere locatie, in plaats van op straat te staan?

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Die keuze kunnen wij niet voor de organisatie maken. De organisatie heeft duidelijk aangegeven dat zij ruimte te kort heeft en dat de nieuwe locatie in 't Lindenkwadrant niet voldoet. Je kunt de stichting moeilijk het mes op de keel zetten om dat te accepteren of te willen. We hebben hier zo veel sprekers gezien, die duidelijk hebben erkend dat ze dat niet leuk vinden. Een van de sprekers heeft duidelijk aangegeven dat ze van hok naar hok moeten verhuizen om de activiteiten bij te wonen.

Kavish Partiman (CDA). Volgens mij zijn we allemaal op zoek naar een oplossing, hè, dus het is niet zo dat er een mes op iemands keel wordt gezet. We hebben gewoon te maken met een situatie waarin er twee smaken zijn, nee, eigenlijk drie. De ene smaak is: ik wil in de Boylestraat blijven. Dat kan niet. De tweede smaak is: we gaan naar 't Lindenkwadrant. Dat is suboptimaal; daar zijn wel wat

tekortkomingen. De derde optie is: je hebt geen plek. Volgens mij moeten we wel kiezen uit deze drie smaken. Dan lijkt het mij wijsheid om de organisatie te steunen om te gaan naar een plek waar ze tenminste thuis kunnen zijn. Van daaruit kan het zoekproces voortgezet worden, waarover uzelf een motie heeft ingediend: laat ze op eigen houtje zoeken en kijk hoe je ze daarbij kunt ondersteunen. Zou dat hier niet de koninklijke weg zijn om te bewandelen?

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Wij ondersteunen de organisatie keihard, maar wij kunnen niet van de organisatie eisen dat zij iets accepteert waar zij tegen is. Dat kan gewoon niet en dat gaan we ook niet doen. We proberen mee te denken en we proberen aan hun wensen te voldoen, binnen de ruimte die we hebben.

De **voorzitter**. De heer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). Ik ben heel erg blij dat Hart voor Den Haag meedenkt met de organisatie. Ik zou Hart voor Den Haag wel willen meegeven om aan de organisatie duidelijk te maken dat deze drie smaken voorliggen en dat een verkeerde keuze echt desastreuze gevolgen kan hebben voor die organisatie. Dat zou heel jammer zijn voor al die mensen die hier zitten. Het zou niet eerlijk zijn naar hen toe. Als adviseur van die organisatie zou ik ook willen meegeven: praat met ze en geef ze aan wat de keuzes zijn, en adviseer ze op een goede manier zodat de organisatie niet op straat komt te staan.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ik hoor geen vraag, maar dank in ieder geval voor het advies. Wij gaan die keuze niet voor de organisatie maken. We weten wat ze willen, maar mijn advies aan de heer Partiman is om ook zijn telefoon te pakken en het bestuur te bellen. Ze wachten namelijk ook op zijn telefoontje.

De **voorzitter**. Door de heer Sewtahal worden de volgende moties (V.1 HvDH, V.2 HvDH en V.3 HvDH) ingediend:

Motie V.1 HvDH Oplossing voor Eekta

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 20 donderdag 3 april, ter bespreking van de verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta.

Constaterende, dat:

- Eekta tot uiterlijk 1 juni 2025 zou kunnen verblijven aan de Boylestraat, mits de bruikleenovereenkomst ondertekend zou worden;
- Eekta geweigerd heeft de bruikleenovereenkomst Boylestraat en gebruikersovereenkomst voor 't Lindekwadrant te ondertekenen;
- Eekta het pand aan de Boylestraat nog niet heeft opgeleverd, en weigert dat te doen.

Overwegende, dat:

- Eekta aan heeft gegeven dat er niet wordt geluisterd naar de behoeften van de ouderen;
- Eekta meer tijd nodig heeft, omdat er aantal hoogtij dagen als Ramadan, Navratri voor de deur staan;
- Eekta niet akkoord is met de toegewezen ruimten aan 't Lindekwadrant;
- Eekta aan heeft gegeven bij mogelijke verhuizing naar 't Lindekwadrant door weinig ruimte slechts 30% van de achterban te kunnen bedienen.

Van mening dat:

- er weinig is geluisterd naar de behoeften van de organisatie;
- dit proces grote gevolgen kan hebben, en alleen maar verliezers kent;
- verschillende ruimtes bieden ervoor kan zorgen om uit deze impasse te komen.

Verzoekt het college:

- om in gesprek te gaan met het bestuur van Eekta, en te luisteren naar hun behoeften;
- te onderzoeken of in t' Lindekwadrant meer aansluitende ruimtes gegeven kunnen worden;
- de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie V.2 HvDH Stop uitzetting Eekta

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 20 donderdag 3 april, ter bespreking van de verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta.

Constaterende, dat:

- Eekta het pand aan de Boylestraat op 1 april bezemschoon had moeten opleveren;
- Stichting Eekta een belangrijke maatschappelijke functie vervult binnen Den Haag;
- de aangekondigde mogelijke uitzetting negatieve gevolgen zal hebben, meer ouderen in de eenzaamheid, die afhankelijk is van de stichting Eekta.

Overwegende, dat:

- het ondenkbaar is dat na het sluiten van Eekta meer ouderen in eenzaamheid komen;
- de aangewezen locatie aan 't' Lindenkwadrant niet aan de eisen voldoet;
- de gemeente een verantwoordelijkheid heeft om sociale en culturele instellingen te ondersteunen;
- er alternatieve oplossingen mogelijk zijn om de huisvestigingsproblemen van de stichting op te lossen;
- deze situatie heel veel emotie en onbegrip oproept in de gemeenschap.

Verzoekt het college:

- om de uitzetting of de oplevering van het pand aan de Boylestraat per direct op te schorten tot 1 augustus 2025;
- om een deskundige/bemiddelaar aan te wijzen om tot een gepaste oplossing te komen;
- in overleg met stichting Eekta en andere partijen te zoeken naar een duurzame huisvestigingsoplossing die aan de behoeften van de ouderen voldoet;
- de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie V.3 HvDH Verken opties Eekta

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 20 donderdag 3 april, ter bespreking van de verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta.

Constaterende, dat:

- Eekta het pand aan de Boylestraat op 1 april bezemschoon had moeten opleveren;
- Stichting Eekta een belangrijke maatschappelijke functie vervult binnen Den Haag;
- gemeente ertoe bereid is ook alle verbouwingskosten op zich te nemen van t' Lindekwadrant;
- Eekta niet tevreden is met de aangereikte locatie in 't' Lindekwadrant, wegens te weinig verschillende ruimtes.

Overwegende, dat:

- Eekta in het pand aan de Boylestraat zonder rechtstitel verblijft;
- Eekta het pand wil blijven zitten tot er een oplossing komt.

Van mening dat,

- het pand snel vrijgegeven moet worden;
- een juridisch proces voorkomen moet worden;
- tot 1 juni genoeg ruimte is om met de organisatie uit te komen.

Verzoekt het college:

- om te onderzoeken of Eekta zelf bereid is om opzoek te gaan naar een geschikte locatie;
- om te onderzoeken of verbouwingsgeld dat voor 't Lindenkwadrant bestemd was mee kan gaan naar een mogelijke nieuwe locatie;
- de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter. Een snelle beantwoording hiervan. We hebben natuurlijk allemaal de inbreng gehoord. Overigens moet ik de burgemeester nog even gelijk geven. Weet u nog dat er vanmiddag gezocht werd naar een mevrouw Kanhai? Zij heeft mij eerder op de middag een brief gegeven, volgens mij via meneer Kanhai. Wij misten haar dus niet zozeer bij de inspraak. Een reactie is gegeven; die heb ik hier bij de stukken.

Volgens mij staat niet ter discussie dat Eekta een belangrijke rol inneemt, zeker in de gemeenschap maar ook voor ouderen in het algemeen. Wat wel ter discussie staat, is dat wij deze organisatie al sinds 1 januari 2022 vragen een andere plek te zoeken. Wij hebben als gemeente heel druk meegezocht en die zoektocht heeft uiteindelijk geleid naar 't Lindenkwadrant. Ik was daar overigens vanochtend vroeg nog. Dat was om een andere reden, maar ik heb wel gezien dat het een prima pand is. We hebben lange tijd samengewerkt met onder andere Wijkz, dat zeer flexibel is geweest om te proberen om zoveel mogelijk aan de wensen van Eekta te voldoen. Dat is volgens mij tot op grote hoogte gelukt. Het is altijd anders dan in de andere, bekende situatie, maar dit is een prima oplossing. Daar is uiteindelijk niet meer op gereageerd, en daardoor hadden we geen andere keuze meer dan, ook ingevolge de laatste motie die is aangenomen, De laatste loodjes wegen het zwaarst, uiteindelijk per 1 april toch te zeggen dat het uitstel ook niet meer geldt en dat het pand opgeleverd moet worden. Wij moeten dat namelijk weer doorleveren aan Haag Wonen voor de jongerenwoningen die wij daar zo hard nodig hebben.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ik wil de wethouder toch vragen hoe hij aan de informatie komt dat de organisatie niet heeft gereageerd. Volgens mijn informatie klopt dat niet.

Wethouder **Van Asten** (D66). Uiteraard heb ik dit dossier sinds het mij is toegevallen zeer grondig voorbereid, met alle informatie van alle mensen die hier met dit dossier bezig zijn. Dat zijn een heleboel mensen, die hier heel veel tijd in hebben gestoken.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Wethouder **Van Asten** (D66). Ik kom bij de moties. Het zijn er drie.

De eerste motie is Oplossing voor Eekta. Deze motie vraagt het college om in gesprek te gaan met het bestuur van Eekta en te luisteren naar hun behoeften en te onderzoeken of er in 't Lindenkwadrant meer aansluitende ruimtes gegeven kunnen worden. Dat is niet mogelijk. In 't Lindenkwadrant is gekeken naar de maximale ruimte die kan worden gecreëerd voor de stichting. Daar zitten namelijk ook nog veel andere organisaties. Ik vond dat de fractie van Hart voor Den Haag er wel heel snel overheen stapte dat er ook nog andere stichtingen zijn die goed werk doen voor de omgeving. Die zouden we er tenslotte niet uit willen drukken. Ik gebruik hier de 'we'-vorm, want ik neem aan dat dit op steun van de raad kan rekenen. Ik denk dat het belangrijk is dat er een overeenkomst wordt getekend met Wijkz en de gemeente om ervoor te zorgen dat de verbouwing kan plaatsvinden en dat de ruimtes kunnen worden ingenomen. Dan kan men in zo'n gebouw altijd onderling het gesprek gaan

voeren over hoe de ruimtes eventueel nog het beste gedeeld kunnen worden. Mijn ervaring is dat een ruimte nooit 24 uur per dag door dezelfde stichting gebruikt wordt.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ik wil hierop toch reageren. Ik ben zelf naar dat pand geweest met een aantal mensen en ik zag daar een hele vleugel leegstaan. Daar vond geen enkele activiteit plaats. Waarom zou dat stukje niet gewoon aan de organisatie gegeven kunnen worden?

Wethouder **Van Asten** (D66). Ik weet niet waar u vandaan haalt dat die vleugel leeg is. Die ruimtes worden gewoon gebruikt. Er is maximaal gekeken, door de organisatie hier op het stadhuis en door het stadsdeel en door Wijkz, welke ruimtes eventueel vrij zouden kunnen worden gespeeld voor exclusief gebruik. Die ruimtes zijn aangeboden en die liggen voor. Er hoeft alleen een handtekening gezet te worden en dan kunnen die ingenomen worden. De overige ruimtes worden ook al door andere stichtingen gebruikt. De motie Oplossing voor Eekta ontraden wij dus als college.

Hetzelfde geldt voor de twee andere moties. De ene heet Stop uitzetting Eekta. Ik neem sowieso aanstoot aan de woorden 'stop uitzetting'. We hebben hier op 1 januari 2022 namelijk gewoon de keuze gemaakt, samen met de raad, om op de Boylestraat andere activiteiten te laten plaatsvinden. Vervolgens is er lange tijd samengewerkt, vanuit Eekta in verschillende snelheden, zeg ik daarbij, om te komen tot deze oplossing. 't Lindenkwaadrant ligt er. Ik zou zeggen: pak dat met beide handen aan, want dit is verder niet houdbaar. Deze motie moeten wij dus ontraden.

Marije Mostert (D66). Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik maak even een samenvatting; de wethouder moet maar aangeven of ik het goed zeg. Wat gebeurt er nou als Stichting Eekta straks op 1 juni de Boylestraat uit moet en niet naar 't Lindenkwaadrant gaat? Begrijp ik goed dat de stichting dan op straat staat? En wat zou dat kunnen betekenen voor de stichting?

Wethouder **Van Asten** (D66). Het begint er natuurlijk mee dat iedere stichting in Den Haag - we hebben er ongeveer 3.000 die zich bezighouden met welzijnswerk in de brede zin des woords - in principe verantwoordelijk is voor de eigen huisvesting. Dat geldt dus ook voor deze stichting. Men moet daar nu verhuizen. We hadden eigenlijk afgelopen maandag de sleutel moeten krijgen, omdat de afspraak die uit de motie voortkwam niet is nagekomen. De gebruiksovereenkomst met Wijkz zou dan namelijk getekend moeten zijn. Op het moment dat men nu niet op het aanbod voor 't Lindenkwaadrant ingaat, moet men toch het pand in de Boylestraat verlaten, en dan is het niet aan de gemeente om verdere huisvesting te zoeken. Ik zou dat heel zonde vinden, want we hebben ons als gemeente ontzettend ingespannen om Stichting Eekta nieuwe huisvesting te bieden. Die is gevonden in 't Lindenkwaadrant.

Marije Mostert (D66). Ik denk dat niemand eraan moet denken om al deze Hindoestaanse ouderen op straat te zien belanden. Dat zou echt het meest vreselijke zijn wat er kan gebeuren. Maar staat het aanbod van de gemeente nog? Is er nog een mogelijkheid om te tekenen en dan tot aan juni in de Boylestraat te blijven en alsnog in 't Lindenkwaadrant terecht te kunnen?

Wethouder **Van Asten** (D66). Die bal ligt nu inderdaad volledig bij de stichting. Op het moment dat men nu zegt 'wij tekenen alsnog voor 't Lindenkwaadrant' kunnen we die oude afspraak nog gestand doen. Maar zolang er niet getekend wordt, gaan wij ervan uit dat men niet naar 't Lindenkwaadrant verhuizen, en dan vragen wij eigenlijk om het pand per direct op te leveren.

Mairan Sewtahal (Hart voor Den Haag). Ik heb ook een vraag voor de wethouder. Er is dus op dit moment geen extra ruimte meer te verkrijgen voor de organisatie? Voor wat ze nu aangeboden hebben gekregen, geldt dus: take it or leave it?

Wethouder **Van Asten** (D66). Daaruit lijkt het beeld naar voren te komen dat wij als gemeente zomaar zeggen: ga maar in dat bezemhok zitten. Ik hoorde u een paar keer zeggen: in de hokjes. Er is daar gewoon heel goed gekeken welke ruimtes er beschikbaar zijn en waar men gebruik van kan maken. Er zit een professionele keuken waarvan gewoon gebruik kan worden gemaakt door deze stichting. Er wordt beneden een extra balie gemaakt, net als een extra vergaderruimte en een extra kantoor en extra

spreekruimtes. Er wordt daar maximaal verbouwd. Elke stichting in Den Haag zou zo'n beetje jaloers zijn op de extra stappen die wij hier zetten voor deze stichting.

Kavish Partiman (CDA). Ik heb de wethouder gehoord. Tegelijkertijd moeten we constateren dat de stichting aangeeft een beetje uit haar jasje te groeien. De huidige locatie kan dat behappen maar 't Lindenkwaadrant is daar kennelijk niet ideaal voor. Is de wethouder bereid om als de stichting haar intrek neemt in 't Lindenkwaadrant, te helpen met verder kijken naar een geschiktere locatie mocht die op een bepaald moment beschikbaar komen?

Wethouder **Van Asten** (D66). Als gemeente willen wij altijd een gesprekspartner zijn voor stichtingen zoals Stichting Eekta. Die stichting doet inderdaad prachtig werk met de dagbesteding en met de activiteiten, en brengt de gemeenschap echt samen. Dus ja, dat zullen we zeker willen blijven doen, om te kijken waar eventueel andere ruimtes beschikbaar zijn. Ik heb hier veel over gelezen en gehoord. Men wil soms een wat grotere bijeenkomst houden, die niet direct in 't Lindenkwaadrant kan plaatsvinden. Daar is sowieso financieel ruimte voor in de afspraak die gemaakt is. We gaan dan ook kijken wat er in de buurt kan of eventueel op andere plekken, om te zorgen dat ook die ruimtes gebruikt kunnen worden. Ik denk dat we heel slim moeten omgaan met de ruimtes in Den Haag en dat we ook heel zuinig moeten omgaan met instanties in Den Haag. Laten we die twee dingen nou samenbrengen en continu in gesprek blijven om precies te doen wat u voorstelt. Laten we kijken hoe men toch verder kan groeien, weliswaar in een ander jasje maar wel weer op een goede manier.

Kavish Partiman (CDA). Kunnen we dit als een toezegging noteren?

Wethouder **Van Asten** (D66). Daar kunt u mij en het college zeker aan houden, ja.

Ik had al gezegd dat ik de laatste motie, Verken de opties voor Eekta, ook moet ontraden. De redenen daarvoor zijn we eigenlijk al gevoeglijk langsgelopen in de diverse interrupties en in mijn algemene verhaal. Alle drie deze moties ontraadt het college dus.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Dank u wel. We stemmen aan het einde van de vergadering over de ingediende moties. We gaan nu weer terug naar de volgorde zoals die gepland stond voor de afrondingen debat.

Aan de orde is:

K. Themadebat arbeidsmigratie.

De beraadslaging wordt geopend.

Caroline Verduin (D66). Voorzitter. Ik wil vanaf deze plek de heer Balster bedanken voor zijn inzet op het onderwerp arbeidsmigratie, en wethouder Nur Icar veel succes wensen.

We zien nog steeds veel malafide uitzendbureaus die actief zijn in onze stad en ik ben dat nogal beu, vandaar de volgende motie. De motie verzoekt het college met de partners binnen HEIT (NLA, Omgevingsdiensten, NVWA en politie) te verkennen hoe de Wet economische delicten meer ingezet kan worden om te handhaven, te laten vervolgen en te berechten op illegale activiteiten van malafide uitzendbureaus, en de raad hierover te informeren voor de zomer van 2025. Deze motie is mede ingediend door de heer Thepass van GroenLinks en mevrouw Arp van de SP.

Ik heb nog een motie, omdat ik nog steeds signalen ontvang dat er kinderen van arbeidsmigranten zijn die thuiszitten. Deze motie verzoekt het college om in samenwerking met scholen, leerplichtambtenaren, netwerkorganisaties voor arbeidsmigranten en Click Jongeren een regelmatig overleg te organiseren om inzicht te krijgen in deze groep 'onzichtbare' thuiszitters, en de raad hierover voor september 2025 te informeren.

De **voorzitter**. Door mevrouw Verduin wordt de volgende motie (K.1 D66) ingediend:

Motie K.1 D66 Breng thuiszittende kids van arbeidsmigranten in beeld

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het afrondend debat over voortgang arbeidsmigratie.

Constaterende dat:

- uit onderzoek blijkt dat kinderen van arbeidsmigranten die in deze leeftijdsklasse vallen, vaak thuiszitten zonder onderwijs (met name is dit een zorg bij Roma-Bulgaarse kinderen).

Overwegende dat:

- alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen leerplichtig zijn;
- ook kinderen die door ouders worden uitgeschreven van school om verhuisredenen vaak nog in Den Haag verblijven en dus verstookt zijn van onderwijs.

Van mening dat:

- het noodzakelijk is dat achter de voordeur wordt gekeken om deze kinderen op te sporen;
- de gemeente, scholen, leerplichtambtenaren en click-jongeren in een gezamenlijke inspanning inzicht kunnen bevorderen van kinderen die onterecht thuiszitten zonder dat zij in beeld zijn;
- dit inzicht vervolgens kan resulteren in bemoeienis van de leerplichtambtenaar.

Verzoekt het college:

- in samenwerking met scholen, leerplichtambtenaren, netwerkorganisaties voor arbeidsmigranten en click-jongeren een regelmatig overleg te organiseren om inzicht te krijgen in deze groep 'onzichtbare' thuiszitters;
- de raad vòòr september 2025 te informeren over voortgang en resultaten.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door mevrouw Verduin, daartoe gesteund door de heer Thepass en mevrouw Arp, wordt de volgende motie (K.2 D66) ingediend:

Motie K.2 D66 Pas Wet Economische Delicten toe in strijd tegen malafide uitzendbureaus

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het afrondend debat over voortgang arbeidsmigratie.

Constaterende dat:

- de wet toelating Terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (wtt), die zal toezien op de regulering van uitzendbureaus, nog verder is uitgesteld;
- ondertussen malafide uitzendbureaus sanctieloos door kunnen gaan met ondermijnende activiteiten;
- de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) kampt met een capaciteitstekort;
- de stad Den Haag last ervaart van uitzendbureaus die malafide activiteiten ondernemen.

Overwegende dat:

- uitzendbureaus zich schuldig kunnen maken aan ondermijnende activiteiten zoals witwassen, activiteiten die strafbaar zijn volgens de wet economische delicten;
- de Wet Economische Delicten (WED) maakt vervolging en berechting mogelijk van overtredingen en misdrijven;
- in veel gevallen de straf voor een delict op basis van de WED hoger is dan de straf op basis van de overige wetgeving;

- bij handhaving op economische delicten inspecteurs vergaande opsporingsbevoegdheden hebben;
- naast de Arbeidsinspectie (NLA) ook de politie, Omgevingsdiensten en NVWA toezien op de Wet Economische Delicten.

Van mening dat:

- toepassing van de Wet Economische Delicten (WED) essentieel is om de ongebreidelde groei van malafide uitzendbureaus in onze stad tegen te gaan/een halt toe te roepen;
- de drempel voor strafbaarstelling op grond van de Wet Economische Delicten laag is en hiermee meer malafide uitzendbureaus van de markt gehaald kunnen worden.

Verzoekt het college:

- met de partners binnen HEIT (NLA, Omgevingsdiensten, NVWA en politie) te verkennen hoe binnen de gemeente de Wet Economische Delicten meer ingezet kan worden om te handhaven, te laten vervolgen en berechten op illegale activiteiten van malafide uitzendbureaus;
- de raad vòòr de zomer van 2025 te informeren over de uitkomsten van deze verkenning.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Voorzitter: de heer Van Zanen.

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. Ik heb de motie Woonvergunning voor nieuwe Hagenezen bij minimaal halve baan in Den Haag. Deze motie verzoekt het college een woonvergunning in te voeren op basis van economische gebondenheid met de stad, waarbij wordt uitgegaan van minimaal 0,5 fte.

De **voorzitter**. Door de heer Kaptheijns wordt de volgende motie (K.3 PVV) ingediend:

Motie K.3 PVV Woonvergunning voor nieuwe Hagenezen bij minimaal halve baan in Den Haag

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van afronding debat “Themadebat arbeidsmigratie”,

Constaterende, dat

- arbeidsmigranten die in Den Haag wonen, vaak werkzaam zijn buiten Den Haag, maar wel een enorme druk uitoefenen op Haagse sociale voorzieningen en de krappe woningmarkt.

Overwegende, dat:

- het overvolle Den Haag alleen nog toegankelijk zou moeten zijn voor mensen met een duidelijke economische binding met de stad;
- een woonvergunning voor o.a. arbeidsmigranten bij minimaal een ½ fte van toegevoegde waarde kan zijn om de druk op onze stad te verminderen.

Verzoekt het college:

- een woonvergunning in te voeren op basis van economische gebondenheid met de stad, waarbij wordt uitgegaan van minimaal een ½ fte.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Icar** (DENK). Voorzitter. Ik begin met de motie van D66 en GroenLinks, Pas wet economische delicten toe in strijd tegen malafide uitzendbureaus. U vraagt het college om met de partners binnen HEIT te verkennen hoe de Wet op de economische delicten beter ingezet kan worden om te handhaven, te laten vervolgen en te berechten op illegale activiteiten. Deze motie kan ik aan de raad laten, met de kanttekening het wel heel erg krap is om de raad voor de zomer van 2025 te moeten informeren. Als de indieners daar 'uiterlijk Q4' van willen maken, zou ik de motie aan de raad kunnen laten.

Caroline Verduin (D66). Natuurlijk zien we het graag zo snel mogelijk, maar ik kan hierbij wel zeggen dat het oké is. Dan hoeven we de motie niet aan te passen.

Wethouder **Icar** (DENK). Yes. Dan ga ik naar de motie van de PVV. Deze motie moet ik met klem ontraden, omdat die volgens de huidige wetgeving gewoon niet uit te voeren is.

De **voorzitter**. Dan gaan we snel over naar agendapunt L, Haags plan tegen antisemitisme. Ik geef het woord aan ... Sorry, ik hoor dat er nog een motie besproken moet worden. Ga je gang. Ik zag geen gespannen gezichten meer in de raad, wanhopig kijkend of ... Ga je gang, wethouder Bredemeijer.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Voorzitter. Ik ga in op de motie van D66 over onderwijs aan arbeidsmigrantenkinderen. Dit is heel belangrijk en er is ook heel veel aandacht voor. Mevrouw Verduin kan er echt van op aan dat wij als college volop aandacht hebben voor deze groep. Overigens geldt dat voor ieder kind in deze stad. Ieder kind met leerplicht kan op die aandacht te rekenen, maar voor specifiek deze groep hebben we die aandacht onlangs geïntensiveerd. We zijn uiteraard overleggen gestart met de doelgroep en met de gemeentelijke diensten. Uiteraard is leerplicht daar ook bij betrokken. We zijn ook gestart met het uitdelen van informatiemateriaal. Leerplicht is ook betrokken bij de voorlichting en vervolgens ook de controle op wat er gebeurt naar aanleiding van die voorlichting: wordt de registratie uiteindelijk gedaan? Via DUO zijn we bezig om kinderen in beeld te krijgen. Et cetera, et cetera, zou ik bijna willen zeggen. We doen alles om juist deze doelgroep van kinderen, van wie we inderdaad heel vaak zien dat ze thuis worden gehouden door de ouders, ineens weg zijn of ineens weer terug zijn, gewoon aan de leerplicht te houden. Ieder kind vanaf 5 jaar dat in deze stad woont, heeft die leerplicht. Dat is voor deze kinderen dus niet anders. Met alles wat er al gebeurt, moet ik over deze motie echt zeggen dat die overbodig is. Daarmee moet ik de motie ontraden.

Caroline Verduin (D66). Ik krijg nog steeds signalen van schooldirecteuren dat zij zien dat kinderen van arbeidsmigranten eerst wel bij hen op school zitten en daarna niet meer, maar dan nog wel steeds in de stad rondlopen. Ik vind het heel goed dat er heel veel gebeurt, maar ik zou er echt op willen aandringen dat hierover regelmatig overleg plaatsvindt, en dan ook echt met de partijen die ik hier noem. Gebeuren dit soort overleggen ook?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik krijg die signalen ook en met al deze partijen is ook overleg, zoals ik net zei.

Caroline Verduin (D66). Ik houd mijn motie aan.

De **voorzitter**. Aangezien motie K.1 D66 is aangehouden, maakt zij geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is:

L. Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413).

De beraadslaging wordt geopend.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Voorzitter. We hebben in de commissie een goed debat gevoerd over antisemitisme. Ik beperk mij vandaag tot het indienen van zes moties.

De eerste motie dien ik in omdat alles natuurlijk begint met goed zicht op de problemen. De motie heet 'Breng antisemitisme op scholen in kaart'. De motie verzoekt het college om onderzoek te laten doen naar de ervaringen met het geven van Holocaustonderwijs en het veiligheidsgevoel en de ervaren vrijheid van Joodse leerlingen, leraren en ouders om hun Joodse achtergrond kenbaar te maken op Haagse onderwijsinstellingen, van basisschool tot de Haagse campus van de Universiteit Leiden en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, met dit onderzoek zowel cijfermatig als kwalitatief inzicht te verschaffen in de situatie en de resultaten voor het einde van het jaar aan de raad te presenteren.

De tweede motie heeft betrekking op de klas in de basisschool. Dat is de motie Laat basisscholen de Holocaust herinneren. Deze motie verzoekt het college om een gerichte subsidie op te zetten voor een gastlesprogramma over de Holocaust, en hiervoor voor de schooljaren 2025/26 tot en met 2028/29 in totaal € 150.000 te reserveren binnen het begrotingsproduct integratie en burgerschap. Deze motie is medeondertekend door mevrouw Klokkenburg en meneer Sluijs.

De derde motie gaat wederom over de basisschool, maar dan niet in de school maar in de stad. Die motie heet 'Alle Haagse scholieren naar het Oranjehotel'. De motie verzoekt het college afspraken te maken met het Oranjehotel en alle Haagse basisscholen om te zorgen dat vanaf het schooljaar 2025-2026 alle Haagse scholieren in groep 7 of 8 het Oranjehotel bezoeken, en voor eventuele kosten indien mogelijk gebruik te maken van rijkssubsidies voor vergeten verhalen uit WOII of Europese fondsen, en anders vanuit de subsidieregeling verbinding en antidiscriminatie.

Marije Mostert (D66). Het is heel belangrijk om onze geschiedenis rondom de Tweede Wereldoorlog onder de aandacht te blijven brengen, zeker bij kinderen. Mijn fractie heeft echter wel wat moeite met de dwang die nogal in de motie zit. Daar voelen we een beetje ongemak bij. Wellicht kan de VVD ons dus nog wat liberaal comfort bieden in dezen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik denk dat heel veel scholen enthousiast zullen zijn als ze zich realiseren dat het Oranjehotel er is en dat er een juniorgang is. Die is een aantal jaren geleden geopend en heeft een speciale tentoonstelling voor kinderen, met cellen waar kinderen in kunnen gaan. Dat is geschikt voor kinderen van ongeveer tussen de 10 en de 18 jaar. Ik denk dat dit een enorm waardevolle ervaring is voor die scholen en dat er dus geen dwang voor nodig zal zijn. Ik bedoelde het natuurlijk ook niet op die manier over te brengen. Als we het mogelijk kunnen maken, en dan zo laagdrempelig als het maar kan zijn, kan ik me voorstellen dat scholen daar juist met heel veel enthousiasme gebruik van zullen maken.

Marije Mostert (D66). Dus als ik mevrouw Van Basten Batenburg goed beluister, kunnen we dit zien als: goed onder de aandacht brengen en stimuleren, zodat alle kinderen in Den Haag zich bewust zijn van het verleden en de Tweede Wereldoorlog.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik zou wel één stapje verder willen gaan, want ik zou scholen ook echt willen aanmoedigen om te gaan en om er gebruik van te maken. We moeten dus zorgen dat het makkelijk is en dat er standaardregelingen zijn, en dat het Oranjehotel dat ook gaat accommoderen. Het vergt immers wel een beetje planning als ineens alle 166 basisscholen langskomen die we hebben. Daar moet wel wat voor georganiseerd worden. Ik denk dat er dus wel een hele warme uitnodiging moet liggen, waar je bijna geen nee tegen zal willen zeggen als school.

De **voorzitter**. Laatste keer, mevrouw Mostert.

Marije Mostert (D66). Helemaal eens, want we weten allemaal hoe druk onze scholen en onze docenten het hebben, en ik kan me zo voorstellen dat ook het Oranjehotel het druk heeft. Kan mevrouw Van Basten Batenburg iets vertellen over hoe het Oranjehotel in dit voorstel staat?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). De vrijwilligers die over het algemeen het werk doen in het Oranjehotel zijn ongelooflijk enthousiast over die gang, en hebben die ook met heel veel trots laten zien toen ik zei dat ik hiermee als raadslid bezig was. Ik heb daar natuurlijk geen afspraken gemaakt, want de gemeente moet het gesprek gaan voeren om ook echt afspraken te maken, maar ik denk dat daar met veel enthousiasme op gereageerd zal worden. Zij vinden het namelijk extreem belangrijk dat dit stukje geschiedenis van Den Haag wordt overgebracht, zeker aan de Haagse jeugd. Het is zo dichtbij dat het echt een mooie kans is om leerlingen in contact te brengen met wat het betekend heeft om in die oorlog te leven. Ik zou het echt een gemiste kans vinden als we hier als gemeente niet voor gaan staan. Ik denk dat dit, juist omdat het in Den Haag is, misschien wel de meest laagdrempelige kans is om kinderen hiermee in aanraking te brengen en daarmee een beetje meer begrip te krijgen voor wat er toen allemaal gebeurd is en hoe belangrijk het is om te voorkomen dat we in zo'n situatie terechtkomen.

Samir Ahraui (PvdA). Ik denk dat dit een goed voorstel is. Ik heb zelf toen we de HEA besproken al eens aan wethouder Bredemeijer gevraagd om te kijken of het mogelijk is om scholen deze trip te laten maken, dus daarover geen misverstand. Ik vroeg me wel af of de VVD erover heeft nagedacht hoe je de vrijwilligers organiseert om die scholen te helpen. Heel veel scholen kunnen nu ook al geen zwemlessen aanbieden, omdat het gewoon niet lukt om een uurtje naar buiten te gaan met de leerlingen. Ik lees hierin nog niet terug hoe we dat ook praktisch mogelijk kunnen maken.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dit is natuurlijk een belangrijk aandachtspunt. Het zit in het stukje uitvoering. We zien juist op dit onderwerp ook een enorme toename in de interesse om je daar als vrijwilliger mee te bemoeien en ermee bezig te zijn. Dat zie ik ook bij het Oranjehotel, waar ze echt een fantastische groep vrijwilligers hebben. Dus juist als je het toesnijdt op zo'n stukje Haagse geschiedenis zou ik me kunnen voorstellen dat dit geregeld moet kunnen worden op zo'n onderwerp.

Samir Ahraui (PvdA). Steun daarvoor, maar ik heb een expliciete vraag. Mocht een school echt aangeven 'ik wil niet', 'het lukt me echt niet' of 'ik moet kiezen tussen taal en allerlei andere vakken' dan hangt het er dus echt van af dat die vrijwilligers er moeten zijn en het praktisch mogelijk moet zijn.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik geef hetzelfde antwoord als richting mevrouw Mostert. Natuurlijk vraag je niet het onmogelijke van scholen en we gaan ook niemand dwingen om het te doen, maar ik kan me eigenlijk niet voorstellen dat scholen dit niet met beide handen zullen aangrijpen.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik wilde nog toevoegen dat deze motie mede is ondertekend door mevrouw Klokkenburg en de heer Sluijs.

Dan de vierde motie. Van de basisschool ga ik door naar de middelbare school, met de motie 'Laat middelbare scholieren de Holocaust herinneren'. Daarin staat het verzoek aan het college om er bij het kabinet op aan te dringen om schoolbezoek aan de Nederlandse concentratiekampen en het Holocaustmuseum gratis te maken, met middelbare scholen afspraken te maken om alle klassen in de onderbouw het Holocaustmuseum of een van de Nederlandse concentratiekampen te laten bezoeken, deze bezoeken te bekostigen vanuit de landelijke financiële ondersteuning die wordt verkend in de Strategie Bestrijding Antisemitisme, of indien dit niet mogelijk is de raad te informeren over de benodigde hoogte van een aanvullende lokale subsidie. Ook deze motie is medeondertekend door mevrouw Klokkenburg en de heer Sluijs. Ik wil daaraan toevoegen dat ik het laatste deel van het dictum expres heb toegevoegd. Als we dit namelijk echt als Den Haag moeten gaan financieren, moeten we natuurlijk wel kijken welke kosten daartegenover staan. Maar volgens mij zitten er landelijk kansen in die Strategie Bestrijding Antisemitisme.

Dan de vijfde motie. Als er sprake is van antisemitisme, moeten we daar natuurlijk tegen optreden. Daarom heb ik de motie Ingrijpen bij antisemitisme. Daarin staat het verzoek aan het college om elke vorm van subsidie of samenwerking te stoppen met organisaties of instellingen die niet

optreden tegen antisemitisme in de eigen organisatie, of die podium bieden aan antisemitisme. Deze motie is medeondertekend door de heer Sluijs.

Hera Butt (GroenLinks). Het is natuurlijk een goed idee om niet samen te werken met organisaties die discrimineren. Waarom staat hier niet een algemeen stuk over discriminatie? Waarom alleen antisemitisme?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Omdat we het hier hebben over het actieplan antisemitisme. Ik heb eerder een motie ingediend die wat breder was. Die heeft het helaas niet gehaald. Dit is een net andere motie, die ook een net ander verzoek doet. Bij het antisemitismeactieplan leek het mij gepast om me daarop te richten.

Hera Butt (GroenLinks). Is de VVD bereid om daaraan wat bredere connotaties toe te voegen over discriminatie, zodat we aan het college echt de grote en duidelijke oproep doen dat geen enkele vorm van discriminatie wat ons betreft oké is?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dan gaat de motie wat mij betreft wat te veel lijken op de motie die eerder is weggestemd, dus dat ben ik niet bereid te doen.

Samir Ahraui (PvdA). Geen twijfel over de tekst in de motie. Het enige wat ik me wel afvraag, is het volgende. Ik herken hierin het debat dat we hier eerder gevoerd hebben. Als we al een subsidierelatie hebben en dit aan de orde is, dan hebben we op dit moment toch al instrumenten om een subsidierelatie stop te zetten?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Nou, dat is mij niet duidelijk. Uit het vorige debat heb ik echt iets anders meegenomen, namelijk dat het niet staat in zowel het kader als de verordening als het beleid. Er staan verschillende teksten in verschillende beleidsstukken. Ik wil dat hier geen misverstand over bestaat, en ik vind het extreem belangrijk dat we dit juist doen bij antisemitisme, wat natuurlijk ook echt wel een ander soort van haat is dan discriminatie als grotere noemer. We hebben het hier over de situatie dat 77% van de mensen met een Joodse herkomst zijn identiteit weleens verbergt en antisemitisme ervaart. Dat zijn gigantische aantallen. Dat zijn mensen die dus niet zichzelf kunnen zijn op straat. Ik denk dus echt dat we hier wel een speciale aanpak voor mogen vragen van het college.

Samir Ahraui (PvdA). Ik ben het eens met mevrouw Van Basten Batenburg. Op het moment dat dit gebeurt, moet je hard ingrijpen. Maar dan ga ik ook nog even goed naar het antwoord van het college luisteren, want naar mijn mening hebben we dit eigenlijk al verankerd. Dat horen we dan zo in de beantwoording.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg, zet u uw betoog voort.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Nou, ik zou eigenlijk nog wel even willen antwoorden als dat mag, voorzitter. Als het college onomwonden zegt dat dit nu gebeurt, dus dat op het moment dat geconstateerd wordt dat er antisemitisme plaatsvindt en er niet tegen opgetreden wordt, ook de subsidie direct wordt stopgezet, breng ik de motie niet in stemming.

Dan de laatste motie. Naast onderwijs over de Holocaust willen wij natuurlijk ook de mooie Joodse culturele geschiedenis van Den Haag blijven herdenken en beter zichtbaar maken, viëren, zou ik bijna zeggen. Daarom heb ik de motie Joods cultureel kwartier Den Haag. Deze motie verzoekt het college om samen met de Haagse Joodse gemeenschap in overleg te treden met het Joodse cultureel kwartier in Amsterdam om samen te werken aan een betere en aansprekende zichtbaarheid van de prachtige Joodse cultuur die Den Haag rijk was, te komen tot concrete initiatieven, zowel online als in het straatbeeld en de raad te informeren indien hiervoor aanvullend budget nodig is. Deze motie is medeondertekend door mevrouw Klokkenburg.

De **voorzitter**. Door mevrouw Van Basten Batenburg worden de volgende moties (L.1 VVD, L.2 VVD, L.3 VVD, L.4 VVD, L.5 VVD en L.6 VVD) ingediend:

Motie L.1 VVD alle Haagse scholieren naar het Oranjestad

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413):

Constaterende dat:

- het Oranjestad een bijzonder nationaal monument is waar je oog in oog kunt staan met de Tweede Wereldoorlog en waar de ervaringen van verzetsmensen, Joodse en andere gevangenen op een toegankelijke manier worden herinnerd en herdacht.

Overwegende dat

- het Oranjestad met het “Oranjestad junior” een speciale gang heeft ingericht voor jongeren vanaf 10 jaar, waar jongeren kunnen leren en ervaren wat er zich in de cellen afspeelde tijdens de nazi-bezetting;
- een bezoek aan het Oranjestad, gezien de nabijheid, voor Haagse scholen relatief gemakkelijk te organiseren is.

Verzoekt het college

- afspraken te maken met het Oranjestad en alle Haagse basisscholen om te zorgen dat vanaf het schooljaar 2025-2026 alle Haagse scholieren in groep 7 of 8 het Oranjestad bezoeken;
- eventuele kosten indien mogelijk gebruik te maken van rijkssubsidies voor vergeten verhalen uit WOII of Europese fondsen, en anders vanuit de subsidieregeling verbinding en antidiscriminatie.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie L.2 VVD breng antisemitisme op scholen in kaart

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413):

Constaterende dat:

- uit onderzoek van de provincie Zuid-Holland blijkt dat in Zuid-Holland slechts 33% van de bi-culturele Nederlanders bekend is met de Holocaust én de berichtgeving over het aantal slachtoffers vertrouwt en dit onder mensen met een Nederlandse herkomst nog altijd maar 59% betreft;
- van leraren door het land veel zorgwekkende voorbeelden bekend zijn van het niet vrijelijk kunnen lesgeven over de Holocaust;
- uit onderzoek van het EU-agentschap voor fundamentele rechten blijkt dat 46% van de Joden zich niet of nauwelijks als Jood kenbaar durft te maken op school.

Overwegende dat:

- we geen goed, onderbouwd inzicht hebben in de ervaringen met Holocaust onderwijs op Haagse scholen;
- we ook geen cijfers hebben over de situatie voor Joodse leerlingen en leraren op Haagse onderwijsinstellingen.

Verzoekt het college:

- onderzoek te laten doen naar de ervaringen met het geven van Holocaustonderwijs en het veiligheidsgevoel en de ervaren vrijheid van Joodse leerlingen, leraren en ouders om hun Joodse achtergrond kenbaar te maken op Haagse onderwijsinstellingen, van basisschool tot de

Haagse campus van de Universiteit Leiden en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten;

- met dit onderzoek zowel cijfermatig als kwalitatief inzicht te verschaffen in de situatie en de resultaten vóór het einde van het jaar aan de raad te presenteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie L.3 VVD ingrijpen bij antisemitisme

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413):

Constaterende dat:

- uit Europees onderzoek blijkt dat 97% van de Joden het afgelopen jaar te maken heeft gehad met antisemitisme;
- in Nederland 77% van de Joden vanwege antisemitisme zijn Joodse identiteit wel eens verhuult en 49% om deze reden geheel geen symbolen draagt die op een Joodse afkomst wijzen.

Overwegende dat:

- het in de eerste plaats aan organisaties of culturele instellingen zelf is om op te treden tegen antisemitisme in hun organisatie en op hun podia.

Van mening dat:

- de gemeente op geen enkele wijze mag samenwerken met organisaties of instellingen die niet optreden tegen antisemitisme in hun organisatie.

Verzoekt het college:

- elke vorm van subsidie of samenwerking te stoppen met organisaties of instellingen die niet optreden tegen antisemitisme in de eigen organisatie, of die podium bieden aan antisemitisme.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie L.4 VVD Joods Cultureel Kwartier Den Haag

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413):

Constaterende dat:

- in Amsterdam met het Joods cultureel kwartier een sterke en aansprekende wijze het Joodse culturele leven zichtbaar is gemaakt, met respect voor de historische plekken;
- in Den Haag met plaquettes in de openbare ruimte en met wandelingen veel is gedaan om de Joodse geschiedenis en het Joodse leven zichtbaar te maken, maar deze plekken de gewone voorbijganger niet snel opvallen in het drukke straatbeeld.

Overwegende dat:

- in het gewijzigde Binnenstadsplan (RIS316359) is opgenomen dat er waar mogelijk wordt ingezet op behoud en versterking van de herinnering aan de historische Joodse Buurt, waarbij te denken valt aan het zichtbaar en beleefbaar maken van historische plekken.

Verzoekt het college:

- samen met de Haagse Joodse gemeenschap in overleg te treden met het Joodse cultureel kwartier in Amsterdam om samen te werken aan een betere en aansprekende zichtbaarheid van de prachtige Joodse cultuur die Den Haag rijk was;
- te komen tot concrete initiatieven, zowel online als in het straatbeeld en de raad te informeren indien hiervoor aanvullend budget nodig is.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie L.5 VVD laat basisscholieren Holocaust herinneren

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413):

Constaterende dat:

- onderwijs over de Holocaust al jaren onderdeel is van het curriculum;
- uit onderzoek van de provincie Zuid-Holland blijkt dat in Zuid-Holland slechts 33% van de bi-culturele Nederlanders bekend is met de Holocaust én de berichtgeving over het aantal slachtoffers vertrouwt en dit onder mensen met een Nederlandse herkomst nog altijd maar 59% betreft.

Overwegende dat:

- uit deze cijfers blijkt dat het nodig is om diepgewortelde en dagelijks gevoede vooroordelen te doorbreken;
- het doorbreken van dit soort vooroordelen een zorgvuldig lesprogramma vergt, dat kan worden versterkt en dichterbij kan worden gebracht door persoonlijke verhalen van mensen die vertellen over hun ervaring en de ervaring van hun familie in de Holocaust;
- leraren ondersteund moeten worden om de lesprogrammering in aanloop naar en na afloop van een gastles vorm te geven;
- er in de programmabegroting een product integratie en burgerschap bestaat ter hoogte van structureel € 5,5 mln.

Van mening dat:

- het wenselijk is dat iedere Haagse basisschoolleerling voor hij van school gaat een gastles over de Holocaust heeft gehad.

Verzoekt het college:

- een gerichte subsidie op te zetten voor een gastlesprogramma over de Holocaust;
- hiervoor voor de schooljaren 2025/26 tot en met 2028/29 in totaal € 150.000 te reserveren binnen het begrotingsproduct integratie en burgerschap.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie L.6 VVD laat middelbare scholieren Holocaust herinneren

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413):

Constaterende dat:

- onderwijs over de Holocaust al jaren onderdeel is van het curriculum;
- uit onderzoek van de provincie Zuid-Holland blijkt dat in Zuid-Holland slechts 33% van de bi-culturele Nederlanders bekend is met de Holocaust én de berichtgeving over het aantal

slachtoffers vertrouwt en dit onder mensen met een Nederlandse herkomst nog altijd maar 59% betreft.

Overwegende dat:

- uit deze cijfers blijkt dat het nodig is om diepgewortelde en dagelijks gevoede vooroordelen te doorbreken;
- het kabinet in de Strategie Bestrijding Antisemitisme heeft aangekondigd het gratis maken van schoolbezoek aan de Nederlandse concentratiekampen te verkennen.

Van mening dat:

- Kamp Amersfoort en kamp Westerbork, maar ook het Holocaustmuseum, indrukwekkende plekken van herdenking zijn die in combinatie met een goed lesprogramma rond het bezoek een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan beter begrip van de Holocaust onder Haagse jongeren.

Verzoekt het college:

- bij het kabinet aan te dringen om schoolbezoek aan de Nederlandse concentratiekampen en het Holocaust museum gratis te maken;
- met middelbare scholen afspraken te maken om alle klassen in de onderbouw het Holocaustmuseum of een van de Nederlandse concentratiekampen te laten bezoeken;
- deze bezoeken te bekostigen vanuit de landelijke financiële ondersteuning die wordt verkend in de Strategie Bestrijding Antisemitisme, of indien dit niet mogelijk is de raad te informeren over de benodigde hoogte van een aanvullende lokale subsidie.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Ik heb een korte inleiding en een constatering. We zien dat antisemitisme toeneemt en dat er met name onder jongeren een toenemende twijfel is over feiten over de Holocaust. Wat Hart voor Den Haag betreft is structurele Holocausteducatie essentieel om dat tegen te gaan. Daarom heb ik een motie die het college verzoekt om jaarlijks meerdere Holocaust-educatieve excursies voor Haagse jongeren (15-23) mogelijk te maken en hiervoor € 75.000 in te zetten vanuit het begrotingsproduct integratie en burgerschap. Deze motie is medeondertekend door mevrouw Klokkenburg, mevrouw Van Basten Batenburg en de heer Kaptheijns.

De **voorzitter**. Door de heer Sluijs, daartoe gesteund door mevrouw Klokkenburg en mevrouw Van Basten Batenburg, wordt de volgende motie (L.9 HvDH) ingediend:

Motie L.9 HvDH Stop antisemitisme, investeer in Holocaust-educatie

De gemeenteraad van Den Haag, in vergadering bijeen op donderdag 3 april 2025,

Constaterende dat:

- Antisemitisme toeneemt en zeker onder jongeren toenemende twijfel aan de feiten van de Holocaust waarneembaar is;
- Structurele Holocaust educatie essentieel is om antisemitisme tegen te gaan.

Overwegende dat:

- bezoeken aan het Anne Frank Huis, Nationaal Holocaustmuseum, Kamp Westerbork, Nationaal Monument Oranjehotel en voormalig vernietigingskamp Auschwitz jongeren direct met de feiten en menselijke verhalen uit de oorlog in aanraking brengen.

Van mening dat:

- een reis per vijf jaar naar Auschwitz voor een beperkte groep jongeren volstrekt onvoldoende is.

Verzoekt het college:

- om jaarlijks meerdere Holocaust-educatieve excursies voor Haagse jongeren (15-23) mogelijk te maken en hiervoor €75.000 in te zetten vanuit het begrotingsproduct integratie en burgerschap.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. De basis van het initiatiefvoorstel Waardeer Joods erfgoed, weer antisemitisme, dat de ChristenUnie/SGP in 2020 samen met de VVD heeft ingediend, is nu opgenomen in het Haagse plan tegen antisemitisme. Het duurde even, maar dit is een goede zaak. Ik heb twee aanvullingen.

Ten eerste het aantal meldingen. Dat waren er in 2023 vier bij het gemeentelijke meldpunt, terwijl er ook andere meldpunten zijn, waar meer meldingen gedaan zijn, omdat mensen daar bekender mee zijn of er meer vertrouwen in hebben. Het is heel goed dat er in het actieplan stappen staan om het antidiscriminatiemeldpunt beter onder de aandacht te brengen, maar de cijfers kunnen wel een beter en totaler beeld van antisemitisme geven. Daarom heb ik de volgende motie, samen met collega Van Basten Batenburg van de VVD, waarvan het dictum luidt: verzoekt het college de cijfers van het antidiscriminatiemeldpunt van Den Haag aan te vullen of te verrijken met cijfers van andere meldpunten van antisemitisme.

Dan het Joodse erfgoed in onze stad. Dat is meer en breder dan wordt benoemd in het actieplan. Met name het Joodse hofje zou wat onze fractie betreft aandacht verdienen.

Hera Butt (GroenLinks). Dank aan ChristenUnie/SGP. Ik heb een vraagje over de meldpunten. GroenLinks begrijpt dat mensen soms terughoudend zijn met melden en dat dit echt beter moet. Dat geldt natuurlijk voor heel veel meldingen, bijvoorbeeld ook voor het doen van aangiftes, ook een zorg van mijn fractie. Tegelijkertijd vraag ik me af hoe ChristenUnie/SGP dit voor zich ziet. Als ik bijvoorbeeld morgen een meldpunt start, is dat dan iets waar de gemeente ook rekening mee moet houden? Moeten die meldingen bij mij thuis dan ook worden geregistreerd als zijnde meldingen? Welke toets heeft ChristenUnie/SGP daarvoor bedacht?

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik zou het allereerst zeer waarderen als collega Butt hiervoor morgen een meldpunt start, omdat het belangrijk is om dit aan te pakken en die meldingen binnen te harken. Maar ik hoop eigenlijk dat collega Butt begrijpt dat het mij gaat om meldpunten die reeds bestaan en die bekend zijn, van organisaties en instanties zoals de politie, waarmee we samenwerken. Die kennis kan nu ook al gedeeld worden, maar wij willen dat dat blijft gebeuren, naast de inzet op meer bekendheid voor het gemeentelijke punt.

Hera Butt (GroenLinks). Dan is het nog steeds niet echt duidelijk wat voor meldpunten dit zijn. Wat betreft de politie is het heel duidelijk, maar welke opdracht wordt hier meegegeven aan het college? Welke meldpunten neemt het college serieus en welke niet?

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik heb dat opengelaten, maar het zijn natuurlijk met name meldpunten in de gemeenschap zelf. Ik heb de politie genoemd, maar er zijn ook organisaties zoals het CIDI - ik zal het noemen - die deze meldingen verzamelen.

De **voorzitter**. Zet u uw betoog voort.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). En dan hoop ik dat mevrouw Butt daar van harte mee instemt.

Ik was gebleven bij het Joodse erfgoed. Dat is meer en breder dan in het actieplan wordt benoemd. Met name het Joodse hofje verdient aandacht. Daarom dien ik een motie in, samen met collega Van Basten Batenburg, waarvan het dictum luidt: verzoekt het college het hofje in de Schilderswijk op te nemen in het actieplan, aan te merken als Joods cultureel erfgoed en het te behouden en te ondersteunen in het uitdragen van hun geschiedenis.

De **voorzitter**. Door mevrouw Klokkenburg wordt de volgende motie (L.7 CU/SGP) ingediend:

Motie L.7 CU/SGP een beter beeld van antisemitisme

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de Commissiebrief inzake Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413),

constaterende, dat:

- er verschillende plekken zijn, zoals het gemeentelijk meldpunt, het CIDI en de politie, waar mensen antisemitisme kunnen melden;
- bij het gemeentelijk antidiscriminatiemeldpunt Den Haag in 2023 4 meldingen zijn gemaakt van antisemitisme;

overwegende, dat:

- een van de acties is om de meldingsbereidheid bij het antidiscriminatiemeldpunt te verhogen;
- de wethouder aangaf in het debat dat er wordt samengewerkt met organisaties waar mensen ook antisemitisme melden;
- daarmee een beter beeld ontstaat van het totaal aantal meldingen van antisemitisme;
- een hogere meldingsbereidheid voor antisemitisme kan bijdragen aan beter inzicht en een effectievere aanpak van antisemitisme in Den Haag;

verzoekt het college:

- de cijfers van het antidiscriminatiemeldpunt van Den Haag aan te vullen of te verrijken met cijfers van andere meldpunten van antisemitisme,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door mevrouw Klokkenburg, daartoe gesteund door mevrouw Van Basten Batenburg, wordt de volgende motie (L.8 CU/SGP) ingediend:

Motie L.8 CU/SGP Joods erfgoed op de kaart

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de Commissiebrief inzake Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413),

constaterende, dat:

- het Joods erfgoed in Den Haag van grote waarde is, zowel op historisch als cultureel vlak en een educatieve functie heeft in het actieplan;
- in het actieplan het Joods erfgoed wordt benoemd als ‘synagogen, monumenten en gedenksteden’ (RIS321413);

overwegende, dat:

- Joods erfgoed laat zien dat er een gezamenlijke geschiedenis is en dat Joodse inwoners een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van Den Haag;
- het Joods erfgoed in Den Haag meer is dan synagogen, monumenten en gedenksteden maar bijvoorbeeld ook het Hofje in de Schilderswijk;

- een completer beeld van Joods erfgoed niet enkel laat zien hoe Joden onze stad hebben gevormd maar ook nog actief vormen tot het Den Haag wat we vandaag de dag kennen;

verzoekt het college:

- het Hofje in de Schilderswijk op te nemen in het actieplan, aan te merken als Joods cultureel erfgoed en het te behouden en te ondersteunen in het uitdragen van hun geschiedenis,

en gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. De PVV vindt desinformatie en onjuiste voorlichting zeer belangrijk. Daarom verzoeken wij het college in onze eerste motie om in beleidsstukken niet meer te spreken over 'Palestina', teneinde onjuiste voorlichting te voorkomen.

Dan mijn tweede en laatste motie. Die verzoekt het college zo snel mogelijk met een nieuw Haags plan tegen antisemitisme te komen met nadrukkelijk aandacht voor Jodenhaat vanuit de islamitische gemeenschap.

Samir Ahraui (PvdA). Ik vroeg me af of de heer Kaptheijns met deze motie wil zeggen dat antisemitisme alleen iets is wat mensen met een islamitische achtergrond hebben.

Nick Kaptheijns (PVV). Nee, dat zegt deze motie niet. Niet exclusief in ieder geval.

Samir Ahraui (PvdA). Maar als we het hebben over antisemitisme, weten we toch dat dit in de hele samenleving plaatsvindt en dat we het niet kunnen afschuiven naar specifieke religieuze of culturele achtergronden? We weten toch ook dat dit iets is van alle tijden, zowel hier in het westerse Europa als op andere plekken op de wereld? Dan heeft het toch geen zin om één specifieke groep eruit te lichten alsof die antisemitisme veroorzaakt en alsof dat de enige groep is waarop we extra maatregelen zouden moeten treffen?

Nick Kaptheijns (PVV). Dit is eigenlijk een herhaling van wat de heer Ahraui zonet al zei. Ik zonet ook gezegd dat het niet uitsluitend daar is, maar het speelt daar wel een hele grote rol. Daarom willen ook dat dit meegenomen wordt binnen dit actieplan.

De **voorzitter**. Door de heer Kaptheijns worden de volgende moties (L.10 PVV en L.11 PVV) ingediend:

Motie L.10 PVV Nieuw Haags plan tegen antisemitisme met nadrukkelijk aandacht voor Jodenhaat vanuit de islamitische gemeenschap

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van afronding debat “Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413)”,

Constaterende dat:

- antisemitisme veelvuldig voorkomt binnen de islam en islamitische gemeenschap;
- dit gegeven niet is terug te zien in het Haags plan tegen antisemitisme.

Overwegende dat:

- een Haags plan tegen antisemitisme een goede zaak is, maar volslagen zinloos als een grote bron van inspiratie voor antisemitisme, de islam, niet nadrukkelijk in het plan is verwerkt.

Verzoekt het college:

- zo snel mogelijk met een nieuw Haags plan tegen antisemitisme te komen met nadrukkelijk aandacht voor Jodenhaat vanuit de islamitische gemeenschap.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie L.11 PVV Stop onjuiste voorlichting door gebruik woord “Palestina”

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van afronding debat “Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413)”,

Constaterende, dat

- de gemeente Den Haag in het Haags plan tegen antisemitisme meerdere keren het woord “Palestina” gebruikt.

Overwegende, dat:

- het gebruik van het woord “Palestina” vanuit historisch oogpunt volslagen onjuist is en onnodig bijdraagt aan maatschappelijke spanningen;
- de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om het vertrouwen van inwoners in de overheid te verbeteren en daarom geen onjuiste informatie moet verspreiden richting onze inwoners.

Verzoekt het college:

- in beleidsstukken niet meer te spreken over “Palestina”, teneinde onjuiste voorlichting te voorkomen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Hera Butt (GroenLinks). Voorzitter. Ik heb één motie bij dit agendapunt. Die verzoekt het college om voor het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413) de Jerusalem Declaration on Antisemitism te gebruiken voor de definitie van antisemitisme. De motie is medeondertekend door Fatima Faïd van de Haagse Stadspartij, Adeel Mahmood van DENK, Samir Ahraui van de Partij van de Arbeid en Robin Smit van de Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**. U was nog niet begonnen of mevrouw Mostert had al een interruptie. Mevrouw Mostert, u wist wat er ging komen, denk ik.

Marije Mostert (D66). Ja, nou, ik zat even terug te denken aan het debat dat we hebben gevoerd in de commissie. Ik meen toch dat de wethouder daarin heeft aangegeven dat de IHRA-definitie niet als zodanig wordt gebruikt in het stuk. Volgens mij heeft ze dat ook toegezegd. Ik vroeg me dus even af wat deze motie dan nog toevoegt.

Hera Butt (GroenLinks). Ja, dat klopt. Dat is bij dat debat inderdaad gezegd. Ik heb dat weer meegenomen naar de Haagse Joodse inwoners en organisaties die ik heb gesproken. Dat de definitie genoemd wordt, met de naam IHRA-definitie, is nog steeds iets waar deze mensen zich niet comfortabel bij voelen, vandaar de oproep aan het college om die te vervangen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Er zijn vast ook mensen die zich niet fijn voelen bij die Jerusalem charter. De vraag aan GroenLinks is dus: moeten we dan niet álle definities meenemen, inclusief de hele IHRA-definitie, waar sommige mensen zich heel prettig bij voelen?

Hera Butt (GroenLinks). Ik zie misschien ook wel een stukje positiviteit bij de VVD over deze motie, hoewel misschien iets anders dan ik het bedoeld had. Als ik het goed hoor, is de VVD best bereid om deze definitie toe te voegen, omdat we dan zo compleet mogelijk zijn. Deze motie gaat nog steeds over een aanpak om ervoor te zorgen dat we antisemitisme in onze stad zo goed mogelijk bestrijden, dus op de best mogelijke manier. Daar gaat het stuk ook over. In ieder geval de mensen die wij hebben

gesproken vinden dat je het gesprek met deze definitie het beste kunt voeren, en ook de strijd hiermee het beste kan aangaan. En natuurlijk zijn er altijd voor- en tegenstanders, ook wat dit betreft.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik begrijp de motie van GroenLinks goed. Jullie willen dat de huidige definitie die gehanteerd wordt door het college, geschrapt wordt en vervangen wordt. Klopt dat?

Hera Butt (GroenLinks). Dat klopt. En dat komt ook doordat wij gesprekken hebben gevoerd met Haagse Joodse inwoners en met organisaties in Den Haag, die dit hebben benadrukt. Het komt ook doordat deze definitie door verschillende experts en universiteiten is ontstaan, gecoördineerd en ondertekend, waaronder de Hebrew University of Jerusalem. Wij roepen het college dus op om deze definitie te gebruiken.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Kan mevrouw Butt voor de kijkers thuis eens heel goed het verschil uitleggen tussen de IHRA-definitie en de definitie die mevrouw Butt graag zou willen gebruiken?

Hera Butt (GroenLinks). De reden waarom wij deze definitie zouden willen gebruiken, is ten eerste omdat we dit hebben gehoord van Haagse Joodse inwoners. Zij geven aan: dit is een definitie waar wij ons meer comfortabel bij voelen dan bij de definitie die het college hanteert, dus de IHRA-definitie. Dat is voor GroenLinks dé reden om dit te doen. Uiteindelijk gaat het hier wel om volksvertegenwoordiging, en wij brengen in deze raad in wat wij daarover horen en wat de wensen zijn. Het gaat om antisemitisme. Op het moment dat Haagse Joodse inwoners zich niet comfortabel voelen bij een aanpak bedoeld voor deze mensen, is dat voor GroenLinks absoluut een reden om dat hier over te brengen en een motie in te dienen over die definitie.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Dat is niet mijn vraag. Ik vroeg aan mevrouw Butt wat het verschil is tussen de IHRA-definitie en de definitie die mevrouw Butt wil. Als we daar namelijk een heel actieplan op gaan baseren, vind ik het wel goed dat wij en de mensen thuis het verschil weten tussen de ene definitie en de andere.

Hera Butt (GroenLinks). Ik heb dat eigenlijk al in mijn motie opgeschreven, maar ik zal het nog een keer herhalen. Wij horen dat deze definitie een veel adequater alternatief biedt. Deze definitie is heel algemeen en breed geformuleerd. In ieder geval volgens de mensen die wij hebben gesproken maar ook volgens experts van de Hebrew University zouden wij deze definitie moeten hanteren, en zouden we gesprekken moeten hebben over het probleem van antisemitisme wereldwijd. Daar kun je de aanpak het beste op baseren, zeggen zij.

De **voorzitter**. De heer Sluijs, laatste keer.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Ik constateer dat mevrouw Butt geen antwoord kan geven op de vraag wat het verschil is tussen de ene definitie en de andere, behalve terug te grijpen op één universiteit en op één spreker die ik hier tijdens de commissie gezien heb, die overigens ook nog eens niemand vertegenwoordigde maar namens zichzelf sprak. Ik zou dus niet weten waarom we dit nu zouden moeten doen.

Hera Butt (GroenLinks). Ik vind het verwerpelijk dat Hart voor Den Haag hier doet alsof de mensen waar ik het over heb, slechts één spreker zijn. Het zijn Haagse Joodse inwoners. We hebben het hier over antisemitisme. Volgens mij weten we heel goed dat heel veel mensen op dit onderwerp niet durven in te spreken. Ik vind het dus wel heel simpel van Hart voor Den Haag om te zeggen: er zijn Haagse Joodse inwoners die een andere definitie willen, maar ik zie ze niet dus ze zullen er wel niet zijn.

De **voorzitter**. Meneer Sluijs, u bent drie keer geweest. Een punt van orde? Dan moeten we nu wel echt een punt van orde maken, hè. En dat zegt iets over de agenda. Gaat uw gang, meneer Sluijs.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Nou, een punt van orde ... Ik word hier direct aangesproken. We hebben in de commissie inderdaad gevraagd: namens wie spreekt u? Daar kwam geen antwoord op. Dat is dus wat ik uiteindelijk gehoord heb.

Nick Kaptheijns (PVV). Klopt het dat mevrouw Butt zonet zei dat ze ook met organisaties heeft gesproken die dit onderschrijven?

Hera Butt (GroenLinks). Dat klopt.

Nick Kaptheijns (PVV). En welke organisaties zijn dat dan? Ik wil ze graag ook allemaal horen.

Hera Butt (GroenLinks). Dat kan. Ik moet dan wel even met ze overleggen of ze zich comfortabel genoeg voelen om hier bij naam en toenaam genoemd te worden.

Nick Kaptheijns (PVV). Kan ik dus concluderen dat ze niet bestaan?

Hera Butt (GroenLinks). Dat kunt u niet concluderen. Als we het hier hebben over signalen uit de stad, over organisaties en over mensen, is het niet gebruikelijk om iedereen bij naam en toenaam te noemen, ook niet altijd bij organisaties. Mensen in Den Haag moeten zich vrij en veilig voelen om iets te delen met een volksvertegenwoordiger en er ook voor kunnen kiezen om anoniem te blijven. Dat de PVV dat niet kan en daar niet professioneel genoeg voor is, is een keuze van de PVV. Bij GroenLinks kunnen we mensen ook anoniem laten zijn als ze dat willen.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Toch ook van mijn kant nog een vraag. Ziet mevrouw Butt ook dat er Joodse Hagenaars zijn die moeite hebben met déze definitie?

Hera Butt (GroenLinks). Die heb ik niet gesproken. Heeft ChristenUnie/SGP die misschien gesproken?

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik nodig mevrouw Butt van harte uit om eens mee te gaan. Ik denk dat er meer mensen zijn die zich comfortabel voelen bij de IHRA-definitie. Ik zou het echt heel lelijk vinden als we hier als Haagse gemeenteraad moeten gaan uitvechten hoe mensen zich vertegenwoordigd moeten voelen. Schaamt u zich.

Hera Butt (GroenLinks). Ik begrijp niet helemaal wat ChristenUnie/SGP bedoelt met 'schaamt u zich'. Wat heeft dat hiermee te maken? Ik heb het over Haagse Joodse inwoners die hierop een andere kijk hebben dan de inwoners die ChristenUnie/SGP heeft gesproken. Dat moet toch kunnen? Daarmee is er toch geen sprake van schaamte? Er zijn mensen in Den Haag die deze definitie niet willen en partijen die daar een motie over indienen. Die ruimte is er, want het is een democratie. Dat zo'n motie wordt ingediend, betekent dat niet dat er enige vorm van schaamte is. Het kan een andere mening zijn, maar dat is geen schaamte. Dat heet democratie.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Wat mevrouw Butt hier doet, is de gevoelens die onder een zeer kwetsbare groep in onze samenleving leven, wat heel ingewikkeld is, hier politiek maken. Daar zou mevrouw Butt zich voor moeten gaan schamen.

Hera Butt (GroenLinks). Misschien kan ChristenUnie/SGP zich eerder schamen. Deze aanpak gaat over de Joodse Haagse inwoners. Ik heb het over iets wat ik van Haagse Joodse inwoners heb gehoord. Het gaat niet over mensen die hier niks over te zeggen hebben. Het gaat hier over mensen die zelf antisemitisme ervaren. Zij hebben minimaal het recht om een andere mening te hebben over een definitie die dit college hanteert. Dat ChristenUnie/SGP dat niet kan verkroppen is iets anders. Dat heeft niks met schaamte te maken. Ook mensen die antisemitisme meemaken, kunnen een andere definitie willen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik zou een oproep willen doen aan mevrouw Butt. Zij zegt dat ze een aantal mensen heeft gesproken met een Joodse herkomst die uit Den Haag komen en iets voelen. Daarover dient zij een motie in en dat is haar goed recht. Maar zij heeft niet alle Joodse Hagenaars gesproken, denk ik. Dit gaat over een plan van het college, waarover de wethouder, mevrouw Vavier, in commissie aangaf dat er heel breed over gesproken is, met heel veel verschillende soorten groeperingen met allemaal verschillende meningen, ook over allerlei huidige actualiteiten. Zou GroenLinks dan niet moeten denken: die wethouder heeft een verdomd goede keuze gemaakt in hoe ze is omgegaan met een behoorlijk algemene definitie? Zou ze dat niet moeten respecteren en deze motie achterwege moeten laten?

Hera Butt (GroenLinks). In het debat heb ik daar natuurlijk ook vragen over gesteld. Ik heb ook gevraagd met wie er gesproken is, dus met welke mensen en organisaties. Daar hebben we ook een uitgebreid debat over gevoerd. Toch kreeg ik nog steeds te horen, van een groep Joodse Haagse inwoners, dat er niet met hen is gesproken en dat zij niet benaderd zijn voorafgaand aan de lancering van de aanpak. Die zorgen neem ik mee. Ik vind ook dat het mijn taak is als volksvertegenwoordiger om deze motie dan in te dienen, om daaraan een stem te geven.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Maar dan laat GroenLinks die hele kleine groep, de enige groep waarmee dan blijkbaar niet gesproken is, prevaleren boven al die andere groepen waarmee wel gesproken is.

Hera Butt (GroenLinks). Nou, hoe klein de groep ook is, dat maakt niet uit. Het gaat erom dat minderheden, in welke vorm dan ook en hoe klein dan ook, bescherming verdienen. Ook een minderheid in een minderheid verdient een stem. En de VVD schetst het nu alsof het college iedereen heeft gesproken behalve de mensen voor wie deze motie is. Dat is natuurlijk ook niet zo. Dat heeft de VVD ook niet onderzocht. Is niet het geval. Er zit een premisse achter van: het college heeft iedereen gesproken en de meerderheid van de Joodse de inwoners wil dit wél. Dat staat ook nergens.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg, laatste keer.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Nou, eigenlijk vertrouwen we deze wethouder erin dat zij hier heel goed naar gekeken heeft en er met heel veel mensen over gesproken heeft. Blijkbaar doet GroenLinks dat niet. Dat vind ik een jammere conclusie.

Hera Butt (GroenLinks). GroenLinks kiest er in dit geval voor om het college op te roepen om een andere definitie gebruiken. Dat is helder.

De **voorzitter**. De heer Sluijs, met iets nieuws.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Wij geven deze wethouder inderdaad ook een hele dikke pluim voor hoe ze dit werk gedaan heeft. Die kan de wethouder dus in haar hoed steken wat ons betreft. Wat doet GroenLinks met dit actieplan als deze motie het niet gaat halen, dus als de definitie blijft zoals die is en de definitie die GroenLinks graag zou willen zien er niet in komt?

Hera Butt (GroenLinks). Het is natuurlijk altijd goed als er van de kant van Hart voor Den Haag complimenten komen voor dit college. Die zijn ook terecht, absoluut. Misschien was het handig geweest als Hart voor Den Haag ook had opgelet bij het commissiedebat, want dan had Hart voor Den Haag geweten dat GroenLinks achter de aanpak staat, en achter het aanpakken en bestrijden van antisemitisme. Dat staat hier niet ter discussie.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Ik heb opgelet. Ik heb dit debat met heel veel passie gevoerd, omdat het een heel belangrijk onderwerp is. Dus ik heb opgelet. Als het over een definitie gaat waaraan een heel actieplan is opgehangen, is dat nogal wat. Je vindt het actieplan dus goed met de definitie zoals die er nu ligt. Als je de definitie wilt veranderen en dat niet lukt, vind je het actieplan dus blijkbaar ook niet goed.

Hera Butt (GroenLinks). Blijkbaar is dat de manier waarop Hart voor Den Haag redeneert en tot conclusies komt. Daar kan ik mij niet in vinden.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer Sluijs.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Dan hoop ik van harte dat GroenLinks nog steeds achter het actieplan staat als deze motie het niet haalt.

Hera Butt (GroenLinks). Dat is een beetje een retorische vraag, maar natuurlijk is GroenLinks voor het actieplan en tegen antisemitisme. Natuurlijk willen wij ook dat antisemitisme er niet is. In dit plan staan heel veel goede ideeën, waarmee we als Den Haag hopelijk antisemitisme gaan bestrijden. Ik hoop dat dat gebeurt aan de hand van een andere definitie. Punt.

De **voorzitter**. Door mevrouw Butt, daartoe gesteund door mevrouw Faïd, de heer Mahmood, de heer Ahraui en de heer Smit, wordt de volgende motie (L.12 GL) ingediend:

Motie L.12 GL Gebruik de *Jerusalem Declaration on Antisemitism*

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413)

Constaterende, dat:

- het Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413) de *International Holocaust Remembrance Alliance* (IHRA) werkdefinitie van antisemitisme hanteert.

Overwegende, dat:

- Joodse inwoners zorgen hebben geuit over het gebruik van de IHRA-definitie in het ‘Haags plan tegen antisemitisme’ (RIS321413);
- Joodse inwoners van Den Haag aangeven dat de *Jerusalem Declaration on Antisemitism* een veel adequater alternatief biedt, luidend, “*Antisemitisme is discriminatie, vooroordeel, vijandigheid of geweld tegen Joden als Joden (of Joodse instellingen als Joden)*”;
- de *Jerusalem Declaration on Antisemitism* is een hulpmiddel om antisemitisme, zoals het zich vandaag de dag manifesteert in landen over de hele wereld, te identificeren, te confronteren en onder de aandacht te brengen.

Verzoekt het college;

- voor het ‘Haags plan tegen antisemitisme’ (RIS321413) de *Jerusalem Declaration on Antisemitism* te gebruiken voor de definitie van antisemitisme.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Voorzitter. Dank aan de leden van uw raad voor de ingediende moties en voor het fijne debat dat we hierover gevoerd hebben in de commissie. Ik wilde daar toch nog even aan terugdenken, zeker gegeven de laatste sprekers. In de commissie hebben we hierover met elkaar, vind ik, een heel fijn en respectvol debat gevoerd. Ik ga een aantal van de moties appreciëren en collega Bredemeijer zal er ook een aantal doen. Dat zijn de moties die met name gericht zijn op de scholen, dus de VVD-moties. Dan weet mevrouw Van Basten Batenburg alvast dat we die niet vergeten.

Ik begin met motie L.3 VVD, Ingrijpen bij antisemitisme. Deze motie roept ons op om elke vorm van subsidie of samenwerking te stoppen met organisaties of instellingen die niet optreden tegen antisemitisme in de eigen organisatie. Dat gaat nogal ver en het is ook lastig om het zo heel letterlijk

op te sporen en te bewijzen, zoals het hier nu in het dictum staat. We hebben in Den Haag natuurlijk het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen, waarin we ook hebben afgesproken dat we subsidies stoppen, opdrachten niet verlenen en opdrachten stoppen aan organisaties die bewezen discrimineren. Daar valt natuurlijk ook antisemitisme onder. Daar houden wij aan vast en dat maakt deze motie overbodig. In het dictum lees ik ook wel dat de VVD wat verder wil gaan, maar dan is het echt lastig te bewijzen. Daarom kan het college met deze motie niet op deze manier aan de slag, maar we hebben natuurlijk wel het inkoopkader en de regels die we enige tijd geleden hebben vastgesteld in Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen.

Samir Ahraui (PvdA). Even ter bevestiging een vraag over Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Als er bewezen antisemitisme is, kan daar toch gewoon op worden ingegrepen? Dan hoor ik de wethouder goed.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Jazeker, en dat doen wij dan ook.

Dan motie L.4, over een Joods cultureel kwartier in Den Haag. De motie roept ons op om met de Joodse gemeenschap in overleg te treden en ook naar Amsterdam te gaan om samen te werken aan betere en aansprekende zichtbaarheid van de prachtige Joodse cultuur die Den Haag rijk was. Nou heb ik aan het begin van deze raadsvergadering nog iemand horen vragen: we willen toch zeker niet op Amsterdam lijken? Maar ik begrijp ook dat in Amsterdam het Joodse erfgoed natuurlijk echt mooi zichtbaar is in de stad en ook goed is onderhouden. Als uw raad dit aan ons vraagt, zullen we het zeker doen. Ik wil daarbij nog wel iets zeggen over het tweede dictumpunt, namelijk dat wij de raad moeten informeren als er aanvullend budget nodig is. Daaruit blijkt al wel dat dit een ongedekte motie is. We hebben bijvoorbeeld al de website joodserfgoeddenhaag.nl, waarop ook een wandeling staat langs Joods erfgoed, met een QR-code. Op allerlei plekken in het Centrum zijn ook plakaten geplaatst. Er is dus al wel heel veel zichtbaar in de binnenstad.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik ga het commissiedebat niet herhalen, maar dat is nou precies het punt van mijn fractie. Het is niet zichtbaar genoeg en het is echt zoeken, hoewel het mooie initiatieven zijn. Dit is absoluut geen ongedekte motie. Ik denk dat dit kan zonder dat er geld van de gemeente naartoe hoeft. Maar mocht dat toch zo zijn, dan wil ik heel nadrukkelijk zeggen: laat het ons dan weten, want dan kunnen wij hierop een amendement indienen bij de begroting als dat nodig is.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Goed, duidelijk. Als uw raad het ons vraagt, zullen wij lessen leren van Amsterdam.

Dan motie L.7 CU/SGP, Een beter beeld van antisemitisme. Wij hebben samenwerkingsverbanden met andere meldpunten en we kunnen de cijfers in de volgende voortgang meenemen.

Dan motie L.8, Joods erfgoed op de kaart. Deze motie gaat over het hofje in de Schilderswijk. Dit komt ook terug uit het debat in de commissie. Deze motie is deels overbodig, want het is al gemeentelijk erfgoed en het staat ook al op de website joodserfgoeddenhaag.nl. Deels is deze motie ook niet uitvoerbaar voor de gemeente, want het hofje is van een woningcorporatie. Die woningcorporatie is verantwoordelijk voor het onderhoud. Daarnaast is de motie ook nog ongedekt, dus het college ontraadt deze motie.

De **voorzitter**. Ik zag zonet ook mevrouw Butt. Of was dat per ongeluk? Nee? Gaat uw gang.

Hera Butt (GroenLinks). Even een vraag voor de zekerheid over L.7 van ChristenUnie/SGP, Een beter beeld van antisemitisme. Het is mij niet helemaal duidelijk wat de beantwoording van de wethouder was. Is het oké om het te verrijken met cijfers van andere meldpunten of juist niet?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). We hebben al samenwerkingsverbanden met andere meldpunten. Als de raad daarom vraagt, kunnen we ook die cijfers opnemen een volgende voortgang.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik denk dat de wethouder nog een oude versie heeft van de motie over het hofje. In de nieuwe versie valt namelijk het ongedekte weg. Het eerste dictumpunt is

blijven staan, namelijk om het hofje op te nemen in het actieplan en het ook echt aan te merken als Joods cultureel erfgoed. In het actieplan gaat het namelijk met name over de synagoge en de monumenten als zijnde herdenkingsplekken. Het hofje miste ik daarbij, terwijl dat daar eigenlijk het Joodse culturele leven nog aanwezig is. Kunnen we hen daarbij op die manier ondersteunen? Dat hoeft helemaal niet per se financieel te zijn, maar laten we wel kijken hoe we dat goed in stand kunnen houden.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ik ken die wandeling en de website over Joods cultureel erfgoed niet helemaal uit mijn hoofd, maar we kunnen natuurlijk ook vragen of het Joodse hofje daarin kan worden opgenomen. Als dat dus is wat de ChristenUnie ons vraagt, kunnen we uit de voeten met deze motie.

Dan motie L.9, van Hart voor Den Haag. Die vraagt het college om jaarlijks meerdere Holocaust-educatieve excursies voor Haagse jongeren mogelijk te maken. We hebben natuurlijk de subsidieregeling verbinding en antidiscriminatie. Er zijn dus veel mogelijkheden voor allerlei organisaties, dus ook scholen, om subsidie aan te vragen om dit soort excursies mogelijk te maken. Ik heb in het commissiedebat ook met u gedeeld wat onze ervaringen waren met de reis naar Auschwitz die wij hebben gemaakt met college, burgemeester en wethouders van Madoera en vierdeklassers van het Johan de Witt College. Daar wordt een documentaire van gemaakt, want Omroep West was ook mee. Attentie: die documentaire wordt in de week voor 4 en 5 mei uitgezonden. Wij verwachten dat daar ook wel een behoorlijke spin-off van zal komen. De eerste ruwe draft van de documentaire is bekend en ik denk dat daar een mooie spin-off van zal komen. Als ik de motie zo mag interpreteren dat we met een plannetje komen voor hoe we hier ook volgend jaar mee verder kunnen gaan, kan ik deze motie aan de raad laten.

Ralf Sluijs (Hart voor Den Haag). Het zou natuurlijk het mooiste zijn als dat ook dit jaar zou kunnen, maar ik snap ook dat de wethouder een beetje tijd nodig heeft. Het is 2025. Misschien kan de wethouder dat op deze manier oppakken, maar bedankt voor de beantwoording en complimenten voor de reis en voor de documentaire, die hopelijk inderdaad heel veel impact gaat maken. Dank daarvoor.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). O, ik kom niet volgend jaar pas met een plannetje hoor. Wij zullen dat zeker eerder doen, maar waarschijnlijk wordt er niet dit jaar nog een nieuwe reis georganiseerd. Dat bedoelde ik eigenlijk.

Ik kom bij motie L.10 PVV, Nieuw Haags plan tegen antisemitisme. De motie vraagt het college om zo snel mogelijk met een nieuw plan te komen. Deze motie ontraadt het college. Wij gaan niet mee in het frame dat de islam als grote inspiratiebron dient voor antisemitisme.

Dan motie L.11, Stop onjuiste voorlichting door gebruik woord 'Palestina'. Ook deze motie ontraadt het college. Het stuk gaat niet over onze visie op het Israël-Palestinaconflict. We doen ook geen politieke uitspraken over het conflict, maar we herkennen wel de beleving in de stad. Deze motie ontraadt het college dus.

Nick Kaptheijns (PVV). Dat kan allemaal zo zijn, maar feit blijft wel dat Palestina een door Nederland niet erkende staat is, terwijl er in het document veelvuldig over wordt gesproken.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Het woord 'Palestina' wordt twee keer genoemd in het Haagse plan.

Ik ga door naar motie L.12 GL, Gebruik de Jerusalem Declaration on Antisemitism, oftewel: gebruik de Jeruzalemverklaring. Het is hierover ook vrij uitgebreid gegaan in het commissiedebat. Daarin is eraan gerefereerd dat de IHRA-definitie van antisemitisme vaak wordt gebruikt omdat het een heel breed geaccepteerde en heel duidelijke richtlijn is. Het college weet en voelt evenwel ook heel erg dat er in een heleboel tekst om de IHRA-definitie heen ook zit dat kritiek op de staat Israël kan worden gezien als antisemitisme. Het college heeft daar in het plan tegen antisemitisme heel nadrukkelijk afstand van genomen. Dat staat ook opgenomen in het plan. We zijn ons er dus van bewust dat die definitie ook kan worden ingezet als politiek instrument, om bepaalde standpunten te legitimeren, vooral in de discussies, vandaar dus die duidelijke stellingname. Maar we zien ook dat de Europese Unie de werkdefinitie van antisemitisme heeft omarmd en dat meerdere organisaties deze definitie hanteren. We zien ook dat de Jeruzalemverklaring ook door 200 wetenschappers wereldwijd

is erkend. Op beide definities zijn op- en aanmerkingen te maken. Als uw raad zegt 'wijzig de definitie' dan zullen wij dat doen. Dat is mijn appreciatie.

De rest van de moties wordt geapprecieerd door collega Bredemeijer.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Voorzitter. We spreken over een belangrijk onderwerp, waar helaas ook best veel gevoeligheden omheen zitten, iets wat inderdaad onder andere op scholen aan de orde is.

De eerste motie van de VVD verzoekt het college om antisemitisme op scholen in kaart te brengen, en het gevoel van veiligheid daaromheen voor leerkrachten. Dit is helaas een terechte oproep, maar dat geldt voor meer onderwerpen waarbij leerkrachten in toenemende mate hinder ondervinden bij het bespreekbaar maken ervan. We zijn daarom bezig met een inventarisatie van de onderwerpen waarbij dit aan de orde is, om daar een aanpak op te maken. Dit is een zo'n onderwerp, maar het gaat ook over racisme, discriminatie et cetera. De motie die hier is neergelegd, moet ik vanwege twee zaken ontraden. De motie is overbodig omdat dit onderwerp onderdeel is van het onderzoek dat ik zojuist noemde. Ten tweede is de motie te smal geformuleerd, omdat het over meer onderwerpen gaat dan alleen antisemitisme.

Dan de derde motie van de VVD, Alle Haagse scholieren naar het Oranjehotel. Juist omdat het zo belangrijk is dat wij op het gebied van antisemitisme de onderwijspartijen handvatten geven - ook dat geldt overigens voor meer onderwerpen - hebben we in september 2024 met elkaar afgesproken, naar aanleiding van een oproep van mevrouw Verdonk, om op dit thema een menukaart te maken waarmee scholen de mogelijkheid hebben om dit thema op heel veel verschillende manieren op te pakken, bespreekbaar te maken en zichtbaar te maken. Bezoeken aan musea en dergelijke dragen natuurlijk bij daaraan, net als de oproep tot het bezoek aan Auschwitz. We hebben ook de nationaal coördinator antisemitismebestrijding, die heeft aangegeven dat vooral lokale initiatieven bijdragen aan begrip, en impact hebben op dit vraagstuk. We zijn dus met die lokale initiatieven aan de slag gegaan en we hebben daar die menukaart op vormgegeven. Ook een bezoek aan het Oranjehotel hoort daarbij. Dus ook voor deze motie geldt dat we dit al doen, alleen op een iets andere manier dan waartoe in de motie wordt opgeroepen. Maar binnen de mogelijkheden die wij tot onze beschikking hebben richting het onderwijs is het, denk ik, het meest passend om het mooie initiatief Oranjehotel onder de aandacht te brengen bij de scholen. Ik moet de motie helaas wel ontraden.

Dan de vierde motie, Laat middelbare scholieren de Holocaust herinneren. Ook deze motie ligt in het verlengde van een eerdere motie, Alle Haagse scholieren naar Auschwitz, waar ik zojuist al even naar verwees. Uit onderzoek blijkt dus dat met name lokale initiatieven heel veel impact hebben. Collega Vavie vertelde zonet al dat het bezoek aan Auschwitz is geweest en dat daarover ook een documentaire wordt gemaakt. Die documentaire wordt aan scholen aangeboden. Wij ondersteunen scholen dus inderdaad bij de invulling binnen het curriculum van dit vraagstuk, maar verder dan dat kunnen we eigenlijk niet gaan. We kunnen het onder de aandacht brengen en dat is het. Ik moet ook deze motie ontraden.

De **voorzitter**. Dank u wel, wethouder Bredemeijer. Dan gaan we snel over naar het volgende agendapunt. Dat is M, Publicatie rapport Berenschot 'Met de blik van toen'. Meneer Sluijs, kunt u even helpen?

Voorzitter: de heer Sluijs.

De **voorzitter**. Mevrouw Van Basten Batenburg, u heeft een punt van orde?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ja, een vraag van orde wellicht. Ik heb het idee dat ik de appreciatie van motie L.5 nog niet heb gehoord. Anders heb ik die gemist.

De **voorzitter**. Heeft u de titel even?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ja. De titel is 'Laat basisscholieren Holocaust herinneren'.

De **voorzitter**. We gaan het ophelderen. Wethouder Vavie staat er.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ja, voorzitter, excuus. Er staat 'basisscholen' in de titel en dan denk ik meteen: Bredemeijer. Deze motie is overbodig, want dit kan al via de regeling verbinding en antidiscriminatie. Er zijn binnen deze pot voldoende middelen beschikbaar op dit moment. Het subsidieplafond bedraagt zes ton per jaar en dat wordt opgedeeld in verschillende plafonds. De subsidie wordt verstrekt per kalenderjaar. Hier kan dus subsidie voor worden aangevraagd.

De **voorzitter**. Hartelijk dank voor deze opheldering. Dan gaan we nu naar agendapunt M.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is:

M. Publicatie rapport Berenschot 'Met de blik van toen' (RIS320839).

De beraadslaging wordt geopend.

Kavish Partiman (CDA). Voorzitter. Ik heb één motie, met als titel 'Een keer en nooit meer!'. Deze motie roept de burgemeester op ... Ik zie ineens een hele lelijke fout staan in mijn dictum. Verontschuldigen; ik zal die even verbeteren. De motie roept de burgemeester op om zolang er sprake is van aanhoudende spanningen binnen de Eritrese gemeenschappen in Nederland, standaard een risicoanalyse te maken bij bijeenkomsten van de Eritrese gemeenschap, en zolang er reden is alles in het werk te stellen - binnen de kaders van de wet - om dergelijke bijeenkomsten in de gemeente Den Haag te verbieden of te voorkomen, en daarbij als uitgangspunt te hanteren dat bijeenkomsten waarbij risico bestaat op herhaling van de ernstige ongeregeldeheden van februari 2024 in Den Haag niet zijn toegestaan. Deze motie dien ik mede in namens collega Guernaoui van Hart voor Den Haag.

De **voorzitter**. Door de heer Partiman, daartoe gesteund door de heer Guernaoui, wordt de volgende motie (M.1 CDA) ingediend:

Motie M.1 CDA Een keer en nooit meer!

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van afronding debat Publicatie rapport Berenschot 'Met de blik van toen'.

Constaterende dat:

- de bijeenkomst op 17 februari 2024 in zalencentrum Opera heeft geleid tot ernstige ongeregeldeheden, brandstichting, gewonden onder politieagenten en grote maatschappelijke onrust;
- uit de evaluatie blijkt dat deze bijeenkomst plaatsvond tegen de achtergrond van langdurige en escalerende spanningen binnen de Eritrese gemeenschap in Nederland;
- deze spanningen rechtstreeks voortkomen uit politieke conflicten in het land van herkomst.

Overwegende dat:

- de stad Den Haag geen podium mag zijn voor het fysiek uitvechten van internationale conflicten;
- de veiligheid van inwoners, hulpdiensten en de openbare orde altijd voorop moet staan;
- het college bij herhaling is gewaarschuwd voor het risico van escalatie bij bijeenkomsten van deze aard.

Roept het Burgemeester op:

- zolang er sprake is van aanhoudende spanningen binnen de eritrese gemeenschappen in Nederland, standaard een risico analyse te maken bij bijeenkomsten van de Eritrese gemeenschap;
- zolang er reden is alles in het werk te stellen – binnen de kaders van de wet – om dergelijke bijeenkomsten in de gemeente Den Haag te verbieden of te voorkomen;
- daarbij als uitgangspunt te hanteren dat bijeenkomsten waarbij risico bestaat op herhaling van de ernstige ongeregelde heden van februari 2024 in Den Haag niet zijn toegestaan.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Fatima Faïd (HSP). Voorzitter. Als reactie op het rapport 'Met de blik van toen' wil de HSP de nadruk leggen op het risico van verdere integratie van het veiligheidsdomein in het sociale domein. Dat kan het vertrouwen in de hulpverlening onder druk zetten. Onze motie verzoekt het college het veiligheidsdomein en het sociale domein van elkaar gescheiden te houden en deze niet verder in elkaar te integreren.

De **voorzitter**. Door mevrouw Faïd wordt de volgende motie (M.2 HSP) ingediend:

Motie M.2 HSP Hou veiligheidsdomein en sociaal domein gescheiden

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 5 april 2025, ter bespreking van het Berenschot rapport.

Constaterende dat:

- op basis van het rapport wordt geconstateerd dat het veiligheidsdomein meer moet samenwerken met of worden geïntegreerd in het sociale domein.

Overwegende dat:

- het hier gaat om gemeenschappen die veel te maken hebben met overheidsrepressie en spionage vanuit het buitenland;
- het gaat om vaak kwetsbare mensen in kwetsbare posities;
- het vertrouwen in hulpverlening en het sociale domein nog lager wordt als dit domein wordt ingezet als verlengstuk van het veiligheidsapparaat;
- burgerrechten al onder druk staan vanwege toegenomen surveillance waarbij de politie zich vaak niet wil of kan houden aan de afgesproken privacywetten en waarborgen.

Verzoekt het college:

- het veiligheidsdomein en het sociale domein van elkaar gescheiden te houden en deze niet verder in elkaar te integreren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De heer **Van Zanen**. Voorzitter. Ik begin met motie M.1 CDA, Een keer en nooit meer. Het staat mij bij dat wij hierover uitvoerig hebben gesproken in de commissie en dat ik hierop ook heel nadrukkelijk en ruimhartig een toezegging heb gedaan. Eigenlijk vind ik de motie dus overbodig, dus ik ontraad haar. Maar ik heb ook gelezen wat er staat, namelijk de toevoeging 'binnen de kaders van de wet'. Nou, dat is duidelijk, want het is nogal wat om iets te verbieden binnen de kaders van de wet. Als de wet er dus geen ruimte voor geeft, moet je het wel heel goed kunnen motiveren. Dan geeft het ook geen pas,

en is het juridisch volgens mij ook volstrekt onhoudbaar, om te generaliseren. Ik zeg niet dat de heer Partiman dat doet, maar ik ontraad de motie omdat we er uitvoerig over hebben gesproken en ik het al heb toegezegd. Ik vind niet dat je het dan nog weer moet herhalen. Ik wijs ook op het verbieden, dat nog niet zo eenvoudig is, nog los van de wenselijkheid ervan. Maar goed.

Kavish Partiman (CDA). Ik kan de burgemeester in zoverre volgen dat er bepaalde elementen in de motie zitten die we daadwerkelijk hebben besproken met elkaar. Maar de burgemeester heeft in die vergadering niet hard gezegd dat het uitgangspunt zal zijn dat we het niet zullen toestaan als het risico bestaat van ongeregelde toestanden. Ik dien deze motie in om even te bestendigen dat de raad hiertoe oproept. Wat dat betreft vind ik dus dat het argument van overbodigheid hier niet volledig opgaat. Als de burgemeester het niet met mij eens is, is dat wat anders. Dan kan hij de motie op basis daarvan ontraden, maar de overbodigheid is wat mij betreft niet geheel correct.

De heer **Van Zanen**. Ik kan even niet de film terugdraaien van wat u nu zei. Als u namelijk vraagt of ik alles in het werk ga stellen om te voorkomen dat dit zich weer voordoet, zeg ik hartgrondig ja. Dat heb ik ook gemotiveerd met allerlei praktijkvoorbeelden, ook uit het recente verleden. Maar in de motie staat wel degelijk 'verbieden', en dat wordt verbonden aan een bepaalde gemeenschap. U zegt daar overigens bij: binnen de kaders van de wet. Daarmee doet u het keurig. We hebben het echter uitvoerig besproken en ik vind de motie dan overbodig. Dan roep je namelijk tot iets op wat ik al heb toegezegd. Dan doe ik dit liever dan de discussie helemaal opnieuw te doen in alle finesses. Bovendien staat er 'binnen de kaders van de wet', maar vind ik de combinatie van verbieden en generaliseren een hele moeilijke.

Kavish Partiman (CDA). Dan moet ik toch concluderen dat de burgemeester deze motie wil ontraden op basis van het feit dat hij het moeilijk vindt. Er is nogal een verschil tussen overbodig en: ik wil dit niet. Een overbodige motie wil ik niet indienen, maar ik zie de overbodigheid in dezen niet, omdat ik deze harde toezegging van de burgemeester niet kan terugvinden als ik de film terugspeel.

De heer **Van Zanen**. De harde toezegging die ik zonet heb genoemd, handhaaf ik volledig. Alleen gaat van deze motie de suggestie uit dat je kunt verbieden ... Nogmaals, de heer Portman doet dat heel genuanceerd, want ik heb goed gelezen dat hij zegt: binnen de kaders van de wet. Dat is eigenlijk het doorslaggevend ding, want ik zie ook wel een aantal andere dingen waarbij ik aarzelingen heb, maar goed. Ik wil eigenlijk het debat niet overdoen, en daarom ontraad ik de motie. Het is dus niet zo dat ik het er helemaal mee oneens ben of zo, maar we hebben het er uitvoerig over gehad en nu moet het kort. Ik zou zeggen: laten we dat niet doen. Punt. Verder is het natuurlijk aan de raad. En ik ga het doen.

Robin Smit (PvdD). Over dat verbieden vertelde de burgemeester in de commissie een anekdote over een andere, omliggende gemeente. De vork bleek daar toch wat anders in de steel te zitten. Of de steel in de vork; ik ben heel slecht met spreekwoorden, mijn excuses. Volgens mij doelt de burgemeester in zijn beantwoording ook daarop, namelijk dat het niet zo makkelijk ligt. Maar ik ben blij om van de burgemeester te horen dat hij zich toch gaat inzetten, op de manier zoals het moet.

De heer **Van Zanen**. Natuurlijk.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). We hebben echt een goed gesprek gehad tijdens de evaluatie in de commissie van wat er allemaal is gebeurd en hoe we moeten zorgen dat het in de toekomst niet nog een keer gebeurt. Dat is ook de reden waarom het CDA dit in een motie heeft gegoten. Volgens mij doet de motie ook recht aan de uitkomsten van dat debat. Daarom sta ik er ook onder. En dan vind ik het toch een beetje apart dat de burgemeester dit niet omarmt of het wat ruimer aan de raad laat.

De heer **Van Zanen**. Ik heb het niet verboden. Ik heb gezegd: ik doe dit. Ik heb het volgens mij ook ruimhartig en uitvoerig, en voorzien van negen interrupties, toegezegd. Moet je het dan nog in een motie opschrijven? En overigens ... Nou ja, dat is het en meer niet. Ik verbied niks.

Dan de motie van de HSP.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui nog, voor de tweede maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Nee, dat zeg ik ook niet, maar u zegt dat u de motie ontraadt. Uw mening doet ertoe in deze raad. U zou er dus wat ruimer in kunnen zijn, en kunnen zeggen 'op zich heb ik het toegezegd en ik wil het ook op die manier uitvoeren, dus het is aan de raad of die dit wil'. Het is ook maar één motie, na dat megagebeuren, die megarellen die in Den Haag zijn ontstaan. Dan is dit toch wel een mooi sluitstuk, denk ik. Misschien kunt u uw advies dus wat herzien.

De heer **Van Zanen**. Dat zijn argumenten die ik zeer weeg, alleen was het ooit een goede gewoonte om, als je de indruk hebt dat een motie overbodig is, die motie te ontraden. Ik zeg eerlijk dat ik dat niet altijd doe. Niet elke portefeuillehouder doet dat ook. Ik kan ook gewoon zeggen: goh, herkenbaar, ik ga dit doen dus ik zou 'm overbodig verklaren, maar laten we dat voor de goede vrede niet doen; ik laat 'm aan het oordeel van de raad. Nou ja, het is allemaal flinterdun.

Ik kom bij de motie Hou veiligheidsdomein en sociaal domein gescheiden. Deze motie ontraad ik zeer stellig. Ik zal proberen uit te leggen waarom. Een van de aanbevelingen uit het rapport is om het sociale domein en het veiligheidsdomein dichterbij elkaar te brengen op het gebied van omgaan met spanningen binnen gemeenschappen. Dat is de bedoeling en dat was er ook aan de hand. Zoals in het debat met u gedeeld, zet de driehoek in op een zo volledig en actueel mogelijk informatiebeeld. Daarvoor wordt ook de informatie gebruikt van bijvoorbeeld de Expertise-unit Sociale Stabiliteit van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daarnaast wordt er informatie meegenomen uit onze wijken en buurten, bijvoorbeeld via het netwerk van IPPR met religieuze en levensbeschouwelijke organisaties. Samen met onder andere het jongerenwerk, buurtvaders en -moeders, de buurtinterventieteam, de jeugd-boa's, de wijkagenten en de veiligheidsregisseurs vormen zij de extra ogen en oren in de buurt als het gaat om bijvoorbeeld ontwikkelingen en spanningen binnen gemeenschappen. Eerlijk gezegd vind ik dat zeer waardevol. Tot slot vindt er binnen de gemeente op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau overleg plaats tussen het veiligheidsdomein en het sociale domein. Doel van deze overleggen is om de inzet in de stad beter af te stemmen en te komen tot effectieve interventies en hulpverlening. Bovendien zou ik zeggen dat bij iedere begroting, bij ieder veiligheidsdebat en bij iedere werkbespreking daarover altijd en door iedereen de verbinding wordt gelegd: preventie kan niet zonder af en toe ook een sanctie, dus repressie, en repressie is zinloos als er niet ook preventief wordt gewerkt. Het is gewoon niet verstandig om dit door te knippen. Bovendien, en ik denk dat daar de vergissing op gebaseerd is, hecht ik eraan om te benadrukken dat dit IPPR, dit Informatiepunt Preventie Polarisatie en Radicalisering, geen rol heeft in het verkrijgen van tactische en operationele informatie die gebruikt wordt door de driehoekspartners. Ik denk dat dat cruciaal is voor de HSP. Het heeft ook geen enkele zelfstandige informatiepositie. Het is eigenlijk een deskundig haarvatennetwerk van medewerkers van ons. Dat hebben we hard nodig. Als u dus in het rapport heeft gelezen dat dit veel verder gaat, dan is dat helemaal niet de bedoeling. Dit heeft gewoon te maken met samenwerking, preventie en repressie, wat heel zorgvuldig moet gebeuren. Het IPPR is echt niet een zelfstandig orgaan dat overal tussenin gaat zitten. Dat is echt een vergissing.

Fatima Faïd (HSP). Bedankt aan de burgemeester voor de uitgebreide uitleg. Alles wat u noemt, weten we. We weten dat dat bestaat en dat daarvan gebruik wordt gemaakt. Over die IPPR kunnen we nog van mening verschillen, om heel eerlijk te zijn, omdat ik ook denk: dit hebben ze niet zien aankomen. Ik wil niet heel sarcastisch doen, maar het is wel een beetje zo. Ze hebben dit niet zien aankomen. Maar onze zorg zit er veel meer in dat bijvoorbeeld het IPPR weliswaar niks te horen krijgt vanuit de driehoek, maar de driehoek wel heel veel dingen krijgt te horen vanuit de IPPR en vanuit organisaties die voor een groot deel bestaan uit vrijwilligers, van wie we ook niet precies weten hoe zij dan weer aan hun informatie komen. Dus met wat er nu bestaat, kunnen we leven, oké, maar wij hebben uit het rapport begrepen dat het nog intensiever zou moeten gebeuren. En dat willen wij niet.

De heer **Van Zanen**. U was er niet in de commissie, door omstandigheden. Dat kan gebeuren; dat is ook helemaal geen verwijt. Maar ik heb daar ook uitgelegd waarom ze het niet hebben kunnen voorzien, dus ook die club en die deskundigen niet. Dat was omdat het geen mensen uit Den Haag

betrof. Dat IPPR is echt voor Den Haag en voor Haagse mensen, dus Haagse jongeren en Haagse ouderen, gewoon de samenleving. Dat is ook de club voor mensen die hier in de knel zitten of moeite hebben met hun ambassade; laat ik het maar hardop zeggen. Mensen die echt helemaal in de knel zitten, proberen we te helpen via IPPR. U kunt ervan op aan dat ie informatie vervolgens bij ons blijft of bij de jeugdinstanties of bij publiekszaken. Die gaat nergens anders heen. Dan zou het ook niet werken, want het is geen TOOI. Het is van ons; het is voor onze informatiepositie, voor preventie, om radicalisering en polarisatie te voorkomen. En dat er dan soms informatie van vrijwilligers bij hen terechtkomt, ja, natuurlijk gebeurt dat, want al die mensen die informeren zijn vrijwillig. Maar het wordt nooit gebruikt op een manier die rechtstreeks het werk van de driehoek aangaat, behalve als het gewoon open informatie is. Ik denk dus dat u zich in dit geval ten onrechte zorgen maakt voor de positie van IPPR. Tegelijkertijd hebben we die informatie uit de samenleving wel heel hard nodig, als draden van informatie en verbinding met die gemeenschappen.

Fatima Faïd (HSP). Nogmaals bedankt aan de burgemeester, maar wat hij zegt klopt natuurlijk niet helemaal. Er wonen namelijk ook gewoon Eritreeërs in Den Haag. De IPPR is van Den Haag en hier wonen toevallig ook Eritreeërs. We hebben het nu even over deze groep. Ik kan me niet voorstellen dat dat in Den Haag een homogene groep is. U zegt dat het IPPR geen TOOI is. Ik heb gezegd dat wij wat we nu al doen het maximale vinden, omdat we ons echt zorgen maken. We horen natuurlijk dat veel groepen heel veel weerstand of wantrouwen richting de hulpverlening hebben, ook vanwege hun ervaringen. Ze worden hier soms achtervolgd door de regimes van hun landen van herkomst. Dat zijn ze een beetje gewend, om het heel cru te zeggen.

De **voorzitter**. Uw vraag.

Fatima Faïd (HSP). Daar maken wij ons zorgen over. Als u dus kunt garanderen dat het in principe echt gericht is op preventie, dan wil ik mijn motie aanhouden.

De heer **Van Zanen**. Ik kan garanderen dat deze informatie gescheiden wordt gehouden, dus precies wat u vraagt.

Fatima Faïd (HSP). Dan wil ik mijn motie graag aanhouden.

De **voorzitter**. Aangezien motie M.2 HSP is aangehouden, maakt zij geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is:

N. Participatieplan herontwikkeling voormalig HagaZiekenhuis aan de Sportlaan (RIS321119).

De beraadslaging wordt geopend.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. De herontwikkeling van het voormalige HagaZiekenhuis aan de Sportlaan is een kans voor Den Haag, voor veel sociale woningbouw op het zand, voor een permanente plek voor de PWO en voor nog veel meer. Wat er daadwerkelijk wordt gerealiseerd is een afweging van publiek belang. De planning om daartoe te komen is nu heel strak. Al in september 2025 zou er een definitieve NvU moeten liggen. Omdat wij de lessen van Amare over publiek belang serieus willen nemen, wil ChristenUnie/SGP tijd voor een zorgvuldige afweging met stad en raad. Daarom dien ik de volgende motie in, samen met collega De Ridder, met als dictum: verzoekt het college niet onnodig druk te zetten op de planning, maar voldoende tijd te nemen voor een zorgvuldige afweging van het publiek belang samen met stad én raad en de voorgestelde deadline van september 2025 als indicatief te beschouwen.

De **voorzitter**. Door mevrouw Klokkenburg wordt de volgende motie (N.1 CU/SGP) ingediend:

Motie N.1 CU/SGP neem de tijd voor publiek belang

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van Raadsmededeling inzake Participatieplan herontwikkeling ziekenhuislocatie Sportlaan (RIS321119),

constaterende, dat:

- de herontwikkeling van het voormalig Rode Kruisziekenhuis een pilotproject is voor het werken met het Model Publiek Belang;

overwegende, dat:

- de tijdlijn van de herontwikkeling van het Rode Kruisziekenhuis ervan uitgaat dat de nota van uitgangspunten wordt vastgesteld in september 2025;
- na de eerste participatieronde, voor de zomer, een afweging van het publiek belang van deze herontwikkeling wordt gemaakt door de raad, waarna de tweede participatieronde van start gaat;
- de planning voor een NvU in september 2025 niet termijngebonden is, omdat de tijdelijke invulling van het Haga tenminste voor 5 jaar vaststaat;
- een afweging van het publiek belang van deze herontwikkeling zorgvuldig dient te gebeuren en onnodige tijdsdruk die zorgvuldigheid in de weg kan zitten zoals ook het Amare-dossier heeft laten zien;
- er in de buurt behoefte is aan duidelijkheid over de invulling van de herontwikkeling van het voormalig Rode Kruisziekenhuis;

verzoekt het college:

- niet onnodig druk te zetten op de planning, maar voldoende tijd te nemen voor een zorgvuldige afweging van het publiek belang samen met stad én raad en de voorgestelde deadline van september 2025 als indicatief te beschouwen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. Het is bewoners een doorn in het oog dat zij niet kunnen participeren over alles. Daarom heb ik de motie Er moet over alles geparticipeerd kunnen worden. Die verzoekt het college bij de participatie de buurt te laten participeren over alle onderdelen van het programma, dus ook over de invulling van de 50% sociaal, hierbij als uitgangspunt te nemen dat 50% sociaal wenselijk is, maar niet in beton gegoten en bij de invulling van het woonprogramma nadrukkelijk mee te nemen hoe de sociale huur kan bijdragen aan wat de buurt nodig heeft. Deze motie wordt mede ingediend door Kavish Partiman van het CDA.

Peter Mekers (D66). Wij hebben onlangs een Woonvisie aangenomen, waarin al afspraken staan over dat streven van 50% en in welke wijken we dat expliciet willen gaan doen. We hebben hierover eerder ook al debatten gehad, waarin werd aangegeven dat dit echt het streven is, maar dat daar misschien van afgeweken kan worden als dat voor de ontwikkeling echt noodzakelijk is. Wat voegt deze motie daar nu aan toe?

Rutger de Ridder (VVD). Ik was wat geschrokken omdat in het participatieplan staat dat er over de 50% sociale huur helemaal niet gesproken kan worden. Dat is ook de eerste constatering in de motie. In dat participatieplan staat: welke uitgangspunten stellen we vast voor de invulling van de 50% niet-sociale huur? We horen zo meteen het commentaar vanuit het college, van wethouder Van Asten, maar volgens mij wil je juist dat je daarover ook kunt praten. Dat gaat bijvoorbeeld over de

ouderenwoningen en over de starterswoningen die onderdeel kunnen zijn van die 50% sociaal. Maar dan moet je er wel over kunnen praten.

Peter Mekers (D66). Wij zien in het participatieplan ook staan dat niet alleen de input van de buurt wordt meegenomen. Er zit heel veel verschillende types van participatie in, ook voor de hele stad. Dus wat mij betreft - dat heb ik eerder ook al een keer gezegd - gaan we later als raad uiteindelijk kiezen welke invulling we hieraan geven, en is het überhaupt nog veel te vroeg voor het vastleggen van wat dan ook in de participatie, ook al gaat het om bijvoorbeeld ouderenwoningen. Ik snap de motie dus nog steeds niet helemaal.

Rutger de Ridder (VVD). Het college kiest ervoor om dit er zo hard in te zetten. Van onze partners in de wijk, zoals Stichting Wijkbelang Segbroek, de SBOB en De Vogelwijk horen wij dat zij hierover vallen, omdat ze er niet over mogen praten. Waarom mag je daar nou niet over praten? Dat is het gevoel dat er wordt geuit. Het is ook wat ik lees in het participatieplan. Ik ben het helemaal eens met de heer Mekers dat je op den duur als raad moet besluiten welke integrale afweging je aan het einde maakt, gehoord hebbende de participatie, maar dan moet die participatie wel zo breed als mogelijk kunnen zijn.

Kavish Partiman (CDA). Ik sta onder deze motie, maar ik heb voor de helderheid even een opmerking over de inhoud van deze motie. Die 50% sociaal is ook een afspraak de Woonvisie. Tegelijkertijd vraagt deze motie ook dat er gesproken kan worden over de sociale invulling van die 50%. We moeten dus niet in de participatie de schijn gaan creëren dat bewoners middels participatie die 50% omlaag kunnen krijgen. Die 50% sociaal kan alleen maar omlaag bij onverhoopte omstandigheden, bijvoorbeeld als de businesscase niet rond te rekenen is. Dan zal daarover een gesprek met het college gevoerd moeten worden en dan komen zij eruit. Dit is dus wel de juiste lezing van de motie.

Rutger de Ridder (VVD). U weet dat de VVD geen voorstander was van die 50%, het is wel het beleid, en dan heb je daar uiteindelijk ook een beetje mee te dealen. Belangrijker is echter dat de bewoners van Segbroek gewoon willen kunnen meepraten. Ze horen allerlei mooie verhalen over ouderenwoningen en studentenwoningen, maar hoe komen die er dan in? Is er daarvoor bijvoorbeeld ook plek in dat deel van 50% sociaal? Het lijkt veel te hard gezegd dat daar niet over gesproken mag worden. Ik ben het met u eens dat het niet in beton gegoten staat. Als het niet lukt, hou er dan niet zo krampachtig aan vast. Ik zei in de commissie al dat de bewoners helemaal niet bezig zijn met 50%, 40% of 30%. Zij zijn bezig met de vraag: wat maakt mijn wijk beter? En dat zijn ook sociale huurwoningen, want daar hoeft je niet tegen te zijn. De VVD is daar an sich ook niet tegen.

De **voorzitter**. Door de heer De Ridder wordt de volgende motie (N.2 VVD) ingediend:

Motie N.2 VVD Er moet over alles geparticipeerd kunnen worden.

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april ter bespreking van Raadsmededeling inzake Participatieplan herontwikkeling ziekenhuislocatie Sportlaan (RIS321119),

Constaterende dat:

- in het participatieplan herontwikkeling ziekenhuislocatie Sportlaan staat dat over de 50% sociale huur niet gesproken kan worden in het participatieplan, zo staat er: Welke uitgangspunten stellen we vast voor de invulling (woningtypes, -segmenten en -groottes) van de 50% niet-sociale huur binnen het woonprogramma?;
- in de conceptnota Omgevingsvisie 'Wonen in een groene metropool aan zee' o.a. staat dat we moeten bouwen voor de buurt.

Overwegende dat:

- participatie een belangrijk instrument is om een ontwikkeling goed te laten landen in een wijk of buurt;
- om de permanente invulling succesvol te maken het belangrijk is dat er gesproken kan worden over het hele woningbouwprogramma;
- op voorhand te besluiten over een deel van het programma niet bijdraagt aan het laten slagen van het project in de buurt.

Verzoekt het college:

- bij de participatie de buurt te laten participeren over alle onderdelen van het programma, dus ook over de invulling van de 50% sociaal, hierbij als uitgangspunt te nemen dat 50% sociaal wenselijk is, maar niet in beton gegoten;
- bij de invulling van het woonprogramma nadrukkelijk mee te nemen hoe de sociale huur kan bijdragen aan wat de buurt nodig heeft.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter. Als we het redden qua tijd kom ik straks weer aan bod, ditmaal met een onderwerp dat al wat langer in mijn portefeuille zit.

De **voorzitter**. Pardon, wethouder, voordat u verdergaat. Meneer De Ridder, heeft u een punt van orde?

Rutger de Ridder (VVD). Ja. Ik heb natuurlijk geen tijd meer; dat weet ik. Ik kan niks vragen, maar ik ben wat vergeten en dat is gewoon een omissie. Mevrouw Verdonk staat ook onder die participatiemotie van mij. Dat is gewoon een fout. Bij dezen zeg ik dus voor de Handelingen: excuus, mevrouw Verdonk van Hart voor Den Haag staat eronder.

De **voorzitter**. Waarvan akte. Dan gaan we nu over naar de beantwoording door de wethouder.

Wethouder **Van Asten** (D66). Precies. Er zijn twee moties ingediend.

De eerste motie, Neem de tijd voor publiek belang, vraagt het college om niet onnodig druk te zetten op de planning. Dat is een beetje de spiegelmotie van de motie die ik eerder kreeg van GroenLinks inzake de woonwagens op de Henri Faasdreef. Daarin stond juist dat wij alle druk moeten zetten op de planning en daar maximale bestuurlijke ruimte voor moeten krijgen. Die ruimte wordt mij hier niet gegund en dat vind ik jammer, maar uiteraard willen wij een zorgvuldig proces doorlopen. Deze motie kunnen wij dus aan de raad laten.

De **voorzitter**. Mevrouw Klokkenburg gaat er nog wat druk opzetten. Komt ie.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ja. Ik wil deze wethouder graag heel veel succes wensen met zijn nieuwe portefeuilles. Ik wil hem ook alle bestuurlijke vrijheid geven om hierin heel zorgvuldig een afweging te maken.

Wethouder **Van Asten** (D66). Dank. Die handschoen neem ik zeker op.

Dan de andere motie, van de VVD en andere ondertekenaars. Er moet over alles geparticipeerd worden, zegt de motie. Ik heb een beetje zitten stoeien met deze motie. Welke kant gaat die nou op? Ten eerste is de titel 'Er moet over alles geparticipeerd kunnen worden', terwijl daarvan vervolgens maar een klein stukje wordt gepakt. Er zijn namelijk meer dingen waarover niet meer geparticipeerd kan worden, maar die blijven in deze motie onbesproken. Dat vond ik bijzonder. Ook zegt de heer De Ridder heel stellig dat het absoluut is uitgesloten dat over die 50% sociale huur kan worden gesproken, en dan vooral over de invulling daarvan, want 50% sociale huur is inderdaad het uitgangspunt. Dat bevestigde de heer De Ridder ook, maar het ging er eigenlijk meer over dat het

andere werd besproken en dat dit niet zozeer werd besproken. Het werd dus ook niet ontkend. We hebben fase 1 eigenlijk ook al deels afgesloten qua participatie. Er kon tot 1 april online gereageerd worden en afgelopen maandag was nog de laatste inloop van deze fase in het ziekenhuis zelf. Ik ben zelf ook nog snel op de fiets gesprongen om daar een kijkje te nemen. Zoals mijn collega ook al aangaf, is nu de werkgroep aan bod. Die heeft ook de vrijheid om zelf een onderwerp toe te voegen dat zij willen bespreken. Als dat die invulling van die 50% sociaal is, hebben zij de vrijheid om dat te doen. Daarmee zou je dus kunnen zeggen dat deze motie overbodig is.

Het tweede punt van het dictum is: bij de invulling van het woonprogramma nadrukkelijk mee te nemen hoe de sociale huur kan bijdragen aan wat de buurt nodig heeft. Daar zit ik eigenlijk mee, omdat we sociale woningbouw natuurlijk ook hebben omdat de mensen in de stad simpelweg een huis nodig hebben. U ziet in het participatieplan ook staan dat wij een opgave hebben op het gebied van ouderen- en jongerenzorg. Dat staat in het participatieplan. Dat wordt daar dus in meegenomen. U bent daar uiteindelijk de ultieme scherprechter op, want zoals we hebben afgesproken krijgt u volledig inzicht in wat er is opgehaald bij de participatie. U krijgt inzicht in wat de werkgroep heeft opgeleverd - hoe heeft die de participatie tot op dat moment gewogen? - en in hoe we via dat publieke belang doorwerken naar die NvU. Al met al zou ik dus willen zeggen dat deze motie wat het eerste deel betreft overbodig is, aangezien we hier al mee aan de slag kunnen gaan, en dat de tweede vraag - hoe kan de sociale huur bijdragen aan wat de wijk nodig heeft? - al vast zit in beleid. Daarom ontraden we de motie.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Dan ga ik nu heel eventjes in overleg met de raad, want we hebben best nog wat afrondingen debat open staan maar ik constateer ook dat het 22.30 uur is. We hebben dus nog maar een halfuur tot de schorsing voor de stemmingen. Ik heb even met de griffie geïnventariseerd welke afrondingen debat vanavond eigenlijk echt wel aan de beurt moeten komen. Dat zijn Q, R, en S. Ik wil even rondkijken of de raad dit deelt. Q is het Handhavingsdebat, aangevraagd door de VVD. R is Incident opvanglocatie Jordans Residence en S is Stand van zaken vergunningaanvraag herontwikkeling Theresiakerk. Dat zijn voor nu de onderwerpen die we door de griffie hebben laten uitzoeken en die toch wel enige urgentie hebben.

Rutger de Ridder (VVD). Dat geldt eigenlijk ook, en misschien nog wel meer, voor agendapunt U, over ABC Westland. Dat betreft besluitvorming in de gemeente Westland, waar wij nu nog voor zitten terwijl we er straks na zitten. Dat vind ik dus wel termijngebonden.

De **voorzitter**. Dat is een terecht punt. Daar zouden we dus mee kunnen beginnen. En als we het allemaal een beetje snel doen ... Mevrouw Mostert, u heeft ook een punt.

Marije Mostert (D66). Ja, een kort punt. We maak allemaal zelf de keuze om dingen te agenderen. Ik vind het wel lastig als de agenda de hele tijd wordt omgegooid, want ik vind mijn onderwerp ook heel belangrijk. Zo kun je natuurlijk iedere keer kijken. Ik ben hier dus niet heel erg blij mee.

De **voorzitter**. Alle onderwerpen zijn belangrijk; laten we dat vooropstellen. We hebben echter ook even gekeken naar de termijngebondenheid van deze afrondingen debat. Op grond daarvan hebben we de afwegingen gemaakt. Dat is geen nattevingerwerk geweest op basis van wat we belangrijk vonden, want in dat opzicht zijn wij blind. Wij kijken puur naar de termijngebondenheid. Als we er nu zo snel mogelijk doorheen gaan, kunnen we zoveel mogelijk doen. Laten we dat dus nu meteen gaan doen, te beginnen met agendapunt U.

Aan de orde is:

U. Beantwoording schriftelijke vragen (Partij voor de Dieren): Zorgen om uitbreidingsplannen ABC Westland (RIS317701).

De beraadslaging wordt geopend.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. Ik heb geen tijd dus ik dien alleen de motie in, met de titel 'Een helder nee tegen ABC'. Die verzoekt het college er bij de gemeente Westland middels alle beschikbare middelen op aan te dringen om de zienswijze van de gemeente Den Haag serieus te nemen, de bezwaren weg te nemen en daaraan tegemoet te komen, wanneer de gemeente Westland daar niet aan tegemoet wil komen, de beschikbare juridische middelen in te zetten om wijzigingen af te dwingen, daar waar het bestemmingsplan niet naar behoren is vormgegeven, en daarover na stemming over het bestemmingsplan in het Westland terug te koppelen aan de raad. Deze motie wordt mede ingediend door Arjen Dubbelaar van Hart voor Den Haag.

Joren Noorlander (D66). Is de gemeente hier niet gewoon al mee gestart door een goede zienswijze te schrijven en door ook in de commissie aan te geven dat ze hiermee wil doorgaan?

Rutger de Ridder (VVD). Collega Tuit, die dit debat in de commissie heeft gedaan, zei: het is belangrijk dat de gemeenteraad hier een duidelijke uitspraak over doet. Dat ben ik uiteraard volledig met hem eens. Het is belangrijk dat de gemeenteraad hier een duidelijke uitspraak over doet. We horen dat de wethouder een aantal stappen gaat zetten, en deze motie maakt dat nog helderder. Daarom staat er ook: een helder nee tegen ABC. Het is belangrijk dat wij als raad, en het liefst natuurlijk unaniem, zeggen: 'Dit is niet oké; we moeten het anders doen. Wethouder, je bent op de goede weg, maar pak alles wat je kan pakken.'

Joren Noorlander (D66). Hebben we dat niet gewoon al gedaan, door met z'n allen in de commissie aan te geven dat de wethouder het mandaat heeft om die zienswijze goed door te zetten, dat hij dat uitstekend kan doen en dat de punten die in de zienswijze staan, goede punten zijn? Deze motie voegt daaraan eigenlijk niet zo heel veel toe, tenzij wij er als raad misschien toe gaan oproepen om naar de fracties van de Westlandse gemeenteraad toe te gaan om de druk daar wat meer op te voeren.

Rutger de Ridder (VVD). Dat doen we ook. Wij zijn een robbertje aan het vechten met onze collega's van de VVD Westland. Die vinden deze motie echt niet gezellig, kan ik u vertellen, en dat is nou precies de reden waarom we deze motie vanavond moeten aannemen. Dan kunnen wij als Haagse raad zeggen: tot hier en niet verder.

De **voorzitter**. De heer Noorlander, voor de derde maal.

Joren Noorlander (D66). Zou het dan niet goed zijn om deze motie extra kracht bij te zetten door dit te verduidelijken in de motie? Moeten we daarin dan niet zeggen dat we de Westlandse partijen, bijvoorbeeld de Westlandse VVD of het Westlandse CDA, erop willen aanspreken om hun verantwoordelijkheid te pakken voor de regio?

Rutger de Ridder (VVD). Ik vind dat wij gemeentes iets mogen verwijten. Ik vind ook dat we wethouders naar andere gemeentes kunnen sturen om ze daar zeer verdienstelijk te laten inspreken. Dat weet u van mij. Dat had ook een alternatief kunnen zijn dat ik vandaag had kunnen indienen, en dat kan misschien nog op een ander moment. Maar ik denk dat het belangrijk is dat wij als gemeenteraad een andere gemeente iets laten vinden. Wij moeten niet bepaalde politieke partijen in een motie zetten, want dat wordt willekeurig, maar u kunt ervan op aan dat de VVD in Den Haag de collega's van de VVD in Westland erop aanspreken. Ik hoop dat andere partijen dat ook doen.

De **voorzitter**. U bent drie keer geweest, meneer Noorlander.

De **voorzitter**. Door de heer De Ridder wordt de volgende motie (U.1 VVD) ingediend:

Motie U.1 VVD Een helder nee tegen ABC

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van de beantwoording schriftelijke vragen: zorgen om uitbreidingsplannen ABC-Westland (RIS317701).

Constaterende dat:

- de gemeente Westland middels een bestemmingsplanwijziging voornemens is het ABC bedrijventerrein aanzienlijk uit te breiden;
- de uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein aan de rand van de Haagse gemeentegrens ontegenzeggelijk negatief effect heeft op Den Haag;
- het college aangeeft op verschillende terreinen nog geen heldere reactie te hebben ontvangen van de gemeente Westland op de zienswijze of te twijfelen aan de feitelijke onderbouwing van zaken.

Van mening dat:

- over zowel de bereikbaarheid, verkeersveiligheid, huisvesting van arbeidsmigranten en de juridische houdbaarheid van de plannen door stikstofnormen, vragen blijven bestaan waarop de onderbouwing van het bestemmingsplan geen helder antwoord geeft;
- ook het college te kennen heeft dat de door Den Haag ingediende zienswijze niet naar behoren is beantwoord en in het contact met het college van Westland de benodigde antwoorden tot op heden niet zijn verkregen;
- de plannen gevolgen hebben voor Haagse wijken aan de Zuid-Westkant van de stad en de gemeente Westland als een goede buur ook die belangen moet wegen.

Verzoekt het college:

- er bij de gemeente Westland middels alle beschikbare middelen op aan te dringen om de zienswijze van de gemeente Den Haag serieus te nemen, de bezwaren weg te nemen en daaraan tegemoet te komen;
- wanneer de gemeente Westland daar niet aan tegemoet wil komen, de beschikbare juridische middelen in te zetten om wijzigingen af te dwingen, daar waar het bestemmingsplan niet naar behoren is vormgegeven;
- daarover na stemming over het bestemmingsplan in het Westland terug te koppelen aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter. We hebben hierover uitgebreid gesproken in de commissie. Het college heeft toen ook aangegeven wat zijn standpunt is ten aanzien van de afdoening van de zienswijze. Die vond het college onvolledig. Sindsdien is er zowel ambtelijk als bestuurlijk heel veel contact geweest met Westland, dus met de collega's Van der Stee en Valster. Inmiddels is de nota van beantwoording aangepast en er is sindsdien nog veel heen en weer gemaaild. Ik heb zelfs vandaag nog een mail gekregen van collega Ben van der Stee, om ervoor te zorgen dat de twee punten die wij hebben aangestipt, namelijk de arbeidsmigranten en het verkeer, goed worden opgepakt. Zoals het er nu uit ziet, hebben wij er vertrouwen in dat het goed wordt opgepakt. Daarmee hebben wij dus eigenlijk alle beschikbare middelen ingezet om erop aan te dringen om de zienswijze van Den Haag serieus te nemen. Daarover ging het eerste dictumpunt.

In het tweede dictumpunt verzoekt u het college om de beschikbare juridische middelen in te zetten op het moment dat dit niet naar behoren gebeurt. In reactie op de inbreng van de Partij voor de Dieren heb ik al aangegeven dat dat niet is uitgesloten; die mogelijkheid staat altijd open.

In het derde dictumpunt staat het verzoek om daarover na de stemmingen over het bestemmingsplan terug te koppelen. Dit kunt u letterlijk terugvinden in het toezeggingenregister. Twee

van deze dicta zijn dus al eerder toegezegd, en over het eerste dictumpunt heb ik u zojuist verslag gedaan; dat is al maximaal gebeurd. Zodra de stemming in Westland is geweest krijgt u hierover te horen. Wij ontraden deze motie dus.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Dan ben ik toch wel benieuwd hoe die fysieke inpassing gaat plaatsvinden, want de verkeersbewegingen nemen toe en de huidige infrastructuur in Den Haag kan dat niet aan. Dus wat is er precies toegezegd?

Wethouder **Van Asten** (D66). Dat voert te ver voor dit debat. Wij zijn nu druk bezig om daar invulling aan te geven. Zodra dat klaar is, zult u dat van ons zien. Als wij daarmee niet akkoord zijn, zullen we ons daarover verder laten horen, hetzij regionaal in metropoolverband, hetzij in de provincie. Alles staat daarvoor open, maar vooralsnog hebben wij uitstekend contact met collega's. Na een wellicht wat rommelige start staan die kanalen flink open om ervoor te zorgen dat dit zonder overlast voor de omgeving gerealiseerd zal kunnen worden.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is:

Q. Handhavingsdebat.

De beraadslaging wordt geopend.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Voorzitter. Ik heb twee moties.

De eerste motie heet 'Goed werkgeverschap'. Daarin staat het verzoek aan het college om alle huidige en aan te nemen handhavers expliciet voor te lichten over de aanstaande, bindende landelijke regelgeving over de uniformiteit en het gewenste seculiere karakter van uniformen. Deze motie is medeondertekend door de heer Martinez van Andel van Hart voor Den Haag.

De tweede motie, Uniforme uniformen, verzoekt het college om geen zichtbare religieuze uitingen toe te staan bij geüniformeerde handhavers. Ook deze motie is medeondertekend door de heer Martinez van Andel van Hart voor Den Haag.

De **voorzitter**. Door mevrouw Van Basten Batenburg wordt de volgende motie (Q.1 VVD) ingediend:

Motie Q.1 VVD goed werkgeverschap

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Handhavingsdebat:

Constaterende dat:

- het college het sinds 1 januari 2025 mogelijk heeft gemaakt om een uniform met religieuze uitingen te dragen;
- de minister van justitie heeft aangekondigd dat hij nog in 2025 komt met een landelijk verbod hierop;
- in de nota handhavingsbeleid staat dat dit te zijner tijd gevolgen kan hebben voor het beleid van het college.

Overwegende dat:

- dit kan inhouden dat er dit jaar handhavers worden aangenomen die per se religieuze uitingen willen dragen, terwijl zij op korte termijn met een bindende uniform instructie te maken zullen krijgen die dit verbiedt.

van mening dat:

- het getuigt van slecht werkgeverschap om werknemers niet eerlijk voor te lichten over de vereisten die in aantocht zijn.

Verzoekt het college:

- alle huidige en aan te nemen handhavers expliciet voor te lichten over de aanstaande, bindende landelijke regelgeving over de uniformiteit en het gewenste seculiere karakter van uniformen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door mevrouw Van Basten Batenburg, daartoe gesteund door de heer Martinez van Andel, wordt de volgende motie (Q.2 VVD) ingediend:

Motie Q.2 VVD uniforme uniformen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Handhavingsdebat:

Constaterende dat:

- het college het sinds 1 januari 2025 mogelijk heeft gemaakt voor handhavers om een uniform met religieuze uitingen te dragen.

Van mening dat:

- van een uniform van handhavers neutraliteit dient uit te gaan.

Verzoekt het college:

- geen zichtbare religieuze uitingen toe te staan bij geüniformeerde handhavers.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Barker** (PvdD). Voorzitter. Ik heb een déjà vu bij dit debat, want deze zelfde motie heb ik al twee keer eerder geapprecieerd. Dit is dus de derde keer. De vorige twee keren heb ik de motie aan het oordeel van de raad gelaten. Nu ga ik haar ontraden, om de volgende reden. Op zich is het, ook voor een organisatie, wel handig om enige consistentie te hebben. Er heeft meerdere keren een duidelijke meerderheid voor deze motie gestemd, de vorige keer volgens mij van CDA, D66, DENK, GroenLinks, HSP, Partij voor de Dieren en PvdA. Als je iets in gang zet is het, denk ik, belangrijk om daar consistent in te zijn. We hebben dat in gang zetten inmiddels helemaal afgerond en we hebben ook richting het Rijk aangegeven dat we dit van belang vinden. Je moet niet opeens alle kanten op gaan, want dan maak je iedereen speelbal van een politiek spel. Daarom zou ik de motie dus willen ontraden. De handhavers zijn er namelijk over geïnformeerd en het is ingeregeld. Het lijkt me niet wenselijk om de hele tijd van mening te veranderen, dus dat zou ik de raad willen meegeven. Wij ontraden de motie Uniforme uniformen.

Dan de motie Goed werkgeverschap. Zoals ik zei, hebben we dit al heel uitgebreid met handhavers besproken en maken we het ook expliciet als we mensen aannemen. Om die reden ontraad ik dus ook deze motie. We doen het al dus het is overbodig, maar er staat ook iets in over 'het gewenste seculiere karakter' en dat gaat in tegen de eerdere uitspraak van de raad. Ontraden dus.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is:

R. Incident opvanglocatie Jordans Residence (RIS321668).

De beraadslaging wordt geopend.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. Het is de VVD-show, hoor ik hier op links zeggen. Dat valt wel mee, hoor. Het is gewoon een show voor de wijk, want die vindt dit belangrijk. 'Niet nakomen van huisregels in opvanglocaties heeft consequenties' is de titel van mijn motie. Die verzoekt het college om afspraken te maken met het COA om consequenties te verbinden aan het niet nakomen van huisregels in opvanglocaties en de raad hierover voor het zomerreces te informeren. Deze motie dien ik samen in met Rita Verdonk van Hart voor Den Haag.

Dan de motie Tijdelijke stop inhuizen asielzoekers Jordans Residence, die het college verzoekt om in overleg met het COA tijdelijk te stoppen met het inhuizen van asielzoekers op de Gevers Deynootweg, teneinde de rust te doen terugkeren, tot ten minste 1 oktober 2025. Ook deze motie is mede ingediend door Rita Verdonk van Hart voor Den Haag.

De **voorzitter**. Door de heer De Ridder worden de volgende moties (R.1 VVD en R.2 VVD) ingediend:

Motie R.1 VVD Niet nakomen huisregels in opvanglocaties heeft consequenties

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april ter bespreking van het afronding debat inzake Raadsmededeling inzake incident opvanglocatie Jordan's Residence:

Constaterende dat:

- n.a.v. het incident bij Jordan's Residence duidelijk is geworden dat de opgevangen jongeren niet één, maar twee keer buiten konden komen op tijdstippen waarop ze binnen hadden moeten blijven volgens de huisregels;
- de wethouder heeft aangegeven dat er geen consequenties volgen aan het niet opvolgen van de huisregels.

Overwegende dat:

- huisregels geen effect hebben als het niet houden aan die regels geen gevolgen kent;
- de gemeente en het COA gezamenlijk een plan moeten maken hoe het niet volgen van de huisregels wel consequenties kent.

Verzoekt het college:

- afspraken te maken met het COA om consequenties te verbinden aan het niet nakomen van huisregels in opvanglocaties;
- de raad hierover voor het zomerreces over te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie R.2 VVD Tijdelijke stop inhuizen asielzoekers Jordan's Residence

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april ter bespreking van het afronding debat inzake Raadsmededeling inzake incident opvanglocatie Jordan's Residence:

Constateernde dat:

- om de rust weer te laten terugkeren bij Jordan's Residence het college heeft aangegeven tijdelijk geen nieuwe asielzoekers te huisvesten in Jordan's Residence;
- het onduidelijk is hoe lang deze tijdelijke stop duurt.

Overwegende dat:

- het van belang is duidelijk te zijn hoe lang er geen nieuwe asielzoekers gehuisvest worden aan de Gevers Deynootweg;
- een tijdelijke stop met inhuizen tot ten minste 1 oktober 2025 rust brengt, ook gegeven de drukke zomerperiode die aanstaande is op Scheveningen.

Verzoekt het college:

- in overleg met het COA tijdelijk te stoppen met het inhuizen van asielzoekers op de Gevers Deynootweg, teneinde de rust te doen terugkeren, tot ten minste 1 oktober 2025.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Fatima Faïd (HSP). Voorzitter. Ik zal maar meteen beginnen met het voorlezen van het dictum van de motie. De motie heet 'Doe aangifte' en verzoekt het college in dit geval aangifte te doen van mogelijke strafbare feiten, aangezien het hier gaat om alleenstaande minderjarige asielzoekers. Met deze motie willen we eigenlijk aangeven dat wij verantwoordelijk zijn voor minderjarige kinderen die hier zonder ouders naartoe zijn gekomen. Er zijn mogelijk strafbare feiten gepleegd en ...

De **voorzitter**. U heeft het dictum voorgelezen en dat ...

Fatima Faïd (HSP). Is dat voldoende voor u?

De **voorzitter**. Ja, dat is zeker voldoende, want dit is een afronding debat.

Fatima Faïd (HSP). Wat fijn. U snapt helemaal wat ik wil doen.

De **voorzitter**. Ja, we snappen het allemaal. In het dictum heeft u alles gezegd en dit is een afronding debat.

Fatima Faïd (HSP). Oké. Ik had nog vijf minuten dus ik dacht: ik ga hier nog even een beetje entertainen!

De **voorzitter**. Ja, maar die vijf minuten heb ik niet. Dat is het probleem!

Fatima Faïd (HSP). Nee, oké. Dank u wel, voorzitter. Ik ga weer gewoon op mijn plek zitten.

De **voorzitter**. Kijk! U heeft aan een half woord genoeg! Hartelijk dank, mevrouw Faïd.

De **voorzitter**. Door mevrouw Faïd wordt de volgende motie (R.4 HSP) ingediend:

Motie R.4 HSP Doe aangifte!

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april ter bespreking van het afronding debat inzake Raadsmededeling inzake incident opvanglocatie Jordan's Residence:

Constaterende dat:

- er sprake was van mogelijke fietsendiefstal;
- het college wijst op de verantwoordelijkheid van het COA en de betrokkenen om zelf aangifte te doen.

Overwegende dat:

- er sprake was van mogelijke diefstal en dat later de gestolen fietsen ook zijn teruggevonden;
- het college en het COA geen diefstal onder het tapijt moeten vegen om de verhoudingen met de buurt goed te houden omdat daarmee aan de bewoners en betrokkenen een verkeerd beeld wordt gegeven hoe we in Den Haag met elkaar omgaan;
- er allerlei campagnes zijn om de aangiftebereidheid te vergroten;
- ook de gemeente aangifte kan doen van strafbare feiten;
- we als stad minderjarige alleenstaande asielzoekers een thuis geven, dit betekent dat we als stad een extra verantwoordelijkheid hebben.

Verzoekt het college:

- in dit geval aangifte te doen van mogelijke strafbare feiten, aangezien het hier gaat om alleenstaande minderjarige asielzoekers gaat.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Kavish Partiman (CDA). Voorzitter. Van mijn collega Standhardt, die woordvoerder is op dit dossier in de commissies, heb ik de volgende motie meegekregen, met de titel 'Informeert de raad over motivatie COA bij opschaling'. De motie verzoekt het college om de raad bij eerste signalen te informeren wanneer het COA intentie toont de huidige verblijvenden van Jordans Residence op te schalen van 22 minderjarige vreemdelingen naar meer, de raad te informeren over de motivatie van het COA om deze opschaling te doen, en de raad te informeren over hoe het COA ervoor zorgt dat deze opschaling ordentelijk en veilig verloopt.

De **voorzitter**. Door de heer Partiman wordt de volgende motie (R.3 CDA) ingediend:

Motie R.3 CDA Informeert de raad over motivatie COA bij opschaling

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, in een debat over Incident Opvanglocatie Jordans Residence

Constaterende dat:

- er een geweldsincident heeft plaatsgevonden bij Jordans Residence tussen daar verblijvende asielzoekers en omwonenden.
- dit incident heeft plaatsgevonden terwijl er 22 statushouders verblijven in Jordans Residence
- de capaciteit van Jordans Residence 50 op dit moment asielzoekers bedraagt

Overwegende dat:

- er naar aanleiding van het geweldsincident is afgesproken dat er voorlopig geen nieuwe jongeren worden opgevangen tot het moment dat de situatie rustig en geëvalueerd is.
- er een geweldsincident heeft plaatsgevonden terwijl de capaciteit van de opvanglocatie nog geen 50% bedroeg.

Verzoekt het college:

- de raad bij eerste signalen te informeren wanneer het COA intentie toont de huidige verblijvende van Jordans Residence op te schalen van 22 minderjarige vreemdelingen naar meer.
- de raad te informeren over de motivatie van het COA om deze opschaling te doen.
- de raad te informeren over hoe het COA er voor zorgt dat deze opschaling ordentelijk en veilig verloopt.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. We hebben nogal veel vragen gekregen over de fatbikes, vandaar deze motie. Het dictum luidt: verzoekt het college samen met relevante partners een gedetailleerde monitoring op te zetten van inkomsten en uitgaven van amv's.

De **voorzitter**. Door de heer Kaptheijns wordt de volgende motie (R.5 PVV) ingediend:

Motie R.5 PVV Gedetailleerde monitoring inkomsten en uitgaven AMV's

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van afronding debat "Incident opvanglocatie Jordans Residence (RIS321668)",

Constaterende, dat

- alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) die woonachtig zijn aan de Jordans Residence rondrijden op fatbikes;
- fatbikes, zowel nieuwe als tweedehands modellen, prijzig zijn.

Overwegende, dat:

- het naar onze inwoners moeilijk te verkopen is, dat AMV's blijkbaar de middelen hebben om dure fatbikes aan te schaffen, terwijl veel werkende Hagenezen elk dubbeltje moeten omdraaien.

Verzoekt het college:

- samen met relevante partners een gedetailleerde monitoring op te zetten van inkomsten en uitgaven van AMV's.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Zijn er nog meer fracties die een motie willen indienen? Dat is niet het geval, zie ik. Dan gaan we naar de wethouder. Het college is ook door zijn spreektijd heen, dus ik zou de wethouder willen vragen om het puur bij de appreciaties van de moties te houden. Dat mag natuurlijk heel kort.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Ik begin even met de motie van het CDA, R.3, Informeer de raad over motivatie COA bij opschaling. Die motie kan het college aan de raad laten. Wij zullen uw raad informeren op het moment dat het COA besluit de inhuusstop die nog steeds geldt, op te heffen en weer verder te gaan. We zullen daarin dan ook het andere opnemen dat in het dictum wordt gevraagd.

Dan motie R.2 van de VVD, Tijdelijke stop inhuizen asielzoekers Jordans Residence. Die moet het college ontraden, met name vanwege de datum van 1 oktober 2025. We hebben een samenwerkingsovereenkomst met het COA. Zij zijn natuurlijk sowieso zelf bevoegd en ze hebben zelf de expertise om die tijdelijke stop op de instroom op te heffen op het moment dat zij dit veilig genoeg achten. Zij kunnen ook zelf inschatten wat het juiste moment is om verder te gaan met inhuizen. Als

uw raad de motie van het CDA aanneemt, zullen wij u daarover ook informeren, maar wij kunnen de overeenkomsten die we met het COA hebben niet zomaar wijzigen. Dat heeft grote financiële risico's. Daarom ontraden we deze motie.

Rita Verdonk (Hart voor Den Haag). Maar het COA heeft ook zelf de afspraken geschonden. Hoe gaat het college daar dan op reageren?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Nee, het COA heeft niet de afspraken geschonden. Het heeft de samenwerkingsovereenkomst niet geschonden.

Dit heeft ook te maken met motie R.1 van de Haagse VVD, Niet nakomen huisregels in opvanglocaties heeft consequenties. Het is aan het COA om consequenties te verbinden het niet nakomen van de huisregels. Zij houden de inwoners ook aan de huisregels. Het college gaat daar niet over. De consequenties zijn er nu al en de vraag welke consequenties passend zijn, is aan het COA. Ook motie R.1 moet het college dus ontraden.

Rita Verdonk (Hart voor Den Haag). Het COA heeft de afspraken wel geschaad, want het heeft de huisregels niet gehandhaafd terwijl dat wel staat in de afspraken die gemaakt zijn. Graag een reactie van de wethouder daarop.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). De interne begeleiding heeft wel degelijk vele pogingen gedaan om die huisregels te handhaven. Dat is helaas op die bewuste nacht niet goed gelukt, maar dat wil niet zeggen dat de afspraken zijn geschonden.

Dan motie R.4, van de Haagse Stadspartij, Doe aangifte.

De **voorzitter**. Mevrouw Verdonk nog, voor de derde maal.

Rita Verdonk (Hart voor Den Haag). Maar pogingen doen is niet voldoende. De afspraak was gewoon: huisregels handhaven. Dat betekent in ieder geval dat alle jongens voor tien binnen zijn. Dat is niet gebeurd, dus ik krijg graag nog een reactie van de wethouder.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Dat is wel degelijk gebeurd. Het is alleen in die bewuste nacht niet goed gelukt.

Dan motie R.4 HSP, Doe aangifte. Deze motie moet het college ontraden. De gemeente is formeel niet de benadeelde partij in deze kwestie. Alleen de persoon die schade heeft geleden kan aangifte doen. Dat kan de gemeente dus in dit geval niet zijn. De betrokken amv's zijn erop gewezen dat ze aangifte kunnen doen. Als ze dat zouden willen, worden ze daarbij begeleid door het Nidos en het COA. Het Nidos heeft de verantwoordelijkheid over deze kinderen. Maar we kunnen deze jongeren, net als de rest van de inwoners van Nederland, niet verplichten om aangifte te doen.

Fatima Faïd (HSP). Dan denk ik dat de wethouder het niet helemaal helder heeft. Iedereen kan aangifte doen van strafbare feiten. Dit gaat om alleenstaande minderjarige asielzoekers zonder familie en ouders. Wij hebben signalen ontvangen dat er druk is uitgeoefend om geen aangifte te doen, en dat vinden wij een slecht signaal. Zo moet er niet met criminaliteit in de stad worden omgegaan. De gemeente kan gewoon aangifte doen. Ik kan aangifte doen en iedereen hier in de zaal kan aangifte doen, dus de gemeente ook.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Nog steeds ontraadt het college deze motie.

Rita Verdonk (Hart voor Den Haag). Ik ben benieuwd: zijn die fatbikes nou eigenlijk wel gestolen?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Hier hebben we het vrij uitgebreid over gehad in het debat in de commissie. Die fatbikes zijn wel degelijk gestolen. Er lagen doorgeknipte kettingen. Dat hebben we uitgebreid besproken in het commissiedebat.

Rita Verdonk (Hart voor Den Haag). Ik had gehoopt dat de wethouder zich wat meer had verdiept in de feiten en dat zij mij nu wel een helder antwoord had kunnen geven. Alleen de aanwezigheid van doorgeknipte sloten wil namelijk niet zeggen dat die fatbikes gestolen zijn. Wie heeft die fatbikes dan gestolen?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). We kunnen nu het commissiedebat herhalen, maar ook in het commissiedebat hebben we gezegd: als de fietsen weg zijn en er doorgeknipte kettingen liggen, dan zijn die fietsen gestolen.

De **voorzitter**. Mevrouw Verdonk, voor de derde maal.

Rita Verdonk (Hart voor Den Haag). Dan sluit ik me van harte aan bij de HSP. Dan had er op dat moment door een van de verantwoordelijken aangifte gedaan moeten worden. Waarom is dat niet gebeurd?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Daarover zijn gesprekken gevoerd met de bewuste amv's door het Nidos en het COA en er is besloten om die aangifte niet te doen. We kunnen van alles doen, maar we kunnen iemand anders niet verplichten om aangifte te doen. Dat zullen we ook zeker niet doen.

De **voorzitter**. Mevrouw Faïd, u was volgens mij al ... Nou, gaat u nog een keer.

Fatima Faïd (HSP). Ik ga nog heel even door, want ik hoor de wethouder nu zeggen: wij kunnen niemand verplichten. Maar daar gaat de motie niet over. De motie gaat er niet over dat u die kinderen moet gaan verplichten, want het zijn allemaal minderjarigen en het zijn pubers, dus God mag weten ... Ik kan daarover meepraten. Het gaat erom dat wij als gemeente een verantwoordelijkheid hebben in het omgaan met criminaliteit. We hebben hartstikke veel voorlichtingscampagnes met de oproep om aangifte te doen. De gemeente moet aangifte doen.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Mijn reactie dat we andere mensen niet kunnen verplichten om aangifte te doen, was ook een reactie op de interruptie van mevrouw Verdonk.

Dan toch nog, als laatste, de motie van de PVV, Gedetailleerde monitoring inkomsten en uitgaven amv's. Die ontraadt het college. Ook amv's hebben recht op privacy.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is:

S. Stand van zaken vergunningaanvraag herontwikkeling Theresiakerk (RIS321109).

De beraadslaging wordt geopend.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Voorzitter. De Theresiakerk is het kloppend hart van Rustenburg-Oostbroek: beeldbepalend, geliefd en, als we niet oppassen, vergankelijk. Terwijl we al jaren wachten op ontwikkeling baren de achteruitgang van het gebouw en de zichtbare vochtschade mijn fractie grote zorgen. Daarom dien ik samen met collega De Ridder van de VVD en collega Bos van GroenLinks de motie Pak achterstallig onderhoud Theresiakerk aan, in, met als dictum een verzoek aan het college om ervoor zorg te dragen dat noodzakelijk onderhoud aan de Theresiakerk zo snel als mogelijk van start gaat, hierbij, indien nodig, gebruik te maken van handhaving via de Haagse Pandbrigade om te zorgen dat achterstallig onderhoud aangepakt wordt, de raad voor het zomerreces te informeren over de staat van onderhoud en de genomen acties.

Niet alleen het kerkgebouw is karaktervol en geliefd ... Ik zie een interruptie.

De **voorzitter**. Ja, die zie ik ook. De heer Dubbelaar.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). De ambtelijke capaciteit bij de Pandbrigade staat gewoon onder druk. Die is schaars. Is het niet gewoon veel beter om met die eigenaar in gesprek te gaan om zo snel mogelijk de herontwikkeling beet te pakken?

Jan Willem van den Bos (PvdD). Dat ben ik zeker eens met de heer Dubbelaar. Ik denk dat dit een breder belang is. Het is ook iets waar we al zes jaar op wachten: realiseer nou snel die herontwikkeling. Het eerste dictumpunt gaat daar ook over: zorg dat het gebeurt. Want ook bij die herontwikkeling moet je het gebouw en de muren behouden. Het is dus in elk geval goed om die heftige vochtschade snel aan te pakken. Als er dan niks gebeurt en we constateren dat het gebouw mogelijk gaat instorten, is het wel van belang om eventueel de Haagse Pandbrigade in te zetten, maar we hopen met de heer Dubbelaar dat dat niet nodig zal zijn.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Volgens mij hebben we hier niet te maken met een monument. Klopt dat?

Jan Willem van den Bos (PvdD). Ja, bij mijn weten is dat inderdaad correct. Het is aangewezen als beeldbepalend gebouw maar het heeft geen monumentale status.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Niet alleen het kerkgebouw is karaktervol en geliefd, maar ook de bomen. Met onze volgende motie vragen we simpelweg om pas te kappen als het plan echt rond is. Deze motie, Kap pas als herontwikkeling echt doorgaat, dien ik samen in met collega Bos van GroenLinks. De motie verzoekt het college om bij de besluitvorming over de kapvergunning voor de bomen rond de Theresiakerk, conform artikel 2:91, tweede lid onder c, van de APV, als voorwaarde op te nemen dat pas tot vellen mag worden overgegaan wanneer de omgevingsvergunningen voor de bouw onherroepelijk zijn en de feitelijke en financiële uitvoering van de herontwikkeling voldoende is gewaarborgd.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Wat is 'voldoende gewaarborgd'?

Jan Willem van den Bos (PvdD). Dank aan de fractie van Hart voor Den Haag voor die vraag. Dit is hoe het begrip in de APV staat gedefinieerd. Het is ook iets wat vaker is toegepast. Er zit natuurlijk enige beoordelingsvrijheid in, maar het gaat erom dat je er met elkaar zeker van bent dat er ook echt iets gaat gebeuren. Omdat we bij dit project helaas te maken hebben met langdurige vertraging, willen we dat die bomen pas gekapt worden als we op het moment zijn gekomen dat we met z'n allen kunnen zeggen: o ja, nu gaan ze echt aan de slag.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Op pagina 2 van de brief waar we nu over spreken, of waar we feitelijk in de commissie over hebben gesproken, aangezien dit een afronding is, staat letterlijk: aan de kapactiviteit wordt het voorschrift verbonden dat pas met de kap begonnen mag worden als de bouwactiviteit vergund is. Dus wat wil u nou precies méér? Waar stemmen we over?

Jan Willem van den Bos (PvdD). Wederom dank voor die vraag, die ik heel goed snap. We zien in de commissie Ruimte helaas heel vaak dat in Den Haag eindeloos veel projecten wel vergund worden, maar dat die projecten, hoewel ze dus een omgevingsvergunning hebben, toch niet in uitvoering genomen worden. Dit is dus eigenlijk een aanscherping van die voorwaarde in de brief. Als het vergund is, moet eerst worden gekeken of er daadwerkelijk gestart wordt met de bouw. Daarna ga je pas die bomen kappen.

De **voorzitter**. Door de heer Van den Bos, daartoe gesteund door mevrouw Bos, wordt de volgende motie (S.1 PvdD) ingediend:

Motie S.1 PvdD Kap pas als de herontwikkeling echt doorgaat

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het voorstel van de stand van zaken vergunningaanvraag herontwikkeling Theresiakerk (RIS321109).

Constaterende, dat:

- voor de herontwikkeling van de Theresiakerk een aanvraag omgevingsvergunning is ingediend, inclusief een kapaanvraag voor zestien bomen;
- de te kappen bomen ook waardevolle en gezonde bomen betreft die uitsluitend vanwege het bouwplan gekapt moeten worden.

Overwegende, dat:

- het inmiddels om een langlopende ontwikkeling gaat, waarbij het risico kan bestaan dat de kap plaatsvindt zonder dat het project daadwerkelijk wordt gerealiseerd;
- de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), artikel 2:91, tweede lid onder c, expliciet de mogelijkheid biedt om aan een kapvergunning de voorwaarde te verbinden dat pas tot vellen mag worden overgegaan indien “vergunningen inzake bouw, aanleg of andere ruimtelijke herinrichting onherroepelijk zijn geworden en de feitelijke en financiële uitvoering van deze werken voldoende gewaarborgd is”;
- het wenselijk en redelijk is om van deze mogelijkheid gebruik te maken, zodat waardevolle bomen alleen verdwijnen wanneer realisatie van het plan daadwerkelijk zeker is.

Verzoekt het college:

- bij de besluitvorming over de kapvergunning voor de bomen rond de Theresiakerk, conform artikel 2:91, tweede lid onder c, van de APV, als voorwaarde op te nemen dat pas tot vellen mag worden overgegaan wanneer de omgevingsvergunningen voor de bouw onherroepelijk zijn en de feitelijke en financiële uitvoering van de herontwikkeling voldoende is gewaarborgd.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door de heer Van den Bos, daartoe gesteund door de heer De Ridder en mevrouw Bos, wordt de volgende motie (S.2 PvdD) ingediend:

Motie S.2 PvdD Pak achterstallig onderhoud Theresiakerk aan

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het voorstel van de stand van zaken vergunningaanvraag herontwikkeling Theresiakerk (RIS321109).

Constaterende, dat:

- uit participatie blijkt dat behoud van het kerkgebouw met stip op één staat als meest gewaardeerde uitgangspunt bij omwonenden;
- de fysieke staat van de kerk de afgelopen jaren zichtbaar is verslechterd, met schade aan onder meer muurschilderingen, muren, ramen en vloeren.

Overwegende, dat:

- langdurige vochtschade een serieuze bedreiging vormt voor de bouwkundige staat en het behoud van dit beeldbepalende gebouw;
- verdere achteruitgang van dit karakteristieke en beeldbepalende gebouw voorkomen moet worden;

- de gemeente hierin een verantwoordelijkheid draagt, onder meer via toezicht en handhaving op achterstallig onderhoud.

Verzoekt het college:

- ervoor zorg te dragen dat noodzakelijk onderhoud aan de Theresiakerk zo snel als mogelijk van start gaat;
- hierbij, indien nodig, gebruik te maken van handhaving via de Haagse Pandbrigade om te zorgen dat achterstallig onderhoud aangepakt wordt;
- de raad voor het zomerreces te informeren over de staat van onderhoud en de genomen acties.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter. Er zijn twee moties ingediend over de Theresiakerk.

De eerste motie gaat over het achterstallige onderhoud. Die motie ontraden wij. Op dit moment zijn we druk bezig om de aanvraag voor de omgevingsvergunning te beoordelen en zo snel mogelijk af te ronden. Behoudens gevaarlijke situaties worden er gedurende zo'n proces in beginsel geen handhavingstrajecten voor onderhoud opgestart, omdat die gebreken tijdens de realisatiefase van het plan al worden meegenomen. Het opstarten van een tussentijds handhavingstraject is daardoor nu niet nodig. Het is eigenlijk ook onnodig kostenverhogend, omdat je dat dan weer apart en los van het bouwplan op dient te nemen. De Haagse Pandbrigade heeft kennisgenomen van de foto's en houdt de vinger aan de pols. Tevens hebben we de vergunningverlener over de situatie geïnformeerd, zodat er in de realisatiefase adequate aandacht zal zijn voor het herstel. Daar hoeven we dus verder geen extra zwaarte op te gooien.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Wat betekent het nu precies wat de wethouder zegt? Het is duidelijk bij de ontwikkelaar aangegeven. We hebben in het commissiedebat ook gehoord dat het heel vaak wordt aangegeven, maar we zien dat het continu verergert. Wat betekent zo'n constatering dan precies?

Wethouder **Van Asten** (D66). Nou, dat wij nu in de laatste fase zijn van de vergunningsaanvraag voor het daadwerkelijk kunnen verlenen van die omgevingsvergunning. Dat betekent dat men daar eindelijk aan de slag kan gaan en dat daar nu dus alle actie op komt. Als we nu namelijk weer een heel traject moeten opstarten om dat herstel af te dwingen nog voor de omgevingsvergunning is afgegeven, is datodeloos vertragend. Zoals ik al zei, heeft de Haagse Pandbrigade kennisgenomen van die foto's en zullen wij vinger aan de pols houden. Op het moment dat de omgevingsvergunning onverhoopt toch langer op zich laat wachten of er vervolgens geen start wordt gemaakt met de bouw, zullen wij daar wél actie op ondernemen. Maar nu zien we daar simpelweg nog geen reden toe.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Maar het college is het er toch mee eens dat die muren, waarin grote vochtplekken zitten waardoor het stucwerk grote schade oploopt, sowieso behouden moeten worden? Waarom kan er dan nu geen overeenkomst komen - dat kan ook minnelijk - om te zorgen dat die acute vochtschade, die steeds erger wordt, ophoudt? Dat is toch in elke situatie logisch en wenselijk?

Wethouder **Van Asten** (D66). Ja, maar dat nemen wij dus gewoon mee als we zorgen dat er tempo wordt gemaakt met die omgevingsvergunning en we de start kunnen maken met de hele verbouwing van die kerk tot onder andere die supermarkt die daar moet komen. Om dan nu heel veel tijd en aandacht te gaan besteden aan de muren, kost heel veel van het ambtelijke apparaat en van de ontwikkelaar. Dat laatste zou nog niet zozeer ons probleem zijn, maar het college zet gewoon in op een snelle herontwikkeling van de kerk. Daar hebben we het meeste aan.

De **voorzitter**. Van den Bos, laatste maal.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Op die foto's is duidelijk zichtbaar dat het echt op veel locaties gaat om gigantische vochtplekken. Dan is het toch in elke situatie logisch om, terwijl je toewerkt naar die herontwikkeling, in elk geval te zorgen dat dit niet verergert, ook voordat de vergunning is afgegeven? Je wilt toch voorkomen dat de vochtschade escaleert en de kerk onherstelbaar beschadigd raakt?

Wethouder **Van Asten** (D66). Dat laatste willen we zeker. Daarom zeg ik ook dat de Pandbrigade op de hoogte is van deze situatie en vinger aan de pols zal houden. Op het moment dat er bijvoorbeeld wel vertraging in komt en de Pandbrigade ons meldt dat we echt moeten gaan ingrijpen, zullen we dat ook gaan doen. Maar daarvóór gaan we geen extra bestuurlijke drukte organiseren.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Hoelang gaat het nog duren? Kan de wethouder daar iets over zeggen?

Wethouder **Van Asten** (D66). Nee, ik ben niet precies op de hoogte van het volledige proces. Ik weet wel dat onlangs alle stukken zijn ingediend die wij nog misten. We zullen er dus druk op zetten om te zorgen dat die vergunningsaanvraag van onze zijde zo spoedig mogelijk is afgerond.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Maar de wethouder kan daar dus geen concrete termijn aan geven. We hebben hier in maart 2024 een debat over gehad, weliswaar met een andere wethouder. Toen heb ik ingebracht dat er duiven in- en uitvliegen. We zitten nu ruim een jaar later en dat is nog steeds het geval. Die duiven vliegen nog steeds iedere dag in en uit. Het dak ligt dus gewoon wagenwijd open. Hoelang gaat dit nog duren? Ik zit namelijk echt op een wip: ga ik deze motie aan een meerderheid helpen door als Hart voor Den Haag voor deze motie te stemmen, of geven wij het vertrouwen aan de wethouder?

De **voorzitter**. Ik zie meneer Smit helemaal glunderen trouwens, vanwege die duiven.

Wethouder **Van Asten** (D66). Ik krijg hier een beetje Klein Orkestgevoelens bij! Maar het is natuurlijk niet de bedoeling dat er duiven in het gebouw vliegen. Afijn, genoeg over de duiven. Zoals ik al zei, hebben wij nu alle stukken binnengekregen. Ik weet natuurlijk niet precies hoe de technische beoordeling is - daar heb ik geen verstand van - maar ik weet wel dat we er nu bovenop zitten om ervoor te zorgen dat van onze kant snel de beoordeling hiervan plaatsvindt, zodat we die omgevingsvergunning kunnen gaan afgeven. Die vergunning zal vervolgens natuurlijk eerst langs de raad moeten. U weet dus in ieder geval dat u van onze zijde de maximale inzet mag verwachten.

Isabel Bos (GroenLinks). Ik zit ook een beetje met die termijnen die nu nog moeten gaan lopen. Ik hoor de wethouder zeggen: als het te lang duurt voordat daar daadwerkelijk gebouwd gaat worden, kan er gehandhaafd gaan worden. Wat is dan de uiterlijke termijn voor de wethouder voordat er gehandhaafd moet gaan worden? Hoelang wacht u nog?

Wethouder **Van Asten** (D66). Dat laat ik graag afhangen van de experts van de Pandbrigade. Zij kunnen zeggen: er moet nu worden ingegrepen, want anders gaan we te ver een kritiek pad op. Daarin houden zij dus de vinger aan de pols. Zij zullen ons adviseren. En mocht het zover komen dat we daarop moeten gaan acteren, dan zullen we dat ook gelijk doen.

Isabel Bos (GroenLinks). Maar de wethouder heeft dus geen ultimatum gesteld aan deze ontwikkelaar voor de termijn waarop er echt iets moet gaan gebeuren in het pand, en hij is ook niet bereid om dat te gaan doen.

Wethouder **Van Asten** (D66). Zoals ik al zei, ligt de vergunningsaanvraag nu bij de gemeente. Ik kan nu dus geen ultimatum aan de andere partij opleggen, aangezien het nu bij ons ligt. Twee dingen dus: wij zorgen er ten eerste voor dat die vergunningsaanvragen zo snel mogelijk worden afgerond, en ten tweede houdt de Pandbrigade het pand in de gaten. Mocht er dus wel actie moeten worden ondernomen, dan kunt u ervan op aan dat we alsnog actie zullen ondernemen.

Dan heb ik nog een tweede motie, over de bomen: Kap pas als herontwikkeling echt doorgaat. Wij hanteren de vaste gedragslijn dat standaard het voorschrift wordt meegenomen dat pas mag worden overgegaan tot het kappen van bomen als de bouwvergunning is verleend. De heer Dubbelaar noemde dat al. Daarnaast geldt er ten aanzien van de eventuele vergunning ook een uitgestelde inwerkingtreding van de vergunning van zes weken. Eventuele bezwaarmakers kunnen een voorlopige voorziening aanvragen bij de rechtbank om het in werking treden van de vergunning op te schorten. Het voorgestelde artikel 2:91 van de APV nemen we zelden op. Dat doen we slechts in het geval er grote onzekerheid bestaat over de vraag of een initiatiefnemer de financiële middelen heeft om een groot project te bekostigen. Dan hanteren wij dat voorschrift. De gemeente ziet op dit moment geen aanleiding voor een dergelijke onzekerheid bij de ontwikkelaar van dit project. Deze motie ontraden wij dus.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst had nog een gewijzigd amendement, dat nog eventjes voorgelezen moet worden.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ja, dat is het amendement I.F, Zoek raakvlakken openbaar vervoer en economisch vestigingsklimaat. Ik lees het gewijzigde dictum voor. De raad besluit om de laatste zin van dictum I b te wijzigen in: voor de overige ambities moet een concreet uitvoeringsplan met een prioritering worden opgesteld waarbij de focus ligt op de kerntaak verbeteren van de mobiliteit, en een dictum punt toe te voegen dat stelt: de raad van Den Haag ziet graag n.a.v. de evaluatie dat bij de volgende MRDH-visie op economisch vestigingsklimaat gefocust wordt op de synergie tussen het mobiliteitsbeleid en het economisch vestigingsklimaat. Dit gewijzigde amendement is rondgestuurd naar de fracties en zal nu ook gewijzigd in het RIS worden gezet, dankzij de fantastische mensen van de griffie.

De **voorzitter**. Amendement I.F GL is in die zin gewijzigd, dat het thans luidt:

Amendement I.F GL Zoek raakvlak openbaar vervoer en economisch vestigingsklimaat (gewijzigd)

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van ‘Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH’ (RIS321523).

Besluit om:

- De laatste zin van dictum I b te wijzigen:
 - Voor de overige ambities moet een concreet uitvoeringsplan met een prioritering worden opgesteld waarbij de focus ligt op de kerntaak verbeteren van de mobiliteit;
- Een dictum punt toe te voegen dat stelt:
 - De raad van Den Haag ziet graag n.a.v. de evaluatie dat bij de volgende MRDH visie op economisch vestigingsklimaat gefocust wordt op de synergie tussen het mobiliteitsbeleid en het economisch vestigingsklimaat

Het gewijzigde amendement maakt onderdeel uit van de verdere behandeling.

De **voorzitter**. Dan hebben we die administratie ook weer helemaal sluitend. Ik moet constateren dat het inmiddels 23.05 uur is ... Sorry, hier moet nog een appreciatie op komen! Excuus. Trouwens, ik zei alleen nog maar hoe laat het was; verder deed ik nog niks. Rustig, allemaal. Het is 23.05 uur. De wethouder.

Wethouder **Bruines** (D66). Het amendement is een beetje - hoe zal ik het zeggen? - nieuwe wijn in dezelfde zakken. Het is wel iets minder zure wijn dan in vorige rondes. Ik vind dit amendement wel

ietsje beter, maar het beperkt wel heel erg de focus. Dit gaat namelijk alleen over de relatie tussen economie en openbaar vervoer. Het economisch vestigingsklimaat gaat om meer dingen. De relatie is er wel, maar ... Nou goed. Ik vind het amendement daarin op dit moment gewoon te beperkend. Dat is in lijn met wat ik zonet ook heb gezegd. Het college blijft hierover dus negatief.

De **voorzitter**. Hartelijk dank daarvoor. Dan is het inmiddels 23.07 uur. Mevrouw Verduin, heeft u een punt van orde?

Caroline Verduin (D66). Ja. Mijn motie tijdens het Themadebat arbeidsmigratie, K.2, had nog een mede-indiener, namelijk mevrouw Holman van de PvdA.

De **voorzitter**. Dan hebben we die ook genoemd. Hartelijk dank. Dan gaan wij nu schorsen. Dat doen we altijd een halfuur. Laten we elkaar dus om 23.37 uur weer terugzien. Als u rond halftwaalf weer deze kant op komt, weet ik zeker dat we om 23.37 uur helemaal compleet zijn. We zijn geschorst.

De vergadering wordt van 23.07 uur tot 23.39 uur geschorst.

De **voorzitter**. Ik heropen de vergadering. Wij gaan nu naar het hoogtepunt van de avond, namelijk de stemmingen over alle ingediende moties, amendementen en raadsvoorstellen, dus over alles wat we vandaag besproken hebben.

Ik heb gehoord dat er een verzoek tot hoofdelijke stemming is. Het is misschien goed om dat van tevoren even duidelijk te hebben. Mevrouw Butt.

Hera Butt (GroenLinks). Dat klopt, voorzitter. Ik heb een hoofdelijke stemming aangevraagd over motie Q.2 VVD, Uniforme uniformen.

De **voorzitter**. Het is ook goed om even te beargumenteren waarom u dat wilt, want het neemt natuurlijk nogal wat tijd in beslag.

Hera Butt (GroenLinks). Ik weet niet of dat nodig is. Is dat nodig?

De **voorzitter**. Het staat iedereen vrij om het aan te vragen, dus we gaan ervoor zorgen. Dat gezegd hebbende, gaan wij nu over tot de stemmingen. We starten met een aantal gestaakte stemmingen, want bij de vorige raad was het nogal vaak 22 tegen 22. Die stemmingen gaan wij nu inhalen.

- **Moties ingediend in de raad van 13 maart 2025 waarover de stemmen staakten.**

In stemming komt motie L.2 GL.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie R.5 PvdA.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie T.2 PvdD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie U.2 PvdA.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie X.2 PVV.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt verworpen met 22 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie Y.1 GL.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie Z.2 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 25 tegen 20 stemmen.

Ja, niets is onmogelijk in deze raad. Ik hoor de verbazing links en rechts, maar het is altijd mooi om verrast te worden.

- **Voortgang woonwagengebeleid en -projecten (RIS321526).**

In stemming komt motie F.1 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 32 tegen 13 stemmen.

In stemming komt motie F.2 SP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie F.3 GL.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Actualisatie Parkeerstrategie 2021-2030 (RIS319383).**

In stemming komt amendement G.A CU/SGP.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 22 tegen 23 stemmen.

In stemming komt amendement G.B CU/SGP.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met 29 tegen 16 stemmen.

In stemming komt amendement G.E CDA.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met 24 tegen 21 stemmen.
Hierdoor wordt amendement G.C VVD niet in stemming gebracht.

In stemming komt amendement G.D VVD.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met 24 tegen 21 stemmen.

In stemming komt motie G.2 CU/SGP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 33 tegen 12 stemmen.

In stemming komt motie G.3 CU/SGP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 26 tegen 19 stemmen.

In stemming komt motie G.5 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie G.6 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie G.7 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 34 tegen 11 stemmen.

In stemming komt motie G.8 D66.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 42 tegen 3 stemmen.

In stemming komt motie G.9 CU/SGP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 38 tegen 7 stemmen.

In stemming komt motie G.10 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie G.11 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie G.12 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 22 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie G.13 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 14 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie G.14 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 14 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie G.15 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 15 tegen 30 stemmen.

In stemming komt motie G.16 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 14 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie G.17 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 14 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie G.18 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 14 tegen 31 stemmen.

In stemming komt het aldus gewijzigde voorstel.

De **voorzitter**. Het aldus gewijzigde voorstel wordt aangenomen met 29 tegen 16 stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Voorontwerp INTHR lijn 6C (Bezuidenhout) (RIS321525).**

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Zienswijze Evaluatie en doorontwikkeling GR MRDH (RIS321523).**

In stemming komt amendement I.A VVD.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met 33 tegen 12 stemmen.

In stemming komt het gewijzigd amendement I.B VVD.

De **voorzitter**. Het gewijzigd amendement wordt aangenomen met 36 tegen 9 stemmen.

In stemming komt amendement I.C VVD.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met 44 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt amendement I.D GL.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met 44 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt amendement I.E GL.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het gewijzigd amendement I.F GL.

De **voorzitter**. Het gewijzigd amendement wordt aangenomen met 31 tegen 14 stemmen.

In stemming komt het aldus gewijzigde voorstel.

De **voorzitter**. Het aldus gewijzigde voorstel wordt aangenomen met 28 tegen 17 stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Cofinanciering en besteding Rijksmiddelen voor het verbeteren, isoleren en onderhouden van woningen in de stad (RIS321219).**

In stemming komt motie J.1 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 36 tegen 9 stemmen.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Themadebat arbeidsmigratie.**

In stemming komt motie K.2 D66.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie K.3 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 14 tegen 31 stemmen.

- **Haags plan tegen antisemitisme (RIS321413).**

In stemming komt motie L.1 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie L.2 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie L.3 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie L.4 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie L.5 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 22 tegen 23 stemmen.

In stemming komt motie L.6 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 21 tegen 24 stemmen.

In stemming komt motie L.7 CU/SGP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

In stemming komt motie L.8 CU/SGP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie L.9 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 44 stemmen tegen 1 stem.

In stemming komt motie L.10 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 2 tegen 43 stemmen.

In stemming komt motie L.11 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 1 stem tegen 44 stemmen.

In stemming komt motie L.12 GL.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

- **Publicatie rapport Berenschot 'Met de blik van toen' (RIS320839).**

In stemming komt motie M.1 CDA.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 22 tegen 23 stemmen.

- **Participatieplan herontwikkeling voormalig HagaZiekenhuis aan de Sportlaan (RIS321119).**

In stemming komt motie N.1.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 43 tegen 2 stemmen.

In stemming komt motie N.2.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 22 tegen 23 stemmen.

- **Handhavingsdebat.**

De **voorzitter**. We beginnen met de hoofdelijke stemming.

In stemming komt motie Q.2 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 23 tegen 22 stemmen.

Voor de motie hebben gestemd de leden Van den Goorbergh, De Groot, Guernaoui, Hofstra, Kaptheijns, Klokkenburg, Martinez van Andel, Martini, Meinesz, De Mos, Partiman, Peek, De Ridder, Sewtahal, Uduba, Verdonk, Van Basten Batenburg, Bingöl, Bom, Dubbelaar, Dumoulin, Etalle en Sluijs.

Tegen de motie hebben gestemd de leden Groenewold, Holman, Mahmood, Mekers, Mostert, Noorlander, Smit, Thepass, Verduin, Ahraui, Arp, Assad, Baboeram, Bos, Van den Bos, Butt, Çelik, De Vuyst, Van Doorn, Van Esch, Faïd en Gerritsen.

Daarmee komt motie Q.1 VVD niet meer in stemming.

- **Incident opvanglocatie Jordans Residence (RIS321668).**

In stemming komt motie R.1 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie R.2 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie R.3 CDA.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 31 tegen 14 stemmen.

In stemming komt motie R.4 HSP.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 15 tegen 30 stemmen.

In stemming komt motie R.5 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 2 tegen 43 stemmen.

- **Stand van zaken vergunningaanvraag herontwikkeling Theresiakerk (RIS321109).**

In stemming komt motie S.1 PvdD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 33 tegen 12 stemmen.

In stemming komt motie S.2 PvdD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 19 tegen 26 stemmen.

- **Beantwoording schriftelijke vragen (Partij voor de Dieren): Zorgen om uitbreidingsplannen ABC Westland (RIS317701).**

In stemming komt motie U.1 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 28 tegen 17 stemmen.

- **Verhuizing en huidige situatie van Stichting Eekta.**

In stemming komt motie V.1 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 13 tegen 32 stemmen.

In stemming komt motie V.2 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 13 tegen 32 stemmen.

In stemming komt motie V.3 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 13 tegen 32 stemmen.

Is er behoefte aan het afleggen van een stemverklaring over een van de uitgebrachte stemmen?

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Ik heb een aantal stemverklaringen.

De SP heeft gestemd tegen het amendement Zoek raakvlak openbaar vervoer en economisch vestigingsklimaat. Dat voorstel gaat voor de SP niet ver genoeg, aangezien wij graag van de hele economische poot van de MRDH af willen.

Wij hebben tegen de motie Uniforme uniformen gestemd. Wij hadden als SP twijfels bij de invoering van het inclusieve uniform, maar nu dit eenmaal onderdeel is geworden van het beleid zouden wij het cynisch vinden omdat beleid nu opeens overhoop te halen als gevolg van politieke transfers in deze raadzaal.

Mijn fractie heeft ook tegen de moties van de heer Meinesz gestemd over draagvlak en over 90% parkeerdruk, omdat collega Klokkenburg al weken vergelijkbare voorstellen op de plank had liggen. Omdat die voorstellen het niet hebben gehaald, hebben wij tegen de Parkeerstrategie gestemd.

Robin Smit (PvdD). Voorzitter. De Partij voor de Dieren is voor een effectieve aanpak van antisemitisme. Daarvoor is het noodzakelijk dat de overheid er voor iedereen is. Die aanpak moet het respecteren, beschermen en bevorderen van mensenrechten zijn. Dat moet centraal staan. Met die gedachte hebben we vanavond onze stem uitgebracht op de diverse moties die voor ons lagen.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Wij hebben tegen de actualisatie van de Parkeerstrategie gestemd. De amendementen waren voor ons namelijk randvoorwaardelijk om daarmee te kunnen instemmen, en die zijn niet aangenomen.

Daarnaast hebben wij tegen de zienswijze gestemd, maar wel voor alle amendementen, omdat die de zienswijze iets beter hebben gemaakt. Maar omdat ook wij tegen die economische tak zijn, hebben wij tegen de zienswijze gestemd.

Kavish Partiman (CDA). Voorzitter. In tegenstelling tot ons eerdere stemgedrag hebben we voor motie Q.2 VVD, Uniforme uniformen, gestemd, ook omdat die in lijn is met onze landelijke lijn op dit onderwerp.

Vincent Thepass (GroenLinks). Voorzitter. Wij hebben tegengestemd bij de motie over ABC Westland, niet omdat wij het niet eens zijn met de inhoud maar omdat wij erop rekenen en er vertrouwen in hebben dat het college de eerder gedane toezegging hierover gaat uitvoeren.

Hera Butt (GroenLinks). Voorzitter. Wij hebben tegen motie R.4 HSP, Doe aangifte, gestemd, maar wij vinden dat de overheid een grote verantwoordelijk heeft voor deze alleenstaande minderjarige kinderen die zijn gevlucht en die niemand hebben. Dat betekent dat de overheid ze ook helpt bij hun rechten, zoals het doen van aangifte. Maar zoals het college heeft uitgelegd kan dat in dit geval niet, omdat de gemeente dat niet zelf kan doen.

Adeel Mahmood (DENK). Voorzitter. Wij hebben ook tegen R.4 HSP gestemd. Ik sluit me aan bij de stemverklaring van mevrouw Butt daarover.

Bij de Actualisatie Parkeerstrategie hebben wij ook tegen een aantal voorstellen gestemd, niet omdat we die per se niet willen steunen, maar omdat we ook waarde hechten aan de afspraken in het coalitieakkoord.

De **voorzitter**. Ik zie verder geen stemverklaringen meer. Dan dank ik iedereen hartelijk, ook de kijkers thuis en de mensen op de publieke tribune.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter te 0.12 uur de vergadering.